

ΕΛΛΟΠΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Τεύχος 39° (16°) Περίοδος Β'

Καλοκαίρι 1998

Δρχ. 1.100

Κύπρος: 3,0 Λίρες

Σ' αυτό το τεύχος:

- * Η Χαμένη Ισορροπία στο Αιγαίο
- * Από τη Μελούνα στο Σαγγάριο
- * Η Ελληνική Εθνική Ταυτότητα...
- * Το Κυπριακό... και η «Εξελληνική Νοοτροπία»
- * Γ. Καραϊσκάκης και Ελληνοτουρκικά
- * Πολιτική Κοινωνικοποίηση των Νέων...
- * Παλλαϊκή Άμυνα

ΕΛΛΟΠΙΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Τεύχος 39ο (16ο), Περίοδος Β΄
ΙΟΥΝΙΟΣ-ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1998

ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ
Ελλάδα 1.100 δρχ.
Κύπρος 3,0 Λίρες

Εκδότης - Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο

Μπινιχάκης Θεόδωρος
25ης Μαρτίου 1 & Αναστάσεως
155 61 Χολαργός, τηλ. 65.19.728

ISSN 1107 - 1923

Γλωσσική Επιμέλεια
Νικόλαος Κωνσταντόπουλος

Διεύθυνση Αλληλογραφίας
Ταχ. Θυρίδα 78035

173 10 Αγ. Δημήτριος
Τηλεομοίτυπο (Τ.Ο.Τ.) 6519728

«Ζεῦ ἄνα, Δωδωναῖε Πελασγικέ...» (Ιλιάς Π, 233)

ΕΛΛΟΠΙΑ= "αρχαία ονομασία της κοιλάδας των Ιωαννίνων, όπου κατοικούσαν οι Έλλοπες, Ελλοί ή Σελλοί, ιερείς του Δωδωναίου Δία.

Η Δωδώνη της Ελλοπίας ήταν η χώρα των Μολοσσών*, έδρα του αρχαιότερου ελληνικού μαντείου που προφήτευε ερμηνεύοντας το θρόισμα των φύλλων της βελανιδιάς. Έλλοψ, γιός του Ίωνος, εγγονός του Έλληνος".

*πατρίδα της Ολυμπιάδας, μητέρας του Μ. Αλεξάνδρου.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

	6 τεύχη	12 τεύχη
ΕΛΛΑΔΑ*	6.000 δρχ.	12.000 δρχ.
ΚΥΠΡΟΣ	15 Λίρες	28 Λίρες
ΕΥΡΩΠΗ	9.000 δρχ.	18.000 δρχ.
ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ	10.000 δρχ.	20.000 δρχ.
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ-ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ-ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ	10.000 δρχ.	20.000 δρχ.
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	10.000 δρχ.	20.000 δρχ.

* Φοιτητές, πολύτεκνοι, στρατιώτες, συνταξιούχοι,
3.000 δρχ. τα 6 τεύχη

ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Τις συνδρομές σας μπορείτε να τις στείλετε με ταχυδρομική επιταγή στη Διεύθυνση Αλληλογραφίας ή να τις καταθέσετε στον λογαριασμό της ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ 099-51510230 γράφοντας τ' όνομά σας στο έντυπο κατάθεσης.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

Βιβλιοπωλεία Αθηνών:

"ΚΟΚΚΙΝΗ ΜΗΛΙΑ"

25ης Μαρτίου 1 & Αναστάσεως
155 61 ΧΟΛΑΡΓΟΣ, Τηλ. 6519728

Βιβλιοπωλεία Θεσσαλονίκης:

Βασίλειος Χρήστου

Εκδόσεις ΚΥΡΟΜΑΝΟΣ

Πρ. Κορομηλά 42 - Θεσ/νίκη, Τηλ. 282427

ΔΙΑΝΟΜΗ

-Στις παροικίες του Ελληνισμού

-Στην Κύπρο και στις επαρχιακές πόλεις

-Στους εφημεριδοπώλες της Αθήνας

Από το πρακτορείο Εφημερίδων Αθηναϊκού Τύπου Α.Ε.

Κολοκοτρώνη 8 - 105 61 ΑΘΗΝΑ

ΕΞΩΦΥΛΛΟ 39ου ΤΕΥΧΟΥΣ

«Η ΜΑΧΗ ΣΤΗ ΒΕΡΓΑ ΤΟΥ ΑΛΜΥΡΟΥ» Κυριάκος Δ.
Κάσσης, λάδι σε μουσαμά 200Χ160 εκ. 1971
(Τον Ιούνιο του 1826 οι Μανιάτες αποκρούουν τους
Τουρκοαιγύπτιους εισβολείς του Ιμπραήμ Πασά)

Σ' αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν:

Γεώργιος Βοσκόπουλος
Ανθή Γεωργιάδου
Γρηγόρης Γκιζέλης
Παναγιώτης Διακουμάκος
Πρόδρομος Εμφιετζόγλου
Παναγιώτης Ήφαιστος
Θωμάς Καλογρίτσας
Σταύρος Καρκαλέτσης
Γεώργιος Καρούσος
Κώστας Κατσάς
Αθανάσιος Κόρμαλης
Νίκος Κωνσταντόπουλος
Αχιλλέας Λαζάρου
Δημήτριος Λαζογιώργος
Ανδρέας Μακρίδης
Θεόδωρος Μπινιχάκης
Παρμενίων Παπαθανασίου
Γιάγκος Σιβιτανίδης
Γιάννης Σκλήνος
Βασίλης Στοίλοπουλος
Θωμαΐς Φώτσαλη
Κωνσταντίνος Χολέβας
Διονύσιος Ψιλόπουλος

ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(Εγγραφή συνδρομητών - ανανεώσεις)

Πανίκος Περικλέους, τηλ.: 238354, Πάφος

* Η επιμέλεια της ύλης γίνεται από Συντακτική Ομάδα.

* Τα ενυπόγραφα κείμενα δεν εκφράζουν κατ' ανάγκην την άποψη του συνόλου της Συντακτικής Ομάδας.

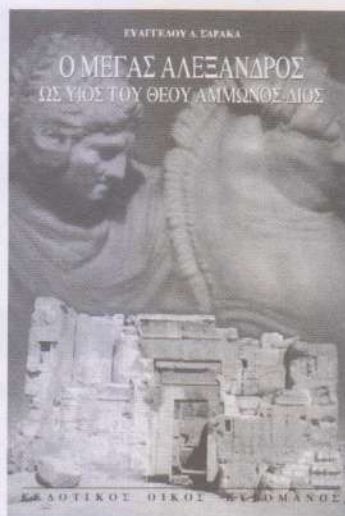
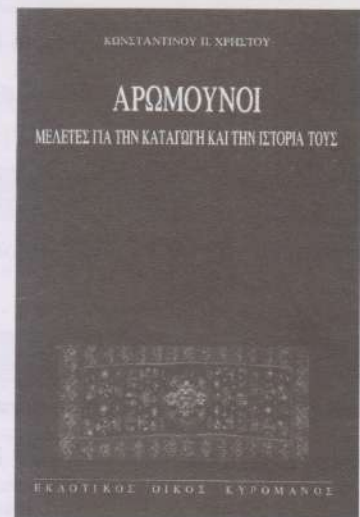
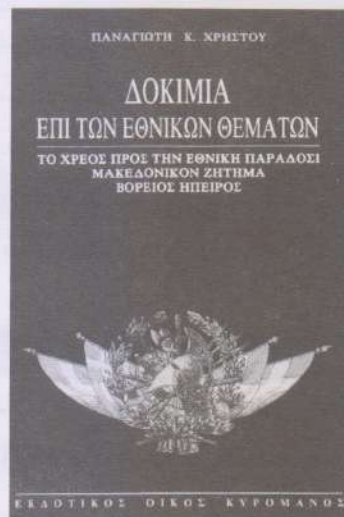
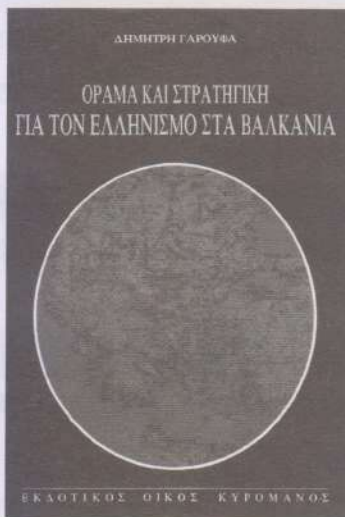
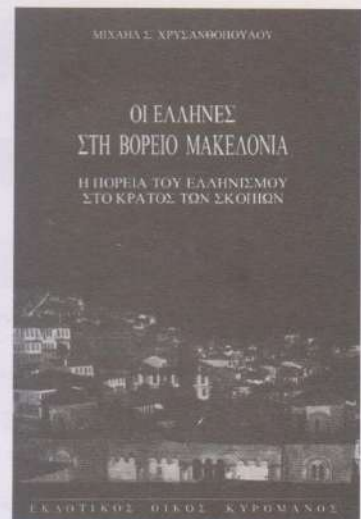
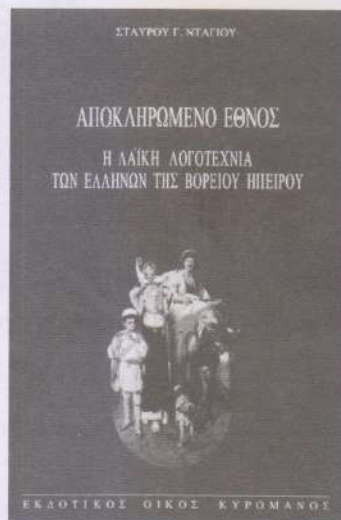
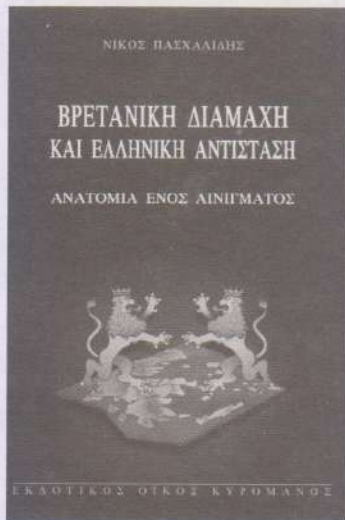
* Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

* Μερικές μόνο από τις διαφημίσεις έχουν εμπορικό χαρακτήρα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	3
ΕΛΛΟΧΕΥΟΝΤΑΣ & ΣΧΟΛΙΑΖΟΝΤΑΣ	5
ΚΥΠΡΟΣ	
Το Κυπριακό -για μια ακόμη φορά- στο μεταίχμιο και η «εξελληνική νοοτροπία» (του Π. Ήφαιστου)	10
Συνέντευξη με τον Στρατηγό κ. Γεώργιο Καρούσο (β' μέρος) (επιμ. Θ. Μπινιχάκη)	13
ΑΜΥΝΑ	
Η χαμένη ισορροπία στο Αιγαίο (α' μέρος) (του Π. Διακουμάκου)	21
Η αναγκαιότητα της παλλαϊκής άμυνας (της Θωμαΐδας Φώτσαλη)	29
ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΘΝΟΣ	
Η ελληνική ταυτότητα και οι προσπάθειες για αποσύνθεσή της (του Γ. Γκιζέλη)	33
ΙΣΤΟΡΙΑ	
Γ. Καραϊσκάκης και ελληνοτουρκικά (του Αχ. Λαζάρου)	38
Από τη Μελούνα στο Σαγγάριο. Η μεγάλη εξόρμηση του νεότερου Ελληνισμού (α' μέρος) (του Π. Εμφιετζόγλου)	41
Κωνσταντίνος Κουκίδης. Ο πρώτος αντιστασιακός (β' μέρος) (του Δ. Λαζογιώργου-Ελληνικού)	45
ΚΟΙΝΩΝΙΑ	
Πολιτική κοινωνικοποίηση των νέων και εθνική στρατηγική (του Γ. Βοσκόπουλου)	49
ΓΛΩΣΣΑ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	
Η γλωσσική εισβολή των Άγγλων και των δυτικών στην Κύπρο. Μερικές άλλες περιπτώσεις (του Α. Μακρίδη)	55
ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	59
ΠΑΛΑΙΑ ΤΕΥΧΗ ΤΗΣ ΕΛΛΟΠΙΑΣ	70

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΚΥΡΟΜΑΝΟΣ

Κεντρική διάθεση: Έκδοτικός Οίκος Κυρομάνος
Προξένου Κορομηλά 42 - 546 22 Θεσσαλονίκη - τηλ.: 031/282.427

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Οί πρόσφατοι κραδασμοί, απόρροια των άμέσων συνεπειών της υποτιμήσεως της δραχμής, της ευρωπαϊκής νομισματικής ένοποιήσεως, συγκλόνισαν και πάλι τό πολιτικό σκηνικό και την έλληνική κοινωνία, φέρνοντας κυβερνώντες και κυβερνωμένους - και πάλι - έμπρός στην τραγική πλέον πραγματικότητα.

Ο μικροκομματισμός, ή προχειρότητα, ή έλλειψη προοπτικής και ή ευκαιριακή πολιτική των κυβερνήσεων των τελευταίων δεκαετιών κατήντησαν την Ελλάδα μια αδύναμη και πτωχή έπαρχία της διαρκώς διευρυνόμενης Ευρωπαϊκής Ένώσεως και ή αδυναμία αυτή συνεπάγεται περιορισμένη δυνατότητα στην αντιμετώπιση καυτών έσωτερικών προβλημάτων, έθνικών θεμάτων (ή ζητημάτων στην περιοχή) και πλήρη ανεπάρκεια αντιδράσεων, όταν αυτά «διαπλέκονται» ή ... «ξεφουρνίζονται» ταυτοχρόνως...

Και αυτή ή αδυναμία σημαίνει περιορισμένα περιθώρια σθεναρούς άμύνης στις σύγχρονες προκλήσεις και τίς πρωτόγνωρες και ρέουσες πολιτικές εξελίξεις.

Πρόκριμα της ελληνικής άντοχης άποτελεί στό προσκήνιο τό Κυπριακό. Η ελληνική κυβέρνηση δέχεται ισχυρότατες πιέσεις από ευρωπαϊκές ήγεσίες και από τίς Η.Π.Α., για νά άρει τό «βέτο» της στις κοινοτικές χρηματοδοτήσεις προς την Τουρκία και νά άποδεχθεί - όμου μετά της Λευκωσίας - μία «φόρμουλα» άναγνωρίσεως του ψευδοκράτους του Ντενκτάς, στό βωμό μιας «βιώσιμης λύσης» τύπου Ντεϊτον.

Η Αθήνα καλείται ευθέως από «εταίρους» και «συμμάχους» νά έπιδείξει ύποχωρητικότητα και «κατανόηση» και νά λάβει ιστορικές άποφάσεις σε βάρος των ελληνικών συμφερόντων και του μέλλοντος του έλληνισμού γενικότερα, χωρίς - εν τούτοις - από την άλλη πλευρά, ή Άγκυρα νά έπιδεικνύει την παραμικρή διάθεση ειλικρινούς μεταστροφής και έγκατάλειψης της σωβινιστικής πολιτικής της. Προσφάτως μάλιστα, παρά την έπιχείρηση πολιτικής «ευρωπαϊκού» προσανατολισμού, εκ μέρους της, δυναμώνει τίς έπιθέσεις κατά της Ελλάδος (προγραμματισμός άσκήσεων σε «καυτές» περιοχές του Αιγαίου, άμφισβήτηση ελληνικής κυριαρχίας σε 4 νησίδες της Δωδεκανήσου, δηλώσεις Ντεμιρέλ κ.ά.). Ευρωπαίοι και Άμερικανοί (όπως άπεδείχθη με τίς πρόσφατες προτάσεις-«πακέτο» του πλανητάρχη Κλίντον) άποδέχονται την πολιτική της Άγκυρας, τίς έπεκτατικές της βλέψεις στό Αιγαίο και την κατάλυση του σημερινού Status, σε συνδυασμό με την ύπόθεση της Κύπρου, ή όποια - κατ' αυτή τή «λογική» - δέν μπορεί νά λυθεί παρά μόνον με την προϋπόθεση της άναγνωρίσεως, με τόν ένα ή τόν άλλο τρόπο, του τουρκοκυπριακού ψευδοκράτους, που κατεσκεύασε στά κατεχόμενα έδάφη της Μεγαλονήσου ό καταδικασμένος από τόν Ο.Η.Ε. «Αττίλας».

Επί είκοσι πέντε χρόνια ό έλληνισμός, με μία άπίστευτη και μοναδική άπάθεια, τρέφεται με άυταπάτες και φροϋδες έλπίδες για δικαία λύση του Κυπριακού, ή όποια θα προέλθει από διαμεσολαβήσεις τρίτων (πρωτοβουλίες Ο.Η.Ε., προέδρων Η.Π.Α., δεκάδων διαμεσολαβητών). Όλες, όμως, άνεξαιρέτως οι πρωτοβουλίες (με ή άνευ εισαγωγικών) χαρακτηρίζονται από τό στοιχείο της σκόπιμης άγνοήσεως της ούσίας και της πραγματικότητας του κυπριακού προβλήματος, δηλ. ως ζητήματος εισβολής και κατοχής από ξένη χώρα. Και αυτή ή άπάθεια, σε συνάρτηση με την έφαρμοζόμενη από την παρούσα κυβέρνηση πολιτική της ... «λογικής» του «ρεαλισμού», της «σωφροσύνης» και της μετριοπάθειας, όχι μόνον δέν απέδωσε καρπούς, αλλά έρμηνεύθηκε από όλους (Ευρωπαίους, Η.Π.Α. και την ενδιαφερομένη σύμμαχο και γείτονα) ως αδυναμία και «προσκλητήριο» πιέσεων.

Η έπικείμενη έγκατάσταση του άντιαεροπορικού πυραυλικού συστήματος S-300 στην Κύπρο τούς άμέσως έπόμενους μήνες, σε συνδυασμό με τούς ώμούς εκβιασμούς και τίς προκλητικές κινδυνολογίες, κυρίως των Η.Π.Α. και της Βρετανίας, και τίς θρασυτάτες

ἀπειλές της Ἐγκυρας ὅτι θά βομβαρδίσει προληπτικά τίς συστοιχίες τῶν πυραύλων ἢ τούς χώρους ἐγκατάστασής τους, θέτουν τήν κυπριακή καί τήν ἑλληνική κυβέρνηση ἐνώπιον τῶν τεραστίων εὐθυνῶν τους. Ἐάν γιά ὅποιονδήποτε λόγο, πλὴν τῆς ἀποστρατιωτικοποίησης τῆς Μεγαλονήσου, ἀποδεχθοῦν τήν ἐπανεξέταση ἢ ἔστω τήν καθυστέρηση τῆς ἐγκατάστασης τῶν S-300, τότε οὐσιαστικά ἐγκαταλείπεται, μέ δική τους εὐθύνη, τό δόγμα τοῦ ἐνιαίου ἀμυντικοῦ χώρου καί μαζί του οἱ ὅποιες ἐλπίδες του κυπριακοῦ ἑλληνισμοῦ γιά δικαίωση καί ἐλευθερία. Συγχρόνως, θά ἐπέλθει νέα ἀποδυνάμωση τῆς ἑλληνικῆς παρουσίας στήν εὐρύτερη περιοχή τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου, ἀλλά καί μία νέα ταπείνωση τῆς Ἑλλάδας.

Η πρόσφατη σθεναρή στάση ἀπέναντι στό «ἐνδιαφέρον» τοῦ Κλίντον ἀνακούφισε πολλούς. Ἡ ἀπ' ὄσους ἐπιμένουν νά ἀντιστέκονται, ὕστερα μάλιστα ἀπό τά προηγηθέντα ἀλλεπάλληλα ραπίσματα (ὑποτίμηση, Ο.Ν.Ε., συγκλίσεις μέ Τουρκία χωρίς προοπτική καί ἀντίκρουσμα).

Τό ἐγγύτατο, ὁμως, παρελθόν δέν ἀφήνει περιθώρια γιά βιαστικά συμπεράσματα καί ἐλπίδες. Γιά μία ἀκόμη φορά καί μπροστά στόν ἐρχομό τοῦ θέρους, πού πολλοί τό ἀναμένουν ἰδιαίτερος «θερμό», προβάλλει τό ἐρώτημα ἂν ἡ στάση αὐτή θά ἀποτελέσει μία ἀκόμη ἀναλαμπή, στά πλαίσια τῆς ἀκολουθουμένης ἀλλοπρόσαλλης καί εὐκαιριακῆς πολιτικῆς, πού ἐφθασε τή χώρα στή σημερινή κατάσταση, ἢ - ἐπιτέλους - ἦλθε ἡ ἀρχή τοῦ τέλους τῆς «ρεαλιστικῆς» πολιτικῆς, τοῦ κατευνασμοῦ καί τῶν κεκρυμμένων ὑποχωρήσεων.

Αν ἡ ἀπάντηση κλίνει πρὸς τήν ὑπέρ-αἰσιόδοξη ὑπόθεση, τότε ἐπιβάλλεται ὁ δυναμισμός τῶν λόγων καί τῶν ἐνθέρμων δηλώσεων (ἰδίως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν) νά συνδέεται ἄμεσα μέ τήν ὑπαρξη μιᾶς θαρραλέας, μακροπρόθεσμης καί εὐέλικτης ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, καί, συγχρόνως, μέ δεδομένη τήν ἀμυντική θαράκιση τῆς Ἑλλάδας, σέ τέτοιο βαθμό, ὥστε νά ἐξασφαλίζεται ἡ ἰσορροπία ὀπλικῶν συστημάτων ἔναντι τῆς «συμμάχου» γείτονος, γεγονός τό ὅποιο θά λειτουργήσει - τουλάχιστον - ἀποτρεπτικά ἀπέναντι σέ κάθε διάθεση καί προσπάθεια ἐπεκτατισμοῦ.

Αλλως, ἡ ἐπίδειξη λεονταρισμοῦ γιά ἐσωτερική κατανάλωση καί μόνο, καί μάλιστα σέ μία ἐποχή μέ διαρκῶς διογκούμενα τά κοινωνικο-οικονομικά προβλήματα, θάχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν ἐξασθένηση καί τῶν ἐλαχίστων ὀρίων ἀντοχῆς σέ νέα «πακέτα» πιέσεων, πού θά ἀκολουθήσουν τά διαπλεκόμενα μεταξύ τους ἐξωτερικά καί ἐσωτερικά προβλήματα τοῦ τόπου.

Σύμφωνα μέ δημοσιεύματα, ἡ ἑλληνική κυβέρνηση φέρεται ἀποφασισμένη νά μὴν ὑποχωρήσει στίς πιέσεις πού ἀσκοῦνται ἀπό Εὐρωπαίους καί Ἀμερικανούς (καί ἀναμένεται μέ βεβαιότητα νά ἀσκηθοῦν στή Σύνοδο Κορυφῆς τοῦ Κάρντιφ, τόν προσεχῆ Ἰούνιο) σχετικά μέ τήν σχέση Ε.Ε. καί Τουρκίας καί τή χρηματοδότηση τῆς δευτέρας. Ἄν, λοιπόν, ἡ Ἀθήνα εἶναι ἀποφασισμένη νά πολιτευτεῖ «σκληρά» στό Κάρντιφ, θά πρέπει νά μεθοδεύσει καί τό «μεθεπόμενο», τό πῶς δύσκολο «βῆμα».

Μήπως, ὁμως, καί στόν ἀσταθῆ βαλκανικό μας περίγυρο δέν εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά δειξοῦμε σθεναρή στάση, μέ κύριο στόχο, ἀσφαλῶς, τήν εἰρήνη καί τή ἰσότιμη συνεργασία μέ τούς λαούς τῆς Βαλκανικῆς; Πολύ περισσότερο, ὅταν ὁ κίνδυνος ραγδαίας ἐπιδείνωσης τῶν πολεμικῶν συγκρούσεων στό Κοσσυφοπέδιο εἶναι πλέον ὀρατός καί οἱ πιθανότητες νά ἐμπλακεῖ καί ἡ Ἑλλάδα, ἄμεσα ἢ ἔμμεσα, εἶναι μεγάλες, καί ὅταν ἀκόμα καί ὁ πολὺς Χόλμπρουκ συνδέει τό πρόβλημα του Κοσσυφοπεδίου μέ τόν ἤδη δοκιμαζόμενο βορειοηπειρωτικό ἑλληνισμό. Σέ μία τέτοια περίπτωση, ἡ δημογραφική ἀλλοίωση ὀλόκληρου τοῦ ἄλβανικοῦ νότου, ἐξαιτίας ἄλβανῶν προσφύγων ἀπό τό Κοσσυφοπέδιο, θά εἶναι τό μικρότερο κακό πού θά μπορούσε νά συμβεῖ. Τό πιθανότερο θά ἦταν τό ξεκλήρισμα ὀλόκληρης τῆς ἑλληνικῆς ἐθνικῆς μειονότητας τῆς Ἀλβανίας. Γεγονός πού, δυστυχῶς, δέν φαίνεται νά προκαλεῖ ἀκόμη τίς δέουσες ἀνησυχίες στοὺς ἰθύνοντες τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν. Μήπως, ὁμως, εἶναι ἡ πρώτη φορά πού συμβαίνει κάτι τέτοιο;

“Η Αγία της Πόλης”

Ανησυχία προκαλεί η εγκατάλειψη του “Παρθενώνα της Ορθοδοξίας”, της Αγίας Σοφίας, η οποία μπορεί να άντεξε στο αδυσώπητο κτύπημα του χρόνου, ωστόσο, φαίνεται ότι κινδυνεύει από την “πολιτισμική καραντίνα” που της έχουν επιβάλει οι γείτονες, αδιαφορώντας για την πολιτισμική σημασία του ναού για την απανταχού χριστιανοσύνη.

Με έκδηλα τα σημάδια της εγκατάλειψης από την αδιαφορία των εμπνευστών του πολιτισμικού αποκλεισμού, όσων εκφράζουν μία διαφορετικότητα εντός της τουρκικής επικράτειας, προσπαθεί να επιβιώσει σε πείσμα των κεμαλιστών “δυτικόφρονων”, που επιθυμούν να την αλώσουν και πάλι, φοβούμενοι το ειδικό πολιτισμικό βάρος ενός τέτοιου μνημείου.

Επανελλημένα έχουν διατυπωθεί από πλευράς των μελλοντικών μας “ευρωπαίων εταίρων” σκέψεις και σχέδια μετατροπής της σε τζαμί, ιταμότητες που, ευτυχώς, δεν έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα, υπό το βάρος της διεθνούς κατακραυγής που θα επέσυρε ο πολιτιστικός βιασμός ενός τόσο σημαντικού μνημείου της παγκόσμιας ιστορίας.

Οι κατά καιρούς προκλήσεις σε βάρος της πολιτιστικής μας κληρονομιάς αποτελούν παράμετρο του γενικευμένου ψυχολογικού πολέμου, που ασκούν οι τούρκοι στρατοκράτες εναντίον της χώρας μας, εδώ και δεκαετίες.

Ωστόσο, οι εν λόγω προκλήσεις και, πιο συγκεκριμένα, η εγκατάλειψη της Αγίας Σοφίας αποτελεί πρόκληση προς όλη την ευρωπαϊκή πολιτιστική κουλτούρα και αποδεικνύει την ανικανότητα των γειτόνων να ασπαστούν τον ευρωπαϊκό πολιτισμικό πλουραλισμό.

Χρέος της ελληνικής κυβέρνησης αλλά και των ελλήνων ευρωβουλευτών είναι να προστατεύσουν το μνημείο σε επίπεδο διμερές αλλά και μέσω των θεσμοθετημένων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ειδικότερα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μέσα στο οποίο κατά καιρούς ακούγονται φωνές ελπίδας.

Το Υπουργείο Πολιτισμού θα μπορούσε κάλλιστα να προτείνει μία κοινή επιτροπή από Τούρκους και επιστήμονες από τις χώρες-μέλη της ΕΕ, που θα επέβλεπαν ένα πρόγραμμα διάσωσης του ναού. Με αυτόν τον τρόπο θα αναγάγαμε το πρόβλημα σε πρόβλημα μεταξύ ΕΕ και Τουρκίας και όχι σε διμερές πρόβλημα.

Δυστυχώς, και σ’ αυτή την περίπτωση, όπως και σε τόσες άλλες, η χώρα μας δίνει την εντύπωση ότι τα προβλήματα με τους εξ ανατολών γείτονες είναι διμερή, ενώ στην πραγματικότητα αποτελούν προ-

βλήματα ανάμεσα στο πλουραλιστικό πολιτιστικό λίκνο της Ευρώπης και στον οπισθοδρομικό και πονηρό ανατολίτη· αυτόν που έμεινε ίδιος και अपαράλλακτος στο πέρασμα του χρόνου, από τη σφαγή των μειονοτικών ομάδων της πάλαι ποτέ οθωμανικής αυτοκρατορίας και την καταστροφή των μνημείων όλων αυτών που αποτελούν πολιτιστική απειλή για το σωβινιστικό καθεστώς της Άγκυρας, μέχρι την απόπειρα να περασθεί “φερετζές” στο μεγαλύτερο μνημείο της χριστιανοσύνης.

Γ. Β.

Ελληνική Γλώσσα και Ξενομανία

Η ελληνική γλώσσα είναι αποδεδειγμένα η πλουσιότερη γλώσσα του κόσμου και δικαίως θεωρείται η μητέρα όλων των γλωσσών. Με χαρά πληροφορηθήκαμε από την «Πανολυμπιακή», την εφημερίδα της επαρχίας της Ολυμπίας και των απανταχού Ολυμπίων, ότι ο κ. Αθανάσιος Αναγνωστόπουλος, διαπρεπής έλληνας καθηγητής, εξ Ηλείας, στο πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας, σε εκδήλωση που έγινε προς τιμή του στον Πύργο Ηλείας, ανακοίνωσε ότι το πρόγραμμα καταγραφής των ελληνικών λέξεων καθώς επίσης και των κειμένων της αρχαίας και μεταγενέστερης ελληνικής γραμματείας συνεχίζεται με επιτυχία στο πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας και ότι σύντομα θα έχουν ταξινομηθεί περίπου 40.000.000 λέξεις και πάμπολλα αρχαία κείμενα, πολλά εξ αυτών ανέκδοτα.

Στο εξωτερικό σαφώς αναγνωρίζεται η ανωτερότητα της ελληνικής γλώσσας, δεν συμβαίνει, όμως, το ίδιο και στην Ελλάδα. Στην Ελλάδα του εκσυγχρονισμού και του παραλόγου καθετί το ελληνικό θεωρείται υποδεέστερο του ξένου. Τα ξενικά ήθη ασκούν μια περίεργη γοητεία στην ψυχοσύνθεση του Νεοέλληνα που σπεύδει να τα μιμηθεί θεωρώντας τα ανώτερα των ελληνικών. Οι καταστηματάρχες θεωρούν, ίσως, ντροπή να αναρτήσουν έξω από τα μαγαζιά τους ελληνικές πινακίδες. Τα ΜΜΕ, τα περισσότερα, αν όχι όλα, εκ των οποίων έχουν ξενόγλωσσα ονόματα, μας βομβαρδίζουν καθημερινά με ξενόγλωσσες εκφράσεις, το διάλειμμα γίνεται “break”, εκπομπές αποκτούν ξενικούς τίτλους, ηλεκτρικές συσκευές που διαφημίζονται από το ραδιόφωνο, αποτελούν “the face of the future”, ακόμα και οι φίλαθλοι αλληλοβρίζονται στους τοίχους χρησιμοποιώντας το λατινικό αλφάβητο και εκφράσεις της Αγγλικής. Όλοι αυτοί οι “Έλληνες” που ασυνείδητα χρησιμοποιούν τη γλώσσα του δυτι-

κού καπιταλισμού δεν καταλαβαίνουν ότι οι εκφράσεις αυτές συνδέονται με έναν συγκεκριμένο τρόπο ζωής και μια ιδεολογία που είναι όχι μόνο ξένη αλλά και εχθρική προς τον ελληνικό τρόπο σκέψης, ιδεολογία παρακμιακή και κατάλληλη μόνο προς αποφυγήν. Οι ιθύνοντες του παρακμιακού αυτού φαινομένου, που, δυστυχώς, ελέγχουν τα ΜΜΕ, είναι φανερό ότι αποσκοπούν στην πολιτιστική εξάρτηση της χώρας μας, εξάρτηση που θα αποκόψει τους Έλληνες από τις ρίζες τους και την παράδοσή τους, και που τελικά θα φέρει και την ολοκληρωτική μας καταστροφή. Οι δε πολιτικοί και πνευματικοί ταγού της χώρας, ζώντας το όραμα του εκσυγχρονισμού, εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων, εφησυχάζουν και αδιαφορούν. Μήπως άραγε ο εχθρός είναι εντός;

Δ. Ψ.

Περί πολιτισμού

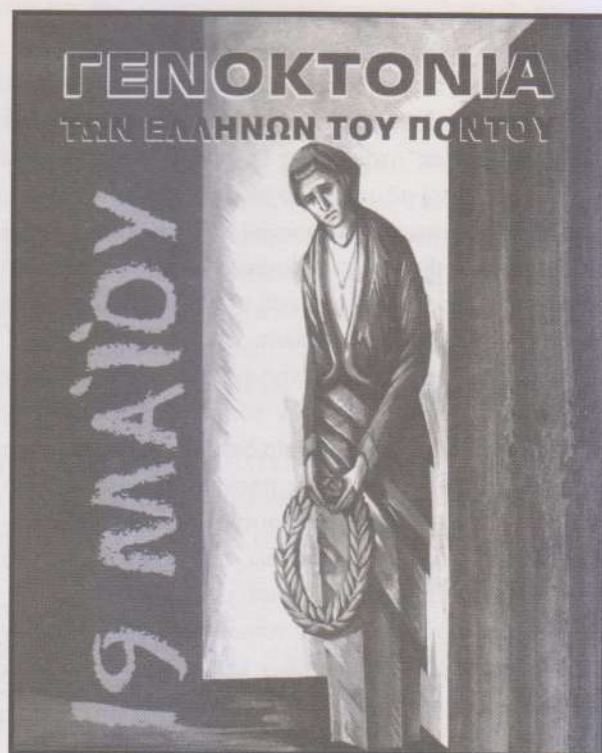
Για πολλοστή φορά πρωτοπορώντας, το αθηναϊκό κράτος χτύπησε και πάλι, σ' αυτήν την περίπτωση δια του Υπουργείου Πολιτισμού. Το οποίο είχε αποφασίσει να στείλει στην Τουρκία την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών, στα πλαίσια μουσικών εκδηλώσεων, σε έναν εξαιρετο συνδυασμό αφέλειας και αμνησίας. Και λέμε αμνησίας, γιατί το Υπουργείο Πολιτισμού «ξέχασε» ότι:

- Η 19η Μαΐου, ημέρα κατά την οποία θα γίνονταν τα παραπάνω, είναι αναγνωρισμένη από το ελληνικό κοινοβούλιο ως ημέρα μνήμης της γενοκτονίας του ποντιακού ελληνισμού από τους κεμαλικούς χασάπηδες.

- Λίγες ημέρες πριν, στις 13 Μαΐου, ο Σουλ. Ντεμιρέλ δήλωνε στη στρατιωτική ακαδημία της χώρας του ότι είναι θέμα χρόνου να δείξει η Τουρκία τη δύναμή της (προς εμάς φυσικά, αφού αναφερόταν σε βραχονησίδες), απειλώντας ωμά την Ελλάδα με πόλεμο.

- Ο πρόεδρος της τουρκικής επιτροπής ανθρωπίνων δικαιωμάτων μόλις και γλίτωσε το θάνατο, χάρη στις έξι σφαίρες που του φύτεψε το τουρκικό παρακράτος.

Ανεξαρτήτως του αν η Κ.Ο.Α. δε μεταβεί στη γείτονα, δεν μπορούμε να πούμε ότι είδαμε από το Υπουργείο Πολιτισμού το ίδιο ενδιαφέρον για το ρηγμαμένο ελληνισμό της Ίμβρου. Δεν είδαμε καλλιτεχνικές εκδηλώσεις για στήριξη των Βορειοηπειρωτών, ούτε κάποια γενναία χειρονομία υπέρ των εγκλωβισμένων Ελλήνων της Καρπασίας. Και ο «προοδευτισμός» κάποιων μπορεί να ψάχνεται στα πλέον απίθανα σημεία της υδρογείου, μα εδώ πάει περίπατο.

Ο Νέλσον Μαντέλα, προς τιμήν του, αρνήθηκε να παραλάβει το βραβείο «Ατατούρκ», καταγγέλοντας ευθέως τη χώρα αυτή για καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προκαλώντας τη μήνη των τούρκων ιμπεριαλιστών.

Οι τελευταίοι μπορεί, έτσι, να μη βρίσκουν συμμάχους στη Νότιο Αφρική, αλλά υπάρχει το ελλαδικό κράτος, το οποίο με άνεση τους χορηγεί συγχωροχάρτια και άλλοθι. Για να συνεχίσουν να εγκληματούν, σε βάρος των λαών της περιοχής μας.

Στ. Κ.

Ἡ Ὀρθοδοξία μέσον διατήρησης τῆς πολιτιστικῆς μας ταυτότητας

Ὁ ἱστορικός συγγραφεὺς Ἀθανάσιος Κομνηνός Ὑψηλάντης (18ος αἰών μ.Χ.) στό βιβλίο του «Τά μετά τήν Ἄλωσιν» περιγράφει μία σκηνή, τῆς ὁποίας ὑπῆρξε αὐτόπτης μάρτυς. Μία ἡμέρα στήν ἀγορά (παζάρι) τῆς Ἀλεξανδρείας στήν τουρκοκρατούμενη, τότε, Αἴγυπτο, εἶδε 30.000 κομμένες γλῶσσες Ἑλλήνων! Τί εἶχε συμβῆ; ὁ τοπικός ὀθωμανός ἡγεμῶν εἶχε ἀπαγορεύσει νά ὀμιλεῖται ἡ ἐλληνική. Οἱ ἡρωϊκοί, ὁμως, Ἕλληνες τῆς πόλεως πού ἴδρυσε ὁ Μ. Ἀλέξανδρος, δέν πτοήθηκαν. Συνέχιζαν νά ὀμιλοῦν τήν γλῶσσα τους, Καί ἡ τιμωρία ἦλθε

σκληρή και άμειλικτη. Έκόπησαν οί γλώσσες! Τό πραγματικό αυτό περιστατικό άποδεικνύει ότι στά δύσκολα χρόνια της δουλειάς τό έθνικό φρόνημα και ή μαχητικότητα παραμένουν στοιχέα ισχυρά. Καί τοῦτο όφείλεται στους θεσμούς πού κράτησαν τότε ζωντανή τήν έθνική μας ταυτότητα: Έκκλησία, Τοπική Αυτόδιοίκηση (Κοινοτισμός), Ίδιωτική Πρωτοβουλία.

Τότε δέν είχαμε συγκροτημένο κράτος, αλλά δέν κινδυνεύσαμε νά χάσουμε τήν ταυτότητά μας. Άκόμη κι όταν χάθηκε ή ύπεχώρησε γιά ένα χρονικό διάστημα ή έλληνική γλώσσα, ή **όρθόδοξη πίστη διετήρησε τό έλληνικό φρόνημα**. Στην Καππαδοκία της Μικράς Άσίας πολλοί Ρωμηοί άναγκάσθηκαν νά τουρκοφωνήσουν. Μένοντας, όμως, όρθόδοξοι διεκράτησαν τόν έλληνικό ψυχισμό τους και στην άνταλλαγή τών πληθυσμών έδήλωσαν Έλληνες (1923). Άντιθέτως, στή Δυτική Μακεδονία μία μερίδα όρθόδοξων έξιλαμίσθηκε, πάλι επί Τουρκοκρατίας, αλλά διετήρησε τήν έλληνική γλώσσα. Η ομάδα αυτή, γνωστή μέ τό όνομα «Βαλαάδες» γρήγορα απέκτησε τουρκική συνείδηση. Τό θρησκευτικό συναίσθημα άπεδείχθη ισχυρότερο άπό τήν γλωσσική ταυτότητα. Μέ τή Συνθήκη της Λωζάννης (1923) οί Βαλαάδες μετεφέρθησαν έκουσίως στην Τουρκία. Τό ίδιο ένδιαφέρον φαινόμενο παρετήρησε ό γάλλος περιηγητής, ιστορικός και πολιτικός, Βικτόρ Μπεράρ (τέλη 19ου αιώνας) στην Άτάλεια τών μικρασιατικών παραλίων. Σέ μία συν οικία ζούσαν τουρκόφωνοι όρθόδοξοι, οί όποιοι δήλωναν Έλληνες, σέ άλλη ξεχωριστή συνοικία ζούσαν έλληνόφωνοι μουσουλμάνοι, οί όποιοι ένιωθαν Τούρκοι. Η όρθόδοξη πίστη άπεδείχθη τό ισχυρότερο έθνικό προπύργιο, τό όποιο έσωσε τό Γένος άπό τήν έξαφάνιση. Τό ότι σήμερα μερικοί άνιστόρητοι διεθνιστές άρνοούντ αι αυτόν τόν ρόλο της Έκκλησίας, άπλώς καθιστά αυτούς τους κυρίους άξιολύπητους. Λίγη μελέτη τών πηγών δέ βλέπτε.

Είσερχόμεθα σήμερα στην μεγάλη και δύσκολη πορεία της Εύρωπαϊκής Νομισματικής Ένοποίησης, ή όποία έντάσσεται στό γενικότερο προβληματισμό περί παγκοσμιοποιήσεως τών οικονομιών και τών κοινωνιών. Οί θεωρητικοί της παγκοσμιοποίησης μάς θυμίζουν ότι σέ διάφορα μήκη και πλάτη της γής άνθρωποι ποικίλων έθνικών καταγωγών και πολιτιστικών καταβολών άκούν τήν ίδια μουσική, τρώνε τά ίδια χάμπουργκερ, πίνουν τήν ίδια μάρκα άναψυκτικού, γράφουν ή ξυρίζονται χρησιμοποιώντας προϊόντα της ίδιας εταιρείας κ.λ.π. Τά τείχη πέφτουν, μάς λένε. Στή δέ

ΔΟΞΟΛΟΓΙΑ

Με τα καράβα 'ληγορόπλεα κι αρματωμένα,
 τα στράτας τ' ουρανόδειχτα επήραμε, παιδιά
 ευλογημέντσας γενεάς. Και τρανταδοξασμένοι,
 τραντέλλενοι, δρακέλλενοι και δρακελλενοπούλα
 και με τ' ελπίδας τα φτερά και με τα τραβωδίας,
 τη θάλασσαν εδέβαμε τήν πικροκυματούσαν
 και 'ς σ' έμορφα, παντέμορφα, χαμελοδεντρωμένα
 τα θαλασσάκρα έρθαμε. Χρόνια ευλογημένα!
 Τη Ρωμανίας πρωτοφώς, πρώτον χαρά και δόξα!
 Αν 'ς σα χρονογυρίσματα έρθαν μαύρα ημέρας
 και ζούμε αστερέωτοι, μακρά και πονεμένα,
 νους και καρδιά κλώσκουνταν 'ς σ' εμέτερα τα
 κόσμα,
 εκείνα ντο εφέκαμε μακροροθυμασμένα
 μη λέτε πανταχωρισμού είναι τα μαύρα δάκρα,
 χωρίς άκραν η ξενιτά, τελεμονήν τα κλαίητα...
 Θα έρ' ται ημέρα τη χαράς και τη παρηγορίας!
 Εμείς οπίσ' θα κλώσκουμες, 'ς εκείνα τα στερέας,
 τ' εγνώριμα, τα έμορφα, τα πανταλαλεμένα,
 ξαν' με τ' αληγορόπλεα καράβα αρματωμένα,
 τραντέλλενοι, δρακέλλενοι και δρακελλενοπούλα.
 Κ' εμπρολασία θ' εμπροπάει, φωτόστολον καράβιν,
 τ' εμέτερον η ψη - χαράς χοντρά δεντροκλαδία
 και φύλλα κι αθαμάραντα νείκα στολισμένον
 και με τα Τιμιόσταυρα και με τ' αετοφόρα
 τ' άγια τα εξαφτέρυγα και τα χρυσά σημαίας
 και 'ς σό μεσαίον τ' άλμπουρον τη Σουμελάς εικόνα
 κ' η Παναία κι ο Χριστόν θα στέκ' νε κ' ευλογούνε!
 Ο ουρανόν, η θάλασσα κι όλεν η οικουμένη
 ουρανοφώσα κι Άεν Φως αεφωσφωταγμένα θα είν'!
 Και το θεφώταχτον καράβιν θ' εμπροπάει
 γαλενά και ανάγγιχτα ασ' ση θάλασσας το κύμαν,
 ανάμεσα γης και ουρανού...
 Και τ' επουράνα σύμπαντα ν' αντιβοούν γλυκέα,
 ουρανικά, πανέμνοστα, λαλίας αγιασμένα,
 ψαλισίματα κ' ευλογητά και το Χριστός ανέστη!
 Τη Ρωμανίας έμορφα ημέρας χαρεμένα
 θα έρ' ταν και 'ς σ' ομμάτα μουν, φως και
 παρηγορία!
 Κι όθεν εμείς θα κλώσκουμες 'ς εκείνα τα στερέας,
 η ευλογία τη Χριστού, τα χίλα καλωσύνας!

Ηλίας Ταιρκινίδης

**Ο Πόντος δεν τελείωσε με τη
 Γενοκτονία
 οι Πόντιοι επιστρέφουνε ξανά στην
 ιστορία**

Ευρωπαϊκή Ένωση προχωρούμε σε ενιαίο νόμισμα, ενιαία οικονομική πολιτική, ενιαία νομοθεσία για πολλούς τομείς, ίσως αργότερα και σε ενιαία εξωτερική πολιτική (;).

Ίσως νάναι έτσι, άπαντούν οι έθνοκεντρικοί. Άλλά, ό,τι κι άν γίνει, τό έθνος δέν είναι θεσμός έτοιμος να παραδώσει τά όπλα. Δέ βλέπετε ότι για τόν έλεγχο της Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Τραπεζής Γερμανία και Γαλλία έδωσαν μάχη με κριτήριο τό έθνικό τους συμφέρον; Δέν βλέπετε ότι ή Ευρωπαϊκή Ένωση άρνήθηκε να έχει μορφή νομικού προσώπου (όπως είχε ή Ε.Ο.Κ.), στοιχείο πού εύνοεί τήν διατήρηση του έθνικού χαρακτήρος των κρατών; Η μήπως διαβάζετε λάθος τούς αριθμούς; Μόνον τό 2% του κεφαλαίου πού είναι επενδεδυμένο σε χώρες της Ε.Ε. προέρχεται από χώρα άλλη από τήν χώρα όπου βρίσκεται ή επένδυση. Και οι περίφημοι ήγέτες της παγκοσμιοποίησης, οι ΗΠΑ, έχουν επενδύσει μόνο τό 10% των κεφαλαίων τους σε επενδύσεις εκτός ΗΠΑ!

Έθνος ή παγκόσμια αγορά; έλληνοκεντρικοί ή εύρωκεντρικοί; Τά έρωτήματα αυτά θα μάς απασχολήσουν έντόνως στά έπόμενα 10-20 χρόνια. Ίσως οι άπαντήσεις να μή βρίσκονται στά άκρα. Μπορεί να συνυπάρξει ή εύρωπαϊκή συνεργασία με τή διαφύλαξη της έθνικής ταυτότητας. Μπορεί να είμαστε συνεργαζόμενοι Ευρωπαίοι και σ' ένα βαθμό παγκοσμιοποιημένοι, χωρίς να εξαφανισθούμε ως Έλληνες. Άρκει να τό θέλουμε συνειδητά. Και στή συνειδητοποίηση αυτού του γεγονότος καλείται να βοηθήσει ως πνευματική μητέρα και πάλι ή Όρθόδοξη Έκκλησία μας. Με νέο Προκαθήμενο, μαχητικό και πεπαιδευμένο, τό Μακαριώτατο κ. Χριστόδουλο, ή Έκκλησία της Ελλάδος μπορεί και πρέπει να άποβη ό πνευματικός φάρος για τήν διατήρηση της ταυτότητός μας μέσα στη χοάνη των διεθνοποιημένων οικονομικών συμφερόντων.

Ό έλληνισμός ποτέ δέ φοβήθηκε τό συσχηματισμό με διαφορετικούς πολιτισμούς. Διότι γνωρίζει να άφομοιώνει (κάθε καλό) χωρίς να άφομοιώνεται!

Κ.Χ.

ΒΑΒΟΥΡΑΚΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

ΒΡΥΟΥΛΩΝ 73 & ΚΥΠΡΟΥ - ΝΙΚΑΙΑ
ΤΗΛ.: 4907286, ΤΗΛ. ΟΙΚΙΑΣ 4910354

Δέχεται μόνο με ραντεβού

Εθνικό Πάρκο Ανατ. Μακεδονίας & Θράκης

ΕΝΑΣ ΣΠΑΝΙΟΣ ΦΥΣΙΚΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ ΚΑΙ ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΓΙΑ ΟΙΚΟΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η Θράκη είναι γνωστό ότι διαθέτει οικοσυστήματα διεθνούς σημασίας με εξαιρετικό πλούτο φυτικών και ζωικών ειδών, αλλά και σπάνια αισθητική ομορφιά. Η Θράκη, ίσως, κατέχει μοναδική θέση στην Ευρώπη από την άποψη της ύπαρξης τόσο πολλών εξαιρετικά σημαντικών οικοσυστημάτων σε τόσο μικρή έκταση (8578 τ.χ.).

Ανάμεσα σ' αυτά τα εξαιρετικά σημαντικά οικοσυστήματα, ξεχωρίζουν οι υδροβιότοποι: Δέλτα Νέστου, Λίμνη Βιστονίδα, Λίμνη Ισμαρίδα και οι μεταξύ τους παραθαλάσσιες περιοχές. Αυτοί οι υδροβιότοποι από τις 16 Σεπτεμβρίου 1996, με κοινή υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 854/16.9.96), αποτελούν το ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ, το μεγαλύτερο, έως σήμερα, εθνικό πάρκο της χώρας μας.

Η δημιουργία αυτού του εθνικού πάρκου είναι ένα μεγάλο βήμα για την προστασία και διατήρηση αυτών των περιοχών, της χλωρίδας και πανίδας που φιλοξενούν. Παράλληλα, όμως, αποτελεί και μια μεγάλη αναπτυξιακή ευκαιρία για τις τοπικές κοινωνίες.

Καθώς:

- η πολυπόθητη και πολυθρύλητη βιομηχανική ανάπτυξη της Θράκης έχει δείξει τα όριά της,
- η γεωργία βρίσκεται σε κρίση,
- ο μαζικός τουρισμός παραμένει ευσεβής πόθος,
- οι ιδέες της οικοανάπτυξης, της αειφορικής διαχείρισης των οικοσυστημάτων και του οικοτουρισμού μπορούν να αποτελέσουν **εφικτή διέξοδο στα αναπτυξιακά αδιέξοδα της περιοχής μας.**

Το ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ μπορεί να αποτελέσει ευκαιρία για οικονομική ανάπτυξη. Ανάπτυξη, που δε θα έχει σχέση με κατασκευή δρόμων, οικοπεδοποιήσεις, ανέγερση μεγάλων ξενοδοχειακών μονάδων, και άλλων σχετικών δραστηριοτήτων, κοινών μέχρι σήμερα σε κάθε αναπτυξιακή προσπάθεια. Αλλά, οικονομική ανάπτυξη συμβατή με το φυσικό περιβάλλον, που δε θα το καταστρέφει, όμως θα το σέβεται και θα το προστατεύει. Υπάρχουν πολλά τέτοια παραδείγματα. Το πιο γνωστό και εντυπωσιακά επιτυχημένο, στο μεσογειακό χώρο, είναι του Αbruozzo της Ιταλίας, αλλά το πιο κοντινό μας και ελπιδοφόρο είναι της Δαδιάς-Λευκίμης στο νομό Έβρου.

Ωστόσο, το ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ, ενάμισι έτος μετά την ίδρυση

του παραμένει ανενεργό, ενώ, ταυτόχρονα, οι υδροβιότοποι, που το αποτελούν, διατρέχουν πολλούς και σοβαρούς κινδύνους, απειλούνται με καταστροφή:

1. Το Δέλτα του Νέστου υποφέρει από λειψυδρία, ιδιαίτερα τους θερινούς μήνες, οπότε συχνά σταματάει η ροή και η κοίτη του ποταμού ξηραίνεται. Η κατάσταση αυτή οφείλεται, κυρίως, στην απρογραμμάτιστη άρδευση υδροβόρων καλλιεργειών κατά μήκος του ποταμού, τόσο στη Βουλγαρία όσο και στην Ελλάδα, κινδυνεύει, όμως, να επιδεινωθεί από τη λειτουργία των φραγμάτων της Δ.Ε.Η.

Ο καθορισμός και η εξασφάλιση μιας ελάχιστης ροής προβάλλει ως επιτακτική αναγκαιότητα.

2. Οι εναπομείνουσες παραποτάμιες συστάδες στο Δέλτα του Νέστου, απομεινάρια του δάσους Κοτζά-Ορμάν, υφίστανται εντατική λαθροϋλοτόμηση με κίνδυνο σύντομα να εξαφανισθούν.

Η άμεση και αυστηρή εφαρμογή της απαγόρευσης υλοτόμησης, με παράλληλη εξασφάλιση καυσόξυλων στους παραποτάμιους οικισμούς από άλλες πηγές, αποτελεί εφικτή και αναγκαία λύση.

3. Τμήματα του Δέλτα έχουν μετατραπεί σε σκουπιδότοπους με ευθύνη των παραποτάμιων κοινοτήτων. Άμεσος είναι ο κίνδυνος ρύπανσης των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων.

4. Αμμοληψίες γίνονται ανενόχλητα, στην κοίτη του ποταμού Νέστου, εντός της ζώνης Α υψηλής προστασίας, κατά παράβαση της κείμενης νομοθεσίας.

5. Λαθροθηρία ασκείται απροκάλυπτα σε όλους τους υδροβιότοπους ακόμα και εντός των ζωνών Α.

6. Τεχνικά έργα διενεργούνται στη λίμνη Βιστωνίδα για τη δημιουργία αναχωμάτων, που έχουν στόχο τον περιορισμό των υδροτοπικών εκτάσεων ανατολικά της λίμνης.

7. Οικοπεδοποίηση και παράνομη δόμηση παρατηρείται στους παραθαλάσσιους υδροτόπους του νομού Ξάνθης, ιδιαίτερα στις περιοχές του Μυρωδάτου και των Αβδήρων.

8. Όμως, η πλέον σκανδαλώδης και παράνομη επέμβαση στους υδροβιότοπους της περιοχής, εξελίσσεται στην περιοχή Αλμύρας Βελόνης της Κοινότητας Αβδήρων, νομού Ξάνθης. Ας σημειωθεί ότι η Αλμύρα Βελόνης είναι ένας αβαθής υδροτόπος που φιλοξενεί σπάνια και προστατευμένα πτηνά, ενώ στις όχθες της φωλιάζουν σπάνια θηλαστικά. Η Αλμύρα Βελόνης περιλαμβάνεται στη Συνθήκη Ραμσάρ, ενώ με την κοινή Υπουργική Απόφαση 5796 (ΦΕΚ 854/16.9.96) έχει συμπεριληφθεί στη Ζώνη Β όπου καμία οικιστική δραστηριότητα δεν επιτρέπεται, πέραν των υφισταμένων οικισμών. Εκεί, ιδιωτική αθηναϊκή εταιρεία, εντελώς παράνομα, προχωρεί σε πωλήσεις οικο-

πέδων για τη δημιουργία παραθεριστικού οικισμού. Ταυτόχρονα, έχει αρχίσει εκτεταμένες εργασίες, όπως μπαζώματα, διάνοιξη δρόμων και διάνοιξη καναλιών με στόχο την αποστράγγιση του υδροβιότοπου. Παρά τις αποφάσεις των αρμόδιων υπηρεσιών ΠΕ.ΧΩ., οι οποίες καλούν τους καταπατητές σε σταμάτημα των εργασιών και αποκατάσταση του περιβάλλοντος, οι εργασίες συνεχίζονται και ο νόμος εξακολουθεί να παραβιάζεται. Από την άλλη, πολλοί ιδιώτες έχουν αγοράσει «οικόπεδα» τα οποία, εκτός του ότι βρίσκονται σε υδροβιότοπο προστατευόμενο διεθνούς σημασίας, αποτελούν και δημόσια έκταση ως κείμενα σε τοποθεσία παλαιού αιγιαλού. **Η καταπάτηση και καταστροφή του υδροβιότοπου της Αλμύρας Βελόνης αποτελεί την πιο επικίνδυνη παρέμβαση στο σύνολο του ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ.** Εάν δε σταματήσει, δημιουργεί προηγούμενο, που θ' ανοίξει την όρεξη σε κάθε επίδοξο καταπατητή, για να αποστραγγίσει και καταστρέψει οποιαδήποτε υδροτοπική έκταση του ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ.

Το ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΘΡΑΚΗΣ (Π.Α.ΚΕ.ΘΡΑ.), πιστεύει ότι η ύπαρξη, εδραίωση και αξιοποίηση του ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ αποτελεί μια πρώτης προτεραιότητας αναγκαιότητα για τη Θράκη και ιδιαίτερα για τους νομούς Ξάνθης και Ροδόπης. Καλεί, λοιπόν, όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς, πρώτα από όλους την τοπική και νομαρχιακή αυτοδιοίκηση, αλλά και τους απλούς πολίτες, να προστατεύσουν τις περιοχές του, να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που δίδονται στην κατεύθυνση του ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ και της ΑΕΙΦΟΡΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ, έτσι ώστε το ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ να αποτελέσει όχι μόνο μια νησίδα φυσικού περιβάλλοντος, κόσμημα και ανεκτίμητη κληρονομιά για τις μελλοντικές γενιές, αλλά και ένα μοχλό ΟΙΚΟΑΝΑΠΤΥΞΗΣ για ολόκληρη τη Θράκη.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΘΡΑΚΗΣ
Αντύπα 14, ΞΑΝΘΗ - Τηλ. 0541-73808.

ΕΛΕΝΗ ΔΕΡΒΕΝΤΛΗ-ΛΕΒΕΙΔΙΩΤΗ
Χειρουργός - Οδοντίατρος

25ης Μαρτίου 11, Χαλάνδρι (δίπλα στο ΚΑΠΗ)
Δέχεται με ραντεβού τηλ.: 6856019

ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ -ΓΙΑ ΜΙΑ ΑΚΟΜΗ ΦΟΡΑ- ΣΤΟ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ ΚΑΙ Η «ΕΞΩΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΟΤΡΟΠΙΑ»

του Παναγιώτη Ήφαιστου *

Η απουσία εθνικής στρατηγικής δε θα μπορούσε να είναι πιο αισθητή παρά στο Κυπριακό, το ζήτημα που, παρά το γεγονός πως απασχολεί την ελληνική διπλωματία πάνω από μισό αιώνα, η ελληνική πολιτική ηγεσία αδυνατεί να αναπτύξει στρατηγικούς στόχους και μεθοδεύσεις εκπλήρωσής τους. Κάθε φορά που υπάρχει «παράθυρο ευκαιρίας» (διάβαζε παράθυρο ελληνικής αδυναμίας) δεχόμαστε επιθέσεις και πιέσεις για υποχώρηση και συρρίκνωση. Αυτό ακριβώς συμβαίνει στην παρούσα συγκυρία, με αποτέλεσμα να βρισκόμαστε, γι' ακόμη μια φορά, στο χείλος του κρημνού. Εάν ενδώσουμε στις αμερικανικές πιέσεις για αποδοχή διχοτομικών λύσεων στην Κύπρο, το αποτέλεσμα θα είναι όχι μόνον καταστροφή της Κύπρου αλλά, επίσης, απαρχή μεγαλύτερων προβλημάτων που θα βλάψουν καίρια τα ζωτικά ελληνικά συμφέροντα. Συναφώς, οι συνέπειες για τα ελληνικά συμφέροντα από τυχόν αποδοχή διχοτομικών λύσεων στο Κυπριακό έχουν τύχει εκτενέστερης εξέτασης σε άλλες αναλύσεις σε μερικές από τις στήλες προηγούμενων τευχών της ΕΛΛΟΠΙΑΣ.

Οι τελευταίες συνομιλίες για το Κυπριακό και οι δηλώσεις ξένων αλλά και μερικών κυπρίων πολιτικών (ιδιαίτερα του τέως προέδρου Σπύρου Κυπριανού), κάνουν σαφές το γεγονός πως το Κυπριακό βρίσκεται ίσως στην πιο κρίσιμη καμπή της μετά το 1974 περιόδου. Μερικοί από τους λόγους είναι οι πιο κάτω:

Πρώτον: οι Αμερικανοί, μετά τις διεθνείς τους επιτυχίες των τελευταίων ετών, οι οποίες οφείλονται στο συγκυριακό μονοπώλιο στρατηγικής ισχύος που διαθέτουν, κινούνται με μεγάλη αυτοπεποίθηση και με τάση

* Αναπληρωτής Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων και Στρατηγικών Σπουδών, Παντείου Πανεπιστημίου

υποβάθμισης ή παραγνώρισης των ιδιαιτεροτήτων των επιμέρους προβλημάτων, στα οποία αναμειγνύονται.

Δεύτερον: η τουρκική στρατηγική των τελευταίων ετών για ανάπτυξη ειδικών στρατηγικών σχέσεων με τις ΗΠΑ στέφθηκε με επιτυχία. Κατά συνέπεια, η Τουρκία, εν δυνάμει, καθίσταται περιφερειακός τοποτηρητής των δυτικών ηγεμονικών συμφερόντων, ιδιαίτερα της Αμερικής. Πρακτικά, όσον αφορά την Ελλάδα, μεταφράζεται σε αμερικανικές προσπάθειες να επη-

ρεάσουν την ελληνική διπλωματία προς την κατεύθυνση κατευναστικών στάσεων, που δεν αμφισβητούν τον τουρκικό ηγεμονικό περιφερειακό ρόλο. Οι συνέπειες κατευναστικών στάσεων, όπως συγκεκριμενοποιούνται στις αμερικανικές προτάσεις, αρχίζουν με διχοτόμηση της Κύπρου, ζωτικές συρρικνώσεις στο

Αιγαίο και, πιθανώς, εξελίξεις στη Θράκη, που τώρα μόνο πολλή φαντασία θα μπορούσε να τις προβλέψει. Μπροστά σ' αυτές τις εξελίξεις, η κρατούσα πολιτική ιδεολογία' στην Αθήνα, τείνει, συνολικά, προς κατευνασμό, υποχώρησης και αποφυγή ανάληψης κινδύνων. Η υποταγή στις επιταγές των ηγεμονικών κρατών (ο νέος αρχιεπίσκοπος, ορθότατα, έθιξε την ακατάσχετη υποχωρητικότητα μας στις νεοηγεμονικές τάσεις που αναπτύσσονται στις Βρυξέλλες και καμία σχέση δεν έχουν με το «ευρωπαϊκό όραμα») σηματοδοτεί επάνοδο στη χειρότερη, ίσως, μορφή εξάρτησης της νεοελληνικής ιστορίας. Ενώ στο προσκήνιο της ελληνικής πολιτικής σκηνής μεταφράζεται σε «πολιτική αφασία», στο επίπεδο της ελληνικής διπλωματίας σημαίνει σώρευση προβλημάτων και κινδύνων για την ελληνική ασφάλεια.

Τρίτο: ως προς το τελευταίο σημείο, η «λογική» εξάρτησης και υποτέλειας επιτείνεται από τα οικονομικά προβλήματα, που συνοδεύονται από την κρατούσα, πλέον, άποψη πως ενσωμάτωσή μας στο εγχείρημα της οικονομικής ενοποίησης, όπως αυτή διαμορφώ-

νεται με την ΟΝΕ, αποτελεί το νέο εθνικό όραμα, μπροστά στο οποίο οι υπόλοιπες επιλογές υποκύπτουν. Ταυτόχρονα, αυτή η ωφελμιστική και εθελόδουλη ιδεολογία που πόρρω απέχει από τα οράματα που συνόδευσαν την ένταξή μας στην ευρωπαϊκή κοινότητα πριν από είκοσι περίπου χρόνια, συναρτάται με συστηματική καλλιέργεια αισθημάτων μειονεξίας από ποικίλους νεροκουβαλητές ή συνοδοιπόρους ξένων συμφερόντων. Σημειώνεται ότι, όποιος έχει

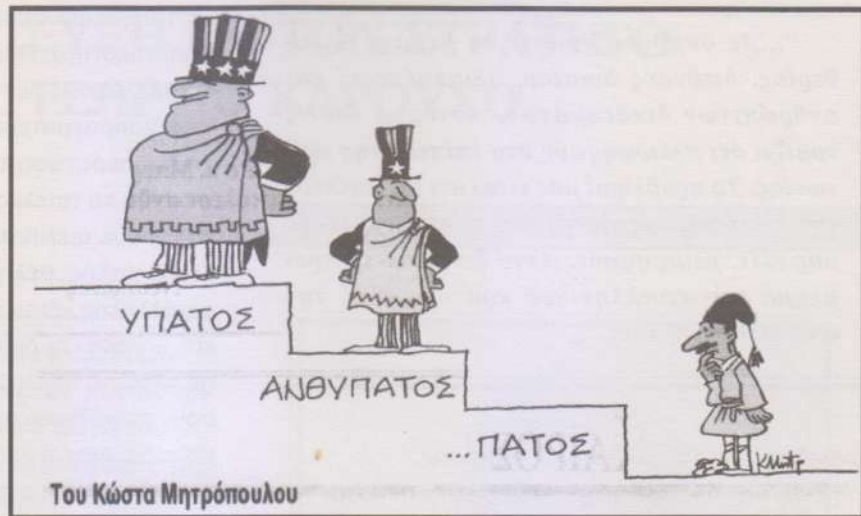
στοιχειώδη πληροφόρηση περί τα Ευρωπαϊκά, γνωρίζει πως η ΟΝΕ είναι ήδη το εργαλείο αναστροφής των κοινωνικών και πολιτικών κατακτήσεων των κοινωνιών της Ευρώπης² και ότι πουθενά στην υπόλοιπη Ευρώπη δε συναντώνται νοοτροπίες και συμπεριφορές ανάλογες με αυτές πολλών στελεχών της ελληνικής πολιτικής ηγεσίας. Δηλαδή, πρώτον, μια ραγιαδίστικη στάση υπέρ της συμμετοχής ανεξαρτήτως κοινωνικών και πολιτικών συνεπειών. Δεύτερο, κινδυνολογία και καταστροφολογία που δε σχετίζεται με τα πραγματικά πολιτικά μεγέθη που διακυβεύονται στο πλαίσιο μιας ολοένα και περισσότερο κατακερματισμένης Ευρώπης³.

Εάν οι πιο πάνω εκτιμήσεις ευσταθούν, τότε, στην παρούσα συγκυρία, πρέπει να αναμένονται: 1. Ακόμη περισσότερες και μεγαλύτερες πιέσεις κατά της Λευκωσίας. 2. Ασυνήθιστη αποφασιστικότητα των Αμερικανών να προωθήσουν τους στόχους τους και 3. Έμμεση μεν αλλά σαφή αποστασιοποίηση των Αθηνών με επαναφορά της λογικής η «Λευκωσία αποφασίζει...». Ήδη, ψήγματα μιας τέτοιας θέσης από πολλά πολιτικά στελέχη διαφαίνονται στον ορίζοντα με τρόπο που, ίσως, ανατρέψουν τα κεκτημένα των τελευταίων ετών.

Ως προς το Κυπριακό Ζήτημα, επείγει, όσο ποτέ άλλοτε, η οριοθέτηση των θεμιτών και νομιμοποιημένων συμφερόντων τα οποία, με επιμονή και εμμονή, θα πρέπει να υποστηριχθούν και στηριχθούν από τις πατριωτικές δυνάμεις όλων των πολιτικών τάσεων. Τόσο προς την Αθήνα όσο και προς τους τρίτους θα πρέπει να γίνει σαφές πως καμία συζήτηση δεν είναι νοητή πέραν του σημείου που οριοθετούν ελληνικά ζωτικά συμφέροντα.

Αυτά τα συμφέροντα αφορούν:

1. Τη βιωσιμότητα της λύσης του Κυπριακού.
2. Το καθεστώς ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

3. Τις σχέσεις Κύπρου-Ελλάδας.

4. Τη διαλεκτική σχέση λύση / άρνηση μη βιώσιμης λύσης.

Ως προς το τελευταίο σημείο, είναι καιρός να διακηρυχθεί δια πασών πως δε βιαζόμαστε για μια κακή λύση και πως στο δίλημμα κακή λύση ή αναμονή επιλέγουμε την αναμονή μελλοντικών εξελίξεων (ενώ, ταυτόχρονα, δουλεύουμε να επηρεάσουμε τις εξελίξεις: Ευρωπαϊκή Ένωση, ΕΑΧ, φρόνημα, οικονομία).

Ως προς το σημείο «3», δηλαδή τις σχέσεις με την Ελλάδα, είναι, ίσως, καιρός να εξετασθεί κατά πόσον στις απειλές περί «διχοτόμησης» απαντούμε πως **κάθε τέτοια κίνηση θα προκαλέσει δημοψήφισμα για «στενότερες» σχέσεις με την Ελλάδα ή και πλήρη ένταξη της Κύπρου στον ελληνικό κρατικό χώρο. Μια τέτοια θέση θα είναι το μόνο αποτελεσματικό αντίδοτο στην μπλόφα περί διχοτομήσεως, επειδή, αναμφίβολα, η διαχρονική έγνοια των Τούρκων είναι η αποφυγή μόνιμης ελληνικής παρουσίας στην Κύπρο, που θα άλλαζε τα γεωπολιτικά και γεωστρατηγικά δεδομένα.** Τα φιλοσοφικά και αξιολογικά δεδομένα αυτής της πρότασης δεν εξετάζονται στο παρόν σημείωμα. Όμως, εκλαμβάνεται ως δεδομένο πως η τουρκοποίηση της Κύπρου είναι η χειρίστη όλων των πιθανών εξελίξεων. Τέλος, ουδόλως μια τέτοια σκέψη υπονοεί αποδοχή/αναγνώριση των τετελεσμένων και αποδοχή αρπαγής των κατεχομένων από την Τουρκία, τα οποία θα παραμένουν «αδούλωτα» με στόχο την

“...η ΟΝΕ είναι ήδη το εργαλείο αναστροφής των κοινωνικών και πολιτικών κατακτήσεων των κοινωνιών της Ευρώπης...”

“...Δε συμβιβάζομαστε σε θέματα ελευθερίας, διεθνούς δικαίου, αξιοπρέπειας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτές οι θέσεις νομίζω ότι πλειοψηφούν στο επίπεδο της κοινωνίας. Το πρόβλημά μας είναι ότι στο επίπεδο της πολιτικής μας ηγεσίας και των πνευματικών μας ελίτ, μειοψηφούν. Αυτό δεν ήταν το πρόβλημα του νεοελληνικού κράτους μετά την απελευθέρωσή του;...”

ανακατάληψή τους ευκαιρίας δοθείσης.

Υπό τις συνθήκες, πρώτον, διακηρύσσεται πως είμαστε έτοιμοι να πάμε σε κάθε είδους διαπραγμάτευση, με δύο όρους: ότι δεν οδηγούν σε αναγνώριση των τετελεσμένων της κατοχής (και αναγνώριση του ψευδοκράτους) και ότι δε θα δεχθούμε να ανταλλάξουμε οποιαδήποτε άποψη εκτός των ορίων που θέτουν τα θεμιτά και ζωτικά μας συμφέροντα. Δεύτερο, επειδή η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι δεσμευμένη σε «εσαεί» διαπραγματεύσεις ένταξης, διαδικασία όπου διαθέτουμε συγκριτικά πλεονεκτήματα, θα πρέπει η συσσώματωση των πιο πάνω οριοθετήσεων των θεμιτών και ζωτικών συμφερόντων

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΚΑΡΓΑΚΟΣ
ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Ο Βασιλιάς είναι γυμνός...

ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΤΗ ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΜΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑ - ΣΕΙΡΑ ΔΟΚΙΜΙΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ / 1

να τίθεται με ακόμη μεγαλύτερη ένταση και αποφασιστικότητα. Πρωτίστως, πρέπει να μην αφήνουμε αμφιβολία πως δεν έχουμε δίλημμα μεταξύ συνέχισης των διαπραγματεύσεων και εκβιασμών για σύντομη, δήθεν, περάτωσή τους με τρόπο, όμως, που θα αναγνωρίζει τα τετελεσμένα. Ούτως ή άλλως, δεν πρέπει να έχουμε αμφιβολίες πως η ένταξη δε θα ευοδωθεί λόγω καλής θέλησης οποιουδήποτε αλλά λόγω κατάλληλης «διασύνδεσης» εκ μέρους της Ελλάδας, εάν και όταν οι διαπραγματεύσεις ωριμάσουν. Τρίτο, σε όλες τις περιπτώσεις και χωρίς δισταγμό, συμφέρουν στενότερες σχέσεις Κύπρου-Ελλάδας σε όλα τα επίπεδα. Αυτή η γραμμή, εν ανάγκη, θα πρέπει να «επιβληθεί» επί της αντίθετης κρατούσης (;) λογικής της Αθήνας που κατά καιρούς πάσχει από εθελουφλία και «κοντοφθαλμία».

Τα επιχειρήματα που θα μπορούσαν, επιτέλους, να προβληθούν, είναι πολλά και αρμόζουν σε κάθε αξιοπρεπή λαό: Οι καλές εξηγήσεις κάνουν τους καλούς φίλους... Κανείς δεν έχει δικαίωμα να μας ζητεί να αυτοκτονήσουμε... Όποιος επιθυμεί κοινωνικο-πολιτικά πειράματα, να αρχίσει πειραματιζόμενος με τις μειονότητες της δικής του πατρίδας... Στάσεις δύο μέτρων και δύο σταθμών μας προκαλούν αηδία και επιφυλακτικότητα... -Δε συμβιβάζομαστε σε θέματα ελευθερίας, διεθνούς δικαίου, αξιοπρέπειας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτές οι θέσεις νομίζω ότι πλειοψηφούν στο επίπεδο της κοινωνίας. Το πρόβλημά μας είναι ότι στο επίπεδο της πολιτικής μας ηγεσίας και των πνευματικών μας ελίτ, μειοψηφούν. Αυτό δεν ήταν το πρόβλημα του νεοελληνικού κράτους μετά την απελευθέρωσή του;

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Για ανάλυση αυτών των ιδεολογικών και φιλοσοφικών τάσεων στην παρούσα πολιτική συγκυρία, βλ. Π. Ήφαιστος, Η Εξωελληνική Νοοτροπία και τα Αίτια της, Το Ζήτημα του Διεθνισμού, Πατριωτισμού, Εθνικισμού και η Εθνική Στρατηγική της Ελλάδας (εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα, 1997).
2. Εύστοχα, ο Κώστας Βεργόπουλος γράφει ότι, η ΟΝΕ, «εκποιεί χωρίς διάλογο και δημοκρατική πολιτική ευθύνη στοιχεία οικονομικής κοινωνικής ισορροπίας και συνοχής στις χώρες-μέλη, στο όνομα της διεθνούς ανταγωνιστικότητας» («Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία», 10.5.1996, σελ. 118)
3. Για τις τάσεις αυτές βλ. Π. Ήφαιστος, Ευρωπαϊκή Άμυνα και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, Η Ευρώπη των πολλών ταχυτήτων κατά της Ευρωπαϊκής Ιδέας (Εκδ. Οδυσσέας, Αθήνα, 1994).

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΟ κ. ΓΕΩΡΓΙΟ ΚΑΡΟΥΣΟ

(Β' Μέρος)

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Επιμέλεια: Θεόδωρος Μπινιχάκης

Με ευχαρίστηση δημοσιεύουμε το δεύτερο μέρος της σημαντικής συνεντεύξεώς μας με τον Στρατηγό κ. Γεώργιο Καρούσο. Λόγω του ιστορικού ενδιαφέροντος και της εκτάσεώς της θα υπάρξει συνέχεια στο επόμενο τεύχος.

ΕΛΛΟΠΙΑ: Παρακαλούμε συνεχίστε με τις απόψεις σας για την ΕΟΚΑ Β' από τη θέση που τα ζήσατε ή όπως αντιληφθήκατε τα γεγονότα.

Απ.: Μετά την ανακήρυξη της Ανεξαρτησίας καταφάνηκε αμέσως η αδυναμία λειτουργίας του ανακύφαντος από τις Συμφωνίες του Λονδίνου νέου κράτους.

Η τραγελαφική τοποθέτηση του κυπριακού συντάγματος, που περιφρονούσε τις κοινοτικές αναλογίες και τις κύριες δομές της ιστορίας, του πολιτισμού και της οικονομίας του κυπριακού λαού, συνέθετε, κατά την άποψη του άγγλου συνταγματολόγου, ένα όχημα με το τιμόνι στα χέρια των Ελληνοκυπρίων και το φρένο στο πόδι των Τουρκοκυπρίων. Η αντίληψη ότι ο αγώνας των Ελλήνων Κυπρίων πρόσφερε τους καλούς καρπούς του στην Τουρκία φούντωνε τις αγανακτήσεις, σε βαθμό που κανείς δεν προσπάθησε να διαπιστώσει. Η ελληνική κυβέρνηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή, μετά την υπογραφή, επαναπαύθηκε στις "δάφνες της". Ο Μακάριος, ύστερα και από την πανηγυρική εκλογή του ως προέδρου, εγκαταλείφθηκε στους χειρισμούς ενός χείριστου κομματάρχη, φυτεύοντας από την πρώτη στιγμή τους σπόρους του διχασμού. Από τη μια οι βολεμένοι στα κυβερνητικά πόστα και τις προτιμήσεις της εξουσίας και από την άλλη οι διωκόμενοι που ύψωναν ουρανομήκεις φωνές για τη γενομένη προδοσία και δημιουργούσαν με τις απόψεις τους τους πρώτους πυρήνες ενός σκληρού στρατοπέδου. Της παράταξης των Ενωτικών. Των Γριβικών, όπως ονομάστηκε αργότερα. Η μια πλευρά του κατεστημένου που έστρεφε όπλα της εξουσίας κατά των διαφωνούντων και η άλλη πλευρά, των αδικημένων, που δημιουργούσε τους πρώτους μάρτυρες του αντιμακαριασμού. Δεν πέρασε πολύς καιρός και τα σχίσματα άρχισαν να γίνονται αντιληπτά με την άγρια μορφή ενός επικείμενου διχασμού.

Ο Στρατηγός, Γεώργιος Καρούσος

ΕΛΛΟΠΙΑ: Και δεν ανησύχησε κανείς;

Απ.: Και όμως, κανείς δεν ανησύχησε. Μόνον οι Τούρκοι αντιλήφθηκαν έγκαιρα τις εξελίξεις και αναμένοντες, κατά τους σχεδιασμούς τους, τις ευκαιρίες, προέβησαν πρώτοι, κρυφά, στη συγκρότηση της παρακρατικής οργάνωσης Τ.Μ.Τ. και εκπαίδευαν και εξόπλιζαν μυστικά μάχιμα τμήματα Τουρκοκυπρίων, για την πολεμική τους επέμβαση στον κατάλληλο χρόνο. Από την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας, μέχρι τα επεισόδια του τέλους του '63, ο κύπριος πρόεδρος δεν ασχολήθηκε με την πρόληψη της επερχόμενης θύελλας. Παρά τις αντίθετες απόψεις της ελληνικής κυβέρνησης, ο Μακάριος παίρνει μέρος στην Ιδρυτική Διάσκεψη των Αδεσμεύτων στο Βελιγράδι, τον Σεπτέμβριο του '61. Ανοίχθηκε, δηλαδή, σε αντιδυτικούς προσανατολισμούς δημιουργώντας έτσι τις προϋποθέσεις μιας δυσαρμονίας στη συνεργασία του με τις ελληνικές κυβερνήσεις, τον αμερικανό παράγοντα και το ΝΑΤΟ. Τη στάση του αυτή απέδωσαν πολλοί στον άκρατο εγωισμό του και την ακατάσχετη φιλοδοξία του να βρίσκεται πάντοτε στο προσκήνιο. Άλλοι την ερμήνευσαν ως υποταγή στην πολιτική του ΑΚΕΛ που, κυρίως, τον στήριζε. Η ψυχρή λογική, όμως, λέει ότι ένας υπεύθυνος αρχηγός δεν αλλοτριώνει τα

συμφέροντα του λαού του για την εξυπηρέτηση ιδιοτελών σκοπών. Και, αναμφιβόλως, μπροστά στην πίεση των συσχετισμών μεταξύ των δύο κόσμων και τη γεωπολιτική που επέβαλε ο κυπριακός χώρος, οι επιλογές του ήταν σαφώς αντίθετες προς τα συμφέροντα του ελληνισμού κατά την περίοδο εκείνη. Όσο ο Κωνσταντίνος Καραμανλής βρισκόταν στην εξουσία, υπήρχε εκ μέρους του Μακαρίου κάποια συγκράτηση. Τόσο η αυστηρή τοποθέτηση του πρωθυπουργού απέναντί του, όσο και η συννενοχή για τις υπογραφείσες συμφωνίες καθιστούσαν και τους δύο προσεκτικούς στις αναληφθείσες υποχρεώσεις τους.

Παρά ταύτα, ως πρόεδρος της κυπριακής δημοκρατίας ο Μακάριος και ως μη όφειλε, από πολύ ενωρίς προκαλούσε συνταγματικά προβλήματα. Αρνιόταν να καλύψει το 30% των δημοσίων θέσεων από Τουρκοκυπρίους, αγνοούσε το δικαίωμα VETO του τουρκοκυπρίου αντιπροέδρου, δεν αποδεχόταν το χωρισμό των δήμων κ.λ.π. Παράλληλα, προχώρησε στην οργάνωση μυστικών ενόπλων ομάδων με τους Π. ΓΕΩΡΚΑΤΖΗ, Β. ΛΥΣΣΑΡΙΔΗ και Ν. ΣΑΜΨΩΝ. Προέβη στις πιο πάνω ενέργειες, παρά το γεγονός ότι και ο ίδιος υπέγραψε τις Συνθήκες Ζυρίχης και Λονδίνου και είχε, ως εκ τούτου, την υποχρέωση τήρησης της υπογραφής του.

Η μη τήρηση της υπογραφής, ξέρετε, είναι απόδειξη στρεβλού και επικίνδυνου χαρακτήρα. Εμείς στο στρατό, τέτοια φαινόμενα τα εξοστρακίζομε αμέσως. Τυχόν παραμονή τους ως ηγητόρων, είναι επιζήμια για τους διοικουμένους. Εδώ, έχουμε την υπογραφή ανεφάρμοστων συνθηκών από τη μία και την κατάργηση, μετά την ισχύ τους, από την άλλη. Την αποδοχή, δηλαδή, του προκύψαντος εξ αυτών ανεξάρτητου κράτους και την απεμπόληση των προερχόμενων από τα συμφωνημένα δεσμεύσεων. Λέγεται αυτό σοβαρή και υπεύθυνη πολιτική;

Ο Μακάριος, μετά την παραίτηση του Κ. Καραμαν-

λή (17.7.63), προχωρεί αμέσως σε δημόσια καταγγελία των συμφωνιών, ενώ οι κυβερνήσεις Πιπινέλη και Μαυρομιχάλη τον συμβουλεύουν, τον παρακαλούν, σχεδόν, να αποφύγει την ένταση στην Κύπρο. Με την ανάληψη της πρωθυπουργίας από τον Γεώργιο Παπανδρέου και παρά τις προς αυτόν υποσχέσεις του για την από κοινού αντιμετώπιση των προβλημάτων, ο Μακάριος προβαίνει σε μυστική συνεργασία με τον άγγλο ύπατο αρμοστή, Άρθουρ Κλάρκ, και ετοιμάζει μνημόνιο με 13 προτάσεις αναθεώρησης του κυπριακού συντάγματος. Στις 30/11/63 το επιδίδει στον τουρκοκύπριο αντιπρόεδρο και το ανακοινώνει τυπικά στην Ελλάδα και την Τουρκία. Δηλαδή, παρά την υπόσχεσή του προς τον έλληνα πρωθυπουργό, Γ. Παπανδρέου, και τις αντίθετες απόψεις της ελληνικής πολιτικής, ο Μακάριος έθεσε σε εφαρμογή ένα αποκλειστικά προσωπικό σχέδιο, περιφρονώντας φανερούς παράγοντες που σημείωναν καθαρά την επικινδυνότητά του.

Έτσι, φθάσαμε στα αιματηρά γεγονότα της 20/12/63. Ο Γ. Παπανδρέου διαμαρτύρεται: "Διαφωνώ με την πολιτική του Μακαρίου και ανησυχώ για τις προθέσεις του" ή "τέτοιες συνθήκες ασυντόνιστης και ανεξάρτητης δράσης οδηγούν σε εθνική ταλαιπωρία. Αν ο λαός πληροφορείτο τι γίνεται, ποτέ δε θα συγχωρούσε τα λάθη".

Κι όμως, ο ελληνικός κυπριακός λαός δεν ανησύχησε για τον πρόεδρό του. Ο λαός της Ελλάδος δεν κατάλαβε έγκαιρα τι συμβαίνει. Έτσι, ενώ τα πράγματα πέρασαν σε περιοχή επικίνδυνη, με τα φερσίματα αυτά ο Μακάριος αύξησε τη δημοτικότητά του και υποχρέωσε τις ελληνικές κυβερνήσεις σ' έναν ολισθηρό συμπαρασυρμό προς το αδιέξοδο.

ΕΛΛΟΠΙΑ: Καλά, Στρατηγέ, για όλα ο Μακάριος έφταιγε;

Απ.: Κανείς, δεν είπε, κάτι τέτοιο. Έφταιγε, όμως, για το μεγαλύτερο μέρος. Βλέπετε, πάντοτε οι πρώτοι είναι υπεύθυνοι για όσα πράττουν και για όσα παραλείπουν να πράξουν. Μια ατελείωτη δέσμη αρνητικοτήτων αντιστρατευόταν το Κυπριακό Ζήτημα από την έναρξη του αγώνα. Και ο Μακάριος δεν το είδε, ώστε να ζυγίσει βαθύτερα την κατάσταση και έγκαιρα να τη στρέψει προς το καλύτερο. Ειδικά ο Μακάριος υπήρξε θύμα του ίδιου εαυτού του. Αρχηγός της εθναρχίας, πήρε πάνω του όλη την αίγλη της μεγάλης θυσίας των αγωνιστών της ΕΟΚΑ. Κάθε εντυπωσιασμός

◀ **Ο αγώνας της Ε.Ο.Κ.Α. Συλλήψεις.**

από τον κυπριακό αγώνα αντανakλούσε στο πρόσωπό του, που το σχήμα του ιεράρχη το καθιστούσε σεπτό, προσιτό και ιδιαίτερα σεβαστό στα κοσμικά πλήθη. Και όχι μόνο εκεί, αλλά και στο διεθνή πολιτικό κόσμο. Έτσι, απλά και υπεύθυνα, θα μπορούσα να πω ότι ο Μακάριος υπήρξε ηγέτης εντυπωσιακής προβολής, εξαιρετικά φίλαυτος, ναρκισσιστής και με γεμάτα τα μυαλά του αέρα. Αν ψάξετε τις ενέργειές του, θα βρείτε σ' αυτές μόνο τον εαυτό του. Οι υπουργοί του, ανδρείκελα, η αντιπολίτευση, εξουθενωμένη από μέριμνά του, οι ελληνικές κυβερνήσεις, περιφρονημένες, και ο Γρίβας που τον ανέδειξε με την προσφορά του, ριγμένος μεθοδικά στη διαβολή και την αφάνεια. Ένας άμουσος πολιτικά αρχηγός έπαιζε το παιγνίδι του, ανενόχλητος, βουτηγμένος στη θανατηφόρο ψευδαίσθηση ότι "δεύτερος δεν υπάρχει". Πώς, λοιπόν, να μη γίνουν σφάλματα; Και γιατί να χαρισθώ σ' ένα ηγέτη που όλοι, κάποιο χρόνο, λατρέψαμε και προς όλους στάθηκε αδιάτακτος χαρίζοντας τελικά στην πατρίδα του τους ΑΤΤΙΛΕΣ;

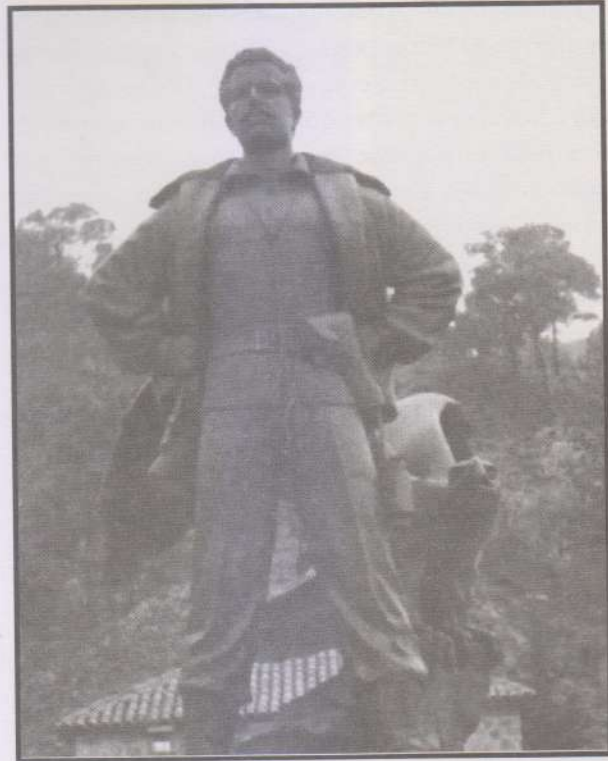
ΕΛΛΟΠΙΑ: Μετά τα αιματηρά γεγονότα του '63, πώς εξελίχθηκαν τα πράγματα, Στρατηγέ;

Απ.: Όλες οι μετά τα γεγονότα εξελίξεις είναι γνωστές και καταγεγραμμένες. Αυτά που έζησα από τη δική μου πλευρά είναι τα εξής.

Η πολεμική αντίδραση των Τουρκοκυπρίων βρήκε τους Ελληνοκυπρίους ανέτοιμους και προκάλεσε πανικό. Οι συνέπειες της καταγγελίας του συντάγματος εκ μέρους του Μακαρίου ήσαν ατυχείς. Μόνος του, χωρίς να στηρίζεται πουθενά, χωρίς τις δικαιολογητικές αλλαγές διεθνών ή τοπικών συγκυριών και χωρίς, κυρίως, στρατιωτική προετοιμασία, αποπειράθηκε την ανατροπή του STATUS των συμφωνιών. Μια άκριτη ενέργεια, με απρόβλεπτες και ανεξέλεγκτες εξελίξεις, που έσπρωξαν το Κυπριακό σε θερμή κρίση. Το χειρότερο ήταν ότι, με την ενέργειά του αυτή, διευκόλυνε την αγγλική αποικιοκρατική πολιτική, που πέτυχε να τον παγιδεύσει και να καταστεί πάλι ρυθμιστής του Κυπριακού.

Η ξαφνική επιδείνωση των πραγμάτων, ύστερα και από την εκπομπή κραυγής βοήθειας του Μακαρίου προς την Ελλάδα, ανάγκασε την ελληνική κυβέρνηση να ζητήσει την άμεση παρέμβαση της γγγυήτριας Αγγλίας (δια των εκεί εδρευουσών στρατιωτικών δυνάμεών της), για την εξομάλυνση της κατάστασης. Και η Αγγλία, παίζοντας με συνέπεια το παιγνίδι της στο ακέραιο, εφάρμοσε χωρίς καθυστέρηση τη λύση των «πρασίνων γραμμών».

Δηλαδή, χώρισε ανεπιστρεπτί τις δυο κοινότητες και έθεσε έτσι τις βάσεις της διχοτόμησης. Το αξιοσημείωτο είναι ότι η ελληνική κυβέρνηση, δια του τότε

Γρηγόρης Αυξεντίου, ο Αετός του Μαχαίρα

Υπουργού Εξωτερικών, Θ. Βενιζέλου, ευχαρίστησε (όπως στα Ίμια, την Αμερική) την Αγγλία για την αποτελεσματική της παρέμβαση. Τι επιδίωξαν οι Άγγλοι με το διαχωρισμό κανείς δεν το είδε και κανείς δεν αντέδρασε. Πολύ περισσότερο, που η ενέργεια αυτή είχε εφαρμοσθεί και κατά τον απελευθερωτικό αγώνα, από τους Άγγλους, με αποτέλεσμα να στρέψουν το τουρκοκυπριακό στοιχείο κατά της ΕΟΚΑ και να ρίξουν έτσι το σπόρο του, μεταξύ των δύο κοινοτήτων, αλληλοσπαραγμού.

Οι πράσινες γραμμές διευκόλυναν ευθέως την προ-σχεδιασμένη επιδίωξη των Τούρκων. Με το διαχωρισμό οριοθετήθηκαν αυτομάτως οι τουρκοκυπριακοί θύλακοι και προσδιορίσθηκε έτσι, πίσω από την πλάτη μας, η αφετηρία των ενεργειών διαμελισμού της Κύπρου. Και ο Μακάριος, έπαιζε το ρόλο του προέδρου περιφερόμενος ανά τις πρωτεύουσες της Ανατολής. Χωρίς να πάρει μυρωδιά τη ζημιά που προκάλεσε στη χώρα του με την καταγγελία.

Τότε ήταν που η ελληνική κυβέρνηση, ύστερα από αίτημα της κυπριακής, έστειλε επειγόντως στην Κύπρο έλληνες αξιωματικούς, για να οργανώσουν στρατιωτικά τους Ελληνοκυπρίους, προκειμένου ν' αντεπεξέλθουν στα κτυπήματα της τουρκικής πλευράς. Ανάμεσα στους επιλεγέντες ήμουνα και εγώ. Συνάδελφοι, συμπολεμιστές, τρέξαμε αμέσως εγκαταλείποντες τις οικογένειές μας και ριχτήκαμε στα πεδία των μαχών για να ανατρέψουμε τους συσχετισμούς αντιπαράτα-

ξης υπέρ της κυπριακής κυβέρνησης. Μακρός ο χρόνος της προσπάθειας και ο κίνδυνος, καθημερινά ανοιχτός, εδέσποζε στις ενέργειές μας. Πολλοί από μας δεν ξαναγύρισαν. Αφήνοντας πίσω γυναίκες και παιδιά, θάφτηκαν πολεμώντας στη γη τη θαλασσοφίλητη, την αφροδιτογέννα. Και αναπαύονται εκεί, ξεχασμένοι, δεινά παρεξηγημένοι και περιγελασμένοι από το αποτέλεσμα. Ξεκουράζονται κάτω απ' την περιφρόνηση των δειλών, των ουτιδανών και αδίστακτων συμφεροντολόγων, υπευθύνων της τραγωδίας.

ΕΛΛΟΠΙΑ: Η ελληνική πολιτική και στρατιωτική ηγεσία αποφάσισε την αποστολή αξιωματικών στην Κύπρο. Ποιος ήταν ο αντικειμενικός σκοπός;

Απ.: Η πρώτη αποστολή των αξιωματικών ήταν ολιγάριθμη. Κληθήκαμε επειγόντως στο ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ και εκεί, αφού μας ενημέρωσαν ότι η αποστολή μας στην Κύπρο ήταν απόλυτα μυστική, χωρίς νομική κάλυψη αρχικά και χωρίς στρατιωτική στολή, μας μίλησαν για το σκοπό της μετάβασής μας στο νησί.

Ο τότε αρχηγός του ΓΕΣ, Σακελλαρίου, προσδιόρισε την ανάγκη της άμεσης επέμβασής μας στην Κύπρο. Μας είπε: "Η Κύπρος ήταν και είναι ελληνική. Εναπόκειται σε σας να γίνει και ελλαδική." Ο Υπουργός Εθνικής Αμύνης Κωστόπουλος είπε: "Αρκετά με τα συντάγματα και τις συμφωνίες. Καιρός να στρέψουμε τώρα την προσοχή μας στην Ένωση".

Πέστε μου. Βγαίνει από τα πιο πάνω αποστολή ενίσχυσης της Ανεξάρτητης Δημοκρατίας της Κύπρου ή του Μακαρίου; Εγώ, τουλάχιστον, και όσοι από τους συναδέλφους το σχολιάσαμε, βρήκα στα λόγια τους τη φωτιά που έκαιγε μέσα μας. Να πολεμήσουμε, δηλαδή, για την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Αν τα λόγια αυτά ήταν αληθινά, εσήμαιναν πως οι μετακαρμανλικές κυβερνήσεις άλλαζαν πολιτική στο Κυπριακό. Αν ήταν ψεύτικα, εσήμαιναν, δυστυχώς, ότι η στρατιωτική και πολιτική ηγεσία της Ελλάδος εξαπατούσε τους αξιωματικούς της. Οι κατοπινές εξελίξεις απέδειξαν ότι ήταν λόγια αζύγιστα υπευθύνων ανδρών, που όφειλαν να είναι προσεκτικότεροι στο μεγάλο αυτό ζήτημα. Φαίνεται, όμως, ότι δεν ήταν αζύγιστα. Απλώς, τα συμβάντα αργότερα παρέδωσαν τις πρωτοβουλίες στα χέρια των εξυπνότερων. Στην πλευρά που γνώριζε τι γυρεύει και ήξερε να τα χειρισθεί ευστοχότερα, να τα εκμεταλλευθεί καλύτερα. Στη βρετανοτουρκική πλευρά, πλέον.

ΕΛΛΟΠΙΑ: Αυτή ήταν η πρώτη σας αποστολή στην Κύπρο. Ποιες υπήρξαν οι εντυπώσεις σας από το νησί και τον πληθυσμό;

Απ.: Η πρώτη μου επαφή με την Κύπρο με συνεπήρε. Δεν ήταν μόνο ένα ελληνικό νησί ή ένας ελλαδι-

κός χώρος σαν αυτούς που εγώ γνώρισα. Ήταν αυτές οι ίδιες οι πηγές του ελληνισμού, όπως τις φανταζόμουν. Όπως τις συναρμολογούσα στη σκέψη μου με τη βοήθεια των γνώσεων για την Αρχαία Ελλάδα και τους πρωτοέλληνες. Κυρίως εκεί, πάνω στα ξεκομμένα ορεινά χωριά, νόμιζες πως μιλούσες μαζί τους. Αυτή, βέβαια, ήταν η μία όψη, η εξαγνισμένη. Αργότερα θα γνώριζα και την άλλη. Του Έλληνα Κυπρίου που μπόρεσε να τα βγάλει πέρα στις επαναληπτικές κατοχές εναλλασσόμενων βαρβάρων, τα κύματα των οποίων ρήμαζαν συνεχώς τον τόπο του στα ατελεύτητα μήκη των αιώνων της εκεί ζωής του. Του Έλληνα Κύπριου που ανέπτυξε στο έπακρο τη νοημοσύνη του και την πονηριά του, την ακατάσχετη καλοσύνη και την εκδικητικότητά του, τη λατρεία του στην ελευθερία και τη δουλικότητά του. Του ήρωα, του μεταβαλλομένου. Του ιδιόρρυθμου Έλληνα Κυπρίου, που, για να διοικηθεί, απαιτούσε πρότυπα υψηλών προδιαγραφών και προπομπούς θυσίας. Του Κυπρίου που σε θαύμαζε και σε αγαπούσε, σε εγκατέλειπε και σε επιτιμούσε. Πέθαινε δίπλα σου ηρωικά ή σ' άφηνε, ανάλητος, να πεθάνεις εσύ για λογαριασμό του. Του Έλληνα Κυπρίου, που μόνον αυτοί που τον ξέρουν μπορούν να τον εκτιμήσουν. Όσοι δεν τον γνωρίζουν, θα τον υποτιμήσουν.

ΕΛΛΟΠΙΑ: Απ' ό,τι αντιλαμβάνομαι γνωρίσατε σε βάθος την ψυχούσθηση του Έλληνα της Κύπρου.

Απ.: Έζησα στην Κύπρο αρκετά υπηρετώντας αποκλειστικά τον εθνικό σκοπό της. Συγχρωτίσθηκα, συγγένεψα, συμπορεύθηκα και συνέπαθα με τον Έλληνα Κύπριο στενά, αλλά δεν μπορώ να πω ότι τον γνωρίζω απόλυτα καλά. Αυτό που μπορώ με επίταση να διατυπώσω είναι η λατρευτική υποταγή στους ηγέτες του, όταν αυτοί υπηρετούν τα όνειρά του. Είτε αυτά εκπροσωπούν την αυτοτέλειά του είτε προωθούν την εθνικότητά του. Έτσι εξηγούνται και τα φαινόμενα Μακαρίου και Γρίβα. Στις περιόδους που λείπουν ηγέτες του διαμετρήματός τους, ο Κύπριος κλείνεται στον εαυτό του με μια αδικαιολόγητη παθητικότητα, εκθέτουμε ευθέως την αγωνιστικότητά του. Στην περίπτωση κατά την οποία συμπίπτει η ύπαρξη αξιόλογων ηγετών αντιθέτων πορειών, ο Έλληνας Κύπριος, ως οπαδός, συγκρούεται ασυγκράτητα με τον απέναντι συμπατριώτη του. Η σύγκρουση μπορεί να φθάσει ως το ακραίο σημείο περιφρόνησης της ακεραιότητάς του σ' όλο το εύρος της ατομικής ή συλλογικής ύπαρξής του. Εκτός των ανωτέρω, που είναι και χαρακτηριστικά άλλων λαών, αυτό που πρέπει να επισημανθεί ως στοιχείο καταστρεπτικό είναι η δυσκολία του Ελληνοκυπρίου να αναθεωρεί απόψεις. Το μειονέκτημα αυτό τον εκθέτει σε επικίνδυνους παρασυρμούς, εκθεμελιωτικούς του τόπου του. Αποτέλεσμα του φαινομένου αυτού

υπήρξαν και τα γεγονότα του 1972-74.

ΕΛΛΟΠΙΑ: Μετά τα γεγονότα του Δεκεμβρίου του 1963 βρεθήκατε με άλλους αξιωματικούς στη Μεγαλόνησο. Σε τι συμβάλσατε και ποιος υπήρξε ο ρόλος του Ο.Η.Ε.;

Απ.: Οι έλληνες αξιωματικοί που πήγαμε στην Κύπρο αμέσως μετά τα γεγονότα του Δεκεμβρίου 1963, ήμασταν ολιγάριθμοι. Αργότερα, και προς το καλοκαίρι του 1964, έγινε αυξητική η παρουσία τους εκεί, λόγω και της μυστικής μεταφοράς της μεραρχίας. Στο πρώτο στάδιο αντιμετωπίστηκε η επιθετικότητα και πραγματοποιήθηκε ο περιορισμός των Τουρκοκυπρίων στους θυλάκους που οι ίδιοι επέλεξαν στους σχεδιασμούς τους. Οι στρατιωτικές επιχειρήσεις εκτελέστηκαν από εθελοντές Ελληνοκυπρίους με ηγήτορες τους ελλαδίτες αξιωματικούς. Παρά τον αιφνιδιασμό που υπέστη ο ελληνοκυπριακός λαός από τους Τούρκους, το ηθικό και η μαχητική ορμή του ξεκαθάρισε μέσα σε λίγο χρόνο το πολεμικό τοπίο. Και ίσως να τερμάτιζε θετικά τη σύγκρουση με τελεσίδικο για τους Ελληνοκυπρίους αποτέλεσμα, αν δε γινόταν το λάθος της αποδοχής των πράσινων γραμμών, τις οποίες οριοθέτησαν βρετανικά τμήματα στρατού των εδρευουσών εκεί βάσεων, ως εκτελεστικά όργανα των πρώτων οδηγιών του Ο.Η.Ε. Τα τμήματα αυτά, αντικατασταθέντα και από στρατούς άλλων κρατών, εναλλάσσονται έκτοτε στην Κύπρο χωρίς να παίζουν ουσιαστικά τον καθορισμένο από την αποστολή τους ρόλο και, κυρίως, χωρίς να αποδειχθούν, ως όφειλαν, αποτρεπτικά των σοβαρών συγκρούσεων του Αυγούστου του 1964 και Ιουλίου - Αυγούστου του 1974. Εξ άλλου, δεν είναι λίγες οι φορές αποκάλυψης περιπτώσεων κατασκοπείας σε βάρος του ελληνοκυπριακού στρατού. Με λίγα λόγια, ο διεθνής αυτός θεσμός που, ως πανάκεια, αποτελεί την πρώτη λύση του Ο.Η.Ε. στις τοπικές συγκρούσεις, δεν αποδείχθηκε αποτελεσματικός στην αποστολή του. Αντίθετα, μάλιστα, πολλές φορές μεταβάλλεται και σε στοιχείο έντασης, όπως δείχνουν και τα κατά καιρούς συμβάντα στη Βοσνία.

ΕΛΛΟΠΙΑ: Η ΕΛ.ΔΥ.Κ. συμμετείχε σ' αυτές τις μάχες; Πότε ολοκληρώθηκε η αποστολή της Μεραρχίας;

Απ.: Πρέπει να σημειωθεί ότι στις συγκρούσεις εκείνες δεν έλαβε μέρος η Ελλαδική Δύναμη της Κύπρου (ΕΛΔΥΚ), αποτελούμενη από πλήρες σύνταγμα ελληνικού στρατού. Και τούτο, για να μη προκληθεί η Τουρκία ως εγγυήτρια δύναμη.

Τα διατεθέντα πολεμικά μέσα ήσαν από ελάχιστα έως μηδαμινά. Όσα διέθετε το τοπικό στοιχείο από την περίοδο του αγώνα της ΕΟΚΑ κατά της Αγγλίας και αυτά που ελλαδίτες πατριώτες απέστειλαν αμέσως

**Ο Σολωμός Σολωμού:
Θυσία για την Εθνική Αφύπνιση.**

στην εκλιπαρούσα Κύπρο, από τα αποκρυμμένα της κατοχικής περιόδου και του εσωτερικού πολέμου.

Μετά τις συγκρούσεις και την παγιωθείσα από αυτές κατάσταση δημιουργήθηκαν, σε πρόχειρους-υπαίθριους καταυλισμούς κέντρα βασικής εκπαίδευσης των εθελοντών. Προοδευτικά, και ύστερα από τη διαπίστωση της ανάγκης, εκ μέρους της κυπριακής κυβέρνησης, για τη συγκρότηση τακτικού στρατού, δημιουργήθηκαν μόνιμα κέντρα εκπαίδευσης, καθώς και Ουλαμός και Σχολή Παραγωγής Εφεδρων Υπαξιωματικών και Αξιωματικών, αντιστοίχως.

Από το Μάιο μέχρι τις αρχές Αυγούστου του 1964 συντελέστηκε η μυστική κάθοδος και εγκατάσταση της Ελληνικής Μεραρχίας στην Κύπρο. Η δύναμή της υπερείχε της σύνθεσης μιας κανονικής μεραρχίας πεζικού. Με τη συμμετοχή των λοιπών όπλων και σωμάτων έπαιρνε τη μορφή ενός μικρού σώματος στρατού. Μιας ακαταμάχητης στρατιωτικής δύναμης, δηλαδή, που θα απέτρεπε εσαεί την τουρκική παρουσία στην Κύπρο. Κατά την πιο πάνω περίοδο, η ζωή μας στην Κύπρο υπήρξε μαρτυρική. Πέρα από την ευθύνη της άμυνας είχαμε επιφορτισθεί και με την παραλαβή, εκφόρτωση, μεταφορά και απόκρυψη του άφθονου πολεμικού υλικού, που η Ελλάδα απέστειλε στην Κύπρο κατά την εποχή εκείνη. Το θλιβερό δε της περίπτωσης αυτής ήταν ότι είχε εξαπολυθεί μια έντεχνη προπαγάνδα από το ΑΚΕΛ, υπό την ανοχή της κυπριακής κυβέρνησης, ώστε η εισροή του πολεμικού υλικού

να θεωρείται ως προσφορά και συμπαραστάση της τότε Σοβιετικής Ένωσης. Έτσι, ενώ οι σχέσεις μας με τον ελληνοκυπριακό λαό ήσαν άριστες και η εν γένει στάση του υπηρετική της αποστολής μας, η συμπεριφορά της υπό τον Μακάριο κυπριακής κυβέρνησης άρχισε να δείχνει αρνητική.

Φάνηκαν από τότε τα πρώτα σύννεφα των δυσπραγιών, που αργότερα θα κατέληγαν σε πλήρη διαχωρισμό των επιδιώξεων Ελλάδος και Κύπρου. Και να σημειωθεί ότι αυτά άρχισαν να συσσωρεύονται πολύ προ της επικράτησης της δικτατορίας στην Ελλάδα.

ΕΛΛΟΠΙΑ: Η παρουσία ελληνικού στρατού στην Κύπρο, υπό τις διαταγές του Γρίβα και η πολιτική εξουσία στον Μακάριο συντελούσαν στην υλοποίηση των εθνικών μας επιδιώξεων;

Απ.: Με την κάθοδο της Ελληνικής Μεραρχίας στην Κύπρο συνδυάστηκε και η ανάθεση της διοίκησης όλων των στρατιωτικών δυνάμεων στο στρατηγό Γεώργιο Γρίβα. Η παρουσία του εκεί αποφασίστηκε ύστερα από επίμονο αίτημα ελληνοκυπριακών παραγόντων, με παραστάσεις προς την ελληνική κυβέρνηση και το Μακάριο. Η ακτινοβολία του ανδρός, εκπεμπόμενη από τη δράση και την ένδοξη ιστορία του, τον καθιστούσε αποδεκτό σ' όλο το φάσμα του πολιτικού και στρατιωτικού κόσμου. Κάποιες αντιδράσεις οφειλόμενες στο κατεστημένο της Λευκωσίας υποχώρησαν μπροστά στη σθεναρή επιθυμία του λαού. Τόσο η παρουσία της Μεραρχίας όσο και η ανάθεση της διοίκησης του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Φρουράς (ΓΕΕΦ) στο Γ. Γρίβα δεν άφηναν αμφιβολίες στις εκτιμήσεις των αντιπάλων (Τούρκων και Άγγλων) για τις πιο πέρα επιδιώξεις των Ελλήνων. Και έκτοτε τέθηκε σε εφαρμογή ένα μακροπρόθεσμο σχέδιο αποδυνάμωσης, στο οποίο έπαιξαν αθέλητα ρόλο και η Αθήνα και η Λευκωσία. Στη Λευκωσία, κυρίως, από της ανεξαρτησίας και εντεύθεν, άρχισε να δημιουργείται ένα ισχυρό περιμακαριακό κατεστημένο, εμπλουτιζόμενο προοδευτικά με κεκτημένα, η δέσμη συμφερόντων των οποίων αντιστρατευόταν ευθέως την υπόθεση της Ένωσης. Μόνο μια αδέσμευτη και ανεξάρτητη Κύπρος θα εξασφάλιζε ανενόχλητα τη νομή. Άρχισε, έτσι, να γεννιέται ένα ανθενωτικό - ανθελλαδικό και χωριστικό πνεύμα, στους κόλπους του οποίου εκκολλαπτόταν η κυπριακή συνείδηση. Ένα σταθερό, δηλαδή, στοιχείο διχασμού που από τη μια εκπροσωπούσε ο Μακάριος με το μηχανισμό του και από την άλλη ο Γρίβας με την πίστη του στην Ένωση και τον πατριωτισμό του.

Δεν πιστεύω ότι τη διαμόρφωση αυτή αντιλήφθηκε έγκαιρα η ελληνική κυβέρνηση. Η αδράνειά της άφηνε ανενόχλητο και ανεξέλεγκτο τον Μακάριο στους χειρισμούς του, διευκολύνοντας εξ αντιθέτου τη σιωπηρή

ανάπτυξη ισχυρών αντιμακαριακών τάσεων αναπτυσσομένων στο περιγραφικό κυπριακό και στρατιωτικό περιβάλλον, χωρίς, ουσιαστικά, ο Γρίβας να συμμετέχει ή να συμφωνεί μ' αυτές.

ΕΛΛΟΠΙΑ: Πρωταγωνιστήσατε στις επιχειρήσεις της Τηλλυρίας. Παρακαλούμε περιγράψτε μας τις εντυπώσεις σας από αυτή την ιστορική περίοδο.

Απ.: Η εν ψυχρώ εκ μέρους των Τουρκοκυπρίων εκτέλεση ελλαδικών αξιωματικών και ελληνοκυπρίων αγωνιστών στην Αμμόχωστο (Ταγματάρχη Πούλιου Δ., Λοχαγού Καποτά Β.) ανέβασε το αντιτουρκικό μίσος σε υψηλό βαθμό και οδήγησε σε αυθαιρεσίες αντεκδίκησης που εξέθεταν την Ελλάδα στη διεθνή κοινή γνώμη. Ιδίως, όμως, υπηρετούσαν τα αποδυναμωτικά σχέδια, για τα οποία ομίλησα, χωρίς τη δική μας μέριμνα να τα προλάβουμε.

Περί τα τέλη Ιουνίου 1964, ύστερα από επίμονη πρόταση των καταδρομών στην Κύπρο, παράλληλα με τη συγκρότηση της Κυπριακής Εθνοφρουράς, αποφασίστηκε και η δημιουργία μονάδων καταδρομών. Μου ανατέθηκε η διοίκηση της 31ης μοίρας και η προς πόλεμον ταχεία προπαρασκευή της. Εντύπωση μου προκάλεσε η φλογερή επιθυμία των επιστρατευόμενων Ελληνοκυπρίων να καταταγούν σ' αυτή.

Πριν ακόμη συμπληρωθεί μήνας βασικής εκπαίδευσης, η μοίρα ρίφθηκε στις επιχειρήσεις ΤΗΛΛΥΡΙΑΣ του Αυγούστου του 1964.

Δεν αναφέρομαι στα επί μέρους αίτια της πολεμικής ανάφλεξης. Οι διατυπωθείσες ως τώρα εκδοχές είναι πολλές και ερμηνευτικές της προσωπικής αντίκρισης των συμβάντων εκ μέρους των αφηγητών. Στα βιβλία, όμως, έγκυρων συγγραφέων υπάρχει τεκμηριωμένη τοποθέτηση των γεγονότων, ώστε να μπορεί, αν το επιθυμεί, ο αναγνώστης να σχηματίσει αντίληψη αυτών.

Οι επιχειρήσεις της ΤΗΛΛΥΡΙΑΣ του Αυγούστου του 1964 υπήρξαν καθοριστικές για την εξέλιξη των κυπριακών πραγμάτων. Διαπιστώθηκαν κατ' αυτές τα κατωτέρω:

Πρώτο: Η απουσία σχεδίασης για την αντιμετώπιση εκτάκτων ανωμαλιών στο πολιτικό πεδίο εκ μέρους των κυβερνήσεων Ελλάδος και Κύπρου.

Δεύτερο: Το ίδιο και στο στρατιωτικό πεδίο, στο οποίο μάλιστα μια εσφαλμένη απόφαση μπορούσε να προκαλέσει γενικότερη ανάφλεξη, σε επίπεδο πολεμικής αναμέτρησης των κρατών Τουρκίας και Ελλάδος.

Τρίτο: Ο προκληθείς από τα γεγονότα αιφνιδιασμός και η επελθούσα εξ αυτού σύγχυση απέτρεψε αποφασιστικές ενέργειες, που θα έλυναν το Κυπριακό Ζήτημα σύμφωνα με τον υπέρ ημών υφιστάμενο τότε

συσχετισμό των δυνάμεων.

Τέταρτο: Η παρατηρηθείσα διαφορά ως προς τους χειρισμούς, τόσο μεταξύ Μακαρίου και ελληνικής κυβέρνησης, όσο και μεταξύ ελληνικής κυβέρνησης και Γρίβα ή Γρίβα και Μακαρίου. Αποδεικνυόταν, έτσι, η λύση της συνέχειας των πρωτευόντων παραγόντων του Ζητήματος και η εγκατάλειψή του σε ανεξέλεγκτη πορεία, χωρίς κεντρική διεύθυνση και εθνική ευθύνη.

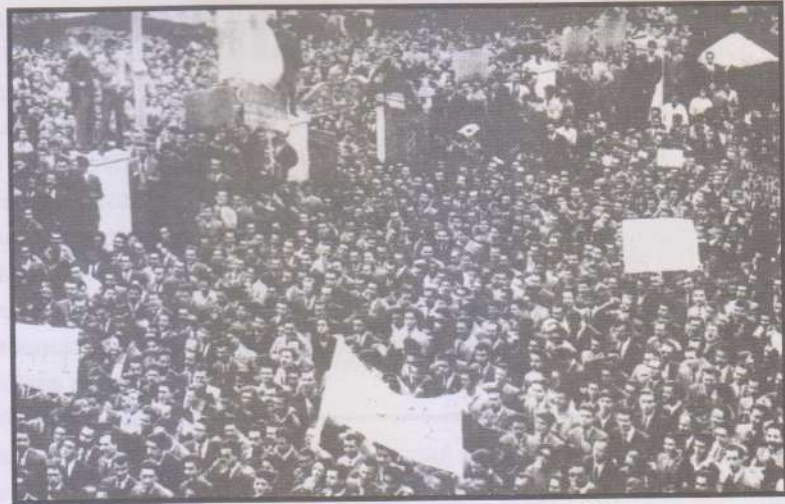
Πέμπτο: Η ανεμπόδιστη δράση της τουρκικής αεροπορίας υπό συνθήκες κυριαρχίας, η πλήρης αδυναμία επέμβασης της ελλαδικής και η ανυπαρξία αντι-αεροπορικής άμυνας για κάλυμμα του στρατιωτικού τομέα και του άμαχου πληθυσμού.

Τελευταίο: Η επίδραση των ανωτέρω στο ηθικό των Ελληνοκυπρίων και ο εκπεσμός του μητροπολιτικού κύρους της Ελλάδος στη συνείδησή τους.

Οι επιχειρήσεις της ΤΗΛΛΥΡΙΑΣ διήρκεσαν ένα τετραήμερο με νικηφόρο υπέρ των ελληνικών όπλων αποτέλεσμα, αλλά και με όλες τις αρνητικές επιπτώσεις, που αναφέρθηκαν πιο πάνω.

Σήμερα, τριάντα τέσσερα χρόνια μετά τα συμβάντα, θα μπορούσε άνετα να ισχυρισθεί κανείς ότι το παιχνίδι χάθηκε λόγω της αναποφασιστικότητας της ελληνικής πλευράς. Διότι, η εξαπόλυση της υφιστάμενης τεραστίας στρατιωτικής δύναμης κατά των τουρκοκυπριακών θυλάκων, με αφορμή τις τρομακτικές απώλειες που προκάλεσε η τουρκική αεροπορία με βόμβες ναβάλμ, που κατέκαψαν τα πάντα, θα μπορούσε να δώσει λύση στο Κυπριακό Ζήτημα. Αρκεί να καταβαλλόταν προσοχή, ώστε να περιορισθούν οι απώλειες στον άμαχο τουρκοκυπριακό πληθυσμό και να υπήρχε έτοιμη σχεδίαση για την εν συνεχεία αποκατάσταση της ηρεμίας, με μέριμνα για το τουρκοκυπριακό στοιχείο μέσα στα πλαίσια της χάρτας του Ο.Η.Ε. και των αφορώντων στις μειονότητες ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εκείθεν, είτε η Ένωση είτε η συνέχιση της μορφής μιας ανεξάρτητης Κύπρου, ήσαν υποθέσεις ευκολότερες από αυτές που επακολούθησαν.

Στην ΤΗΛΛΥΡΙΑ, εκτός των καλώς εξοπλισμένων τουρκοκυπριακών στρατιωτικών τμημάτων, υπήρχε και τμήμα του τακτικού τουρκικού στρατού, δυνάμεως λόχου, περίπου. Από υποκλαπέισες ασύρματες συνομιλίες του εχθρού με την Τουρκία, κατά την εξέλιξη των μαχών, διαπιστώθηκε η αδυναμία περαιτέρω άμυνας του τουρκοκυπριακού θυλάκου. Προκειμένου να αποσοβηθεί η κατάρρευση μέχρι τις νυκτερινές ώρες της 9/10.8.64, επετάθησαν οι από αέρος βομβαρδισμοί της

Ένα ενωτικό συλλαλητήριο στην Αθήνα κατά τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α.

τουρκικής αεροπορίας με βόμβες ναβάλμ σε όλη την περιοχή.

Τα συνεχή και επάλληλα μέχρι του λυκόφωτος αεροπορικά κύματα προκάλεσαν τεράστιες απώλειες στα στρατιωτικά τμήματα και τον άμαχο πληθυσμό. Κατά τις εσπερινές ώρες έλαβα διαταγή από το ΓΕΕΦ να προπαρασκευάσω νυκτερινή επίθεση προς κατάληψη του εναπομείναντος εδαφικού χώρου του χωρίου ΚΟΚΚΙΝΑ, στο οποίο ευρίσκετο και ο ΡΑΟΥΦ ΝΤΕΝΚΤΑΣ. Με την έλευση του σκότους προσήγγισαν στα Κόκκινα δύο αντιτορπιλικά του τουρκικού πολεμικού ναυτικού για παραλαβή του ΝΤΕΝΚΤΑΣ και του τακτικού τμήματος του τουρκικού στρατού. Σύμφωνα με το σχέδιο, την επίθεση θα εξαπέλυα ταυτόχρονα με την προσβολή των τουρκικών αντιτορπιλικών από σμήνος μικρών ελικοφόρων αεροσκαφών τύπου χάρβαντ, ειδικών μετασκευασμένων για τέτοιες αποστολές. Μία περίπου ώρα προ της επιθέσεως έλαβα διαταγή αναστολής της επιχείρησης και παύσεως του πυρός. Η εντολή δόθηκε από την κυβέρνηση των Αθηνών και ήταν αποτέλεσμα αμερικανικής παρέμβασης, η οποία ανέκοψε τις εξελίξεις, αφού η διστακτικότητα της ελλαδικής πλευράς έδωσε χρόνο ανατροπής των αποφάσεων. Ως υπεύθυνος διοικητής του τομέως επίθεσης σκέφθηκα προς στιγμήν την ανυπακοή, για να στρέψω τις εξελίξεις υπέρ ημών. Σχεδόν ταυτόχρονα επικράτησαν σκέψεις ωριμότερες. Ούτε τη διαταγή μπορούσα να παραβώ ως στρατιώτης, ούτε την πατρίδα μου να παρασύρω σε πιθανό πόλεμο, ούτε τους υφιστάμενους μου να εκθέσω στον κίνδυνο θανάτου, απλώς και μόνο επειδή εγώ έτσι έκρινα. Εν τούτοις, έκτοτε, και κάτω από την πίεση των δυσμενών εξελίξεων του Κυπριακού Ζητήματος, με βασανίζει διαρκώς το ερώτημα "εάν έπραξα ορθά" κατά τη συγκεκριμένη εκείνη ιστορική στιγμή.

ΕΛΛΟΠΙΑ: Ποια αίσθηση επικρατούσε στην Κύπρο μετά τα γεγονότα της Τηλλυρίας;

Απ.: Τα γεγονότα της ΤΥΛΜΗΡΙΑΣ προκάλεσαν σοβαρές δυσανασχετίσεις στην κυπριακή κυβέρνηση και την ελληνοκυπριακή κοινή γνώμη. Υπήρχε η αίσθηση της εγκατάλειψης εκ μέρους της Ελλάδος. Ως Ελλαδίτης και ως αξιωματικός έμεινα ενεδός μπροστά στις αντιδράσεις, των οποίων οι λεκτικές ακρότητες έφταναν ως το σημείο να αποκαλούν "πόρνη" την πατρίδα μου. Το τραύμα που μου προκάλεσε ο χαμός στις μάχες ενός διοικητή λόχου της μονάδος μου, του ελλαδίτη υπολοχαγού Παπαγεωργίου Νικολάου, που έπεσε ηρωικά προβαδίζοντας του λόχου του, και των οπλιτών Γεωργίου Απλικιώτη και Μιχαήλ Κουσουλίδη, άνοιξε βαθιά ως μέσα στη ψυχή μου. Αισθάνθηκα απογοήτευση και, δεν το κρύβω, αηδία. Και να σκεφθεί κανείς ότι οι ανευλαβείς αυτοί, ζημίωσαν με τα λάθη τους πολλαπλά τον τόπο τους. Κι ακόμη σήμερα μας κάνουν βαρύγδουπες δηλώσεις για το "ενιαίο" και τους "S-300". Κι όλα, βεβαίως, αυτά, καρποί της προχειρότητας, της αναποφασιστικότητας και της ανεπάρκειας της ελλαδικής πλευράς.

ΕΛΛΟΠΙΑ: Ποιοι ήταν οι λόγοι της επιστροφής σας στην Αθήνα;

Απ.: Το κατοπινό διάστημα των επιχειρήσεων έδειξε καθαρά ότι το Κυπριακό Ζήτημα, παρά την αγνότητα και τον ιδεαλισμό που διέχεε, ήταν γεμάτο από ακανθώδη προβλήματα, εκ των οποίων τα εσωτερικά ήταν περισσότερο επικίνδυνα από τα εχθρικά. Η κυπριακή κυβέρνηση εμπόδισε την ανάπτυξη της Εθνοφρουράς σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό, τον οποίον η ίδια ενέκρινε. Το ανθελληνικό πνεύμα άρχισε να προβάλλεται εμφανέστερο με κύρια αιχμή το ΑΚΕΛ, που εξαπέλυε, ανεμπόδιστο, την κομμουνιστική προπαγάνδα του στις νεοσύστατες μονάδες του κυπριακού στρατού. Σιγά-σιγά έσβηνε η ακτινοβολία των ελλήνων στρατιωτικών και τη θέση της κατελάμβανε η αποστραφή. Το φαινόμενο του FREE και της αγοραστικής

μανίας σκέπαζε τη λαμπρότητα του ελλαδίτη αγωνιστή των ηρωικών πολέμων της μητέρας-πατρίδας.

Ελλαδίτες αξιωματικοί σιγοψιθύριζαν σενάρια για ανατροπή του Μακαρίου και άλλοι επιδίδονταν σε μυστική μύηση οπαδών του "ΑΣΠΙΔΑ". Ένας φαύλος κύκλος στον οποίον εισέρχεται κατά κανόνα μία μη επαρκώς κυβερνωμένη χώρα.

Είχα την αίσθηση, αρχικώς, ότι κάπου κάνω λάθος. Η συσσώρευση, όμως, όλων αυτών των φαινομένων και η προσδευτική αποκρυστάλλωση της αντίληψής μου ότι ο περισσότερος κόσμος εκεί κάτω δεν εκινείτο με την πρόθεση υπηρετήσης του σοβαρού Κυπριακού Ζητήματος, αλλά τη ζωηρή διάθεση να βοηθήσει τα επί μέρους συμφέροντά τους, με οδήγησαν στην απόφαση της επιστροφής στον τόπο μου.

Μια βαθιά στενοχώρια κατακάλυψε τον εσωτερικό κόσμο μου. Έγιναν αρκετές θυσίες ως τότε και δεν έβλεπα να τις σέβεται κανείς. Ο Μακάριος, με την κυβέρνησή του και το προσβλητικό πλέον κατεστημένο, έπαιζαν το "χαβά" τους. Ο Γρίβας, αφιερωμένος στο στρατιωτικό καθήκον του, δεν αντιλήφθηκε ενωρίς ότι πίσω από την αίγλη του στοιβάζονταν τα αισθήματα της αντιμακαριακής αγανάκτησης ενός κόσμου που ήθελε ακόμη να πιστεύει στον αγώνα του. Κι εμείς, οι τρίτοι, οι βοηθοί, το διαθέσιμο υλικό της μάχης, χανόμασταν στα βαλτώδη απόνερα ενός ψιμυθιωμένου πατριωτισμού, διάτρητου ως πέρα από τις διαλυτικές προπαγάνδες των πρακτόρων του πολύπλευρου εχθρού.

Μια τυχαία ενημέρωσή μου για το περιεχόμενο της έκθεσης των επιχειρήσεων της ΤΗΛΛΥΡΙΑΣ και ύστερα από τη διαπίστωσή μου ότι αλλοιώθηκε η πραγματικότητα και η μονάδα μου αδικήθηκε επ' ωφελεία μιας άλλης, της οποίας διοικητής ήταν ένας κορυφαίος, αργότερα, παράγοντας της χούντας, έκανε το ποτήρι μου να ξεχειλίζει. Παρουσιάσθηκα στο στρατηγό Γρίβα, ανέφερα το γεγονός, του είπα ότι ο σεβασμός μου στους νεκρούς, τους τραυματίες και το σύνολο της μονάδος μου επέβαλε σθεναρή στάση. Και η μόνη, μέσα στα πλαίσια της στρατιωτικής δεοντολογίας, ήταν η άμεση αποχώρησή μου από την Κύπρο. Κατάλαβα ότι δε γνώριζε το γεγονός. Προσπάθησε να με μεταπεισεί. Όμως, εγώ, υπέβαλα την επομένη αναφορά επαναπατρισμού για λόγους οικογενειακούς, κατέθεσα στη μονάδα το περίσσειμα των μισθών μου για τη βελτίωση του συσσιτίου της, χωρίς να πάρω ούτε μαντήλι από την Κύπρο, και επέστρεψα στην πατρίδα, τοποθετημένος στη Δυτική Μακεδονία και εκτός καταδρομών, ύστερα από τη μήνη που προκάλεσε προφανώς ο τρόπος μου.

Η ΧΑΜΕΝΗ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ

Α' Μέρος

του Παν. Διακουμάκου*

Όλες οι ελληνικές κυβερνήσεις των τελευταίων 25 χρόνων εκπόνησαν προγράμματα εξοπλισμών και εκσυγχρονισμού των Ενόπλων μας Δυνάμεων, περισσότερον ή ολιγότερον επιτυχή, υλοποιηθέντα εν όλω ή εν μέρει ή και σε απαράδεκτα ποσοστά. Πολλές κυβερνήσεις εξόπλιζαν τις Ε.Δ. εν σιγή. Άλλες, με κραυγαλέες εξαγγελίες διαφήμιζαν προθέσεις εξοπλισμών, μελλοντικές, αόριστες και αβέβαιες, για εσωτερική κατανάλωση, χωρίς καμία πρόθεση υλοποίησώς τους. Η παρούσα κυβέρνηση (κ. Σημίτη) ανήκει στις κυβερνήσεις των χωρίς φραγμό διαφημίσεων εξοπλιστικών προγραμμάτων, χωρίς ειλικρινή πρόθεση πραγματοποίησώς τους. (Αυτά δείχνουν τα έργα της μέχρι σήμερα, θέρος 1998). Λίγες μόλις ημέρες μετά την ντροπή των ΙΜΙΩΝ, η κυβέρνηση εξήγγειλε με τυμπανοκρουσίες, εξοπλισμούς και εκσυγχρονισμούς σπουδαίους και μάλιστα με ταχύτατους ρυθμούς υλοποίησώς. Δυστυχώς, σήμερα μετά (2 1/2) δυόμισι χρόνια, οι εξοπλισμοί του Φεβρουαρίου του 1996 είναι ακόμη στα χαρτιά και όλα δείχνουν ότι θα παραμείνουν ως υποσχέσεις επί μακρόν ακόμη.

Στο παρόν άρθρο, μακράν από τις οποιεσδήποτε σκοπιμότητες, θα αναφερθούν ακριβή στοιχεία και πραγματικά δεδομένα και θα ασκηθεί αντικειμενική κριτική για τα εξαγγελθέντα προγράμματα εξοπλισμών και εκσυγχρονισμού των ετών 1996-2005. Θα αναφερθούν οι σπασμωδικές εξαγγελίες (Φεβρ. 1996), οι ασυνέπειες, τα ψεύδη, τα συμφέροντα και οι κίνδυνοι τους οποίους διατρέχει η χώρα, από την έλλειψη ικανότητας της πολιτικής ηγεσίας να εξασφαλίσει μια ουσιαστική δύναμη αποτροπής και προληψέως ενός απειλούμενου πολέμου, που μεθοδεύεται απροσημάτιστα από την Άγκυρα με καθημερινές ύβρεις, απειλές, προκλήσεις και επικίνδυνες καταστάσεις. Θα πραγματοποιηθεί μία σφαιρική εξέταση όλων των παραμέτρων που επηρεάζουν τους εξοπλισμούς των Ε.Δ. και θα απεικονισθεί η σημερινή και μελλοντική πραγματικότητα στην στρατιωτική ισχύ Ελλάδος και

Τουρκίας και τι πρέπει να γίνει, για να αποτραπεί ο πόλεμος, που καθημερινά η Τουρκία απειλεί.

Η απειλή

Η απειλή είναι η αρχή κάθε στρατιωτικής εκτιμήσεως και μελέτης. Η απειλή κατά της χώρας μας "από την Ανατολή" υπάρχει από τους βαρβάρους από το 490 π.Χ. και από τους Τούρκους αμείωτη από το 1100 μ.Χ. Αυτή η τουρκική απειλή διέλυσε τη χιλιόχρονη Βυζαντινή μας Αυτοκρατορία. Μας υποδούλωσε για 400 χρόνια μέχρι το 1821, όπου με τη θυσία ενός εκατομμυρίου ψυχών (1.000.000) κατορθώσαμε το 1830 να δημιουργήσουμε ένα μικρό κράτος με μόλις 730.000 ανθρώπους. Το νέο αυτό μικρό και φτωχό κράτος απειλείται από τότε μέχρι και σήμερα, επί 177 συνεχή χρόνια, από τον ίδιο ασιάτη εισβολέα, το ίδιο θανάσιμα και επικίνδυνα.

Ένα λάθος διέπραξε ο ελληνοισμός με τις αιώνιες εμφύλιες συρράξεις του και χάθηκε η μισή Κύπρος από τον παραδοκούντα Αττίλα. Τώρα περιμένει, γιατί έχει έρθει η σειρά των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου και της Θράκης. Είναι ανάγκη όλοι οι Έλληνες να συνειδητοποιήσουμε ότι η τουρκική απειλή υπήρχε, υπάρχει και θα υπάρχει, γιατί είναι ένα αιώνιο φαινόμενο. Μόνο μία ισχυρή Ελλάδα θα αποτρέψει το χειρότερο.

Η σημερινή (1998) ισχύς των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων είναι εντυπωσιακά υπερτέρα της ισχύος όλων των γειτονικών της χωρών. Μία σύγκριση των βασικών οπλικών συστημάτων Ελλάδος-Τουρκίας καταδεικνύει τον πραγματικό κίνδυνο που διατρέχει η ειρήνη στην περιοχή μας. (ΠΙΝΑΚΑΣ 1)

Τα οπτικά συστήματα των τουρκικών εν. δυνάμεων είναι περισσότερο σύγχρονα των αντιστοίχων ελληνικών και υποστηρίζονται από σύγχρονες εγκαταστάσεις, σπουδαία πολεμική βιομηχανία και συγχρόνων δορυφορικών τηλεπικοινωνιών Σύστημα Διοικήσεως και Ελέγχου (C⁴).

"...Η παρούσα κυβέρνηση ανήκει στις κυβερνήσεις των χωρίς φραγμό διαφημίσεων εξοπλιστικών προγραμμάτων, χωρίς ειλικρινή πρόθεση πραγματοποίησώς τους...."

*** Αντιπτέραρχος ε.α. Επίτιμος Αρχηγός Τακτικής Αεροπορίας, τ. Στρατιωτικός Αντιπρόσωπος Ελλάδος στο NATO 1990-1993, Στρατιωτικός Αντιπρόσωπος στη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση (Δ.Ε.Ε.) 1992-1993.**

Νέα προγράμματα εξοπλισμών Η μισαλλόδοξη τουρκική πορεία

Η Τουρκία παρά τη μεγάλη ισχύ την οποία διαθέτει, δεν είναι ικανοποιημένη και έχει προγραμματίσει για τα επόμενα (10) χρόνια, αρχής γενομένης από το 1997, τη δαπάνη (31)

“...Είναι ανάγκη όλοι οι Έλληνες να συνειδητοποιήσουμε ότι η τουρκική απειλή υπήρχε, υπάρχει και θα υπάρχει, γιατί είναι ένα αιώνιο φαινόμενο. Μόνο μία ισχυρή Ελλάδα θα αποτρέψει το χειρότερο...,,

δισεκατομμυρίων δολαρίων και συνεχίζει μέχρι το 2025 με το ασύλληπτο ποσό των 150 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Οι εξαγγελίες αυτές έγιναν επίσημα την 1η Σεπτεμβρίου 1997, από το Τουρκικό Γενικό Επιτελείο προς τους τούρκους βιομηχάνους. Το πρόγραμμα προβλέπει τη μέγιστη συμμετοχή της τουρκικής βιομηχανίας στην παραγωγή όπλων και οπλικών συστημάτων, ώστε και με την συνεργασία μεγάλων κατασκευαστικών εταιρειών του εξωτερικού να επιτευχθεί αυτόνομη και να εξασφαλισθεί η πλήρης κάλυψη όλων των αναγκών των τουρκικών Ε.Δ. (Βλ. ΠΙΝΑΚΑ 2)

Μετά το 2006, ακολουθεί νέο εξοπλιστικό πρόγραμμα δαπάνης 120 δισεκ. δολαρίων, που θα ολοκληρωθεί το 2025. Με τους γιγαντιαίους αυτούς εξοπλισμούς, το στρατιωτικό-διπλωματικό κατεστημένο της Άγκυρας, σχεδιάζει να καταστήσει την Τουρκία τοπική υπερδύναμη στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων, Καυκάσου, Μέσης Ανατολής και Ανατολικής Μεσογείου. Σχεδιάζονται ένοπλες δυνάμεις ικανές να διεξάγουν ταυτόχρονα δύο πολέμους. Έναν εναντίον της Ελλάδος και Κύπρου και έναν εναντίον της Συρίας, ενώ θα συνεχίζεται και ο πόλεμος εναντίον των Κούρδων.

Εξοπλισμοί και η επεκτατική πολιτική της Άγκυρας

Η Τουρκία με τους εξοπλισμούς που πραγματοποιεί, σχεδιάζει μία άκρως επιθετική πολιτική εναντίον όλων των γειτόνων της, που αποσκοπεί:

- Στην πλήρη εξόντωση και υποταγή των Κούρδων.
- Στην απόκτηση των πετρελαίων της Μοσούλης στο Βόρειο Ιράκ.
- Στον έλεγχο των πετρελαίων της Κασπίας και Κεντρικής Ασίας (Αζερμπαϊτζάν, Τατζικιστάν, Τουρκμενιστάν, κλπ.) μέσω πετρελαιαγωγών στο τουρκικό έδαφος.
- Στην κυριαρχία τουλάχιστον στο Ανατολικό Αιγαίο, για την εξασφάλιση των υποθαλασσίων κοιτασμάτων πετρελαίου, ως και τον έλεγχο του αγωγού Μπουργκάς - Αλεξανδρουπόλεως.
- Στη διατήρηση ισχυρής αποτρεπτικής δυνάμεως έναντι του ΙΡΑΝ, που την ανταγωνίζεται στην Κεντρική Ασία.

- Σε πειθαναγκασμό των γειτονικών της αραβικών χωρών (ΙΡΑΚ και ΣΥΡΙΑΣ) στην ελεγχόμενη παροχή νερού από τους ποταμούς Ευφράτη και Τίγρη.
- Σε συμμαχία και συνεργασία με το Ισραήλ σε όλους τους τομείς και επί ίσοις όροις.
- Στη διατήρηση σχέσεων καλής γειτονίας με την Ρωσία, λόγω ιστορικών φοβιών και πλεγμάτων, αλλά και λόγω της ισχύος της Ρωσίας.
- Στην εξασφάλιση της πλήρους υποστηρίξεως της Αμερικής, με αντάλλαγμα την παροχή “προστασίας” στα αμερικανικά συμφέροντα στην περιοχή.
- Στη διατήρηση σχέσεων “ισοτιμίας” με τις μεγάλες ευρωπαϊκές χώρες (Γερμανία-Γαλλία-Αγγλία-Ιταλία) και χρησιμοποίηση της Ευρωπαϊκής Ενώσεως ως συμπληρωματικής δυνάμεως των ΗΠΑ για την υποστήριξη των συμφερόντων της. (Θεωρεί τον εαυτόν της ισότιμο εταίρο και ουδέν πέραν τούτου).

Για την Ελλάδα, στους σχεδιασμούς της, επιφυλάσσει την θέση του “δορυφόρου”, που θα κινείται στην τροχιά που θα καθορίζει η Άγκυρα. Για την Κύπρο σχεδιάζει την πλήρη ένταξη ολοκλήρου της νήσου στο τουρκικό κράτος. Μόνο έτσι θα αισθάνεται ασφαλής από τις νότιες κατευθύνσεις και θα διατηρεί αδιαφιλονίκητο τον έλεγχο της Ανατολικής Μεσογείου, παρέχοντας και τις καλές της υπηρεσίες προς το Ισραήλ.

Αυτές είναι οι “μεγαλόπνοες” - πραγματικές επιδιώξεις του κατεστημένου της Άγκυρας. Σχεδιάζεται μία νέα “ΡΑΧΟΤ-ΤΟΜΑΝΑ”, όπως τη διακήρυξε ο Τ. ΟΖΑΛ. Μια Τουρκία που θα κυριαρχεί από την Αδριατική θάλασσα μέχρι και την Κεντρική Ασία. Η Ελλάδα πρέπει να λάβει υπόψη της πάρα πολύ σοβαρά τις εν δυνάμει σε εξέλιξη νεοοθωμανικές φιλοδοξίες της γείτονος. Κάθε αμέλεια και παράλειψή μας θα έχει τις συνέπειες που υπέστη ο ελληνοισμός στην Κύπρο. Η Ελλάδα προ της αδυσώπητης των εννεακοσίων χρόνων απειλής, οφείλει να είναι ισχυρή και σε εγρήγορη. **Είναι θανάσιμο σφάλμα να στηρίζουμε την ασφάλεια και ακεραιότητά μας στην διπλωματία και στις καλές υπηρεσίες και προθέσεις της Αμερικής και της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Προ παντός απαιτείται να αποκτήσουμε και να συντηρούμε ισχυρή αποτρεπτική δύναμη.** Να σχεδιάσουμε και να ετοιμασθούμε για το χειρότερο, όταν η διπλωματία αποτύχει. Τις προκλήσεις και τη συνεχώς απειλούμενη από την Τουρκία αναμέτρηση, πρέπει να έχουμε τη δύναμη να δείξουμε την θέλησή μας και την αποφασιστικότητά μας να την αντιμετωπίσουμε. Οι Τούρκοι είναι ένας πολεμικός λαός που καταλαβαίνει και μετράει μόνο τη δύναμη.

Τουρκικοί εξοπλισμοί και αντιτιθέμενοι παράγοντες

Στη διαμορφούμενη τουρκική ισχύ υπάρχουν άμεσα αντιτιθέμενοι εξωτερικοί παράγοντες, όπως είναι τα συμφέροντα και η ασφάλεια της Ελλάδος, Κύπρου, Αρμενίας, Ιράκ, Συρίας. Έμμεσα αντιτιθέμενοι παράγοντες, όπως είναι τα συμφέροντα της Ρωσίας, Βουλγαρίας, Σερβίας και των αραβικών χωρών, γενι-

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΤΟΥΡΚΙΑΣ

ΣΤΡΑΤΟΣ ΞΗΡΑΣ

ΕΛΛΑΔΑ		ΤΟΥΡΚΙΑ
2000	Άρματα Μάχης διαφόρων τύπων	4280
2200	Τεθωρακισμένα Οχήματα Μάχης & Μεταφοράς Προσωπικού	4510
2500	Πυροβόλα-Θβιδοβόλα-Όλμοι (άνω των 100 χιλ.)	4830
20	Επιθετικά Ελικόπτερα	38
150	Ελικόπτερα Γενικής Χρήσεως	350
120.000	Άνδρες υπό τα όπλα	600.000

κώς. Επίσης, τα συμφέροντα του Ιράν και οι φιλοδοξίες του εκεί "ιερατείου" είναι στοιχεία σοβαρά αντιτιθέμενα στις μισαλλοδοξίες της Άγκυρας. Όλες αυτές οι χώρες, στο μέτρο που απειλούνται η ασφάλεια και τα συμφέροντά τους, θα αντιπαρατίθενται στους σχεδιασμούς των στρατοκρατών της γείτονας και θα επηρεάζουν αρνητικά τις φιλοδοξίες της.

Εκτός των εξωτερικών παραγόντων, που με έργα θα περιορίζουν την Άγκυρα, υπάρχουν και οι εσωτερικοί ενδογενείς αρνητικοί παράγοντες, οι οποίοι επιδρούν αρνητικά και "υπονομεύουν" την ισχύ της Τουρκίας. Οι σημαντικότεροι τούτων είναι:

α. Η έλλειψη δημοκρατίας και η διαφθορά στην πολιτική και κοινωνική ζωή της χώρας. Η οικονομία είναι σε κακή κατάσταση, με χρόνια πληθωρισμό 80-100% ετησίως. Υπάρχει ανεργία, μαζικές μετακινήσεις πάμπωτων χωρικών προς τα αστικά κέντρα, όπου συνωστίζονται σε άθλιες παραγκουπόλεις.

β. Η χώρα βρίσκεται από 14ετίας σε πόλεμο με τους κούρδους αγωνιστές της ελευθερίας και παρά τις διακηρυσσόμενες επιτυχίες του τουρκικού στρατού, το Ρ.Κ.Κ. συνεχίζει να υπάρχει και να μάχεται.

γ. Οι ισλαμιστές είναι μία ισχυρή δύναμη και παρά τις διώξεις τις φυλακίσεις και τις απαγορεύσεις λειτουργίας των κομμάτων τους, υπάρχουν εν δυνάμει και απειλούν σοβαρά το κεμαλικό κράτος.

δ. Η όποια πολιτική ζωή υπάρχει στην Τουρκία έχει από μακροί ποινικοποιηθεί. Βουλευτές, διανοούμενοι, δημοσιογράφοι, σύρονται στις φυλακές. Πολιτικοί αντίπαλοι του "κατεστημένου" δολοφονούνται· κλείνουν εφημερίδες και περιοδικά και το εκάστοτε στην εξουσία κόμμα ασκεί ποινικές διώξεις κατά των πολιτικών του αντιπάλων. Δεν υπάρχουν ούτε ελευθερία ούτε δημοκρατία ούτε ανθρώπινα δικαιώματα.

ε. Το τουρκικό κράτος συναπαρτίζουν υπέρ τις (50) πενήντα εθνότητες, οι δε Τούρκοι είναι μόλις το 20-25% του όλου πληθυσμού. Όλο αυτό το συνονθύλευμα φυλών, εθνοτήτων και αιρέσεων το μόνο κοινό που έχουν είναι η γλώσσα. Ο φόβος του αλληλοσπαραγμού και η κρατική βία συγκρατεί τις μάζες αυτές υπό τον "τουρκικό ζυγό" του 20-25%, που ελέγχει το "κράτος-αφέντη" και με τη δύναμή του υποτάσσει όλες τις άλλες φυλές.

στ. Στην Τουρκία αναπτύσσεται βραδύτατα ένα προοδευτικό κίνημα φωτισμένων διανοουμένων, οι οποίοι πολεμούν με κάθε

ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΟ

ΕΛΛΑΔΑ		ΤΟΥΡΚΙΑ
10	Φρεγάτες διαφόρων τύπων	14
4	Αντιτορπιλικά	6
8	Υποβρύχια	16
18	Πυραυλάκατοι	20
19	Αποβατικά Σκάφη	67 (+400 αποβατικές λέμβοι)
6	Αεροσκάφη Ναυτικής Συνεργασίας	8 (υπό κατασκευή)
16	Ελικόπτερα	18
22.000	Δύναμη Προσωπικού	50.000

ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ

ΕΛΛΑΔΑ		ΤΟΥΡΚΙΑ
340*	Μαχητικά Αεροσκάφη	480*
80	Εκπαιδευτικά Αεροσκάφη	120
38	Μεταφορικά Αεροσκάφη	100
16	Ελικόπτερα	25
0	Ιπτάμενα "Τάνκερς"	7
6	Αντιαεροπορικά Συστήματα	86
30.000	Δύναμη Προσωπικού	60.000

(*Σύγχρονα: Τουρκία 200. Ελλάδα: 110. Εκσυγχρονισμένα: Τουρκία: 102 Ελλάδα: 39)

τρόπο το "άδικο κράτος" και την υπερφίαλη σε εξοπλισμούς καταπιεστική και αρπακτική στο εσωτερικό και εξωτερικό πολιτική του στρατιωτικού κατεστημένου.

Όλες αυτές οι αντιτιθέμενες στο εσωτερικό της Τουρκίας δυνάμεις, αναγκάζουν το "κατεστημένο" να είναι πολύ προσεκτικό· να εξοπλίζεται και να μην διακινδυνεύει μία θερμή αντιμετώπιση με οποιαδήποτε γειτονική χώρα χωρίς την βεβαιότητα της απόλυτης επιτυχίας, γιατί, αν αποτύχει, οι καταπιεσμένες δυνάμεις στο εσωτερικό θα απελευθερωθούν και θα προκαλέσουν θύελλες και την καταστροφή του υπάρχοντος σήμερα λαϊκού-κεμαλικού κράτους. (Κούρδοι-αριστεριστές-ισλαμιστές κ.α.).

Διδάγματα της Ιστορίας

Η αυτάρεσκα αυτοπροβαλλόμενη ως περιφερειακή υπερδύναμη Τουρκία μπορεί να συγκριθεί με τη στο παρελθόν ισχυρότατη Περσία του Σάχη. Οι τότε πολυάριθμες Ε.Δ. του Σάχη διέθεταν τα τελειότερα οπλικά συστήματα που υπήρχαν στον κόσμο. Λίγοι μόνο μήνες ήσαν αρκετοί, για να καταρρεύσει σε ερείπια το σάπισο υπερεξοπλισμένο καθεστώς. Η τότε Περσία διαλύθηκε από το Ισλάμ, καίτοι διέθετε στρατιωτική δύναμη, φίλους πιστούς και τεράστιους οικονομικούς πόρους. Τι επιφυλάσσει το μέλλον στην

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Το εξαγγελθέν Α΄ 10ετές πρόγραμμα δαπάνης 31 δισ. δολ. προβλέπει:

Πρόγραμμα	Δαπάνη (σε εκατ. δολ.)	Τρόπος Προμήθειας
1000 όρματα μάχης	5.000	Τουρκία με συμπαράγωγή
145 επιθετικά ελικόπτερα	3.000	Τουρκία με συμπαράγωγή
5 σύγχρονες φρεγάτες	2.500	Τουρκία με συμπαράγωγή
3000 τεθωρακισμένα οχήματα	2.000	Παραγωγή στην Τουρκία
6 υποβρύχια	1.800	Τουρκία με συμπαράγωγή
4 ιπτάμενα RADARS	850	Προμήθεια από εξωτερικό
12 περιπολικά & 6 ναρκαλιευτικά	700	Παραγωγή στην Τουρκία
54 Phantoms εκσυγχρονισμός	630	Τουρκία με συμπαράγωγή
24 F-16 c/d μαχητικά	500	Τουρκία με συμπαράγωγή (έχουν κατασκευαστεί άλλα 190)
Σύστημα Διοικήσεως & Ελέγχου C ⁴ I	500	Τουρκία με συμπαράγωγή
6 α/φ ναυτικής συνεργασίας	500	Τουρκία με συμπαράγωγή
30 μεταφορικά ελικόπτερα & ελικόπτερα ερεύνης & διασώσεως	430	Τουρκία με συμπαράγωγή
7 ιπτάμενα TANKERS (α/φ ανεφοδιασμού εν πτήξει)	290	Παρεχωρήθησαν υπό των ΗΠΑ-Δαπάνη εκσυγχρονισμού μόνο
8 ελικόπτερα ναυτικής συνεργασίας	230	Προμήθεια από εξωτερικό
Συστήματα ηλεκτρονικού πολέμου για α/φ F-16	150	Τουρκία με συμπαράγωγή
10 μεταφορικά α/φ CN-235	140	Τουρκία με συμπαράγωγή (κατασκευάστηκαν ήδη 42)
4 μεταφορικά ελικόπτερα	120	Προμήθεια από εξωτερικό
Εκσυγχρονισμός α/φων F-5	100	Τουρκία με συμπαράγωγή
Α/φ μη επανδρωμένα	100	Τουρκία με συμπαράγωγή
Λοιπά προγράμματα μη κοινοποιηθέντα	11.500	Παραγωγή στην Τουρκία

Σύνολο δαπάνης 31 δισ. δολ. ΗΠΑ (ΠΗΓΗ: DEFENSE NEWS, SEPT 1997)

στρατιωτικά ισχυρή μεν αλλά φτωχή και με τεράστια εσωτερικά προβλήματα Τουρκία; Θα μπορέσουν οι "στρατηγοί" με την υποστήριξη της Αμερικής και του Ισραήλ να τη σώσουν; Θα έχει την τύχη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, που διαλύθηκε στις αρχές του αιώνα μας, ή θα έχει την τύχη της Περσίας του Σάχη; Η μόνη σωτηρία της είναι η δημοκρατία. Αλλά..., δυστυχώς, και για τον τουρκικό λαό και για τους γειτονικούς λαούς είναι ανύπαρκτη και άγνωστη στην Τουρκία.

Επί εννέα (9) αιώνες το ελληνικό έθνος βρίσκεται σε θανάσιμη αναμέτρηση με τους Τούρκους. Καταλύθηκε η Βυζαντινή μας Αυτοκρατορία το 1453, αφού το 1204 είχε κατακτηθεί η Βασιλεύουσα και είχε καταταμαχισθεί η Αυτοκρατορία από τους φράγκους σταυροφόρους του Πάπα. Ακολούθησε η πικρή σκλαβιά των 400 χρόνων και κάποτε φθάσαμε στην εθνεγερσία του 1821. Η ελληνική αυτή επανάσταση, προκάλεσε τους πρώτους και καταλυτικούς τριγμούς στα θεμέλια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, η οποία και κατέρρευσε σε λιγότερο από έναν αιώνα. Οι προσπάθειοι μας,

αόπλοι, με μόνο το πάθος για την ελευθερία, ξεσηκώθηκαν κατά της αγέρωχης Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και νίκησαν. Και τους Τούρκους και τους Τουρκαλβανούς και τους αιγυπτίους συμμάχους τους. Δημιούργησαν από τα ερείπια και τις στάχτες ένα ελεύθερο κομμάτι ελληνικής γης.

Υπήρξε το άτυχο 1897, που μας αφύπνισε από τον λήθαργο, όπου ζούσαμε. Πέρασαν χρόνια και ήλθε το 1912-1913, όπου οι Τούρκοι νικήθηκαν στα Βαλκάνια από τους Έλληνες και τους συμμάχους τους (Σέρβους-Μαυροβούνιους-Βουλγάρους). Ο ελληνικός στρατός απελευθέρωσε την Θεσσαλία, Ήπειρο, Μακεδονία, Θράκη. Ο ελληνικός στόλος κατανυμάχησε τον ισχυρότατο τουρκικό στόλο στις ναυμαχίες "της Έλλης" και "της Λήμνου". Κυριάρχησε στο Αιγαίο και απελευθέρωσε τα επί 500 χρόνια σκλαβωμένα ελληνικά νησιά και απαγόρευσε τη μεταφορά τουρκικών δυνάμεων από την Ασία στα Βαλκάνια, όπου εμαίνετο ο πόλεμος. (Να γιατί η σημερινή Τουρκία κατασκεύασαν δύο γέφυρες στην Κωνσταντινούπολη, που ενώνουν την Ασία με την Ευρώπη. Εάν κυριαρχήσουμε στο Αιγαίο; Είναι κάτι που το φοβούνται... και λαμβάνουν τα μέτρα τους...

Το 1919-1922 ο ελληνικός στρατός σε μία μεγαλειώδη και ανεπανάληπτη σε δυναμισμό και ορμή προέλαση προς Ανατολάς, έφτασε έξω από την Άγκυρα, νικη-

τής και τροπαιούχος. Εκεί, στην γνωστή μάχη του Σαγγάριου (Ιούλιος-Αύγουστος 1921) νίκησε, αλλά κουράστηκε και απόκαμε. Εκατοντάδες χιλιόμετρα μακράν από τις βάσεις ανεφοδιασμού του, στερούμενος πολεμοφοδίων και υπό την απειλή του επερχόμενου χειμώνα, ανέκοψε την προέλασή του και επέστρεψε ανενόχλητος στις βάσεις εξορμήσεώς του (Εσκή Σεχέρ-Αφιόν Καρά Χισάρ).

Το 1922 επήλθε η Μικρασιατική Καταστροφή, που προκλήθηκε από πολλά αίτια, που συνείργησαν σωρευτικά και καταλυτικά. Για την καταστροφή οι μόνοι που δε φέρουν ευθύνη είναι οι γενναίοι στρατιώτες μας και οι γενναίοι αξιωματικοί μας, που πολεμούσαν, όπως οι πρόγονοί μας, νικηφόρα επί 10 ολόκληρα χρόνια (1912-1922). Από τον ηττημένο, χωρίς ευθύνη του, ελληνικό στρατό, σε διάστημα τριών (3) μηνών ξεπήδησε η "στρατιά του Έβρου" των 116.000 ανδρών, καλά εξοπλισμένη, πειθαρχημένη και με ηθικό υψηλό, έτοιμη να προχωρήσει προς Κωνσταντινούπολη. Αυτή η "στρατιά του Έβρου" ανάγκασε τον Κεμάλ να υπογράψει τη συνθήκη της Λωζάννης, με το διπλασιασμό της Ελλάδος και τα

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΤΟΥΡΚΙΑΣ

(Σε εκατομμύρια δολάρια, σταθερές τιμές και ισοτιμίες 1990)

	1980-1984	1985-1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
ΕΛΛΑΣ	3820	4028	3863	3663	3808	3716	3778	3849	4072
ΤΟΥΡΚΙΑ	3765	4212	5315	5463	5744	6355	6173	6200	6306
ΔΕΙΚΤΗΣ	1.01	0.96	0.73	0.67	0.66	0.58	0.61	0.62	0.64

ΠΗΓΗ: Μελέτη καθηγητού Β. ΣΤΑΥΡΙΝΟΥ. Ι.Δ.Ι.Σ. 1997

νησιά του Αιγαίου να επιστρέφουν στη μητέρα-πατρίδα.

Το 1974 στην Κύπρο ΔΕΝ ΠΟΛΕΜΗΣΑΜΕ. Όπου ελληνικά τμήματα συγκρούστηκαν με τους Τούρκους, τους συνέτριψαν. Το 38% της Κύπρου χάθηκε για πολλούς και γνωστούς λόγους.

Ένα τελευταίο ιστορικό δίδαγμα: Η Άγκυρα κατακτήθηκε το 1402 από τους Μογγόλους, μετά από δεινή ήττα των Τούρκων. Μετά την αποχώρηση των Μογγόλων η Άγκυρα επί 500 χρόνια δεν απειλήθηκε ποτέ από κανένα εχθρό. Επί (5) πέντε αιώνες παρέμεινε το ιστορικό προπύργιο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. **Ο μόνος στρατός που την απείλησε και έφθασε νικητής προ των πυλών της ήτο ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ τον Αύγουστο του 1921. Κουρασμένος, όμως, από μακροχρόνιες εκστρατείες, αποχώρησε, χωρίς να νικηθεί.** Αυτό το γενικότερης σημασίας ιστορικό δίδαγμα στις αναμετρήσεις μας με τους Τούρκους, να το ενθυμούμεθα. Εμείς τους νικήσαμε και τους διώξαμε από την Ελλάδα και την Αθήνα. Στην Άγκυρα δε νικηθήκαμε, αλλά αποχωρήσαμε.... Οι Τούρκοι δεν το έχουν ξεχάσει και σήμερα μιλάνε για την αναβίωση της "Μεγάλης Ιδέας" του ελληνισμού (Μεσ. Γιλμάζ, πρωθυπουργός Τουρκίας, δηλώσεις του της 30ης Απριλίου 1998).

Αυτά μας διδάσκει η ιστορία από τις συγκρούσεις των δύο λαών τους τελευταίους δύο αιώνες. Τα διδάγματα της ιστορίας επιτάσσουν να είμεθα ισχυροί και έτοιμοι. Στις τέσσερες μεγάλες συγκρούσεις με τους Τούρκους τους δύο τελευταίους αιώνες: 1821, 1897, 1912-1913 και 1919-1922 νικήσαμε κατά κράτος τους Τούρκους το 1821 και 1912-13. Νικηθήκαμε το 1897, γιατί κάναμε ένα πόλεμο εντελώς απaráσκευοι και άοπλοι. Το 1919-1922 νικούσαμε επί τρία χρόνια και μετά, κουρασμένοι, εγκαταλείψαμε τη Μικρά Ασία και, καταδικωμένοι, επιστρέψαμε στην ασφάλεια των νησιών μας.

Για τη μικρασιατική ελληνική εκστρατεία ο πρωθυπουργός της βρετανικής αυτοκρατορίας, Λούδ Τζώρτζ, σε αγόρευσή του στην αγγλική βουλή στις 5 Αυγούστου 1922 είπε:

«Δεν γνωρίζω άλλον στρατό, ο οποίος θα ήδυνάτο να

προχωρήσει τόσο πολύ, όσο προχώρησαν οι Έλληνες. Ήτο τολμηρό και υπεράνω παντός υπολογισμού στρατιωτική επιχείρηση. Δια ταύτης επέβαλον την στρατιωτική αυτών υπεροχήν κατά πάσαν εκ του συστάδην μάχην. Αλλά προσέκρουσαν εις την διαμόρφωσιν του εδάφους.... διετήρησαν γραμμάς συγκοινωνίας, τα οποία ουδείς άλλος ευρωπαϊκός στρατός ωνειρεύθη ποτέ να ριψοκινδυνεύσει...». Αυτά έλεγε ο Λούδ Τζώρτζ και στον ίδιο ρυθμό έγραφε και ο αγγλικός τύπος.

Προγράμματα εξοπλισμών των ελληνικών Ε.Δ. (Μετά το 1974)

Τα πρώτα μετά τη μεταπολίτευση εξοπλιστικά προγράμματα άρχισαν το 1974, όταν η τότε δημοκρατική κυβέρνηση αποδέχθηκε όλες τις παραγγελίες της χούντας, καταβάλλοντας μεγάλα ποσά για την υλοποίησή τους. Παραλλήλως, εκπονήθηκε από τις κυβερνήσεις Κ. Καραμανλή σειρά εξοπλιστικών προγραμμάτων, με ειδικά κονδύλια χρηματοδότησεως. Την περίοδο 1975-1980 αγοράστηκαν υπέρ τα 180 σύγχρονα μαχητικά α/φ, 40 εκπαιδευτικά α/φ, 12 τετρακινητήρια μεταφορικά, μεγάλος αριθμός ελικοπτέρων, πυροσβεστικών α/φων κ.α. Κατασκευάσθηκαν νέα αεροδρόμια και εκσυγχρονίσθηκαν όλα τα παλαιά. Αποκτήθηκαν νέα RADARS, κατασκευάσθηκε η Ε.Α.Β. και αγοράσθηκαν σύγχρονα "έξυπνα" όπλα (βόμβες LASER, ηλεκτροοπτικές κλπ.).

Για το Π.Ν. αγοράσθηκαν 2 φρεγάτες, πολλά αντιτορπιλικά, 6 πυραυλάκατοι, ελικόπτερα ναυτικής συνεργασίας και πολλά σύγχρονα όπλα και μέσα.

Για το στρατό αγοράσθηκαν άρματα Leopard, ελικόπτερα, μεταφορικά αεροσκάφη, αεροσκάφη παρατηρήσεως, όλμοι, πυροβόλα, τεθωρακισμένα οχήματα κ.α. Κατασκευάσθηκαν η Ε.Β.Ο., η ΕΛΒΟ και το Εργοστάσιο Αρμάτων. Το σημαντικότερο όλων: Η τότε κυβέρνηση αποφάσισε να εξοπλίσει τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, να εγκαταστήσει μεγάλες μονάδες του στρατού και να προβεί σε κατασκευές οχυρωματικών έργων σε όλα τα νησιά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΕΤΗΣΙΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΤΟΥΡΚΙΑΣ

(Σε εκατομμύρια δολάρια, σταθερές τιμές και ισοτιμίες 1990)

	1980-1984	1985-1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
ΕΛΛΑΣ	665	743	827	744	891	918	922	771	859
ΤΟΥΡΚΙΑ	343	776	1063	1240	1425	1455	2173	2405	2213
ΔΕΙΚΤΗΣ Ε/Τ	1.94	0.96	0.78	0.60	0.63	0.63	0.42	0.32	0.38

ΠΗΓΗ: Μελέτη καθηγητού Β. ΣΤΑΥΡΙΝΟΥ. Ι.Δ.Ι.Σ. 1997

Ο συνδυασμός αποκτήσεως ισχυρής δυνάμεως κρούσεως από την αεροπορία και το ναυτικό, με την αμυντική οργάνωση των νησιών του Αιγαίου, απέτρεψαν τον πόλεμο και διέσωσαν την ειρήνη, τους κρίσιμους χρόνους μετά το 1974.

Οι κυβερνήσεις που ανήλθαν στην εξουσία μετά τις εκλογές του Οκτωβρίου 1981, ακολούθησαν εντελώς διαφορετική πολιτική στους εξοπλισμούς. Από το πρόγραμμα του 1980-1990 υλοποιήθηκε μόνο το 25%. Άξιος λόγου παραγγελίες υπήρξαν μέχρι το 1988: Η παραγγελία στην ΕΛΒΟ 344 τεθωρακισμένων οχημάτων. Η αγορά 80 συγχρόνων μαχητικών αεριωθουμένων (40 F-16c/d και 40 M-2000), που υπήρξε πανάκριβη, επιχειρησιακά άστοχη, χωρίς αντισταθμιστικά οφέλη και πλήρης σκανδάλων για χρηματισμούς υψηλά ισταμένων. Αγοράσθηκε, επίσης, αριθμός αυτοκινούμενων πυροβόλων των 155 εκπαιδευτικών ελικοπτέρων (26) και παραγγέλθηκαν 5 αρματαγωγά, αλλά οι σχετικές συμβάσεις έγιναν κατά τρόπο, ώστε σήμερα (1998) να έχουν παραληφθεί

μόνο τρία, χωρίς καταπτώσεις ρητρών σε βάρος των ναυπηγείων. Ακολούθησε ένα νέο πρόγραμμα (πενταετές, 1988-1992) το οποίο υλοποιήθηκε και αυτό μόνο κατά 25%. Στα πλαίσια του προγράμματος αυτού παραγγέλθηκαν (3) τρεις φρεγάτες. (Παραδόθηκαν μία το 1997 και μία το 1998 και μία τρίτη κατασκευάζεται επί 10 έτη). Αγοράσθηκαν, επίσης, επάκτιες συστοιχίες πυραύλων επιφανείας-επιφανείας θαλάσσης EXOCET και (5) ελικόπτερα για το Π.Ν.

Τη μακρά αυτή περίοδο 1981-1989 αγνοήθηκαν σε μεγάλο ποσοστό οι σοβαρές ανάγκες του στρατού και του Π.Ν., αλλά και της Π.Α. με δυσμενέστερες επιπτώσεις στην ισορροπία δυνάμεων Ελλάδος-Τουρκίας, την οποία αντιμετωπίζουμε σήμερα.

Το 1990 η νέα κυβέρνηση άλλαξε ριζικά την πολιτική επί των εξοπλισμών. Χρησιμοποιώντας τη συμφωνία για τις βάσεις με τις ΗΠΑ και τις συμφωνίες για τον περιορισμό των συμβατικών όπλων στην Ευρώπη (C.F.E.), ενίσχυσε τις Ε.Δ. με (130) μαχητικά αεροσκάφη και (6) μεταφορικά. Με 600 άρματα μάχης, 1000 τεθωρακισμένα οχήματα, ικανό αριθμό πυροβολαρχιών Α/Α πυραύλων και Α/Α πυροβόλων. Αγόρασε 40 F-16c/d εξελιγμένου τύπου (Block 50), συστήματα αυτοπροστασίας α/φων, συστήματα νυκτερινής σκοπεύσεως και βολής. Διευθέτησε με τη Γαλλία τις εκκρεμότητες της "αμαρτώλης αγοράς του αιώνα" και παρέλαβε τα παραμένοντα στο εξωτερικό 12 M-2000 μετά τη γραπτή υποχρέωση των Γάλλων να αναβαθμίσουν τα RADARS, όλων και των 40 M-2000. Αγόρασε (20) είκοσι επιθετικά ελικόπτερα Apache, τα οποία έχουν ήδη παραληφθεί και αποτελούν την κορωνίδα των οπλικών συστημάτων του στρατού μας και τα οποία στην Ευρώπη διαθέτει μόνο ο αμερικανικός στρατός. Την αυτή περίοδο αγοράσθηκαν (7) επτά φρεγάτες, (2) δύο πυραυλάκατοι και (6) έξι α/φη ναυτικής συνεργασίας. Επίσης, παρελήφθη από τις Ε.Δ. το "άτυχο" ελληνικής κατασκευής αντιαεροπορικό σύστημα "ARTEMIS".

Η περίοδος 1994-1998 είναι η χειρότερη όλων των περιόδων στους εξοπλισμούς των Ε.Δ. Οι μετά τον Οκτώβριο του 1993 κυβερνήσεις δεν προχώρησαν σε εξοπλισμούς. Η συνολική δαπάνη εξοπλισμών, νέων παραγγελιών, δεν υπερβαίνει τα 450 εκατομ. δολάρια. Πρόκειται για τον εκσυγχρονισμό 39 Phantoms, εκσυγχρονισμό αριθμού αρμάτων και τεθωρακισμένων οχημάτων, ως και την αγορά μικρού αριθμού αυτοκινούμενων πυροβόλων των 155 και ενός ελικοπτέρου για το Π.Ν.. Την περίοδο αυτή (1994-

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟΣ-ΠΟΙΟΤΙΚΟΣ ΟΓΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΤΟΥΡΚΙΑΣ

(σε εκατομμύρια δολάρια, σταθερές τιμές και ισοτιμίες 1990)

	ΟΠΛΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΑΛΙΑΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ	ΟΠΛΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΥ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ	ΟΠΛΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ	ΟΠΛΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΜΕΣΗΣ & ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ
	1980-1984	1985-1989	1990-1996	1985-1996
ΕΛΛΑΣ	3325	3715	5392	9647
ΤΟΥΡΚΙΑ	1715	3879	11001	15853
ΔΕΙΚΤΗΣ Ε/Τ	1.94	0.96	0.54	0.60

ΠΗΓΗ: Μελέτη καθηγητού Β. ΣΤΑΥΡΙΝΟΥ. Ι.Δ.Ι.Σ. 1997

1998) των εξαγγελιών του "Ενιαίου Δόγματος", των ταπεινώσεων των ΙΜΙΩΝ, των προκλητικών παρενοχλήσεων του α/φους που μετέφερε στην Κύπρο τον ΥΕΘΑ και των πτήσεων των Τούρκων στο θερμαϊκό, τίποτε νέο και σύγχρονο δεν αγοράστηκε ούτε παραγγέλθηκε για τις Ε.Δ. Γιατί;; Τώρα λέγεται ότι θα παραγγελθούν το 1999. Γιατί;...

Κατωτέρω είναι χρήσιμο να αναφερθούν ορισμένα στοιχεία της οικονομίας μας καθώς και δαπάνες εξοπλισμών Ελλάδος-Τουρκίας.

Σύγκριση στρατιωτικών δαπανών Ελλάδος-Τουρκίας Μεγέθη της ελληνικής οικονομίας

Μετά την εισβολή και κατάληψη του 38% της Κύπρου το 1974 και τις συνεχείς προκλήσεις, απειλές και ύβρεις κατά της χώρας μας, έπρεπε οι αμυντικές μας δαπάνες να αυξάνουν. Δυστυχώς, όμως, μειώνονται. Την ίδια περίοδο διατέθηκαν, ανεξέλεγκτα, τεράστια ποσά για κάποια αόριστα κοινωνικά προγράμματα, χωρίς στόχο και με μοναδικό σκοπό την εκτροπή κομματικών αέργων. Από το 1984 μέχρι και σήμερα (1998), η ελληνική οικονομία, καχεκτική και ανίκανη, σέρνεται σε προγράμματα λιτότητας χωρίς τέλος και χωρίς μέλλον. Οι διάσημες, όμως, ΔΕΚΟ-Ολυμπιακή-σιδηρόδρομοι-ταχυδρομεία-αστικές συγκοινωνίες-αμυντικές βιομηχανίες κλπ. έχουν συνολικά κατασπαταλήσει την ίδια περίοδο υπέρ τα 10 τρισεκατομμύρια δραχμές, ενώ οι υπηρεσίες που προσφέρουν συνεχίζουν να είναι άθλιες και τα ελλείμματα για το 1998 προϋπολογίζονται σε υπέρ το 1 ένα τρισεκατομμύριο δρχ. Είναι χρήσιμες μερικές οικονομικές συγκρίσεις μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, για να αντιληφθούμε ότι ο χρόνος εργάζεται σε βάρος μας. (Βλ. ΠΙΝΑΚΑ 3)

Οι συνολικές ελληνικές στρατιωτικές δαπάνες από 1.01% την περίοδο 1980-84 μειώνονται στο 0,64% των τουρκικών το 1996. Οι επιπτώσεις στην άμυνά μας είναι περισσότερο από ορατές σήμερα.

Οι ελληνικές δαπάνες εξοπλισμών, στις οποίες συμπεριλαμ-

βάνονται αποπληρωμές οπλικών συστημάτων και όπλων παραγωγικών παρελθόντων ετών, κυμάνθηκαν από 665 εκατομ. δολ. στην 5ετία 1980-1984 μέχρι 859 εκατομ. δολ. το 1996. Οι αντίστοιχες τουρκικές από 343 εκατομ. δολ. τα έτη 1980-1984, ανήλθαν σε 2.213 εκατομ. δολ. το 1996 και η σχέση δαπανών Ε/Τ από 1,94% περιορίστηκε στο 0,38%. (Βλ. ΠΙΝΑΚΑ 4). Αυτή η αύξηση των δαπανών εξοπλισμών της Τουρκίας και η μη αύξηση των ελληνικών, έχει οδηγήσει σήμερα στην ανατροπή της ισορροπίας δυνάμεων σε βάρος μας, με όλες τις επιπτώσεις στην ασφάλεια και ακεραιότητά μας.

Ο πίνακας 5 δείχνει ότι η Ελλάδα δαπάνησε διπλάσια χρήματα από την Τουρκία την περίοδο 1980-1984 και περίπου ίσα ποσά την περίοδο 1985-1989. Απέκτησε η Ελλάδα τότε, πολλά οπτικά συστήματα σύγχρονα στην εποχή τους, αλλά σήμερα παρωχημένα. Την περίοδο 1990-1996 η Τουρκία δαπάνησε σχεδόν διπλάσια χρήματα από την Ελλάδα για σύγχρονα οπτικά συστήματα, τα οποία είναι σύγχρονα και σήμερα και εξασφαλίζουν πέραν της αριθμητικής και ποιοτική υπεροχή έναντι των ελληνικών. Την περίοδο 1990-1996 η Τουρκία τριπλασιάζει τις δαπάνες της (300%) σε σύγχρονα οπτικά συστήματα, έναντι της περιόδου 1985-1989. Η Ελλάδα αυξάνει τις δαπάνες της μόνο κατά 0,59% κατά την αντίστοιχη περίοδο. Τα έτη 1997 και 1998 η Ελλάδα δεν προβαίνει σε καμία προμήθεια νέων όπλων. Η Τουρκία δαπανά σε νέα όπλα υπέρ τα 6 δισεκ. δολάρια.

Στη στρατιωτική υποδομή: εγκαταστάσεις-αεροδρόμια-ναύσταθμοι-ηλεκτρονικές-στρατηγεία-καταφύγια κλπ., η Τουρκία δαπανά υπερδιπλάσια ποσά της Ελλάδος. (Βλ. ΠΙΝΑΚΑ 6). Αυτό συνεπάγεται ότι οι Τ. Ε.Δ. έχουν καλύτερη υποστήριξη σε μέσα, εγκαταστάσεις, ευκολίες κλπ., γεγονός που τις καθιστά περισσότερο αξιόμαχες των ελληνικών Ε.Δ..

Εκτός από τις στρατιωτικές δαπάνες είναι χρήσιμο να παρατεθούν στοιχεία επί της διαρθρώσεως των δαπανών του ελληνικού δημοσίου.

Οι δαπάνες των ΔΕΚΟ είναι εννεαπλάσιες έως δεκαπλάσιες των δαπανών εθνικής άμυνας. Τη διετία 1995-1996 οι ΔΕΚΟ

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΕΤΗΣΙΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

(σε εκατομμύρια δολάρια, σταθερές τιμές και ισοτιμίες 1990)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
ΕΛΛΑΣ	81	62	91	97	23	74	61
ΤΟΥΡΚΙΑ	170	153	201	184	160	159	164
ΔΕΙΚΤΗΣ Ε/Τ	0.48	0.41	0.45	0.53	0.14	0.46	0.37

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

(σε δισεκατομμύρια δραχμές και τρέχουσες τιμές)

	Ακαθάριστο εθνικό προϊόν	Σύνολο δαπανών κρατικού προϋπολογισμού	Δαπάνες εθνικής αμύνης	Δαπάνες ΔΕΚΟ (ΟΑ-ΟΣΕ-Αστικές συγκοινωνίες)	Δαπάνες εθνικής αμύνης ως % του ΑΕΠ	Δαπάνες ΔΕΚΟ ως % του ΑΕΠ	Δαπάνες ευρύτερου Δημοσίου Τομέα ως ποσοστό του ΑΕΠ
	1	2	3	4	5	6	7
1990	12.973	5123	406	3467	3.1%	26.7%	66.21%
1991	15.848	6487	479	4033	3.0%	25.5%	66.38%
1992	18.238	8341	582	4628	3.2%	25.4%	71.10%
1993	20.610	9294	703	5466	3.4%	26.5%	71.61%
1994	23.196	11585	728	6257	3.1%	27.0%	75.91%
1995	25.790	12620	733	6900	2.8%	26.8%	75.68%
1996	29.576	14543	805	7800	2.8%	27.0%	79.14%

ΠΗΓΗ: Μελέτη καθηγητού Β. ΣΤΑΥΡΙΝΟΥ. Ι.Δ.Ι.Σ. 1997

δαπάνησαν το τεράστιο ποσό των 14700 τρισεκατομμυρίων δραχμών, (ΠΙΝΑΚΑΣ 7). Αρκούσαν οι αλόγιστες ανεξέλεγκτες και χωρίς προϋπολογισμούς σπατάλες των ΔΕΚΟ (όχι οι δαπάνες αμοιβών προσωπικού και επενδύσεων), για να καλυφθούν όλες οι άμεσες ανάγκες εξοπλισμών των Ε.Δ., οι οποίες εκκρεμούν επί δεκαετίες ελλείψει χρημάτων.

Οι διοικήσεις των ΔΕΚΟ (ΟΑ-ΣΕΚ-ΟΑΣΑ-ΕΛΤΑ-ΕΡΤ-ΗΠΑΠ-ΗΣΑΠ-ΔΕΠ-ΔΕΠΑ-ΕΚΥ-Αμυντικές Βιομηχανίες κλπ.) που ξοδεύουν χωρίς να ενδιαφέρονται πόσα χρήματα και πώς, γιατί πληρώνει ο έλληνας φορολογούμενος, με τους μισθούς των εκατομμυρίων δραχμών, (Ο γενικός διευθυντής Ο.Α. έχει μισθό 9.000.000 μηνιαίως) δεν παρέχουν περιθώρια για την άμυνα της χώρας. Έτσι, η χώρα μας, άοπλη, είναι καταδικασμένη να δέχεται τις ταπεινώσεις από τους Τούρκους, τις απειλές τους και να κινδυνεύει η ακεραιότητά της. Μετά το "φιάσκο" της Ολυμπιακής με την διάσπαση του κυβερνώντος κόμματος σε "προστάτες" των ΔΕΚΟ και τρομαγμένους για την θέση τους καρεκλοκένταυρους, δεν υπάρχει ελπίδα... Οι ΔΕΚΟ θα μακροημερεύουν, θα προσφέρουν τις κάκιστες υπηρεσίες τους πανάκριβα, θα σπαταλούν κατά το δοκούν και εμείς οι φορολογούμενοι θα πληρώνουμε... και η εθνική μας άμυνα θα αφεθεί στις καλές υπηρεσίες των Αμερικανών (κ.κ. Χόλμπρουκ και Μίλλερ) και των Δυτικοευρωπαίων.

(Στο Β' μέρος: Θα αναφερθούν τα επί 2 1/2 έτη εξαγγελόμενα, αλλά απραγματοποίητα προγράμματα εξοπλισμών στρατού-ναυτικού-αεροπορίας. Οι εξοπλισμοί στην Κύπρο. Η αμυντική βιομηχανία. Το αδιέξοδο και τι πρέπει να γίνει.)

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Jane's 1995-1996. Balance of Power - NATO Documents ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ, Απρίλιος 1996. ΠΤΗΣΗ, Θέρος 1996. ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ, Ιανουάριος 1997. ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ & ΝΑΥΤΙΚΟ, Μάρτιος-Απρίλιος 1996 και τεύχη 1997, 1998.
2. DEFENSE NEWS, September 22-28 1997 20-28 Οκτωβρίου 1997. ΕΛΛΟΠΙΑ, ΜΑΡΤΙΟΣ-ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1996. AVIATION WEEK, August 1997. Αθηναϊκός Τύπος, 1996-1997-1998.
3. Αθηναϊκός Τύπος - Τ.Υ. 1996, 1997, 1998. ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΧΕΙΡΙΣΜΟΙ ΚΡΙΣΕΩΝ, Αθήνα 1997. Η ΤΟΥΡΚΙΑ ΣΗΜΕΡΑ (ΕΛΙΑΜΕΠ), Αθήνα 1995. TURKEY IN EUROPE AND EUROPE IN TURKEY by Turgut Ozal, Great Britain 1991. ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ ΚΑΙ ΕΜΕΙΣ Β. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, Αθήνα 1998. Η ΑΠΕΙΛΗ Δ. ΚΟΛΩΝΗ, ΑΘΗΝΑ 1993. THE TURKISH STATE AND HISTORY by SP. VRIONIS, Thessaloniki 1991.
4. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ - ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ εκδ. ΓΕΣ - ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Ε. ΡΟΥΚΟΥΝΑ - Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΗ ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ υπό Ξ. ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ Τέταρτη έκδοση 1994 - ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΠΑΠΥΡΟΣ ΛΑΡΟΥΣ - Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΥΣ ΠΟΛΕΜΟΥΣ, εκδόσεις ΓΕΣ.
5. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ, Ιανουάριος 1997 και Φεβρουάριος 1997 - ΒΗΜΑ, Ιούλιος 1996.
6. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ Καθηγητού Β. ΣΤΑΥΡΙΝΟΥ, Επετηρίδα Ι.Δ.Ι.Σ. 1997.

Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΑΛΛΑΪΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

της Θωμαΐδας Φώτσαλη *

Είναι πραγματικά αδύνατον να επιχαιρεί κανείς επελθούσης της καταστροφής, και είναι πραγματικά επώδυνο αλλά και επικίνδυνο να επιβεβαιώνεται ο Προμηθεύς των δεινών σε θέματα εθνικής άμυνας και εθνικής ασφαλείας.

Αναφερόμαστε, προφανώς, στην κατάρρευση του υπάρχοντος συστήματος επιτήρησης των βορείων συνόρων, την ανεξέλεγκτη είσοδο μεταναστών και ομάδων κακοποιών στην χώρα μας και την εξ αυτού του λόγου κάθετη αύξηση της εγκληματικότητας.

Δε θα αναφερθούμε ούτε σε θέματα τηρήσεως της τάξεως ούτε σε θέματα διώξεως του κοινού εγκλήματος, διότι θεωρούμε ότι αμφότερα ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα της ελληνικής αστυνομίας.

Εμείς θα αναφερθούμε σε θέματα επιτηρήσεως συνόρων και οριογραμμών, σε θέματα επιτηρήσεως υπαίθρου, σε θέματα αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και έκρυθμων καταστάσεων και σε θέματα πολιτικής άμυνας, θα αναφερθούμε δηλαδή στην **Παλαιϊκή Άμυνα**.

Το σχετικό νομοσχέδιο, αφού περιφέρθηκε επί μία δεκαετία από γραφείο σε γραφείο και από συρτάρι σε συρτάρι, κατατέθηκε από τον νυν κ. ΥΕΘΑ στην Βουλή, με την ένθερμη υποστήριξη των Επιτελείων για να γνωρίσει και το διακομματικό λαβύρινθο της γραφειοκρατίας. Ας ληφθεί δε υπόψη ότι μιλάμε για έναν θεσμό, η εφαρμογή του οποίου τουλάχιστον στα νησιά του Αν. Αιγαίου θα έπρεπε ήδη να έχει αρχίσει και που σκοπός του δεν είναι να αποτελέσει μόνο πρόσφορο έδαφος για επιθεωρήσεις και τηλεοπτικά σόου. Είναι επιτακτική ανάγκη να εξετασθεί σοβαρά το θέμα, ώστε να διαπιστωθεί πόσο αναγκαίος είναι, ποια προβλήματα μπορεί να επιλύσει και πόσο θα

ενισχύσει την δημόσια ασφάλεια στην ύπαιθρο.

Στα συμπεράσματα της 1ης Επιστημονικής Ημερίδας Εφέδρων που διεξήχθη στο Πολεμικό Μουσείο στις 13 Σεπτεμβρίου 1997 υπό την αιγίδα του ΥΕΘΑ, με τη συμμετοχή πρώην Αρχηγών ΓΕΕΘΑ, καθηγητών Πανεπιστημίων, ανωτάτων αξιωματικών, ειδικών επιστημόνων, διακεκριμένων δημοσιογράφων και εφέδρων, στο σημείο 32 αναφέρεται επί λέξει:

“Τέλος, πολλοί εισηγητές υπογράμμισαν ότι η Παλαιϊκή Άμυνα έχει μεγάλη χρησιμότητα και απο-

δεικνύεται ιδιαίτερα αποτελεσματική στην αντιμετώπιση τεχνικών και οικολογικών καταστροφών (πυρκαϊών, σεισμών κλπ.) ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες. Στο εξωτερικό, και ιδιαίτερα σε ημιαστικές ή αγροτικές περιοχές η Παλαιϊκή Άμυνα βοηθάει δραστικά στην πάταξη της

“...Σε μία χώρα, όπως είναι η Ελλάδα, με οξύτατο δημογραφικό πρόβλημα, δεν περισσεύει κανείς από την αμυντική προσπάθεια της πατρίδος...”

τοπικής εγκληματικότητας. Ιδιαίτερα στην αντιμετώπιση λαθρομεταναστών, τοπικών συμμοριών κλπ., όπου αποτελεί ένα απαραίτητο “ενδιάμεσο βήμα” ανάμεσα σε μία αστυνομία που δεν μπορεί να βρίσκεται παντού, σε ένα στρατό που δεν μπορεί να σπαταλάται σε τέτοιες υποθέσεις και σε μία διάθεση αυτοδικίας εκ μέρους των πολιτών, που είναι ιδιαίτερα επικίνδυνη.

Η Παλαιϊκή Άμυνα, λοιπόν, μπορεί να καλύψει και τέτοια κενά που γίνονται ιδιαίτερα επίκαιρα από την απότομη άνοδο της εγκληματικότητας ιδιαίτερα στην ελληνική ύπαιθρο”.

Αυτά είχαν διατυπωθεί ήδη από το Σεπτέμβριο του 1997.

Σε μία χώρα, όπως είναι η Ελλάδα, με οξύτατο δημογραφικό πρόβλημα, δεν περισσεύει κανείς από την αμυντική προσπάθεια της πατρίδος. Σε μία χώρα όπως η Ελλάδα, η οποία πρώτη ανέδειξε τον πολίτη - οπλίτη και συνέδεσε τη συμμετοχή στα κοινά με τη συμμετοχή στην υπεράσπιση της πόλης, κανείς δεν έχει το δικαίωμα να λείπει από την κοινή προσπάθεια να είναι η Ελλάδα πραγματικά ασφαλής και, επομένως,

*** Δικηγόρος - Προεδρεύουσα της Κίνησης Γυναικών για την Εθνική Άμυνα**

Η θρυλική Μπουμπουλίνα

πραγματικά ελεύθερη.

Η πολιτεία έχει την υποχρέωση να μεριμνήσει άμεσα, ώστε να παταχθεί η λαθρομετανάστευση, να ελεγχθεί η μετανάστευση και να επικρατήσει αίσθημα ασφάλειας στην περιφέρεια και ειδικά στην ύπαιθρο.

Δεν αντέχουμε ούτε δεύτερο κύμα αστυφιλίας, ούτε αναστολή της αναπτυξιακής προσπάθειας της περιφέρειας. Η λύση δεν μπορεί να είναι ούτε ευκαιριακή ούτε εμβλωματική.

Η σύλληψη και η επαναπρόωθηση λαθρομεταναστών, για να είναι αποτελεσματικές, απαιτούν ατομική αξιολόγηση καθενός λαθρομετανάστη, διασταύρωση των στοιχείων του και των εγγράφων του, ενώ οι ατομικές συνεντεύξεις των λαθρομεταναστών μπορεί να αποδώσουν έναν εντυπωσιακό όγκο πληροφοριών στις αρμόδιες αρχές. Η αποστολή της αστυνομίας και των αρχών εθνικής ασφάλειας στη λαθρομετανάστευση είναι υψίστης σημασίας, ενώ το έργο

τους πραγματικά τεράστιο.

Ακούγεται τελευταία η λύση της δημιουργίας ενός νέου σώματος, της Αστυνομίας Συνόρων, η οποία θα επανδρωθεί από εφέδρους καταδρομείς, οι οποίοι θα ενταχθούν στο Υ.Δ.Τ., κατά πάσα πιθανότητα ως οπλίτες πενταετούς θητείας. Πέραν του ιδιαίτερα μεγάλου κόστους που θα έχει μία τέτοια ενέργεια, η απόρροφηση 1.500 εφέδρων καταδρομένων από την αστυνομία θα αποψιλώσει την εφεδρεία των ειδικών δυνάμεων και θα μειώσει τον αριθμό των δυνάμεων εκείνων που πρώτες προσκαλούνται σε κάθε επιστράτευση ή κινητοποίηση. Η ενέργεια αυτή, επίσης, θα σημαίνει αυτόματα και τη δημιουργία κοινωνικού προβλήματος σε πέντε χρόνια από σήμερα, όταν νέα εκπαιδευμένα παιδιά είκοσι πέντε με τριάντα χρονών θα βρεθούν χωρίς δουλειά. Η Αστυνομία Συνόρων είναι λύση ευκαιριακή. Το πρόβλημα, για να λυθεί, θέλει πρώτα από όλα ηθικό και πολιτικό ανάστημα, φαντασία και όραμα. Δε θέλει τις μετριότητες της δημοσιο-υπαλληλικής γραφειοκρατίας, θέλει πολίτες συνειδητοποιημένους και υπευθύνους, θέλει πολίτες - οπλίτες. Η συγκρότηση μονάδων ΠΑΜ θα μπορούσε να ενεργήσει σε τρία παράλληλα επίπεδα με άμεσα αποτελέσματα:

1. Επιχειρησιακό επίπεδο

Οι μονάδες ΠΑΜ θα μπορούσαν να αναλάβουν μεγάλο μέρος της επιτηρήσεως των συνόρων και της υπαίθρου και μάλιστα στις περιοχές εκείνες οι οποίες δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερη δυσκολία ή δεν απαιτούν ιδιαίτερα τεχνικά μέσα. Αυτό θα έδινε τη δυνατότητα στις δυνάμεις του στρατού και της αστυνομίας να επικεντρώσουν την προσοχή τους με περισσότερο προσωπικό και περισσότερα μέσα στις περιοχές εκείνες όπου παρατηρείται αυξημένη κινητικότητα λαθρομεταναστών και κακοποιών στοιχείων.

Προσωπικό της ΠΑΜ θα μπορούσε να ενισχύσει τις αστυνομικές αρχές και το στρατό, ιδίως τα σαββατοκύριακα και τις αργίες, παρέχοντας έτσι την δυνατότητα αναπαύσεως στο προσωπικό τους. Θα μπορούσαν, τέλος, πολιτοφύλακες από άλλες

**ΦΩΝΗ του
ΚΟΥΡΔΙΣΤΑΝ**

ΤΙΠΟΤΕ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥΤΙΜΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

περιοχές να υπηρετούν το προβλεπόμενο ετήσιο "δωδεκάημερο" στους νομούς που αντιμετωπίζουν οξύτερα το πρόβλημα της λαθρομετανάστευσης.

2. Ψυχολογικό Επίπεδο - Αποτροπή

Η ύπαρξη - η εμφανής ύπαρξη και λειτουργία - αστυνομικών ή στρατιωτικών δυνάμεων σε μία περιοχή ενεργεί, άνευ άλλου τινός, αποτρεπτικά για οποιονδήποτε παράνομο σκοπεύει να διέλθει από τις περιοχές αυτές, πολύ δε περισσότερο για οποιονδήποτε σκοπεύει να παρανομήσει στις περιοχές αυτές.

Η κινητοποίηση και η μετακίνηση μονάδων ΠΑΜ, η συγκέντρωση προσωπικού, η αυξημένη παρουσία ενστόλων και ενόπλων ενεργεί αποτρεπτικά, ενώ από την άλλη αυξάνει το αίσθημα ασφαλείας των πολιτών.

Η ΠΑΜ από τη φύση της δύναται να είναι παντού, όταν ούτε η αστυνομία ούτε ο στρατός μπορούν. Η ΠΑΜ μπορεί να επιτηρήσει την ύπαιθρο, το επαρχιακό οδικό δίκτυο, τις διαβάσεις ακόμη και τα μονοπάτια.

Μπορεί, επίσης, να λειτουργήσει ένα οργανωμένο και αποτελεσματικό δίκτυο επικοινωνιών και πληροφοριών, να αποτελέσει, δηλαδή, τον κορμό σε ένα σύγχρονο μηχανισμό, ο οποίος θα έχει σαν αιχμή την αστυνομία και το στρατό.

Η ΠΑΜ σε καμία περίπτωση δεν είναι μηχανισμός ποινικής καταστολής, αντιμετώπισης οχλοκρατικών εκδηλώσεων κλπ. Η ΠΑΜ είναι μηχανισμός αποτροπής και πρόληψης. Επίσης, σε καμία περίπτωση δεν είναι διέξοδος "λαϊκής οργής". Ούτε είναι αποστολή της ΠΑΜ η διενέργεια ατομικών συλλήψεων λαθρομεταναστών και κακοποιών. Μπορεί να είναι το μάτι και το αυτί της αστυνομίας σε χώρους και σε ώρες που είναι αντικειμενικά αδύνατον να παραβρίσκεται εκείνη.

Η ΠΑΜ, τέλος, είναι η λαϊκή συμμετοχή, η οποία αποτρέπει και ακυρώνει την αυτοδικία, που αυξάνεται επικίνδυνα.

3. Αυτοπροστασία

Μέσα από την Παλλαϊκή Άμυνα ολόκληρος ο πληθυσμός και ειδικά ο γυναικείος θα μπορεί να έχει γενικότερη στρατιωτική εκπαίδευση αλλά και ειδικότερη εκπαίδευση σε θέματα στατικής άμυνας, αυτοάμυνας και πρώτων βοηθειών, θα μπορεί, δηλαδή, η κάθε νοικοκυρά να πάρει τα σωστά μέτρα για να προφυλάξει το σπίτι της, να οργανώσει στοιχειωδώς μία αμυντική περίμετρο, να υπερασπιστεί τον εαυτό της, τα παιδιά της, την περιουσία της και να επέμβει σε μία κατάσταση ανάγκης. Μέσα από την ΠΑΜ θα ενεργοποιηθεί και θα αξιοποιηθεί το σύνολο του τοπικά διαθέσιμου δυναμικού, θα δοθεί η δυνατότητα σε ολόκληρο τον πληθυσμό και ειδικότερα στο γυναικείο να οργανώσει ο ίδιος την ασφάλειά του και να

"Άρθρον 35: "Όταν ἡ Διοίκησις διάζῃ, ἀδετῆ, καταφρονῆ τὰ δίκαια τοῦ λαοῦ καὶ δὲν εἰσακούῃ τὰ παράπονά του, τότε νά κάμῃ τότε ὁ λαός ἢ κάθε μέρος τοῦ λαοῦ ἐπανάστασιν, νά ἀρπάξῃ τὰ ἄρματα καὶ νά τιμωρήσῃ τοὺς τυράννους του, εἶναι τὸ πλέον ἱερόν ἀπὸ ὅλα τὰ δίκαιά του καὶ τὸ πλέον ἀπαραίτητον ἀπὸ ὅλα τα χρέη του.

*Ρήγα Βελεστινλή,
«Τὰ Ἐπαναστατικά»*

αποκτήσει αυτοπεποίθηση από τη συμμετοχή του. Το μεγαλύτερο, όμως, όφελος το αποκομίζει η ίδια η χώρα, αφού πλέον οι γυναίκες καθίστανται αξιοποιήσιμες στο μέγιστο δυνατό βαθμό, αρνούμενες το ρόλο του βέβαιου θύματος και του εύκολου στόχου.

Η τριτενέργεια του κλίματος αυτού στον ανδρικό πληθυσμό είναι προφανής, αφού περιορίζει τον αρνητικό ψυχολογικό παράγοντα της εγκαταλείψεως της οικογενειακής εστίας.

Θα αναφέρουμε το σημείο 42 των συμπερασμάτων της ίδιας ημερίδος:

"Η ελληνίδα γυναίκα πρέπει να βρει τη θέση που της αξίζει στις σύγχρονες Ένοπλες Δυνάμεις. Η γυναίκα δεν είναι πολίτης β' κατηγορίας, άρα έχει ακέραια δικαιώματα να υπερασπιστεί την υπόστασή, την αξιοπρέπεια και την ελευθερία της, και ακέραίες υποχρεώσεις να συμμετάσχει στην συλλογική υπεράσπιση του έθνους. Ο τρόπος με τον οποίο η γυναίκα μπορεί να συνδράμει στην αμυντική προσπάθεια, είναι θέμα περισσότερο τεχνικό παρά ουσιαστικό.

Πάντως, η γυναίκα έχει δικαίωμα στην στρατιωτική εκπαίδευση, όπως έχει και υποχρέωση στοιχειώδους στρατιωτικής καταρτίσεως τόσο για την επιβίωση της ίδιας και της οικογενείας της όσο και για την γενικότερη καλλιέργεια και διατήρηση υψηλού φρονήματος σε ολόκληρο τον πληθυσμό και πατριωτικής προσφοράς σε όλα τα επίπεδα".

"...Παλλαϊκή Άμυνα είναι η εκπεφρασμένη βούληση του ελληνικού λαού να επιβιώσει....,"

Η αγωνίστρια του 1821, Μαντώ Μαυρογένους

Είναι γεγονός ότι οι γυναίκες στην περιφέρεια και ειδικά στην παραμεθόριο παρουσιάζουν εντυπωσιακά υψηλό βαθμό εθελοντισμού και διεκδικούν πειστικά το δικαίωμά τους να συμμετέχουν σε κάθε αμυντική προσπάθεια, πρωτοβουλία και κινητοποίηση. Το γεγονός καθίσταται ακόμη πιο εντυπωσιακό, εάν ληφθεί υπόψη ότι οι γυναίκες αυτές αναλαμβάνουν οικογενειακές υποχρεώσεις σε μικρότερη ηλικία από το μέσο όρο γυναικών στα μεγάλα αστικά κέντρα, έχουν μεγαλύτερο ετήσιο δείκτη γεννήσεων (σε ποσοστά επί του πληθυσμού) από τα αστικά κέντρα, ενώ συμμετέχουν και οι ίδιες στην αγροτική παραγωγή.

Η Ελληνίδα στις Καστανιές του Έβρου είναι σήμερα η μεγαλύτερη εγγύηση για το μέλλον αυτής της χώρας.

Η Παλλαϊκή Άμυνα είναι θεσμός που μπορεί και πρέπει να λειτουργήσει στην Ελλάδα, όπως σε τόσες άλλες προηγμένες χώρες.

Είναι καιρός να σταματήσει η μεμψιμοιρία, η ηττοπάθεια, η αφελής επιστημονικοφανής κριτική, η θεωρητικολογία και να περάσουμε στην πράξη. Παλλαϊκή Άμυνα είναι η εκπεφρασμένη βούληση του ελληνικού λαού να επιβιώσει. Απαιτεί, λοιπόν, σοβαρότητα στην οργάνωση, την εκπαίδευση και τη λειτουργία, στρατιωτική δομή και πειθαρχία, σύγχρονη αντίληψη,

επιθετικό πνεύμα και όχι ευκαιριακή αντιμετώπιση και πολιτική εκμετάλλευση.

Αλλά για να γίνουν όλα αυτά, απαιτείται δράση και ενεργοποίηση! Άμεσα!

Τέλος, θα θέλαμε να αναφερθούμε στις γνωστές φωνές του ενδοτισμού και της υποχωρητικότητας, που στην τελευταία αμοιβαδική μεταμόρφωσή τους εμφανίστηκαν ως υπέρμαχοι του αντιρατσισμού και φανατικοί πολέμιοι της ξενοφοβίας.

Ο ελληνισμός ως ιδέα, ως πολιτισμός, ως βίωμα και ως πρακτική είναι οικουμενικός. Ο Έλληνας δεν επιθυμεί τη φυσική εξόντωση κανενός ανθρώπινου πλάσματος, πολύ δε περισσότερο κανενός λαού, καμίας φυλής και καμίας θρησκείας.

Κάθε σπίτι έχει ή είχε ιστορικά έναν πρόσφυγα ή ένα μετανάστη, που ξέρει πολύ καλά τι θα πει ξεριζωμός, τι θα πει ξενιτιά και τι θα πει πατρίδα. Ούτε ξενοφοβία υπάρχει στην Ελλάδα, ούτε ρατσισμός.

Εκείνο που πράγματι ενοχλεί τους αμπελοφιλοσοφούντες είναι η αφύπνιση της ελληνικής ψυχής και η ανάκτηση της μαχητικής διάθεσης του Έλληνα.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δημήτρη Λημνιάτη: Έρευνα 64 "Η στρατιωτική θητεία και ποιοι την αποφεύγουν"
- Σάββα Βλάσση: Στρατηγική 36, "Κίμων '97, Η Κύπρος είναι κοντά"
- Φαίδωνος Κοχλιά: Σύγχρονος Στρατός 60 "ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ, Προτάσεις για τον εκσυγχρονισμό και την αναδιοργάνωσή του"
- Ευθύμιου Τσιλιόπουλου: Σύγχρονος Στρατός 58 "Η αναμόρφωση των Ελληνικών Ειδικών Δυνάμεων"
- Περικλή Τυρζοβίδη: Σύγχρονος Στρατός 55 "Εθνοφρουρά, η λύση για την καλύτερη αξιοποίηση των Εφεδριών"
- Σάββα Βλάσση: Στρατηγική 41 "Οι Ειδικές Δυνάμεις, μετά τα Ίμια"
- Άννα Λεοντίου: "Γυναίκα και Εφεδρεία" Εισήγηση στην 1η Επιστημονική Ημερίδα Εφεδρων (αδημ.)
- Πέλοπα Λάσκου: Ελλοπία τχ. 32 "Εφεδροι: Αγνοημένες χρυσές εφεδρείες"
- Πέλοπα Λάσκου: Άρδην "10" Το Εφεδρικό κίνημα και η Παλλαϊκή Άμυνα
- Δημ. Καντερέ: Άμυνα και Διπλωματία Οκτ. '96 "Η μειωμένη επάνδρωση αποτελεί την μεγαλύτερη αδυναμία των Ενόπλων Δυνάμεων"
- Δημ. Καντερέ: Άμυνα και Διπλωματία Δεκ. '97 "Παλλαϊκή Άμυνα"
- Γαηλά Μονχου-Μπουτζάκι: "Οι κούρδισσες γυναίκες στον αγώνα για το Κουρδιστάν, οι γυναίκες στην κουρδική πολυφυλετική κοινωνία" Φωνή του Κουρδιστάν τεύχος 59.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΓΙΑ ΑΠΟΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ

του Γρηγόρη Γκιζέλη *

ΕΘΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Σε μια εποχή αυστηρής κριτικής και απορρίψεως της εθνικής ταυτότητας ως αναχρονιστικής αλλά και επιβλαβούς για τα δρώμενα σε επίπεδο διεθνών σχέσεων, εμφανίζεται στη χώρα μας μια τάση να διαλυθεί η ελληνική εθνική ταυτότητα στα βασικά συστατικά στοιχεία της, τον ελληνισμό και το χριστιανισμό. Οι υποστηριζόμενες αντίθετες απόψεις παρουσιάζονται με μία δυναμική που ενθουμίζει διχαστικές ενέργειες του παρελθόντος. Αν η ένταση της διαμάχης που παρατηρείται διαφύγει από το πλαίσιο των φιλολογικών συζητήσεων και περιβληθεί το μανδύα της πολιτικής αντιπαλότητας, τα αποτελέσματα θα είναι πιο οδυνηρά από τους παλαιότερους διχασμούς, γιατί θα βληθεί αυτή η ίδια η υπόσταση του έθνους. Ο κίνδυνος αυτός υφίσταται, εφόσον δεχόμαστε ότι η εθνική ταυτότητα δεν είναι κατάλοιπο παλαιότερων εποχών, όπως υποστηρίζεται, αλλά σύγχρονη μορφή αλληλεγγύης των ανθρώπων στο πλαίσιο του έθνους-κράτους, την οποία τείνει να καταστρέψει η παγκοσμιοποίηση της τεχνολογίας και των αγορών.

Η επισήμανση των συνεπειών από την επιχειρούμενη αποσύνθεση της ελληνικής ταυτότητας θα είναι χωρίς αντίκρισμα, αν δεν επιχειρηθεί να αναιρεθούν οι αρνητικές θέσεις για την εθνική ταυτότητα.

Τον περασμένο αιώνα η ελίτ των διαφόρων ευρωπαϊκών λαών πρωτοστάτησε στην ίδρυση εθνών-κρατών. Στην εποχή μας, όμως, η ελίτ υιοθετεί απόψεις που οδηγούν στην αντίθετη κατεύθυνση. Η πολεμική που ασκεί, αποβλέπει αφενός μεν στο να αποδώσει τις τοπικές ή και ευρύτερες συρράξεις, τα φαινόμενα ξενοφοβίας, ρατσισμού κτλ. στην υποστήριξη από τους λαούς της εθνικής τους ταυτότητας και αφετέ-

ρου στο να αποδείξει ότι οι εθνικές ταυτότητες στηρίζονται σε ιδεολογικά κατασκευάσματα που είναι μύθοι, φαντασιώσεις των λαών. Επομένως, στερούνται της επιστημονικής λογικής, η οποία πρέπει να διέπει τις πράξεις των ανθρώπων στη σύγχρονη εποχή της παγκοσμιοποίησης της τεχνολογίας και των αγορών. Πολύ παραστατικά εκφράζει την άποψη αυτή ο Eric Hobsbawm στο βιβλίο του *Inventing Tradition* θεωρώντας παραδοξολογία ότι τα σύγχρονα κράτη υποστηρίζουν ότι έχουν δημιουργηθεί στο απώτατο παρελθόν και ότι δεν είναι νεότερα κατασκευάσματα.

Ο Hobsbawm, όμως, και όσοι ανήκουν στην ίδια σχολή σκέψης αγνοούν ότι οι μύθοι ανεξάρτητα από το βαθμό συγγενείας τους με τα πραγματικά γεγο-

νότα δημιουργούν, όπως ορθά υποστηρίζει ο Walker Connor¹, τη δική τους πραγματικότητα, γιατί η πολιτική σπουδαιότητα καθορίζεται από το τι οι λαοί πιστεύουν. Εξάλλου, η πραγματικότητα της καθημερινής ζωής αλλά και άλλες πραγματικότητες, όπως του ονείρου, της τέ-

“...Η απόρριψη της εθνικής ταυτότητας, επειδή έχουν παρατηρηθεί κάποιες δυσάρεστες παρενέργειες, είναι άρνηση της ψυχολογικής και κοινωνικής οντότητας του ανθρώπου ως ατόμου και κοινωνικού όντος...”

χνης, της θρησκείας κτλ., γίνεται κατανοητή μέσα από τα γνωστικά και αντιληπτικά συστήματα των ανθρώπων, που διαφέρουν από άτομο σε άτομο και από ομάδα σε ομάδα. Και είναι αυτή η διαφορά που προκαλεί προβλήματα κατανοήσεως και επικοινωνίας μεταξύ ατόμων και λαών.

Επομένως και οι επιστήμονες, που ακολουθούν την ίδια γνωστική διαδικασία κατανοήσεως και κατατάξεως των εννοιών και των φαινομένων, ακολουθούν στο ίδιο θέμα διαφορετικές προσεγγίσεις, που γίνονται «μύθοι», ιδεολογικά, δηλαδή, κατασκευάσματα, τα οποία οι εμπνευστές τους υποστηρίζουν πολλές φορές με υπερβάλλοντα φανατισμό και δογματισμό θεωρώντας τα επιστημονικά αξιώματα.

Μολονότι ο όρος ταυτότητα έχει γίνει πολύ επίκαιρος, κυρίως όταν συνοδεύεται από τα επίθετα πολιτισμική, φυλετική κτλ. κυρίως με το παρελθόν, όμως,

* Γενικός Γραμματέας της ΚΕΒΑ

“...Με αυτούς τους δύο παράγοντες, τον ελληνισμό και τη χριστιανική ορθοδοξία ταύτισε ο υπόλοιπος κόσμος, ιδίως της Δύσεως, το νεοελληνικό έθνος-κράτος. Σήμερα, που κάποιοι αμφισβητούν αυτή τη σύνθεση, επειδή δημιουργεί προβλήματα στο θεωρητικό τους σχήμα περί μελλοντικής συγκρούσεως των πολιτισμών, ευρίσκονται Έλληνες που επιθυμούν την αναθέρμανση παλαιών συγκρούσεων με την επαναφορά με άλλη μορφή πεπαλαιωμένων απόψεων...,,

όπου το κράτος θεωρείτο φορέας εκσυγχρονισμού, λογικής και στοιχείο παγκοσμιότητας η εθνική ταυτότητα ως προσδιοριστικό της εννοίας έθνος-κράτος προσείλκυε θετικές αντιδράσεις². Σήμερα, όμως, η τεράστια επέκταση του συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών, η ανάπτυξη πολυάριθμων πολιτιστικών εκφράσεων, η παγκοσμιοποίηση των αγορών εξελίχθησαν ως βασικά στοιχεία για μια αρνητική εξέλιξη της εθνικής ταυτότητας, η οποία ως ιδεολογία θεωρήθηκε υπεύθυνη για τους πολέμους και τις πολιτικές των εθνικών καθάρσεων, που παρατηρήθηκαν στις πρώην σοσιαλιστικές χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, αλλά και των ρατσιστικών φαινομένων, που σημειώθηκαν σ' όλη την Ευρώπη. Οι αρνητές της εθνικής ταυτότητας επικεντρώνουν την κριτική τους στην τάση των λαών για ομοιογένεια του πληθυσμού, η οποία επιδιώκεται μέσα από την διαδικασία της συγκαταριθμώσεως και του αποκλεισμού (inclusion vs exclusion). Όμως, η τάση αυτή προέρχεται, όπως ο Donald Horowitz³ ισχυρίζεται, γενικά από μια ήρεμη ανάγκη να ευρίσκεται κάποιος σε αρμονία με το περιβάλλον του, να ανήκει σε μια περιοχή, να αισθάνεται άνετα και «σαν στο σπίτι του».

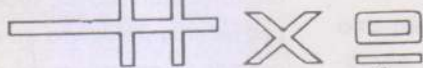
Λαογράφοι, πολιτισμικοί ανθρωπολόγοι και εθνο-

λόγοι έχουν παρατηρήσει ότι ο ίδιος ο λαός δημιουργεί πνευματικά προϊόντα, που αυτοπεριχαράκωνουν την εθνική του φυσιογνωμία, μέσα από τα οποία ερμηνεύει τον εαυτό του και εκφράζει τη γνώμη του για το πώς αντιλαμβάνεται ότι οι άλλοι τον αντιλαμβάνονται και τον ερμηνεύουν. Κατά τον ίδιο τρόπο αναπτύσσει έννοιες με τις οποίες αποδίδει χαρακτηριστικά και ερμηνεύει άλλες ομάδες ή λαούς, καθώς επίσης φαντάζεται πώς οι άλλες ομάδες ή λαοί αντιλαμβάνονται ότι ερμηνεύεται. Η λαογραφία των ευρωπαϊκών χωρών, και ιδίως η ελληνική, είναι πλούσια σε «blason populaire», όπως είναι διεθνώς γνωστές οι μικρές αφηγήσεις-στερεότυπα, χωρίς να σημαίνει ότι, όταν μια κοινότητα, αυτοπροσδιοριζόμενη, χρησιμοποιεί περιπαικτικούς χαρακτηρισμούς για μια άλλη μέσα από τη διαδικασία του «εσωτερικού και εξωτερικού παράγοντα» της τοπικής της κουλτούρας⁴, εκδηλώνει πραγματική διάθεση αποκλεισμού της διπλανής κοινότητας και εκφράζει «ρατσιστικά» συναισθήματα έναντι αυτής, για να μεταχειριστούμε έναν πολυχρησιμοποιημένο και εξίσου κακοποιημένο όρο, από πολλούς ειδικούς και μη, που δεν μπορούν να προχωρήσουν σε βαθύτερες αναλύσεις, πέρα από όσα προσφέρει η εικόνα των φαινομένων.

Αυτοί είναι τρόποι ενσωματωμένοι στο γνωστικό και αντιληπτικό σύστημα μιας κοινωνικής ή εθνικής ομάδας αλλά και του ατόμου και προσδιορίζουν την ταυτότητά της. Η απόρριψη της εθνικής ταυτότητας, επειδή έχουν παρατηρηθεί κάποιες δυσάρεστες παρενέργειες, είναι άρνηση της ψυχολογικής και κοινωνικής οντότητας του ανθρώπου ως ατόμου και κοινωνικού όντος. Στην πραγματικότητα, η δημιουργία εθνικής ταυτότητας είναι αποτέλεσμα μιας κοινωνικοψυχολογικής διαδικασίας, την οποία αρνούνται όσοι δεν καταλαβαίνουν ότι ο άνθρωπος είναι ζών κοινωνικό και δεν είναι ένας αριθμός μέσα σ' ένα πλήθος αριθμών.

Όπως γράφει ο Αμερικανός ανθρωπολόγος Ward H. Goodenough⁵, το ενδιαφέρον για την ταυτότητα

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ
ΚΑΡΥΤΣΗ 3, 105 61 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ. 3228480

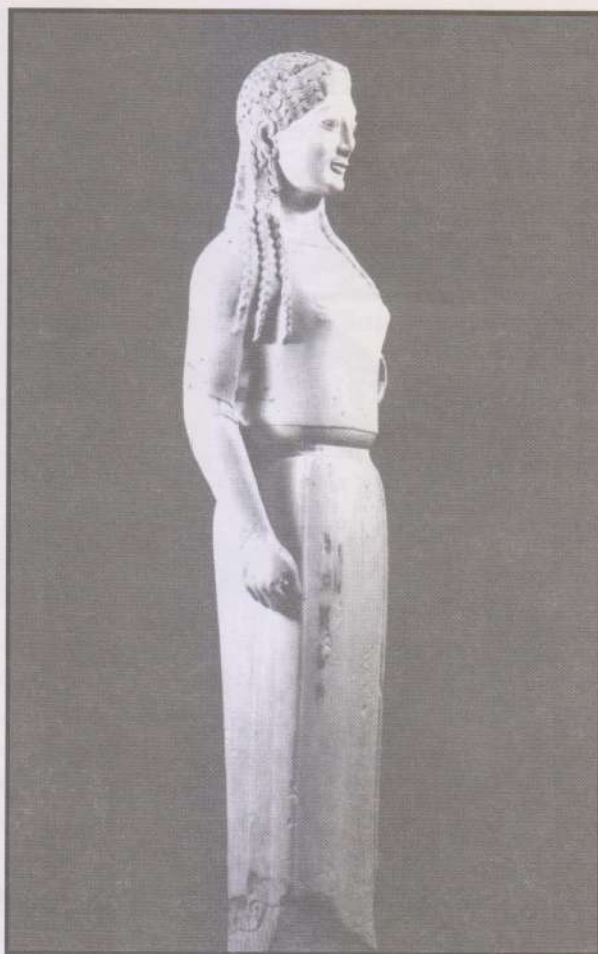
40 ΧΡΟΝΙΑ
ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ
ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΥ
ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

διαπερνά την ανθρώπινη ζωή. Οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν την πραγματικότητα με μια σταθερή αίσθηση του ποιοι είναι. Γι' αυτό η απώλεια της προσωπικής ταυτότητας για το άτομο, την οποία προκαλεί η αμνησία, είναι ένα από τα πιο φοβερά ανθρώπινα συναισθήματα.

Το νεαρό άτομο καταρχήν μέσα από το άμεσο κοινωνικό του περιβάλλον, την οικογένεια, αποκτά συνείδηση της προσωπικής του ταυτότητας ορίζοντας τον εαυτό του και διαχωρίζοντάς τον από τα άλλα άτομα, με τη χρησιμοποίηση ενός συστήματος δυαδικής αντιθέσεως, για να ταξινομήσει και κατηγοριοποιήσει τις προσλαμβάνουσες παραστάσεις. Ο αυτοορισμός της ταυτότητας επηρεάζεται από τη δημόσια ταυτότητα του ατόμου, η οποία διαμορφώνεται από τον τρόπο που τα άλλα μέλη της ομάδας αντιλαμβάνονται τα βασικά χαρακτηριστικά του και, επίσης, από τον τρόπο που το ίδιο το άτομο αντιλαμβάνεται την εμφάνισή του στην ομάδα. Όπως κάθε άτομο έχει τα δικά του διακεκριμένα αναγνωριστικά χαρακτηριστικά, έτσι κάθε ομάδα έχει τα δικά της μοναδικά χαρακτηριστικά, που την διακρίνουν από άλλες του ιδίου ή διαφορετικού τύπου και βαθμού. Και όπως το άτομο είναι η μικρότερη μονάδα σε μια ομάδα, έτσι και μια μικρή ομάδα μπορεί να είναι η μικρότερη μονάδα σε μια μεγαλύτερη κοινωνική σύνθεση και ούτω καθεξής.

Από αυτή τη μικρή αναφορά στην έννοια της ταυτότητας γίνεται φανερό ότι η απόρριψη της σημαίνει απόρριψη της έννοιας άνθρωπος ως κοινωνικό και πολιτικό ον. Και όπως το άτομο αποκτά συνείδηση της ταυτότητάς του μέσα σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικό περιβάλλον, χειροπιαστό και ελεγχόμενο, έτσι και η ομάδα αποκτά συνείδηση της ταυτότητάς της, όταν αυτοπροσδιορίζεται και ορίζεται από άλλες ευκόλως κατανοητές και χειροπιαστές ομάδες. Γι' αυτό και αποτυγχάνουν οι προσπάθειες που έχουν ως στόχο τον αφανισμό της προσωπικότητας ατόμων και εθνικών ομάδων και την ενσωμάτωσή τους σε ένα απρόσωπο διεθνιστικό σύστημα.

Οι ίδιες οι εθνικές ομάδες κατανοούν την ύπαρξή τους και την ταυτότητά τους μέσα σ' ένα σύμπλεγμα ομάδων, ενώ απορρίπτουν την τοποθέτησή τους σε μια τεράστια πληθυσμιακή χοάνη, γιατί νιώθουν τα ίδια συναισθήματα με τους αμνησιακούς. Στο γεγονός αυτό πρέπει στην πραγματικότητα να αποδοθεί και η αποτυχία του προλεταριακού κινήματος, το οποίο εμπόδισε την έκφραση της ατομικής και εθνικής ταυτότητας. Γι' αυτό μετά την κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού παρατηρήθηκαν αποσχιστικά κινήματα στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης από ομάδες που ζήτησαν να αποκτήσουν την εθνική τους ταυτότητα,

Η πεπλοφόρος. Έξοχο έργο αρχαϊκής τέχνης. (530 π.Χ.)

την οποία τους είχαν αφαιρέσει.

Με τα δεδομένα αυτά για την εθνική ταυτότητα, η συνειδητή ή μη προσπάθεια αποσυνθέσεως της ελληνικής αποκτά βαρύνουσα σημασία λόγω των εμφανών συνεπειών στην επιβίωση του ελληνικού έθνους-κράτους.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΘΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Η ελληνική ελίτ με τη δημιουργία του νεοελληνικού κράτους υιοθέτησε τις απόψεις της ελίτ άλλων ευρωπαϊκών λαών περί ενός κράτους εντός των συνόρων του οποίου ευρίσκεται ένα έθνος, και πρωτοστάτησε στην επέκταση των συνόρων δια της απελευθερώσεως των υπόδουλων αδελφών. Το θεωρητικό υπόβαθρο για τη δημιουργία του ελληνικού έθνους-κράτους υπήρξε η σύλληψη της ιδέας της πολιτισμικής συνέχειας, η οποία χρησιμοποιήθηκε για την υπεράσπιση της ελληνικής εθνικής ταυτότητας. Η σύνδεση με το παρελθόν βασίστηκε στο αρχαιολογικό πρότυπο, ενώ η συνέχεια αναζητήθηκε στην αγροτική κοινωνία, η οποία, σύμφωνα με τις αντιλήψεις της εποχής εκείνης, διατήρησε καθαρά στοιχεία της αρχαίας κληρονομιάς. Οι θέσεις αυτές είχαν επηρεαστεί σημαντικά και από τις ιδέες

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΠΟΙΚΙΛΙΑΣ ΕΙΔΩΝ

25ης Μαρτίου και Ἀναστάσεως
155 61 Χολαργός Τηλ.: 65.19.728

Τὰ προβαλλόμενα καὶ διαφημιζόμενα βιβλία στὸ παρόν περιοδικό, διατίθενται ἀπὸ τὸ κατάστημά μας ἢ ἀποστέλλονται ταχυδρομικῶς στὴν τιμὴ τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου.

του γερμανοῦ φιλοσόφου Johan Gottfried von Herder. Τα θεωρητικά κενά αυτής της ιδέας της πανάρχαιης ενότητας, που προσδιοριζόταν από την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό, ήλθε να επισημάνει «εν πολλοίς» ο Φαλμεράγιερ, ο οποίος προκάλεσε μεν θύελλα αντιδράσεων, αλλά βοήθησε, ωστόσο, στην ενοποίηση της πολιτισμικής ταυτότητας των Ελλήνων με την προσεκτικότερη μελέτη του θέματος, από έλληνες και ξένους επιστήμονες, και με σημαντική συμβολή την πρωτοποριακή εργασία του Σπυρίδωνος Ζαμπέλιου, που περιέλαβε και το χριστιανικό Βυζάντιο ως συνδεδετικό στοιχείο της ελληνικής ιστορίας. Ἐκτοτε, το νεοελληνικό κράτος απέκτησε δύο πυλώνες προσδιοριστικούς της ταυτότητάς του, τον ελληνισμό και τη χριστιανική ορθοδοξία.

Με αυτούς τους δύο παράγοντες, τον ελληνισμό και τη χριστιανική ορθοδοξία ταύτισε ο υπόλοιπος κόσμος, ιδίως της Δύσεως, το νεοελληνικό έθνος-κρά-

τος. Σήμερα, που κάποιιοι αμφισβητούν αυτή τη σύνθεση, επειδή δημιουργεί προβλήματα στο θεωρητικό τους σχήμα περί μελλοντικής συγκρούσεως των πολιτισμών, ευρίσκονται Έλληνες που επιθυμούν την αναθέρμανση παλαιών συγκρούσεων με την επαναφορά με άλλη μορφή πεπαλαιωμένων απόψεων.

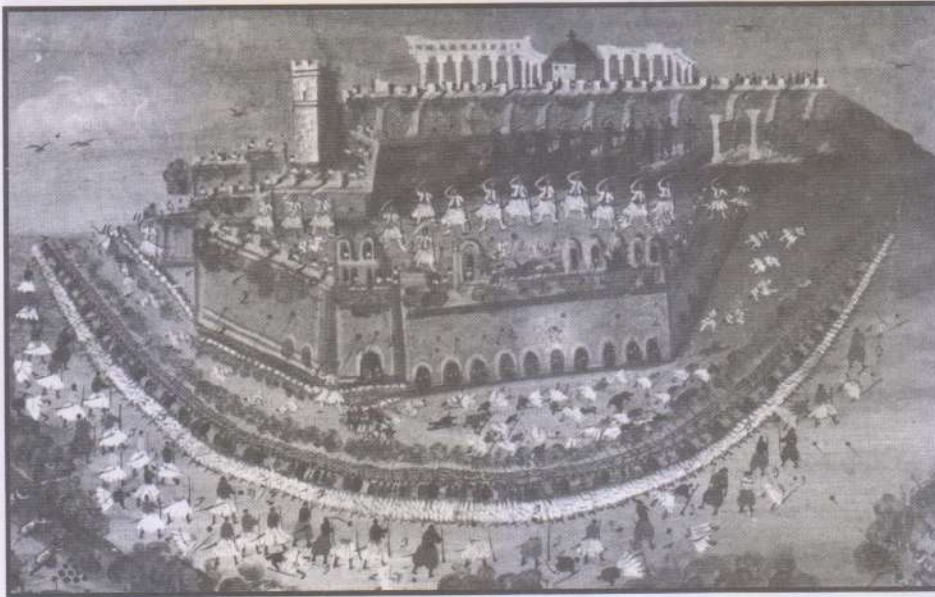
ΔΙΧΑΣΤΙΚΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ

Κατά τη διάρκεια της ιστορίας του νεότερου ελληνικού κράτους σημειώθηκαν αρκετές ενδοεθνικές συγκρούσεις που έλαβαν το χαρακτήρα των εμφυλίων διχασμών με διάφορα αίτια, και σοβαρές επιπτώσεις στην ελληνική κοινωνία και στο έθνος γενικότερα. Όλες είχαν το χαρακτήρα της διπολικής συγκρούσεως πολιτικού περιεχομένου (Τρικουπικοί vs Δελιγιαννικών, Βενιζελικοί vs Βασιλικών, Αριστεροί vs εθνικοφρόνων). Ακόμη και η διαμάχη ανάμεσα σε δημοτικιστές και καθαρευουσιάνους, που ταλάνισε γενεές Ελλήνων, υπέκρυπτε και αυτή πολιτικές αντιθέσεις. Στην πραγματικότητα, οι διπολικές αυτές αντιθέσεις ήταν μετασχηματισμοί του ίδιου φαινομένου και αφορούσαν ένα μεγάλο μέρος της ελληνικής κοινωνίας που ερχόταν σε αιματηρές συγκρούσεις με ένα άλλο μεγάλο μέρος. Ήταν, κυρίως, κοινωνικές συγκρούσεις. Στην κατηγορία αυτή των διπολικών συγκρούσεων, χωρίς, όμως, να είναι τόσο εμφανής αλλά ίσως περισσότερο καταλυτική είναι και η σύγκρουση ανάμεσα σε δύο θεσμούς, την οικογένεια και το κράτος και έχει ως αφετηρία τη δημιουργία κεντρικής εξουσίας, η οποία βίαια κατέστρεψε το κοινοτικό κύτταρο, το οποίο επί αιώνες αποτελούσε την σπονδυλική στήλη της ελληνικής κοινωνίας. Αυτή η σύγκρουση είναι διαφορετική από τις προαναφερθείσες, γιατί δεν είναι ενδοκοινωνική αλλά ανάμεσα στο οικείο και το ξένο, το μη ελληνικό, το ξενόφερτο. Οι Έλληνες εκδήλωσαν την αφοσίωσή τους στη μικρότερη κοινωνική μονάδα, την οικογένεια, την οποία μπορούσαν να εμπιστευτούν, και εξέφρασαν την αντιπάθειά τους στην κρατική εξουσία και τους φορείς της, οι οποίοι θεωρήθηκε ότι κρατούν εχθρική στάση έναντι του λαού.

Αυτοί οι διχασμοί όσο οδυνηροί και επώδυνοι και αν υπήρξαν για την χώρα μας, είχαν τον χαρακτήρα των ενδοοικογενειακών διαφορών, που πολλές φορές καταλήγουν σε άσβεστο μίσος. Οι συμπλεκόμενοι, όμως, σε καμία φάση των συγκρούσεων δεν αμφισβήτησαν ότι ανήκουν στην ίδια εθνική ομάδα αλλά ούτε τα συστατικά της στοιχεία, που ορίζουν την ταυτότητά της.

ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΑΠΟΣΥΝΘΕΣΗΣ

Τον τελευταίο, όμως, καιρό σιγά-σιγά καλλιεργείται ένας νέος διχασμός που, αν εξελιχθεί, θα δημιου-

Από τον πίνακα:
**Η πολιορκία των
 Αθηνών, 1826-27.**
 Υδατογραφία σε
 χαρτόνι, του
 Παναγιώτη
 Ζωγράφου.

γήσει προβλήματα στην ίδια την εθνική ταυτότητα, γιατί αμφισβητείται η υπόστασή της. Μέχρι τώρα ήταν αποδεκτό ότι τα στοιχεία που συνθέτουν την νεοελληνική εθνική ταυτότητα είναι ο ελληνισμός και ο χριστιανισμός. Πρόσφατα άρχισαν αμφισβητήσεις, από τη μια πλευρά εκ μέρους εκείνων που τονίζουν την ελληνικότητα υποβαθμίζοντας τον χριστιανισμό, ενώ και η άλλη πλευρά, στην προσπάθειά της να προβάλλει την οικουμενικότητα της ορθόδοξης εκκλησίας, υποβαθμίζει την Ελλάδα ως κρατική οντότητα, αφού θεωρεί ότι είναι μια μικρή πληθυσμιακά χώρα, η οποία δεν μπορεί να έχει την απήχηση της χριστιανικής εκκλησίας, που αφενός μεν εμπεριέχει στις οικουμενικές της αξίες εκείνες που γέννησε το ελληνικό πνεύμα, και αφετέρου αγκαλιάζει μεγάλες πληθυσμιακά εθνικές ομάδες με μεγαλύτερη, ως εκ τούτου, απήχηση διεθνώς. Επιπροσθέτως, θεωρούν ότι έτσι εξυπηρετείται και το μεγαλύτερο μέρος του ελληνισμού που βρίσκεται εκτός των συνόρων του ελλαδικού κράτους, το οποίο έχει την υποταγή στην Δύση και, επομένως, στο ρωμαιοκαθολικισμό και προτεσταντισμό.

Η ομάδα που προβάλλει μόνον την ελληνική διάσταση στην εθνική ταυτότητα αναβιώνει την ιδέα του ελληνισμού, όπως είχε μεγαλουργήσει στο αρχαίο παρελθόν, και την προέβλεψαν οι ουμανιστές της Δύσεως πείθοντας και τους Έλληνες λογίους της τουρκοκρατίας να αποστρέψουν το βλέμμα από το χριστιανικό Βυζάντιο. Τον ελληνισμό τον συνδέουν με τα γεωγραφικά όρια της αρχαίας Ελλάδος. Αντίθετα, η ομάδα που δίνει έμφαση στην οικουμενικότητα του χριστιανισμού, η οποία προήλθε από την χριστιανική θεολογία και την ελληνική σκέψη, αποδέχεται την ισοκράτειο ρήση: «Το των Ελλήνων όνομα πεποίηκε μηκέτι του γένους, αλλά της διανοίας δοκεῖν εἶναι, και μάλλον

Ἕλληνας καλεῖσθαι τους της παιδείσεως της ημετέρας ή τους της κοινής φύσεως μετέχοντας (Παναγιωτικός @ 50). Επομένως, υποβαθμίζει τη σημασία των ελληνικών συνόρων και την ανάγκη της επεκτάσεώς τους, για να περιληφθούν και οι υπόδουλες πατρίδες, Βόρειος Ἡπειρος και Κύπρος, αν όχι οι χαμένες, όπως υποστηρίζει η ομάδα, που προβάλλει μόνον τον παράγοντα ελληνισμό ως κύριο προσδιοριστικό της νεοελληνικής ταυτότητας.

Κατά βάση η διένεξη αυτή είναι επανάληψη μιας φιλολογίας που είχε αναπτυχθεί στο παρελθόν ανάμεσα στην ονομασία Ἕλληνες, που προδίδει το αρχαίο ελληνικό παρελθόν και Ρωμιοί, που έχει συνδεθεί με τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία και την Ορθοδοξία.

Η φιλολογία, όμως, αυτή, όταν αγνοεί κάποια ουσιαστικά ερμηνευτικά στοιχεία και γίνεται δογματική θεώρηση αντικειμένων, φαινομένων και ιδεών, μπορεί να προκαλέσει βλάβες στην υπόσταση του έθνους, όταν οι φορείς αυτών των απόψεων επιχειτούν υπερασπιστές των θέσεών τους ανάμεσα στους Ἕλληνες, τους οποίους προσπαθούν να εντάξουν στο στρατόπεδό τους.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Ethnonationalism: The Quest for Understanding, Princeton: Princeton University Press, 1994, σ. 140.
2. Thomas Omores, "the New Face of Racism", Forum, 1994, No. 8/9,6.
3. nic Groups in Conflict, BerkeleyQ Univesrity of California Press, 1985, σ. 186.
4. Wm. Hugh Jansen, "The Esoteric-Exoteric factor in Folklore" Fabula vol. 2 1959, 205-211.
5. Cooperation in Change, New York: Russell Sage Foundation, 1963, σ. 176.

Γ. ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΑ

του Άχ. Γ. Λαζάρου*

Ο στρατάρχης της Ρούμελης Γεώργιος Καραϊσκάκης, που τόσο ζωντανά είναι συνδεδεμένος με την πολυδύναμη πόλη του Κερατσινίου, έχει οικογενειακές καταβολές και βιώματα παιδικής ηλικίας με πλοκές και μορφές άληθινού θρύλου. Εύλογα αποβαίνει ανέφικτη ή διεξοδική και άκριβης σκιαγράφηση της πολυτάραχης ζωής του. Δυνατές είναι μόνο κάποιες πτυχές της, οι οποίες βοηθούν στην πιθανή απεικόνιση της προσωπικότητάς του και συναγωγής στοιχειωδών συμπερασμάτων για τη συμβολή του στην εθνική αναγέννησή μας.

Ήδη το 1797 παρωθεί τον Άλη πασά, τύραννο των Ίωαννίνων, για διάσωση του Ρήγα από τα νύχια του αίμοβόρου πασά του Βελιγραδίου Μαρασλή-Άλη.

Το 1800 μετέχοντας του κλεφταρματολικού σώματος του Κασαντώνη φονεύει τον τρομερό στρατηγό του Άλη πασά Βελή-Γκέκα.

Κατά τα έτη 1803-1804, ενώ βρίσκεται στην ύπηρεσία του Άλη πασά, δε λαμβάνει μέρος στον πόλεμό του έναντι των Σουλιωτών, ευσχημα δε και έγκαιρα απομακρύνεται από το στρατόπεδο του έργοδότη του.

Όμως, το 1814 επανέρχεται με τον Όδυσσέα Άνδρουτσο και Χρηστο Παλάσκα, πατέρα του Λεωνίδα, που άργότερα αναδιοργανώνει τον ελληνικό στόλο, πασίγνωστο πιά, με το Κέντρο Παλάσκα. Συνοδεύεται δε στην επάνοδό του και από όλους εκείνους, που πρόσκεινται στον Ίωάννη Κωλέττη. Έν τω μεταξύ, δημιουργεί οικογένεια, την οποία έχει κοντά του στο έσωτερικό του φρου-

ρίου των Ίωαννίνων.

Το 1820, όταν ξεσπά η διαμάχη του Άλη με το Σουλτάνο, πολιορκημένος και αυτός με όλη την οικογένειά του, διακρίνεται προξενώντας μεγάλες απώλειες στα σουλτανικά στρατεύματα, μάλιστα όλοφάνερα υπερέχοντας και των παιδιών του Άλη, Μουχτάρ, Βελή και Σαλήχ.

Στις άρχές του 1821, μετά την απομάκρυνση της οικογένειάς του από το πολιορκούμενο φρούριο και την έγκατάστασή της στο νησί Κάλαμος, πασχίζει για την εξασφάλιση άρματολικιού, που του

το στερούσαν, άλλοτε λόγω της καταφανούς ύπεροχής του και της άσυναγωνιστής ικανότητάς του, άλλοτε λόγω της ταπεινής καταγωγής του. Το καπιλικί, ή άρχηγία μιας διοικητικής περιφέρειας ενός άρματολικίου, περιερχόταν κληρονομικά σε γόνους συγκεκριμένων οικογενειών, όπως και σήμερα συμβαίνει με το βουλευτικί, σε πολλές περιπτώ-

“...Καιρός είναι να συνειδητοποιήσουν όσοι κατέχουν ήγετικές θέσεις ότι η ψυχοσύνθεση και η νοοτροπία των Έλλήνων απαιτούν άμεση και όμοια με τον ελληνικό λαό συμμετοχή στη λιτότητα και στις θυσίες...”

σεις, παρά την ύπαρξη ελληνικού κράτους και καθεστώτος ... δημοκρατικού.

Όστόσο, μόλις κηρύσσεται η Έπανάσταση, έπισπεύει την ένεργό σύμπραξη του εύλιπιστώντας την ευόδωση του πόθου της ζωής του, της αναγορεύσεως του ως καπετάνιου του άρματολικίου των Άγράφων, που κατείχε σαν οικογενειακό κτήμα ο Ίωάννης Ράγκος. Πάραυτα δοκιμάζεται επικίνδυνα. Απογοητευμένος από τις δυσμενείς για τους Έλληνες εξελίξεις της Έπανάστασης στη Θεσσαλία και δελεασμένος από την αϊφνίδια περιπόθητη προσφορά της αντίπαλης παράταξης, δίνει λαβή στους αντίζηλους του για διασπορά φημολογιών περί συμφωνιών με τους Τούρκους. Άμέσως διώκεται, δικάζεται, καταδικάζεται. Ταυτόχρονα, κατατρώχεται από άφορητη ασθένεια μέχρι του σημείου συχνότατα να μετακινείται με φορείο. Ζητεί συγγνώμη από την ελληνική επαναστατική διοίκηση

* Ρωμаниστής-Βαλκανιολόγος, Δρ. Πανεπιστημίου Άθηνών, Γενικός Γραμματέας Έπιτροπής Ένημερώσεως για τα Έθνικά Θέματα.

και όλους τους χριστιανούς, συνάμα δὲ και συγχορηγική εὐχή ἀπὸ τὸν ἀρχιερέα. Ἄλλὰ δὲν εἰσακούεται, ὁπότε τὸ μαρτύριό του, σωματικό και ψυχικό, ἐπιμεγεθύνεται.

Ἐπὶ τέλους, κάποια στιγμή, μὲ προσφυσά παρέμβαση τοῦ Κωλέττη γίνεται δεκτός στὸν ἀπελευθερωτικό ἀγώνα, ὁ ὁποῖος παρὰ τὸν ἐμφύλιο τότε χαρακτήρα παρέχει ἐρεθίσματα και ἐναύσματα βαθμιαίας ὀριμάνσεως τοῦ Καραϊσκάκη. Ὁμολογουμένως, κατανοεῖ τέλεια τὸν πρῶτιστο και ἀπώτατο σκοπὸ τῆς ἑλληνικῆς ἐξεγέρσεως. Συνειδητοποιεῖ τὴν ἐθνική ἀποστολή. Βλέπει ὅτι πρόκειται γιὰ πανεθνική κινητοποίηση ἀποτινάξεως τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ και ὅτι δὲν ἀποσκοπεῖ στὴν ἱκανοποίηση προσωπικῶν φιλοδοξιῶν, ἰδίως σὲ διανομή ἀρματολικίων, ὅπως ὁ ἴδιος παλαιότερα εἶχε πιστεύσει, και ὁπωσδήποτε πολλοὶ ἄλλοι πλανημένοι περίμεναν μάταια.

Ἀκριβῶς στὴ δίνη τῶν ἀδελφοκτόνων διαμαχῶν τῶν ἐπαναστατημένων Ἑλλήνων συναισθάνεται ὁ Καραϊσκάκης τὸν ἐσχατο κίνδυνο, πού διατρέχει ἡ πατρίδα, και τὸ ὕψιστο χρέος του γιὰ τὴ σωτηρία τῆς. Ἐνῶ βρίσκεται στὴν Πελοπόννησο μὲ τοὺς Ρουμελιῶτες, ἔτοιμους νὰ στασιάσουν μὲ ἀπροσμέτρητες ἐθνικά και ἐπώδυνες φοβερά συνέπειες, ἀναδεικνύεται ἐπᾶξια ἀνυπερβλήτος ἐθνικός ἡγέτης. Διότι καιρία πείθει τοὺς παραπαίοντες συμπολεμιστές του νὰ ἀναλογισθοῦν τίς βαρύτατες εὐθύνες τους και νὰ σπεύσουν στὴ Στερεά, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸν Κιουταχῆ, καθ' ὄν χρόνον ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ἀναλαμβάνει τὴν παθητική ἀμυνα κατὰ τοῦ Ἱμπραήμ.

Μολονότι ἡ Δυτική Στερεά, και κυρίως τὸ κορυφαῖο προπύργιό τῆς, τὸ Μεσολόγγι, δὲ γλιτώνουν, ἡ δὲ ἀσθένειά του ὀλοένα ἐπιδεινώνεται, διατηρεῖ ἀστείρευτη αἰσιοδοξία. Συγκεντρώνει και ἀνασυγκροτεῖ τὰ ἐναπομεινάντα ἑλληνικά ἐνοπλα τμήματα. Πρὸ πάντων ἐπιδίδεται μὲ ζέση και ταχύτητα στὴν πρόληψη παρόμοιας ἐπεμβάσεως στὴν ἀνατολική Στερεά. Ἡ πρωτόφαντη ἐθνικά διαγωγή του, ἡ στρατηγική εὐστροφία και ἐπιδεξιότητα, ἡ ἀπαράμιλλη και ὑποδειγματική δραστηριότητά του και ἡ ἀξιθαύμαστη ἀγωνιστικότητά του ἐπενεργοῦν ἀποφασιστικά στὴν ἀντίστοιχη μεταβολὴ στάσεως τῶν Πελοποννησίων, πού εἶχαν δεινοπαθήσει ἀπὸ τὴν εἴσοδο τῶν Ρουμελιωτῶν στὴν Πελοπόννησο κατὰ τὴν ἐμφύλια σύρραξη. Ἐνδεικτικὴ εἶναι ἡ συναντίληψη τοῦ Ζαΐμη, ὁ ὁποῖος παρὰ τὴν πυρπόληση τοῦ ἀρχοντικοῦ του και τὴν ὀλοσχερὴ καταστροφὴ τῶν ὑπαρχόντων του περιβάλλει μὲ τὴν ἐνδεδειγμένη ἐμπιστοσύνη του τὸν Καραϊσκάκη,

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Δ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΚΥΡΟΜΑΝΟΣ

λησμονώντας τὰ πάντα. Τὸν ἐναγκαλιζεται και τὸν ἀσπάζεται γιὰ τὴν ἐθνοφελὴ πρωτοβουλία του, προτείνοντας κιόλας τὴν ἀνάθεση τῆς ἀρχιστρατηγίας στὴ Στερεά.

Ὅμως, βάσκανο μάτι ἔκαμε νὰ ἀποδειχθοῦν φρούδες οἱ ἐλπίδες τοῦ ἔθνους. Διότι, ὅταν ὁ Καραϊσκάκης δραστηριοποιεῖται ψύχραιμα και τολμηρὰ μὲ κέντρο τὸ Κερατσῖνι πρὸς Φάληρο και Ἐλευσίνα, γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς τακτικῆς τῆς κοπώσεως τοῦ ἐχθροῦ, κατόπιν ἀδιαλείπτων πλαγιοκοπημάτων, κλεφταρματολικῆς ἐμπειρίας, ἡ παρουσία στοῦ

περιοδικό ΕΝΔΟΧΩΡΑ

Νικητάρá 21α 681 00 Ἀλεξανδρούπολη
τηλ. 0551-31329

Γραφεῖα Θεσσαλονίκης:
Καλλιδοπούλου 14 546
42 τηλ. 031-916880

Γ. ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ. Ζωγραφικό έργο σέ μουσαμῆ του Χρήστου Λιόνδα. 80X160 εκ., 1997.

στρατόπεδο ξένων στρατιωτικών, Φαβιέρου και των Τζώρτζ και Κόχραν, ειθισμένων στη διεξαγωγή τακτικού πολέμου με τακτικούς στρατούς και έφοδιασμένων με νέους τίτλους προβαδίσματος, ακυρώνει στην ουσία τὸ δοκιμασμένο σχέδιο του Καραϊσκάκη και, τὸ χειρότερο, ἐπιφέρει τὴν ἀπώλειά του, τὸν θάνατο του ὁμόθυμα ἀναγνωρισμένου ἀρχηγού, με συνέπειες ὀδυνηρές...

Ὁ σύγχρονος του Καραϊσκάκη πελοποννήσιος στρατηγός, Παναγιώτης Παπατσώνης, στὰ Ἀπομνημονεύματά του, πὸ πρόσφατα, τὸ 1993, εἶδαν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητας διαλαλεῖ: «Ἄν ἐξ ὅμως ὁ Καραϊσκάκης δὲν ἐχάνετο αὐτὸ τὸ στρατόπεδον...».

Πάντως, ὁ Καραϊσκάκης, ὁ ἀτίθασος, ἀνυπότακτος, ὑπερήφανος, κατανοώντας κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Ἐπανάστασης ὅτι τὰ δρώμενα ἀφοροῦν στὴν υπεράσπιση τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος, μεταμελεῖται ταπεινότατα καὶ συμμορφώνεται ἀφιλοκερδέστατα καὶ ἀνυστερόβουλα στὶς ἐθνικὲς ἐντολὲς ἐπιστρέφοντας στὰ πολεμικὰ καθήκοντά του μέχρι θυσίας τῆς ζωῆς του. Ἡ δὲ παρακαταθήκη του, τὸ μήνυμα τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς μνήμης του στὸν χῶρο τοῦ πολιοῦχου Κερασινίου Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου

Γεωργίου, τῆς 17.5.98, ἀποκτᾶ φλέγουσα ἐπικαιρότητα ἐξ αἰτίας τῶν συνεχῶν προκλήσεων τῶν Τούρκων, τῶν ὁποίων ὀριστικὴ καὶ σωστικὴ ἀποσβῆση ἐπιβάλλει ὁμόνοια καὶ σύμπνοια τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖες πρωτίστως προϋποθέτουν ἀποποίηση ὁποιασδήποτε προνομιακῆς ἀπολαυτῆς, ἰδίως οἰκονομικῆς, ἀπὸ τὴν ἡγεσία τῆς Ἑλλάδος, κατ' ἐξοχὴν τὴν πολιτικὴ. Διότι, ἀκριβῶς αὕτη πρόσφατα, ἐνῶ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς καλεῖται νὰ ὑφίσταται ἀδιαμαρτύρητα λιτότητα ἀπροσδιόριστης διάρκειας, σχεδὸν διπλασιάζει τὶς βουλευτικὲς ἀποζημιώσεις, με τὸ πρόσχημα ὅτι ἡ προκλητικὴ ἐνέργεια ὑπαγορεύεται ἀπὸ τὸ νόμο περὶ ἴσης μεταχειρίσεως με τὴν Ἀνωτάτη Δικαστικὴ Ἡγεσία, ὑποτιμώντας βάνουσα τὴ νοημοσύνη καὶ τῶν ἀπλῶν πολιτῶν, ἐφ' ὅσον ὑπεύθυνη γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ ἐπιμάχου νόμου εἶναι ἡ Βουλὴ. Ἡ ἴδια, ὡστόσο, ἐπὶ δεκαετία καὶ πλέον δὲν ψηφίζει νόμο γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῶν θυμάτων τῆς κυπριακῆς τραγωδίας, τὰ ὁποῖα ἀποπέμπονται με τὸ αἰτιολογικὸ ὅτι δὲν εἶχε κηρυχθεῖ... πόλεμος! Ἡ ἀπαράδεκτη καθυστέρηση ἐγκυμονεῖ ἐθνικοὺς κινδύνους σὲ περίπτωσι ἀνάγκης νέας ἀποστολῆς στρατευμένων... Κανεὶς δὲν καταλαβαίνει; Κανεὶς δὲ σκέπτεται;

Καιρὸς εἶναι νὰ συνειδητοποιήσουν ὅσοι κατέχουν ἡγετικὲς θέσεις ὅτι ἡ ψυχοσύνθεση καὶ ἡ νοοτροπία τῶν Ἑλλήνων ἀπαιτοῦν ἀμεση καὶ ὁμοια με τὸν ἑλληνικὸ λαὸ συμμετοχὴ στὴ λιτότητα καὶ στὶς θυσίες. Μόνον τὸ ἐμπρακτὸ παράδειγμά τους ἀρκεῖ γιὰ τὴ ἐξεύρεση τῶν μεγάλων κονδυλίων πρὸς τέλειο τεχνολογικὸ ἐκσυγχρονισμὸ τῶν ἐνόπλων δυνάμεων, ὁ ὁποῖος συνιστᾶ καὶ πρῶτης προτεραιότητος ἐπένδυση, δοθέντος ὅτι ἐνδυναμώνει τὸ συναίσθημα ἀσφαλείας πολιτῶν καὶ ἐπισκεπτῶν, ταυτόχρονα δὲ ἀποτρέπει καὶ τὴν παραμικρὴ σκέψη τῶν Τούρκων γιὰ πραγμάτωση τῶν ἀπειλῶν τους. ■

ΑΡΜΕΝΗΣ φενταί

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΑΡΜΕΝΙΚΟΥ
ΛΑΪΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Κρητών 8, Νέος Κόσμος, 177 44
τηλ. 9019020

ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΛΟΥΝΑ ΣΤΟ ΣΑΓΓΑΡΙΟ

Η μεγάλη εξόρμηση του νεότερου Ελληνισμού

Α' Μέρος

του Πρόδρομου Εμφιετζόγλου *

Η ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ

Από τους αρχαιότετους χρόνους η Μικρά Ασία υπήρξε μια από τις ακμαιότερες περιοχές του Ελληνισμού. Από τότε χτίστηκαν, αναπτύχθηκαν και ευδοκίμησαν πόλεις όπως η Φώκαια, η Σμύρνη, οι Κλαζομεναί, η Πριήνη, η Μίλητος, η Αλικαρνασός, η Χαλκηδών και στις ακτές του Ευξείνου Πόντου η Ηράκλεια, η Σινώπη, η Αμισός, η Κερασούς, η Τραπεζούς και πολλές άλλες.

Στη Μικρά Ασία θεμελιώνεται η Επιστήμη, η Ιστορία, η Φιλοσοφία, εδώ αναπτύσσεται η Τέχνη. Εδώ γεννήθηκαν και εδημιούργησαν ο Ομηρος, ο Θαλής, ο Βίας, ο Ηράκλειτος, ο Αναξαγόρας, ο Ηρόδοτος και τόσο άλλοι. Στη Μικρά Ασία γεννήθηκε η Δημοκρατία!

Αλλά και στα χρόνια του Μεγάλου Αλεξάνδρου και αργότερα στην ελληνιστική περίοδο, νέα κέντρα ελληνικού πολιτισμού ακμάζουν και μεγαλουργούν, όπως η Αντιόχεια, η Σελεύκεια, η Πέργαμος, το Δορύλαιον, τα Θυάτεια και η Φιλαδέλφεια.

Ο σπόρος του χριστιανισμού βρίσκει εδώ πρόσφορο έδαφος. Εδώ δρουν και διδάσκουν οι μεγάλοι πατέρες της εκκλησίας, σφυρηλατώντας τους νέους ακατάλυτους δεσμούς του ελληνισμού και της ορθόδοξης πίστης. Νέα κέντρα ελληνικού πολιτισμού ακμάζουν κατά τη διάρκεια της Βυζαντινής αυτοκρατορίας. Η Αφροδισιάς, η Νικομήδεια, η Νίκαια, η Προύσσα, η Καισάρεια, η Νίγη, ακόμη και αυτή η σημερινή πρωτεύουσα της Τουρκίας η Άγκυρα.

Από τον 7ο έως και τον 9ο αιώνα στη Μικρά Ασία και στη Μακεδονία - Θράκη, ήταν το κέντρο του ελληνισμού. Οι χριστιανικοί πληθυσμοί της Μικράς Ασίας προάσπισαν κατά βάση τα εδάφη της Αυτοκρατορίας με πίστη και ηρωισμό δημιουργώντας παράλληλα τον βυζαντινό ελληνικό χριστιανικό πολιτισμό.

Η διείσδυση των Τούρκων στη Μικρά Ασία άρχισε τον 11ο και ολοκληρώθηκε τον 15ο αιώνα. Οι βίαιοι εξισλαμισμοί, η φυγή μέρους του πληθυσμού προς Κωνσταντινούπολη, είχαν σαν αποτέλεσμα τη δραματική μείωση του ελληνικού στοιχείου.

Τότε εφαρμόστηκε και το βάρβαρο μέτρο του παιδομαζώματος. Ετσι δημιούργησαν οι Τούρκοι τα φανατικά

τάγματα των γενίτσαρων που έπειτα αποτέλεσαν τις πιο επίλεκτες στρατιωτικές τους μονάδες.

Και όμως αυτός ο συρρικνωμένος ελληνισμός αρχίζει σιγά - σιγά από τον 19ο αιώνα να ανακάμπτει. Φιλόπονος, δημιουργικός, υπομονετικός, κατακτά σιγά - σιγά όλο και πιο σημαντικές θέσεις στην οικονομική και κοινωνική ζωή της Αυτοκρατορίας. Το εμπόριο περνά στα χέρια των Ελλήνων και η Σμύρνη αναδεικνύεται σε οικονομική πρωτεύουσα. Παράλληλα με τη βελτίωση των όρων διαβίωσης, ανθεί αξιόλογη πνευματική ανάπτυξη στην Κωνσταντινούπολη, Σμύρνη, τις Κυδωνίες, την Τραπεζούντα, τη Χάλκη, την Καισάρεια και όλη την Καππαδοκία, που αναδεικνύονται σε ισχυρές εστίες εκπαίδευσης και φωτισμού του ελληνικού κόσμου.

Η πρόοδος συνεχίζεται ιδιαίτερα εντυπωσιακά και στις αρχές του 20ου αιώνα. Είναι χαρακτηριστικό ότι στις μόνες ελεύθερες βουλευτικές εκλογές που έλαβαν μέρος και οι άλλες εθνότητες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας το 1908, οι Έλληνες της Μικράς Ασίας, Κωνσταντινούπολης και Ανατολικής Θράκης κερδίζουν 26 από τις 288 έδρες. Ο συνολικός ελληνικός πληθυσμός στις αρχές του 20ου αιώνα υπερβαίνει τα 3,5 εκ..

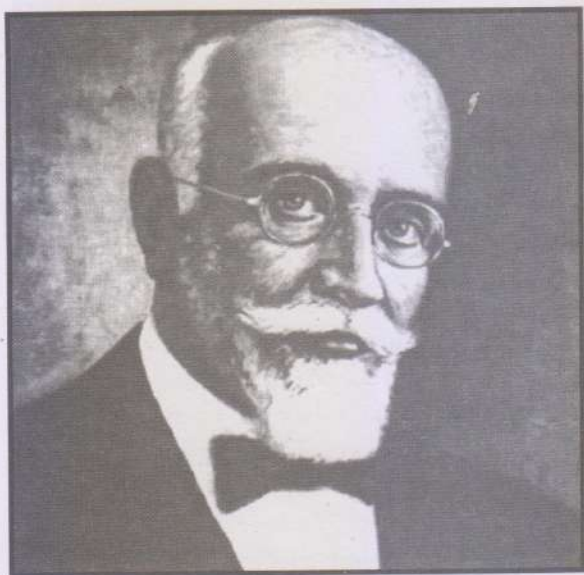
Ιδιαίτερη είναι η άνθηση της Σμύρνης, που και οι ίδιοι οι Τούρκοι παραδέχονται ότι είναι Ελληνική πόλη και την αποκαλούν Γκισούρ Ιζμίρ. Σε συνολικό πληθυσμό 270.000 κατοίκων, οι 140.000 (52%) είναι Έλληνες, 80.000 Τούρκοι, 15.000 Αρμένιοι, 20.000 Εβραίοι και 15.000 διάφοροι Ευρωπαίοι.

Η Σμύρνη είναι χτισμένη αμφιθεατρικά κάτω από το βουνό του Πάγου, έχοντας από τη μια πλευρά τα παραθαλάσσια προάστια Καρατάσι, Καραντίνα, Γκιόστεπε και Κοκάργιαλι και από την άλλη το Μενσιρλί, την Αγ. Τριάδα, τα Πετρωτά και το Κορδελιό. Στο εσωτερικό ευρίσκονται τα γνωστά καταπράσινα θέρετρα: ο Μπουρνόβας, ο Βουτζάς, ο Κουκλούτζας κ.α.

Η πόλη χωρίζεται σε δύο μέρη. Στον "επάνω μαχαλά" την τουρκική συνοικία και την κάτω πολιτεία που ζούσαν οι Έλληνες, οι Ευρωπαίοι και στο εσωτερικό της οι Αρμένιοι. Ο φωτισμός της πόλης γίνεται με γκάζι, ενώ η συγκοινωνία με το ιππήλατο τραμ (το τραμβάυ), το σιδηρόδρομο ή με το βαποράκι.

Η προκουμαία της Σμύρνης και ιδιαίτερα το πλακόστρωτο τμήμα της, το περίφημο "Και", είναι το κέντρο

* Σημαντικό μέρος από την ομιλία του στην Εστία της Νέας Σμύρνης (4/5/98)

**Ο χαρισματικός πολιτικός ηγέτης
Ελευθέριος Βενιζέλος.**

ζωής της πόλης. Εδώ βρίσκονται τα περισσότερα θέατρα, τα καλύτερα ξενοδοχεία, τα ζαχαροπλαστεία και οι λέσχες της.

Η οικονομική ζωή της πόλης και της ευρύτερης περιοχής είναι κατά το μεγαλύτερο μέρος στα ελληνικά χέρια. Στο "Φραγκομαχαλά" τα 165 από τα 200 μεγάλα εμπορικά καταστήματα είναι ελληνικά. Στο εξαγωγικό και εισαγωγικό εμπόριο ο ρόλος των Ελλήνων είναι καθοριστικός. Η εμπορική γλώσσα είναι η ελληνική. Αλλά και η βιομηχανία της εποχής είναι πάνω από 80% ελληνική.

Η πνευματική υπεροχή των Ελλήνων είναι καταφανής. Η περιώνυμη Ευαγγελική Σχολή είναι γνωστή σ' όλη την Ευρώπη. Σ' αυτήν φοίτησε ο Αδαμάντιος Κοραής, ο Πατριάρχης Γρηγόριος ο Ε', ο νομπελίστας Γεώργιος Σεφέρης και πολλά άλλα μεγάλα ονόματα του πνεύματος και της επιστήμης. Αλλά και το Φιλολογικό Γυμνάσιο, το Κεντρικό Παρθεναγωγείο, το Ομήρειο Παρθεναγωγείο είναι σχολεία υψηλότερης εκπαιδευτικής στάθμης.

Στον τύπο από τις 25 εφημερίδες και περιοδικά της Σμύρνης οι 11 είναι Ελληνικές. Πιο γνωστή απ' όλες η "Αμάλθεια" που έβγαине συνεχώς από το 1838. Ακόμη και οι Τουρκικές εφημερίδες γράφουν τον τίτλο τους και στα Ελληνικά.

Μοναδική ανάπτυξη έχει και το θέατρο. Στην πόλη και στα πρόαστεια λειτουργούν 22 θέατρα χειμερινά και θερινά: Το πρώτο μεγάλο θέατρο, η "Ευτέρπη", χτίσθηκε το 1841. Στα φημισμένα θέατρα, της το "Σπόρτιγκ Κλούμπ" και το θέατρο της Σμύρνης εκτός από τους σμυρνεϊκούς θιάσους, εμφανίζονται θίασοι από την Ιταλία, Γαλλία και την Ελεύθερη Ελλάδα.

Αλλά και στον αθλητισμό ο ελληνισμός της Σμύρνης είναι πρωτοπόρος. Από εδώ ξεκίνησαν τη δράση τους οι ιστορικοί σύλλογοι Πανιώνιος και Απόλλων, ο ναυτι-

κός σύλλογος Πέλοψ και ο Όμιλος Ερετών.

Μπορεί όμως κανείς να περιγράψει με λόγια την υπέροχη την μοναδική αυτή ελληνική πόλη, το στολίδι της ελληνικής Μικρασίας; Τα λόγια χωριούν μπροστά στις μνήμες των Ελλήνων που την έζησαν.

Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Σμύρνη 1η Μαΐου 1919. Οι Έλληνες σε κατάσταση υπερδιέγερσης και εθνικής έξαρσης αναμένουν το μεγάλο γεγονός. Ο Κυβερνήτης του Αβέρωφ, πλοίαρχος Μαυρουδής, ειδοποιεί το Μητροπολίτη Χρυσόστομο: "Αύριο θα καταλάβει την πόλη ο ελληνικός στρατός!"

Ο Μεγάλος Ιεράρχης, ο εθνομάρτυρας Άγιος Χρυσόστομος, συγκλονισμένος καλεί στο Μέγα Συνοδικό της Μητροπόλεως τους Προκρίτους. Ταυτόχρονα, πλήθη Ελλήνων πλημμυρίζουν το χώρο γύρω από το ναό της Αγίας Φωτεινής.

Ο πλοίαρχος Μαυρουδής μέσα σε ατμόσφαιρα έντονης συγκίνησης και εθνικής ανάτασης διαβάζει το διάγγελμα του Ελευθέριου Βενιζέλου προς το λαό της Σμύρνης.

"Το πλήρωμα του χρόνου ήλθεν. Η Ελλάς εκλήθη υπό του Συνεδρίου της Ειρήνης να καταλάβη Σμύρνην, ίνα ασφαλίση την τάξιν. Οι ομογενείς εννοούν ότι η απόφασις αυτή ελήφθη, διότι εν τη συνειδήσει των διευθυνόντων το Συνέδριον είναι αποφασισμένη η ένωσις της Σμύρνης με την Ελλάδα. Διατελέσας μέχρι των Βαλκανικών Πολέμων δούλος υπό τον αυτόν σκληρότατον ζυγόν, εννοώ ποία αισθήματα χαράς θα πλημμυρίσουν σήμερον τας ψυχάς των Ελλήνων της Δυτικής Μικρασίας. Την εκδήλωσιν των αισθημάτων τούτων δεν εννοώ, βεβαίως, να παρεμποδίσω. Αλλά είμαι βέβαιος ότι η εκδήλωσις αυτή δεν θα λάβη ουδένα χαρακτήρα ούτε εχθρότητος, ούτε υπεροψίας απέναντι ουδενός των συνοίκων στοιχείων πληθυσμού. Η εκδήλωσις της πλημμυρούσης χαράς ας συνοδευθή τουναντίον με εκδήλωσιν των αδελφικών αισθημάτων προς τους συνοίκους πληθυσμούς"

Και τελειώνει: "Γνωρίζω ότι η εκκλησίς μου προς την Ελληνικήν Μικράν Ασίαν δεν γίνεται επί ματαίω και εύχομαι όπως, όσον τάχιστα, δυνηθώ να επισκεφθώ αυτήν, κομιστής του ευαγγελίου της εθνικής δι' αυτήν αναστάσεως".

Στη συνέχεια, κάτωχρος, και κλαιγοντας από συγκίνηση ο Μητροπολίτης λέγει:

"Αδελφοί μου, σας εκαλέσαμεν σήμερον εις μίαν υψηλήν και θείαν μυσταγωγίαν εξ εκείνων, αι οποίαί άπαξι εις το διάστημα ολοκλήρων αιώνων τελεσιουργούνται εις τας τύχας των λαών. Αποκαλυφθήτε και στήτε καλώς. Στήτε μετά φόβου Θεού, τα μέτωπα υψηλά, κλίνοντας μόνον τα γόνατα της ψυχής σας, προ των μεγάλων και ανεξερευνητών βουλών του Θεού. Αδελφοί, το πλήρωμα του

χρόνου επέστη. Οι πόθοι των αιώνων εκπληρούνται. Οι έκτακτοι χρόνοι ήγγισαν. Αι μεγάλοι ελπίδες του Γένους μας, ο ανύστακτος, ο σφοδρός, ο μύχιος, ο θερμός, ο καίων και φλογίζων ως ο πυρακτωμένος σίδηρος τα σπλάχνα μας πόθος, προς ένωση μετά της μητρός μας Ελλάδος, ιδού κατά την σήμερα, ιστορικήν και αξιομνημόνευτον ημέραν της 1ης Μαΐου γίνεται πράγμα και γεγονός τετελεσμένον.

Από της σήμερα 1ης του φαιδρού Μαΐου του δροσοσταλάκτου τούτου μηνός, του στεφάνου των μηνών, αποτελούμεν αναπόσπαστον τμήμα της ηνωμένης, της ενδόξου, της αθανάτου μεγάλης μας πατρίδος Ελλάδος. Η αποβίβασις των ελληνικών μεραρχιών εις τα μικρασιατικά παράλια ήρξατο. Το εξωτερικόν φρούριον της Σμύρνης κατελήφθη υπό των ελληνικών στρατευμάτων. Αύριον οι ελευθερωταί μας εισέρχονται εις την κατοχήν της πόλεως. Ζήτω το Έθνος!".

Ολοι πλέον περίμεναν την επόμενη ημέρα, την ευλογημένη ημέρα της λευτεριάς.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1919 - 1922

Η απελευθέρωση της Σμύρνης δεν ήταν αναίμακτη. Η επίθεση των Τούρκων κατά του 38ου συντάγματος ευζώνων διογκώθηκε για να υπηρετήσει ιταλικά και άλλα συμφέροντα εναντίον της Ελλάδος. Η αγωνία του Ελευθέριου Βενιζέλου εμπρός στο ενδεχόμενο να θεωρηθεί ότι ο ελληνικός στρατός αδυνατεί να επιβάλλει την τάξη, η πιθανότητα ακόμη και να ανακληθεί η εντολή για τη Σμύρνη, τον οδήγησε σε αυστηρά μέτρα. Μεταξύ αυτών και στην απόφαση να στείλει ως ύπατο αρμοστή τον αμφιλεγόμενο Στεργιάδη και να απαγορεύει στον Αρχιστράτηγο Παρασκευόπουλο επέκταση πέραν των ορίων που είχε καθορίσει το Ανώτατο Συμμαχικό Συμβούλιο.

Στις 4 Μαΐου ελευθερώνονται τα Βουρλά, στις 9 η Μαινεμένη, στις 12 η Μαγνησία, στις 14 το Αϊδίνιο και στις 30 Μαΐου η Πέργαμος.

Η πρώτη σοβαρή τουρκική επίθεση εκδηλώνεται στις 15 Ιουνίου και καταλήγει στην κατάληψη του Αϊδινίου. Τα εγκλήματα των Τούρκων που ακολούθησαν είναι απεριγράπτα σε αγριότητα και κτηνωδία. Εσφαξαν πάνω από 1.000 Έλληνες. Μοναδικός ήταν ο ηρωισμός των Ελλήνων του Αϊδινίου και ιδία των προσκόπων που, όταν τους ζήτησαν να απαρνηθούν τον εθνισμό τους με αντάλλαγμα τη ζωή τους, απάντησαν "Ζήτω η Ελλάς". Βασανίσθηκαν και κατακρεουργήθηκαν με τον πιο απάνθρωπο τρόπο, τον τουρκικό τρόπο.

Το Αϊδίνιο ανακαταλήφθηκε στις 21 Ιουνίου του 1919. Αλλά το μήνυμα ήταν πλέον σαφές. Η τουρκική αντίσταση οργανωνόταν. Είναι ίσως σημαδιακό ότι την 1η Μαΐου όταν τα ελληνικά πλοία έπλεαν προς τη Σμύρνη ένα ελληνικό ατμόπλοιο μετέφερε τον Κεμάλ από την

Ο τότε βασιλιάς των Ελλήνων, Κωνσταντίνος.

Κωνσταντινούπολη στη Σαμφούντα.

Εν τω μεταξύ, ο Βενιζέλος συνεχίζει τους διπλωματικούς του αγώνες στο Παρίσι. Με τη συνθήκη του Νειγύ η Βουλγαρία παραιτείται από τις διεκδικήσεις της στη Δυτική Θράκη. Τον Οκτώβριο του 1919 ελευθερώνεται η Ξάνθη. Αργότερα, το Μάιο του 1920, η ελληνική κατοχή επεκτείνεται σ' όλη τη Δυτική Θράκη. Τον Ιούνιο του 1920 το Ανώτατο Συμμαχικό Συμβούλιο δίνει την άδεια στον ελληνικό στρατό να καταλάβει την Ανατολική Θράκη. Στις 12 Ιουλίου ελευθερώνεται η Αδριανούπολη και σε λίγες μέρες τα ελληνικά στρατεύματα φθάνουν έξω από την Κωνσταντινούπολη, στη Τσατάλτζα.

Στη Μικρά Ασία οι Γάλλοι και οι Ιταλοί αντιδρούν σε κάθε επέκταση του ελληνικού στρατού πέραν των ορίων της εντολής. Έτσι, όμως, τα ελληνικά χέρια είναι δεμένα, όπως χαρακτηριστικά τηλεγραφούσε στο Βενιζέλο ο Παρασκευόπουλος. Τούτο επέτρεπε στις δυνάμεις του Κεμάλ να συνεχίζουν ανενόχλητοι την οργάνωσή τους. Μόλις τον Ιούνιο του 1920 τις παραμονές της συνθήκης των Σεβρών δίδεται η συναίνεσή τους διά πολεμικές ενέργειες και πέραν των ορίων της εντολής. Ενας χρόνος χαμένος, που ίσως να ήταν και μοιραίος.

Στις 9 Ιουνίου 1920 αρχίζει η ελληνική εξόρμηση. Στις 9 καταλαμβάνεται το Αξάρι, στις 10 το Σαλιχλί, στις 11 η Φιλαδέλφεια και στις 27 Ιουνίου η Προύσσα.

Στις 28 Ιουλίου 1920 υπογράφεται η Συνθήκη των Σεβρών. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος πραγματοποιεί το όνειρο αιώνων, τη Μεγάλη Ελλάδα των 2 ηπείρων και των 5 θαλασσών.

Ανταμοιβή: 10 σφαίρες από δύο απότακτους αξιωματικούς στο σταθμό της Λυών. Η αιώνια κατάρα του

εθνους, ο διχασμός προβάλλει πάλι απειλητικός, έτοιμος να καταστρέψει τα πάντα!

Στις 25 Αυγούστου η Βουλή "κηρύσσει τον Ελευθέριο Βενιζέλο άξιον της Ελλάδος ευεργέτην και σωτήρα της πατρίδος". Στην ίδια συνεδρίαση ο Βενιζέλος αναγγέλλει την προκήρυξη εκλογών, μια απόφαση που υπήρξε καταλυτική για όσα επακολούθησαν.

Στις 12 Οκτωβρίου πεθαίνει ο Βασιλεύς Αλέξανδρος. Τα πάθη αναζωπυρώνονται. Οι αντιβενιζελικοί ζητούν επιστροφή του Κωνσταντίνου. Και η μοιραία ημέρα των εκλογών της 1ης Νοεμβρίου 1920 φθάνει.

Οι εκλογές διεξήχθησαν σε ήρεμη ατμόσφαιρα και ελάχιστοι προέβλεπαν τι έμελλε να επακολουθήσει. Το βράδυ έγιναν γνωστά τα πρώτα αποτελέσματα. Ο Βενιζέλος χάνει τις εκλογές. Δεν εκλέγεται ούτε βουλευτής! Τα πάθη του διχασμού, η ελπίδα αποστράτευσης, το πλειοψηφικό, οι ψήφοι του στρατού, η μη συμμετοχή των Μικρασιατών Ελλήνων στη ψηφοφορία οδήγησαν τον "άξιο της Πατρίδας" σε συντριπτική ήττα. 32.000 ψήφοι έκριναν το μέλλον της Ελλάδος!

Επακολούθησε η επιστροφή του Κωνσταντίνου παρά τις αντιδράσεις των συμμάχων και ιδίως των Γάλλων.

Η νέα κυβέρνηση Δημ. Ράλλη, αλλά με πραγματικό αρχηγό τον Δημ. Γούναρη, παρά τις προεκλογικές της διακηρύξεις και τις νέες συνθήκες που διαμορφώνονταν αποφασίζει να συνεχίσει τη Μικρασιατική Εκστρατεία.

Στο στράτευμα αντικαθίσταται ο αρχιστράτηγος Παρασκευόπουλος με το Στρατηγό Παπούλα. Ακόμη, πολλά εμπειροπόλεμα στελέχη αποστρατεύονται ή εγκαταλείπουν το στράτευμα ως Βενιζελικοί και αντικαθίστανται από απότακτους του 1916-17.

Η πρώτη "επιθετική αναγνώριση" εκδηλώνεται στις 24 Δεκεμβρίου με κατεύθυνση το Εσκή Σεχίρ. Αλλά η ισχυρή τουρκική αντίδραση στην Κοβαλίτσα αναγκάζει τους Έλληνες να συμπτυχθούν. Ήταν η πρώτη ήττα του ελληνικού στρατού με σημαντικές, όμως, επιπτώσεις. Ενεθάρρυνε τους Τούρκους, αποθάρρυνε τους Έλληνες και έκανε πιο σκεπτικούς τους "συμμάχους" για τις πραγματικές δυνατότητες του ελληνικού στρατού να νικήσουν τελικά τον Κεμάλ. Παρά ταύτα, παρά τη δυσμενή στάση των συμμάχων, παρά τα οικονομικά προβλήματα και τη διακοπή των δόσεων του Πολεμικού Δανείου, ο πραγματικός πρωθυπουργός Δ. Γούναρης, απορρίπτει τη γαλλική πρόταση για συμβιβασμό και αποφασίζει συνέχιση του πολέμου.

Έτσι, στις 10 Μαρτίου 1921 η Στρατιά της Μικράς Ασίας επιτίθεται με στόχο να καταλάβει τη γραμμή Εσκή Σεχίρ - Αφιόν Καραχισάρ. Η επίθεση καταλήγει σε ήττα και στα δύο μέτωπα. Εκτός από τις βαριές απώλειες ιδιαίτερα η νίκη στο Ινονού αναπτερώνει τις ελπίδες του Κεμάλ και δίκαια θεωρείται μια από τις πιο κρίσιμες μάχες

του πολέμου και θρίαμβος του Ισμέτ Πασά, του μετέπειτα Ισμέτ Ινονού.

Παρά ταύτα ο Γούναρης σε συμφωνία με τους στρατιωτικούς αποφασίζει τη μεγάλη εκστρατεία. Η μεγαλύτερη εκστρατεία του ελληνικού στρατού που είχε φθάσει τους 220.000 άνδρες, εκδηλώνεται στις 29 Ιουνίου 1921. Το Εσκή Σεχίρ και το Αφιόν Καραχισάρ καταλαμβάνονται, αλλά ο κλοιός γύρω από την Κιουτάχεια, που έχει σκοπό τον εγκλωβισμό και την καταστροφή των τουρκικών δυνάμεων, δεν πετυχαίνει. Ο Ισμέτ Πασάς διαβλέπει τον κίνδυνο και αποσύρει τις δυνάμεις του ανατολικά προς το Σαγγάριο.

Στις 15 Ιουλίου γίνεται το περίφημο πολεμικό συμβούλιο στη Κιουτάχεια με τη συμμετοχή του Κωνσταντίνου και του Γούναρη και αποφασίζεται η συνέχιση της προέλασης προς Αγκυρα!

Την 1η Αυγούστου 1921 η εξόρμηση αρχίζει. Κάτω από μαρτυρικές συνθήκες οι Έλληνες στρατιώτες διασχίζουν την Αρμυρή Έρημο και στις 5 Αυγούστου αρχίζει η διάβαση του Σαγγάριου. Στις 10 Αυγούστου η διάβαση ολοκληρώνεται και αρχίζει η αποφασιστική μάχη προς την Αγκυρα.

Οι ελληνικές δυνάμεις καταφέρνουν να διασπάσουν την πρώτη αμυντική Γραμμή (Σαπάντζα - Καλέ Γκρότο) από την 11η έως 17η και τη δεύτερη (Αρντζί Νταγ - Τσαλ Νταγ), από τη 17η έως 24η Αυγούστου.

Οι επιτυχίες αυτές έγιναν με υπεράνθρωπες προσπάθειες και απaráμιλλο ηρωισμό. Τρεις μαρτυρικές εβδομάδες πεζοπορίας στην έρημο με αφόρητη θερμοκρασία και σκόνη, πολλές φορές χωρίς νερό χωρίς φαγητό. Τα πυρομαχικά που είχαν απομείνει ήταν ελάχιστα.

Η Αγκυρα απέιχε μόλις 60 χλμ.. Όμως, έπρεπε να διασπασθεί η τρίτη αμυντική γραμμή των Τούρκων. Η ελληνική στρατιά είχε φθάσει στα ακρότατα όρια της. Αλλά και οι Τουρκικές δυνάμεις ήταν τελείως εξουθενωμένες. Στην κρίσιμη εκείνη στιγμή ο Πρίγκηπας Ανδρέας, χωρίς έγκριση του αρχιστράτηγου Παπούλα αποσύρει το β' Σώμα Στρατού από την πρώτη γραμμή. Πόσες φορές στην ιστορία οι εξελίξεις κρίνονται από μια απόφαση την τελευταία στιγμή! Σε λίγο η στρατιά υποχωρεί και ξαναπερνά το Σαγγάριο. Η εκστρατεία είχε κριθεί!

Όσα επακολούθησαν ήταν μια συνεχής αγωνιώδης προσπάθεια να λυθεί το αδιέξοδο με συνεχώς επιδεινούμενες συνθήκες. Στο στρατό φούντωνε η κόπωση και η απογοήτευση, τα οικονομικά χειροτέρευαν, ο Κεμάλ ενισχύετο. Η Γαλλία, πλέον, συμμαχεί καθαρά με την κεμαλική Τουρκία (συμφωνία Φραγκλίν Μπουγιόν), εκκενώνει την Κίλικία χαρίζοντας στους Τούρκους σημαντικά αποθέματα οπλισμού. Είχαν προηγηθεί οι Ρώσοι και ακολούθησαν οι Ιταλοί. Η Ελλάδα παραμένει απελπιστικά μόνη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΚΙΔΗΣ

Ο πρώτος αντιστασιακός

(Β' μέρος)

του Δημ. Λαζογιώργου-Ελληνικού

Η πρώτη επαφή με το "θέμα" Κωνσταντίνος Κουκίδης έγινε μέσω ενός ποιήματος που έχει γράψει για αυτόν ο λαμπρός ποιητής που μας έφυγε νέος, ο Βασίλης Κουρής. Το παραθέτω ολόκληρο:

ΩΔΗ ΣΤΟ ΦΡΟΥΡΟ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ

*Στων Μακάρων, όπου περιδιαβαίνεις τα νησιά,
είθε του Απόλλωνα να σ' ευφραίν' η λύρα,
ανδρείε στρατιώτη.*

*Ωραίο να πεθαίνεις για την πατρίδα,
και σάβανό σου τη σημαία
στο κορμί σου τυλιγμένη νά 'χεις
- ωραίο είναι.*

*Τρόπαια ένδοξα στη μνήμη σου δε στήθηκαν,
ουδέ αγάλματά σου.*

*Μα των Καρυάτιδων το δάκρυ
το μνήμα σου εσαεί θ' αδαμαντοστολίζει
και ασπασμό στο μέτωπό σου θ' αποθέτουν
για την ημέρα εκείνη,
που του βαρβάρου το ατσάλι
της Παλλάδος καταπάτησε την πόλη,
και συ,
τη γαλανόλευκη σφραγίζοντας με το φιλί σου,
στους ώμους ετύλιξες
κι απ' το βράχο το άλμα έκανες προς την αθανασία,
"τοῖς κείνων ρήμασι πειθόμενος".*

Η έρευνα που ακολούθησε, μεγάλωσε το θαυμασμό για το παλικάρι αυτό και για τη μοναδική στην παγκόσμια ιστορία ηρωική του πράξη. Ποτέ, όμως, δεν περίμενα αυτό που ακολούθησε, όταν στο τέλος μιας τηλεοπτικής εκπομπής του καναλιού "Τηλε-Τώρα" με τον παρουσιαστή της, Άγγελο Σακέτο, έκανα μιά απλή αναφορά στον ηρωισμό του Κουκίδη. Αμέσως μόλις τέλειωσε η εκπομπή, άρχισαν τα τηλεφωνήματα των τηλεθεατών. Άλλοι ζητούσαν περισσότερα στοιχεία, άλλοι κάτι είχαν να προσθέσουν, άλλοι ζητούσαν να τιμηθεί ο ήρωας, όπως του άξιζε, άλλοι απορούσαν γιατί δεν είχαν ξανακούσει γι' αυτόν, κλπ.

Τότε ήρθε άλλη μία σημαντική πληροφορία. Ο Κων.

Κουκίδης ήταν ή μικρασιάτης ή μικρασιατικής καταγωγής. Και εφ' όσον πήγε στρατιώτης το 1940 μπορεί, σαν μικρασιάτης πρόσφυγας, να μην είχε γεννηθεί μέσα στα όρια του νεότερου ελληνικού κράτους αλλά στο έδαφος της Μικράς Ασίας και, επομένως, να μην είχε δηλωθεί σε κάποιο μητρώο δήμου ή κοινότητας. Ναί, αλλά στο στρατό πώς πήγε; Δεν έπρεπε να αναφέρεται στο αρχείο κάποιας μονάδας;

Διάφοροι φίλοι ανέλαβαν τότε να μας βοηθήσουν κι άρχισαν να έρχονται σε επαφή με Κουκίδηδες της Βόρειας Ελλάδας: Ξάνθη, Κομοτηνή, Καβάλα, Θεσσαλονίκη. Τίποτε. Σκοτάδι και πάλι σκοτάδι. Και σε λίγο μια τρομερή κεραμίδα: Μάθαμε ότι πολλοί Κουκίδηδες, οικογένειες ολόκληρες, είχαν στη δεκαετία του 1950 μεταναστεύσει άλλοι στην Αυστραλία, άλλοι στην Αμερική, τον Καναδά ή τη Γερμανία. Πού και πώς να ψάξει τώρα κανείς; Από τις προξενικές αρχές του ελλαδικού κράτους -το ξέραμε καλά αυτό- δεν μπορούσαμε να περιμένουμε τίποτε! Μόνο ο Θεός και η καλή μοίρα του Κουκίδη μπορούσαν να βοηθήσουν...

Μια μέρα επικοινωνεί μαζί μου ένας άγνωστός μου μέχρι τότε κύριος. Είχε μάθει από κάποιον κοινό φίλο ότι ασχολούμαστε με το θέμα και ήθελε στοιχεία. Του είπα σε ποιο σημείο βρισκόμαστε, του εξήγησα τις δυσκολίες, τις μεταναστεύσεις των ενδεχόμενων συγγενών του Κουκίδη κλπ. Δεν είπε τίποτε, σε λίγες μέρες, όμως, μου ξανατηλεφώνησε, για να μου πει ότι ένας φίλος του δημοσιογράφος στην Αυστραλία, τον οποίο είχε ενημερώσει, τον ειδοποίησε πως ανακάλυψε δύο αδέρφια γέροντες, Έλληνες 85 περίπου ετών, που ζούσαν αποτραβηγμένοι σε ένα γηροκομείο μιας επαρχιακής πόλης της Αυστραλίας. Οι γέροντες αυτοί έλεγαν πως είχαν μεταναστεύσει στην άλλη άκρη της γης πριν από το 1940 και πως είχαν κι έναν μικρότερο αδελφό -που, όμως, χάθηκε στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Εν τω μεταξύ, συνέχιζαν να μαζεύονται, από πολλές πλευρές, κι άλλες "ενδείξεις". Παράδειγμα ένα ακόμη ποιήμα, γραμμένο από το γνωστότατο και πολύ διακεκριμένο πατρινό λογοτέχνη και ιστορικό της Πάτρας, Κώστα Τριανταφύλλου.

Αυτά και άλλα στοιχεία, λοιπόν, συγκεντρώθηκαν

σιγά σιγά για τον Κωνσταντίνο Κουκίδη. Το σύνολό τους, όμως, έκανε την όλη υπόθεση πιο εξοργιστική. Τόσοι και τόσοι άνθρωποι, -ο αρχιεπίσκοπος, δημοσιογράφοι και εφημερίδες, συγγραφείς και ποιητές να αναφέρονται σ' αυτόν τον ήρωα και την πράξη του, κι όμως να μη βρίσκεται κανένα ίχνος εγγραφής του σε δημοτολόγιο. Και καλά με τα δημοτολόγια, αν είχε γεννηθεί στη Μ. Ασία και τον έφεραν εδώ μωρό ή αν είναι καταχωρημένος σε άγνωστα σε μας μητρώα αρρένων κάποιου χωριού ή και κωμόπολης της Μακεδονίας, της Θράκης κλπ... Με τα στρατιωτικά αρχεία, όμως, τι συνέβαινε; Γιατί δε βρισκόταν πουθενά γραμμένος, όπως όλοι οι στρατιώτες;... Όλος ο κόσμος να μιλά και να γράφει γι' αυτόν και κανείς να μην μπορεί να μας τον "δείξει"; Τι συνέβαινε;

Πολλά τα ερωτηματικά και οι απορίες, για μας, όμως, ήταν πια δεδομένο: Δεν μπορούσαμε να κάνουμε τίποτε άλλο από το να συνεχίσουμε να ρωτάμε. Τους πάντες. Ιδιαίτερα τους μεγαλύτερους στην ηλικία. Και μια μέρα... έγινε το θαύμα. Ρωτώντας κάποιον γνωστό, ακούω τη φωνή του φίλου συγγραφέα Σπύρου Μήλα:

- Όταν είμαι εγώ εδώ, γιατί και ρωτάς άλλους; Τι θέλεις να μάθεις για τον Κουκίδη;
- Γιατί, ξέρεις τίποτε γι' αυτόν;
- Ήταν φίλος μου!

Μεγάλε Θεέ, το έκανες το θαύμα σου! Όλο τον κόσμο ψάχναμε και η λύση ήταν μπροστά μας!

- Σοβαρολογείς;

- Απόλυτα!

Κλείσαμε ραντεβού, ένα μαγνητόφωνο επιστρατεύτηκε, και ο Σπύρος Μήλας, -γνωστότατο στέλεχος της Αντίστασης, 82 ετών σήμερα αλλά θαλερότατος και με εμφάνιση το πολύ 65άρη- μίλησε μπροστά στο μικρόφωνο:

"Γνωριστήκαμε στο Δαδί, την Αμφίκλεια. Εγώ, σαν αριστερός, ήμουν εξορία, σαν τεχνικό, όμως, με κάλεσαν να επιστρατευτώ στην αεροπορία. Όταν έσπασε το μέτωπο, οι πολεμιστές του Αλβανικού επέστρεφαν στα σπίτια τους με τα πόδια. Πολλοί, μάλιστα, παρέδωσαν το όπλο τους και έφυγαν, αμέσως μόλις έσπασε το μέτωπο, χωρίς να περιμένουν την επίσημη υπογραφή της συνθηκολόγησης. Από αυτούς και ο Κουκίδης. Στο Δαδί συνάντησα αρκετούς, ανάμεσά τους και τον Κουκίδη, τον Κωνσταντή, όπως τον έλεγα, μετά που γνωριστήκαμε και κατεβαίναμε παρέα...

Όπλο δεν κρατούσε, όπως και κανένας άλλος από όσους κατέβαιναν, δεν ήταν, όμως, από αυτούς που το πέταξαν. Απλώς, μετά το σπάσιμο του μετώπου το είχε κι αυτός παραδώσει στη μονάδα του... Αν τα έπαιρναν μαζί τους θα ήταν κλοπή... Και οι μονάδες τα παρέδιδαν μετά σε κάποιον πρόεδρο κοινότητας χωριού, έτσι ώστε να μη τους βρουν οπλισμένους στο δρόμο οι Γερμανοί και τους εκτελέσουν...

Πόντιος αυτός στην καταγωγή, μικρασιάτης εγώ, ταιριάξαμε... Κατέβαινε από την Αλβανία, όπου είχε ήδη πολεμήσει με το 34ο Σύνταγμα, στο οποίο έστελναν τότε όλους τους στρατεύσιμους Μικρασιάτες και του οποίου τα αρχεία δεν υπάρχουν πια, γιατί καταστράφηκαν με τη συνθηκολόγηση, ίσως για να μην πέσουν στα χέρια του κατακτητή.

Ήταν από το Πέραμα ή το Κερατσίνι, όπου είχε εγκατασταθεί η οικογένειά του, που πριν έμενε στην Κοκκινιά... Έτυχε να γνωρίζει και κάτι φίλους μου από το Πέραμα κι έτσι συνδεθήκαμε περισσότερο...

Έμαθε ότι εγώ ήμουν αριστερός, ο ίδιος, όμως, ήταν ακομμάτιστος. Ένα πάρα πολύ καλό προοδευτικό παιδί, μιά φυσιογνωμία που του άρεσε ο ηρωισμός...

Αδύνατος και όχι πολύ ψηλός, όχι πολύ δεμένος, γύρω στο 1,67 και φαινόταν γύρω στα 20 περίπου, μπορεί, όμως, να ήταν και μεγαλύτερος. Καλός χαρακτήρας, πατριώτης, ανύπαντρος φυσικά, παιδί που ήθελε να κάνει κάτι στη ζωή του, αλλά κάτι το καλό... Μου είπε ότι είχε γεννηθεί εδώ και όχι στη Μικρασία. Επιμένω σ' αυτό... Στο σχολείο είχε πάει μιά-δυό τάξεις στο Γυμνάσιο και νομίζω ότι δούλευε σε

οικοδομές. Τον είχα ψυχολογήσει σαν παλικάρι και σαν σταθερό χαρακτήρα. Ήσουν σίγουρος γι' αυτόν ότι θα κάνει όποια δουλειά αναλάβει...

Όταν συναντηθήκαμε στην Αμφίκλεια φορούσε την απλή στολή του στρατιώτη και όχι τη φουστάνελα του εύζωνα. Δεν ήταν εύζωνας... Φορούσε χακί παντελόνι, χιτώνιο και γκέτες...

Έγινε κι ένα επεισόδιο στο δρόμο, επειδή μερικοί γερμανόφιλοι αξιωματικοί ήθελαν να παραδώσουν στους ναζί κάτι πυρομαχικά και σοβαρό οπλισμό, που βρισκόταν σε μιά μονάδα. Εγώ με ορισμένους άλλους σημνίτες και αξιωματικούς που ήταν πατριώτες, ξεσηκωθήκαμε να μην το επιτρέψουμε. "Ρε παιδιά, λέω, πρέπει να τα κάψουμε. Βάλτε τους φωτιά και ρίξτε τα στο ποτάμι". Τότε, οι γερμανόφιλοι με βουτάνε και ήθελαν να με φάνε. Ο Κουκίδης, όμως, συνεννοείται με τους άλλους, βουτάει ένα όπλο και λέει: "Μην τον πειράξετε, γιατί θα σας σκοτώσω όλους." Έτσι με αφήσανε και φύγανε...

Στην Αθήνα δε φτάσαμε μαζί. Χωρίσαμε στην Ελευσίνα. Δεν πήγε σε καμία μονάδα να παρουσιαστεί. Όλα είχαν διαλυθεί. Γι αυτό πήγε απλώς στο σπίτι του, στο Πέραμα ή το Κερατσίνι... Εγώ του είχα δώσει τη διεύθυνσή μου και έτσι ήρθε και με βρήκε αυτός, γιατί λογαριάζαμε να πάμε στη Μέση Ανατολή μέσω Κρήτης...

Την παραμονή που οι αρχές θα παρέδιδαν την Αθήνα, του λέω:

"Έρχονται οι Γερμανοί. Οι κυβερνώντες θα παραδώσουν την πόλη της Αθήνας. Εμείς δεν πρέπει να μείνουμε απαθείς."

"Βεβαίως και δε θα μείνουμε απαθείς", μου λέει. "Θ' αντισταθούμε. Τί απόγονοι του '21 είμαστε... Θα δεις..."

Και την άλλη μέρα από την παράδοση μαθαίνω ότι κάποιοι στην Ακρόπολη τυλίχτηκε με την ελληνική σημαία και έπεσε από το βράχο. Δεν ήξερα, τότε, ότι αυτός ήταν ο Κουκίδης. Το έμαθα 2-3 ημέρες αργότερα, που πήγα στο Κερατσίνι να τον βρώ...

Όταν έμαθα πως αυτός που έπεσε ήταν ο

Κωνσταντής, πήγα στο μέρος όπου έπεσε, να ρίξω ένα τριανταφυλλάκι. Ρώτησα και μου είπαν ότι τον είχε μαζέψει ο δήμος και ότι από κει τον πήγαν κατευθείαν σε κάποιο νεκροταφείο, όπου και τον θάψανε, χωρίς προφανώς να γνωρίζει κανείς εκείνη τη στιγμή το όνομά του... Πιστεύω ότι έδωσε τη ζωή του σαν ιερό σάλπισμα έναρξης ενός αγώνα, γι αυτό και τον θεωρώ ως τον πρώτο αντιστασιακό. Ήταν ο στρατιώτης που δεν υπέγραψε συνθηκολόγηση, αλλά συνέχισε τον πόλεμο αυτοδύναμος και με προσφορά ζωής. Αυτοδύναμος και αυτοκίνητος έκανε ένα ιερό σάλπισμα για την ελευθερία. Συνθηκολόγηση για τον Κουκίδη δεν υπήρξε. Όταν βασιλιάς, πρωθυπουργός, οι αρχές, είχαν φύγει, αυτός είπε: "Εμείς εδώ συνεχίζουμε τον αγώνα". Ήταν στρατιώτης και έμεινε στρατιώτης.

Μετά και από αυτή τη θεμελιακή μαρτυρία τι να πει κανείς; Πώς να χαρακτηρίσει εκείνους που μέχρι τώρα σαμποτάρουν κάθε ενέργεια για να τιμηθεί αυτό το παλικάρι; Και πώς να χαρακτηρίσει -πώς να στηλιτεύσει καλύτερα- την "αδιαφορία" εκείνων των κρατικών παραγόντων, που όσο ακόμη ζούσαν οι επικεφαλείς και οι άνδρες του γερμανικού αποσπάσματος που στις 27 Απριλίου του 1941 ανέβηκαν στην Ακρόπολη, δεν έκαναν καμία απολύτως ενέργεια να τους βρουν, και να έχουν, έτσι, από "πρώτο χέρι" την αλήθεια και την περιγραφή των όσων συνέβησαν;

Ο Κωνσταντίνος Κουκίδης υπήρξε λοιπόν. Μόνο που οι πάντα αγνώμονες Έλληνες της χαμοζωής του καιρού μας, οι μεταπολεμικοί και τα παιδιά τους, που έχουν παραδοθεί στην αντιπνευματικότητα, τη μαλακότητα, τον εντελώς υλιστικό τρόπο διαβίωσης, τις επενδύσεις, τα εξοχικά σπίτια, τα διπλά αυτοκίνητα, τα ρούχα με ταμπέλα και πατέντα, τις εξωσυζυγικές δραστηριότητες, τις δεξιώσεις με το άφθονο φαγητό, το πνίξιμο και την εξαφάνιση των αρχών με τις οποίες όχι μόνο έζησαν αλλά και μεγαλούργησαν οι πρόγονοι - γενιές και γενιές Ελλήνων-, αδιαφόρησαν και αδιαφορούν γι' αυτόν. Για ήρωες θα μιλάμε τώρα; Θάψτε τον, ξεχάστε τον, αγνοήστε τον! Μας ενοχλεί...

Ανατολί

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΩΝ - ΙΜΒΡΙΩΝ & ΓΕΝΕΛΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ: ΔΟΪΡΑΝΗΣ 130 - 132 Τ.Κ. 176 73, ΚΑΛΛΙΘΕΑ

ΠΡΟ-ΠΟ

ΛΟΤΤΟ

**ΚΑΝΕ
ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ ΣΟΥ...
ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ**

Στην Υπηρεσία
του Αθλητισμού
και του Γκολφτισμού

**ΓΡΑΦΤΕΙΤΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΟΠΙΑ
ΕΝΙΣΧΥΣΤΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΜΑΣ**

Τά τεύχη της πρώτης περιόδου της Έλλοπίας (20-230),
όπως επίσης και τά τεύχη της δευτέρας περιόδου (240-370)
διατίθενται στην τιμή των 10.000 δρχ. αντίστοιχα.

Οί ενδιαφερόμενοι μπορούν νά επικοινωνοῦν
στόν ἀριθμό 01-65.19.728

ή νά γράψουν στην ταχυδρομική διεύθυνση της Έλλοπίας.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

του Γιώργου Βοσκόπουλου

Κατά πολλούς, η εθνική στρατηγική είναι συνυφασμένη μόνο με εξοπλιστικά προγράμματα και "έξυπνα όπλα", ωστόσο αυτό αποτελεί μόνο ένα σκέλος, μία παράμετρο της "αμυντικής εξίσωσης", στην οποία συνυπολογίζονται παράμετροι, που έχουν να κάνουν με την ισχύ ενός έθνους στο ψυχολογικό πεδίο και τη θέλησή του να αντισταθεί σε επιχειρούμενους πολιτιστικούς τραμπουκισμούς, ειδικά σε βάρος μικρών "παικτών" στο διεθνή πολιτικό στίβο.

Η εθνική συνειδητοποίηση της νεολαίας και η θέλησή της να αντισταθεί στην πολιτιστική και πολιτική αλλοτρίωση αποτελεί σημαντικό πολλαπλασιαστή ισχύος των έμψυχων πόρων μίας οντότητας.

Μεταξύ αυτών το σημαντικότερο, ίσως, εθνικό

κεφάλαιο αποτελούν οι νέοι και η θέλησή τους να αντισταθούν στις "λύσεις-παγίδες", που εύκολα προτείνουν ορισμένοι πολιτικοί ταγοί της χώρας, δηλαδή τον ενδοτισμό και τις υποχωρήσεις στα εθνικά ζητήματα.

Παρατηρείται από πλευράς ενός μέρους των πολιτικών ελίτ, που διαχειρίζονται τα κοινά, προσπάθεια να αποπροσανατολιστούν οι νέοι, ώστε να μετριάστούν οι αντιδράσεις στις λύσεις-πακέτο, που προτείνονται για το Αιγαίο και το Κυπριακό, λύσεις-προϊόντα της μυστικής διπλωματίας, αλλά και της διπλωματίας του εξαναγκασμού.

Οι νέοι ενημερώνονται από τα ΜΜΕ για τα τεκταινόμενα επιλεκτικά, συχνά όταν τα περιθώρια αντίδρασης από την κοινή γνώμη είναι περιορισμένα. Η λεγόμενη "ατζέντα ενημέρωσης" διαμορφώνεται είτε με αμφιβόλου αξίας κριτήρια τηλεθέασης είτε με κριτήρια αποπροσανατολισμού, προκειμένου να μην δοθούν ερείσματα στη νεολαία για αμφισβήτηση πολιτικών αποφάσεων, οι οποίες βλάπτουν τον τόπο.

Με βάση αυτό το σκεπτικό, παρατηρεί κανείς συχνότατα ότι τα εθνικά θέματα, οι κατά καιρούς έντονες τουρκικές προκλήσεις και δηλώσεις δε βρίσκονται στην κορυφή της ιεράρχησης θεμάτων της ατζέντας ενημέρωσης, με αποτέλεσμα η ενημέρωση επ'αυτών

να είναι υποδόρια, προκειμένου η χώρα μας "να μην ακολουθήσει σε ένταση τους γείτονες" και να διατηρήσει "χαμηλό προφίλ".

Για παράδειγμα, το χαστούκι που δέχτηκε η κ. Παπανδρέου-Λιάνη έσπασε όλα τα ρεκόρ τηλεθέασης, απλά διότι τα ΜΜΕ το επέβαλαν και όχι γιατί απέτελεσε συμβάν με ιδιαίτερη σημειολογική σημασία στο πολιτικό πεδίο.

Αντίθετα, η αποκάλυψη της "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑΣ" για τη δράση των τούρκων εμπρηστών στα νησιά μας, δεν είχε την ίδια απήχηση στα κανάλια και δε γέμισε, όπως θα όφειλε, τα "παράθυρά" τους.

Δυστυχώς, ούτε και η παραδειγματική τιμωρία δύο ελλήνων αξιωματικών, ενός καταδρομέα στη Μυ-

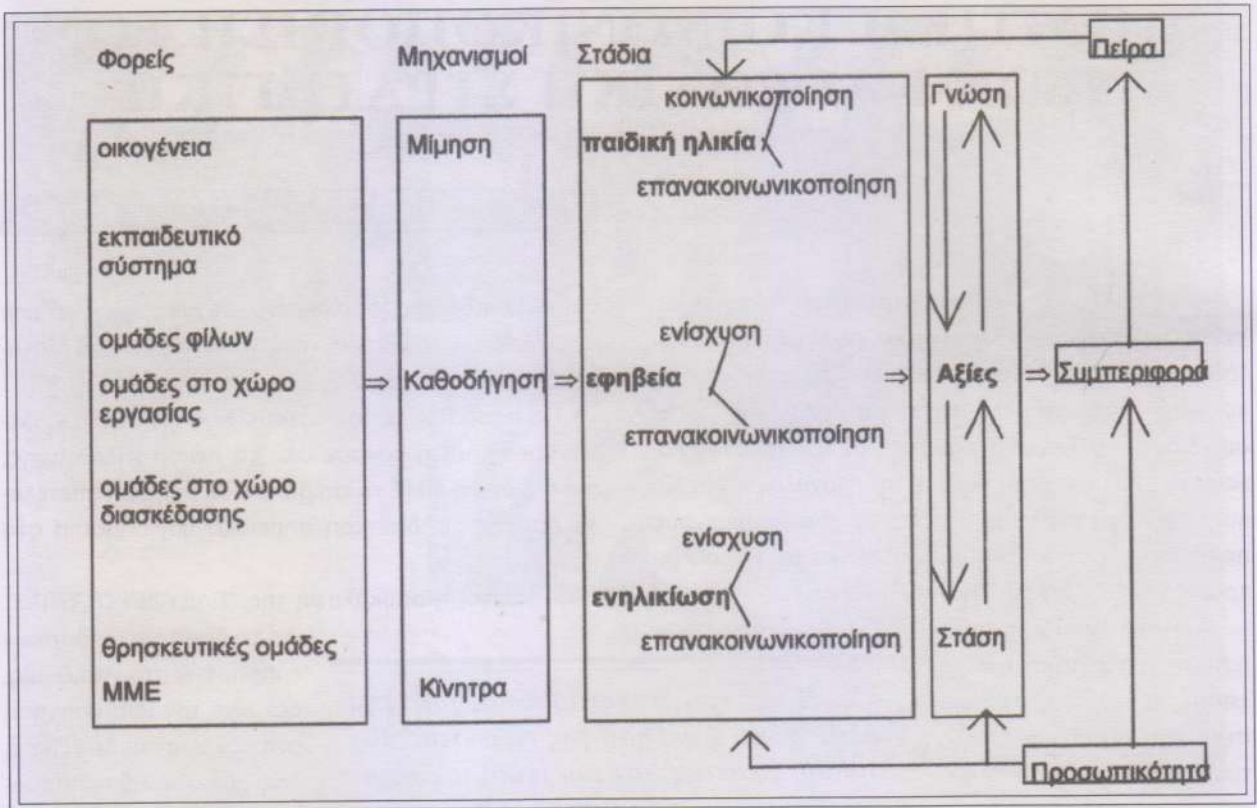
τηλήνη (25η Μαρτίου) και έτερου στην Αλεξανδρούπολη (28η Οκτωβρίου) σχολιάστηκε από τους διαμορφώνοντες την ατζέντα ενημέρωσης, καθώς θεώρησαν ότι τέτοια παραδείγματα "δηλητηριάζουν" τους νέους και αποτελούν "εθνικιστικές εξάρσεις", όπως κάποιοι αδαείς κονδυλοφόροι τις βάφτισαν.

Το ζητούμενο είναι πώς οι νέοι θα λάβουν τα σωστά μηνύματα, πώς θα τα επεξεργαστούν και πώς θα εντοπίσουν αυτά που πραγματικά τους αφορούν.

Παρατίθεται ο παρακάτω πίνακας, ως μοντέλο πολιτικής κοινωνικοποίησης¹, με σκοπό τη κατανόηση του τρόπου διαμόρφωσης από πλευράς των νέων πολιτικής κουλτούρας, συμμετοχής στα κοινά και τελικά διαμόρφωσης προσωπικής ή "εθνικής" κοσμοθεωρίας".

Η πολιτική κοινωνικοποίηση των νέων, η συμμετοχή τους στα πολιτικά δρώμενα αλλά, κυρίως, η στάση που θα κρατήσουν απέναντι στο μοντέλο εξουσίας και στις επιλογές των πολιτικών ελίτ, είναι συνάρτηση της γαλούχησής τους, κυρίως, μέσα από το εκπαιδευτικό σύστημα, των αρχών με τις οποίες θα εμποτιστούν από τις οικογένειές τους και των αντιδράσεών τους στα ερεθίσματα / κειεύσματα που λαμβάνουν από τα ΜΜΕ (οι κύριοι φορείς πολιτικής κοινωνικοποίησης). Τα

"...Η εθνική συνειδητοποίηση της νεολαίας και η θέλησή της να αντισταθεί στην πολιτιστική και πολιτική αλλοτρίωση αποτελεί σημαντικό πολλαπλασιαστή ισχύος των έμψυχων πόρων μίας οντότητας...."

ΠΙΝΑΚΑΣ. Μοντέλο πολιτικής κοινωνικοποίησης σύμφωνα με Rush M., (*Politics and Society: An Introduction to Political Sociology, Harvester Wheatsheaf, London, 1992*).

τελευταία, σταδιακά και λόγω των ανεπαρειών του εκπαιδευτικού συστήματος, αποκτούν μεγαλύτερη επιρροή στη νεολαία και επηρεάζουν τη διαμόρφωση της πολιτικής και πολιτιστικής τους κουλτούρας.

Οι 3 κύριοι μηχανισμοί κοινωνικοποίησης του νέου λειτουργούν μέσα από το σύνολο της κοινωνικής ζωής του (εργασία, φιλικό περιβάλλον, σχολείο, ενημέρωση). Η λειτουργία τους καθορίζεται από τα ερεθίσματα / αρχές που απέκτησαν μέσω των φορέων. Οι εν λόγω 3 μεταβλητές δεν είναι ισοβαρείς, καθώς δεν έχουν το ίδιο ειδικό βάρος στη διαμόρφωση πολιτικής και εθνικής κουλτούρας του νέου. Η δε σημασία τους μεταβάλλεται από τη μία κοινωνία στην άλλη ή από τη μία ομάδα νέων στην άλλη (π.χ. μαθητές, φοιτητές, εργαζόμενοι). Οι νέοι συχνά μιμούνται τη συμπεριφορά και τις αντιδράσεις των μεγαλύτερων, τους οποίους θεωρούν πρότυπα και των οποίων τη συμπεριφορά εξιδανικεύουν. Οι εν λόγω νόρμες συμπεριφοράς των μεγαλύτερων αποτελούν μοντέλα για τις νεότερες γενιές και τους καθοδηγούν στη μετέπειτα κοινωνική τους ζωή.

Ο Μ. Rush υποστηρίζει ότι η γνώση, οι αξίες και η στάση των νέων είναι σε "σημαντικό βαθμό προϊόν της διαδικασίας κοινωνικοποίησης". Τα πιστεύω, οι αξίες και η προσωπική τους ιδεολογία διαμορφώνονται περισσότερο από μία φορά στη ζωή τους.

Η κοινωνικοποίηση μπορεί, συνεπώς, να περιλαμβάνει επανα-κοινωνικοποίηση, που μπορεί να λάβει χώρα σε κάποιο μεταγενέστερο στάδιο της ζωής του νέου (πχ. φοιτητικά χρόνια, στρατός, χώρος εργασίας).

Με βάση τις αξίες και τα προσωπικά πιστεύω του νέου διαμορφώνονται και οι αντιδράσεις του σε πολιτικά φαινόμενα και πολιτικές αποφάσεις των ελίτ, που διαχειρίζονται την εξουσία. Ωστόσο, πολιτικοί κοινωνιολόγοι υποστηρίζουν ότι το θεμέλιο της πολιτικής συμπεριφοράς των νέων "χτίζεται" στα πρώτα στάδια της ζωής τους².

Αν σε αυτά τα στάδια δε μεταγγισθούν στο νεαρό έφηβο ιδέες, όπως πατριδα, καθήκον, εθνική συνείδηση, και δεν αναπτυχθούν αισθήματα φιλοπατρίας, τα οποία είναι καθόλα νόμιμα, τότε ο νέος γίνεται απαθής, εσωστρεφής και βορά του διεθνισμού. Ο τελευταίος δεν πρέπει να απορρίπτεται με συνοπτικές αφοριστικές διαδικασίες, αλλά να προσαρμόζεται, να "φιλτράρεται" και να διαμορφώνεται στην πράξη με τέτοιο τρόπο, ώστε να τονίζεται η ιδιαιτερότητα των νέων ως Ελλήνων, πάντα με σεβασμό στην "διαφορετικότητα" και ξεχωριστή πολιτισμικότητα των άλλων (πολιτισμικός πλουραλισμός), ώστε να υπάρχει μία υγιής ισορροπία, που να μην επιτρέπει την εμφάνιση σωβινιστικών ή ξενοφοβικών αντιλήψεων αλλά ούτε

και του "νεο-ραγιαδίκου συνδρόμου".

Προκειμένου να συμβεί αυτό, θα πρέπει οι πολιτικές ελίτ να απορρίψουν το παραπλανητικό "δίλημμα", που επιβάλλει επιλογές μεταξύ 'ασπρου και μαύρου, μεταξύ επιβίωσης μέσω της ολοκληρωτικής αφομοίωσης και δήθεν εθνικιστικής υστερίας, ψευτο-δίληματα που δημιουργούν "αδιέξοδα" στους νέους, με αποτέλεσμα άλλοι να φανατίζονται και άλλοι να ενδίδουν στον ενδοτισμό.

Οι επιλογές της νεολαίας απέχουν πολύ από το να περιορίζονται μεταξύ δύο ακραίων καταστάσεων, μεταξύ της διαπάλης "Τζιχάντ εναντίον Μασ", όπως υποστήριξε πρόσφατα σε συνέντευξή του στην "Καθημερινή" ο αμερικανός διανοητής R.Barber³.

Ωστόσο, οφείλει κανείς να συμφωνήσει απόλυτα με το διακεκριμένο διανοητή ότι πράγματι "η σημερινή παγκόσμια αποικιοκρατία εισβάλλει από την τηλεόραση, το ραδιόφωνο, τις εφημερίδες, στον τρόπο που τρώμε". Είναι η λεγόμενη "παγκόσμια κουλτούρα"⁴, που τείνει να υποκαταστήσει τις εθνικές κουλτούρες και τις εθνικές ιδιαιτερότητες των λαών, με σκοπό να εξυπηρετήσει ηγεμονικούς στόχους. Η εν λόγω πολιτιστική ισοπέδωση, σύμφωνα με τον R. Schwarzenberg, και "η εξομοίωση του τρόπου ζωής κινδυνεύει να συντρίψει τις εθνικές κουλτούρες και, τελικά, την ίδια την προσωπική άνθηση".

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΛΙΤ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Σύμφωνα με τον M. Rush, με την άνοδο στην εξουσία μίας πολιτικής ελίτ, η οποία έχει θέσει νέους προσανατολισμούς και έχει υιοθετήσει μία νέα κοσμοθεωρία (πχ. εκσυγχρονισμός, διεθνισμός) "νέες ιδεολογικές αξίες εμφανίζονται στο προσκήνιο". Η εν λόγω πολιτική ελίτ θέτει ως στόχο, προκειμένου να προωθήσει τα ιδεολογικά της πιστεύω και να ενταχθεί στη λεγόμενη οριζόντια κουλτούρα, "την επανακοινωνικοποίηση (βλ. Πίνακα) της νεολαίας, προκειμένου αυτή να υιοθετήσει μία συνεργατική προσέγγιση στα νέα δεδομένα, στις νέες αξίες, αλλά και στην επανακοινωνικοποίηση των μεγαλύτερων γενεών, προκειμένου να μεταβάλλουν τις αξίες τους και να απορρίψουν την παλαιά ιδεολογία (ως λόγου χάρη "εθνικιστική")"⁵.

Προκειμένου να επιτευχθεί αυτό, "το καθεστώς θα αποπειραθεί να ενισχύσει τον ιδεολογικό έλεγχο (της κοινωνίας και, ως εκ τούτου, των νέων) μέσω μιας αδιάκοπης διαδικασίας κοινωνικοποίησης, ειδικά στους χώρους εργασίας και στα ΜΜΕ"⁶.

Αυτό, σύμφωνα με τον συγγραφέα, επιβάλλει "νόρμες συμπεριφοράς", καθώς η συμπεριφορά των πολιτών αναμένεται να "συμμορφωθεί / αναμορφωθεί,

"...Η "νέα φιλοσοφία" επέβαλε τον εξοστρακισμό και τη de facto ποινικοποίηση λέξεων, όπως πατρίδα, πατριωτισμός, ελληνικός πολιτισμός, οι οποίες απερρίφθησαν ως "ελληνο-κεντρικές" και "εθνικιστικές" ιδεολογίες, που καθιστούσαν τη χώρα μας ξένο σώμα στο "παγκόσμιο χωριό"...."

εκφράζοντας τις καθορισμένες από τις πολιτικές ελίτ ιδεολογικές γραμμές"⁷, διαδικασία αναγκαία για τις πολιτικές ελίτ, καθώς η πολιτική κοινωνικοποίηση είναι συνδεδεμένη με την πολιτική συμπεριφορά και πολιτική συμμετοχή⁸ του νέου.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Στη χώρα μας, ένα φιλελεύθερο, δυτικού τύπου καθεστώς, κυριαρχεί μετά το 1981 ένα κόμμα, του οποίου η εξωτερική πολιτική, με όλες τις αδυναμίες της, εμφάνισε ένα πατριωτικό πρόσωπο, με επίκεντρο το εθνικό συμφέρον. Αποτέλεσμα αυτού ήταν η ανάσχεση του τουρκικού επεκτατισμού το 1987, με την επίδειξη πυγμής και ανυποχώρητης στάσης στο Αιγαίο.

Ωστόσο, με την άνοδο στην εξουσία της ομάδας των λεγόμενων εκσυγχρονιστών, υιοθετήθηκε μία νέα προσέγγιση σε ζητήματα υψηλής πολιτικής, που υπαγορεύθηκε από μία μορφή δυτικού διεθνισμού. Έτσι, εμφανίστηκαν "νέες ιδέες", "νέες αξίες" και δοξασίες, νέα δυναμική στο πεδίο της εξωτερικής πολιτικής, την οποία έπρεπε να ασπαστούν οι νέοι, προκειμένου να διαπλαστεί το φρόνημά τους και να ελεγχθούν οι αντιδράσεις τους.

Η "νέα φιλοσοφία" επέβαλε τον εξοστρακισμό και τη de facto ποινικοποίηση λέξεων, όπως πατρίδα, πατριωτισμός, ελληνικός πολιτισμός, οι οποίες απερρίφθησαν ως "ελληνο-κεντρικές" και "εθνικιστικές" ιδεολογίες, που καθιστούσαν τη χώρα μας ξένο σώμα στο "παγκόσμιο χωριό". Ταυτόχρονα, ο διεθνισμός ταυτίστηκε με την πρόοδο και την ευημερία του τόπου, δημιούργησε "μονόδρομους", "αδιέξοδα" και στεγανά στον τρόπο θεώρησης της διεθνούς πραγματικότητας, χαρακτηριστικά παραδείγματα ιδεολογικού εξτρεμισμού.

Τα σχολικά εγχειρίδια "εξαγνίστηκαν", καθώς αναφορές σε γεγονότα που σημάδευσαν την πορεία του έθνους, άρχισαν να λαμβάνουν τη μορφή άτυπης, συνοπτικής ενημέρωσης, όπου οι εξ ανατολών γείτονες έπρεπε να "αποκατασταθούν" στη μνήμη του ελληνικού λαού, προκειμένου να αποκατασταθεί η

“...Χρέος των πανεπιστημιακών δασκάλων, των ανθρώπων που αποτελούν την ιθύνουσα κουλτούρα, είναι να συμβάλλουν στην εθνική ανάταση του λαού και όχι να γίνουν φερέφωνα ξένων κέντρων, που στοχεύουν στην “πολιτιστική ομογενοποίηση” των μικρών λαών, εν ονόματι του διεθνισμού και του υπερεθνισμού...”

“συναισθηματική ισορροπία” (σύμφωνα με τη θεωρία επίλυσης συγκρούσεων) μεταξύ του θύτη και του θύματος.

Η μνήμη των νέων έπρεπε να “σβηστεί” επιλεκτικά, το αρχαίο ελληνικό πνεύμα έπρεπε να περιθωριοποιηθεί, το δε βυζαντικό τμήμα της ιστορικής μνήμης των νέων να ισοπεδωθεί και αποκοπεί από τη φυσιολογική συνέχειά του.

Αυτό που παρατηρείται ουσιαστικά είναι μία “εθνικάθαρηση”, μία “εθνογένεση” ενός Νεο-έλληνα αδιάφορου, υποχείριου του πολιτιστικού ιμπεριαλισμού, που επιβάλλεται από κέντρα εξουσίας, τα οποία υποθάλπουν την ανισότητα στο διακρατικό επίπεδο.

Ηθικός αυτουργός αυτής της εθνικής αλλοτρίωσης είναι η πολιτεία με την ανικανότητά της ή απροθυμία της να ενημερώσει το νέο για τα εθνικά θέματα και τους υπαρκτούς κινδύνους για την πολιτιστική μας ταυτότητα.

Πόσες φορές ενημερώνονται οι στρατευμένοι νέοι για τα εθνικά θέματα και τους κινδύνους που αντιμετωπίζει η χώρα μας στη “βαλκανική πυριτιδαποθήκη”; (προσωπική γνώμη του γράφοντος είναι ότι η πιο εποικοδομητική μέρα της στρατιωτικής του θητείας ήταν η ημέρα κατά την οποία εκπρόσωπος του Υπουργείου επεσκέφθη μονάδα στο Ρέθυμνο - Νοέμβριος 1988 - και ενημέρωσε τους οπλίτες για τις διμερείς

διαφορές Ελλάδας-Τουρκίας και, πιο συγκεκριμένα, για το πρόβλημα της υφαλοκρηπίδας.)

Δε θα όφειλε, άραγε, το Υπουργείο Εθνικής Αμυνας να ενημερώνει τη νεολαία, που καλείται σήμερα να προσφέρει δύο πολύτιμα χρόνια από την παραγωγική της ζωή στην υπηρεσία της πατρίδας, για το τι ακριβώς καλούμεθα να αντιμετωπίσουμε στο Αιγαίο και στην Κύπρο;

Δεν πρέπει να γνωρίζει ο κάθε οπλίτης, για ποιο λόγο καλείται να συνεισφέρει στην ασφάλεια της πατρίδος του; Δεν οφείλει η πολιτεία να τον ενημερώσει για ποιο λόγο είναι επιβεβλημένη η στρατευούσά του;

Μήπως και αυτό αποτελεί λανθάνουσα μορφή “εθνικισμού”; Δυστυχώς, για ορισμένους πολιτικούς ταγούς γενικοί αφορισμοί, όπως “εθνικισμός”, “εθνικιστική υστερία”, “υπερ-πατριώτες”, χρησιμοποιούνται κατά κόρον, αποτελώντας “ιδεολογικό ζουρλομανδύα”, που αποπειράται να “δέσει” όλους αυτούς, που εκφράζουν μία “ιδεολογική διαφορετικότητα” (με τον ίδιο τρόπο που αφανίζονται-μόνο που εδώ πρόκειται για φυσική εξόντωση- οι Κούρδοι στην Τουρκία, καθώς εκφράζουν μία εθνολογική διαφορετικότητα).

Από τη μεριά τους τα κόμματα, ως κεντρικοί πολιτικοί φορείς φέρουν ακέραια την ευθύνη για τον ιδεολογικό αποπροσανατολισμό του δυναμικότερου μέρους της ελληνικής κοινωνίας, της νεολαίας, καθώς είναι αυτά που “συμβάλλουν στη δημιουργία ή διατήρηση μιας πολιτικής συνείδησης, εξασφαλίζοντας την πληροφόρηση και τη διαμόρφωση της κοινής γνώμης”⁹.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΙΣΤΕΣ Ή ΕΘΝΟΚΕΝΤΡΙΚΟΙ;

Χρέος των πανεπιστημιακών δασκάλων, των ανθρώπων που αποτελούν την ιθύνουσα κουλτούρα, είναι να συμβάλλουν στην εθνική ανάταση του λαού και όχι να γίνουν φερέφωνα ξένων κέντρων, που στοχεύουν στην “πολιτιστική ομογενοποίηση” των μικρών λαών, εν ονόματι του διεθνισμού και του υπερεθνισμού.

Οι πανεπιστημιακοί δάσκαλοι καλούνται να προστατεύσουν την ελληνική νεολαία από την άλωση της πολιτιστικής της ταυτότητας, κάτι που θα στερήσει τη χώρα από ένα σημαντικό πολλαπλασιαστή ισχύος (ίσως τον σημαντικότερο), που εξάλλου απετέλεσε και τη γενεσιουργό αιτία του ελληνικού κράτους.

Κανείς δε δικαιούται να γίνει «Δούρειος Ίππος», που θα αλώσει το δικαίωμα στην ιδιαιτερότητα και ανομοιότητα των νέων. Αυτό δε σημαίνει πως πρέπει να παρακάμπτεται η επιστημολογική προσέγγιση των γεγονότων στο διεθνή πολιτικό στίβο. Τα διλήμματα μεταξύ

21^{ος} ΑΙΩΝ

**ΜΗΝΙΑΙΑ
ΕΛΛΗΝΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ**

ΝΑΥΠΛΙΟΝ
Ταχ. Θυρίδα 189, 21100

άσπρου και μαύρου καλό θα ήταν να αποφεύγονται, καθώς περιορίζουν έντεχνα τις εναλλακτικές λύσεις και οδηγούν σε ψευτοαδιέξοδα.

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

Ο Ν. Τσόμσκι αναφέρθηκε σε μία νέα μορφή αποικιοκρατίας¹⁰, σε μία εποχή που χαρακτηρίζεται από "κοινωνικές και πολιτισμικές ανεπάρκειες", καθώς η αυγή της νέας χιλιετηρίδας βρίσκει την ανθρωπότητα προ των πυλών της "κουλτούρας του ισοπεδωτισμού".

Από την άλλη, "η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας σε συνδυασμό με τον κοσμοπολιτισμό απειλούν τις τοπικές κοινωνίες και τις εθνικές κουλτούρες. Οι υπερεθνικοί θεσμοί διακυβέρνησης, αν δεν ελεγχθούν, κινδυνεύουν να ισοπεδώσουν τη διαφορετικότητα των λαών, κάτι που αποτελεί απειλή για τη δημοκρατία".¹¹

Ειδικά για τη χώρα μας, η μη πολιτική συμμετοχή των νέων και ο παροπλισμός τους σε συνδυασμό με την επιβολή υπερεθνικών μοντέλων κουλτούρας, που δε σέβονται την ιδιαιτερότητα του ελληνικού λαού, αποτελούν αυτό που ο Ν. Τσόμσκι απεκάλεσε "εντυπωσιακή άσκηση ελέγχου της σκέψης"¹².

Η εθνική στρατηγική είναι άμεσα συνδεδεμένη με την πολιτική κοινωνικοποίηση των νέων, καθώς η αδράνεια είναι ο στόχος όλων αυτών που έχουν αναγάγει τη "σταθερότητα" σε υπέρτατο αγαθό. Ορισμένοι "εκσυγχρονιστικοί"¹³ κύκλοι ενδιαφέρονται μόνο για τη σταθερότητα στο οικονομικό πεδίο, σταθερότητα που περνά μέσα από την κοινωνική σταθερότητα, η οποία απαιτεί έλλειψη αντίδρασης από πλευράς ιδιαίτερα των νέων, γεγονός που υπαγορεύει τη "στρατηγική των μονόδρομων".

Τα εν λόγω "αδιέξοδα" δημιουργούνται αποκλειστικά με βάση μονεταριστικά / τεχνοκρατικά κριτήρια, καθώς "...για τα στελέχη των υπερεθνικών επιχειρήσεων και τους επαγγελματίες που συνδέονται με τη δομή της εξουσίας και για άλλα προνομιούχα τμήματα της κοινωνίας έχει σημασία να παρουσιάζεται ο κόσμος πειθαρχημένος". Για να επιτευχθεί αυτό, "η προσοχή του κόσμου πρέπει να αποσπαστεί και να διοχετευθεί σε άλλα ζητήματα".¹⁴

Σε αυτό το σημείο υπεισέρχονται οι φορείς κοινωνικοποίησης (βλέπε πίνακα), προκειμένου να τιθασεύσουν τις ανησυχίες των νέων και να περιορίσουν την πολιτική συμμετοχή τους, αποπροσανατολίζοντας τη νεολαία.

Ωστόσο, ευτυχώς για αυτή τη χώρα, η μεγαλύτερη μερίδα των νέων έχουν άποψη και κρίση, έστω κι αν συχνά δεν την εκφράζουν. Οι Ενοπλες Δυνάμεις εξακολουθούν ακόμα να βρίσκονται πρώτες στην εκτίμηση των νέων (βλέπε περυσινή έρευνα της "ΕΛΕΥΘΕ-

"...Η πολιτική κοινωνικοποίηση αποτελεί αυτή καθ' εαυτή αναντιζατάστατο πολλαπλασιαστική ισχύος της χώρας μας, η οποία κινδυνεύει στρατηγικά να "φιλανδοποιηθεί", στην υπό διαμόρφωση "νέα τάξη πραγμάτων" και πολιτιστικά να αφομοιωθεί από την "παγκόσμια κουλτούρα", όργανο επιβολής του ηγεμονισμού των ισχυρών....",

ΡΟΥΠΙΑΣ"), γεγονός που ενισχύει τη στιβαρή εθνική στρατηγική, που οφείλει η χώρα μας να ακολουθήσει απέναντι σε αυτούς που οραματίζονται τη συρρίκνωση του ελληνισμού εν ονόματι του κατευνασμού, και με "ιδεολογικό φερετζέ" τα δήθεν στερεότυπα και τις ψευτομισαλλοδοξίες.

Κανείς δεν ορίζεται a priori εχθρός της Ελλάδας, παρά μόνο όταν οι πολιτικές του βλέψεις περνούν μέσα από την πολιτική "φιλανδοποίηση" της Ελλάδας και τον πολιτιστικό μαρασμό του ελληνικού λαού. Οι νέοι οφείλουν να είναι πραγματιστές, διορατικοί και να προχωρούν σε θεώρηση των πραγμάτων χωρίς τις παρωπίδες της ιδεολογίας, αλλά και του δογματισμού.

Οφείλουν να ελέγχουν την εξουσία και να τιμωρούν, όταν αυτό απαιτούν οι περιστάσεις, τους κάθε λογής πολιτικάντηδες, που δηλητηριάζουν τον κοινοβουλευτισμό, τη δημοκρατία αλλά και υποτιμούν τη νοημοσύνη και το ένστικτο του απλού πολίτη.

Η ενεργός συμμετοχή της νεολαίας στα πολιτικά δρώμενα ενισχύει την εθνική στρατηγική, καθώς αποτελεί ένα ακόμα εμπόδιο σε μικροπολιτικές σκοπιμότητες και διεθνικά ατοπήματα. Αυτά δεν είναι τίποτε άλλο παρά αποκυήματα της "παγκοσμιοποιημένης φαντασίας", που δεν επιτρέπει την ύπαρξη αυτόνομης πολιτιστικής ταυτότητας, αλλά, ωστόσο, είναι αρκετά φρόνιμη, ώστε να επιτρέψει την ύπαρξη του τοπικού φολκλόρ, των "γραφικών", προκειμένου να εκτονω-

Έλλήνων
ΠΟΛΙΤΕΙΑ
Μηνιαία επίθεώρηση

Προξ. Κορομηλά 42
546 22 Θεσσαλονίκη
Τηλ. 031/240 331

Τιμή τεύχους: 200 δρχ.

θούν πολιτιστικά οι τοπικοί πληθυσμοί.

Η πολιτική κοινωνικοποίηση αποτελεί αυτή καθ' εαυτήν αναντικατάστατο πολλαπλασιαστική ισχύος της χώρας μας, η οποία κινδυνεύει στρατηγικά να "φιλιανδοποιηθεί", στην υπό διαμόρφωση "νέα τάξη πραγμάτων" και πολιτιστικά να αφομοιωθεί από την "παγκόσμια κουλτούρα", όργανο επιβολής του ηγεμονισμού των ισχυρών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Rush M., *Politics & Society: An Introduction to Political Sociology*, Harvester Wheatsheaf, London, 1992
- Parry G., *Participation in Politics*, Manchester University Press, Manchester, 1977.
- Milbrath L. W. & Goel M.L., *Political participation: How and why do people get involved in Politics?*, University Press of America, 1977.
- Easton D. & Dennis J., *Children in the Political System: Origins of political legitimacy*, McGraw-Hill, 1969.
- Αγγλο-Ελληνικό Γλωσσάρι Στρατηγικών & Στρατιωτικών Όρων Γ. Βοσκόπουλου, Αθήνα, 1998
- William M., *International Relations in the Twentieth Century, A Reader*, Macmillan Education, London, 1989.
- R.G. Schwartzberg, *Πολιτική Κοινωνιολογία, Τόμος II, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη*, 1984.
- N. Τσόμσκι, *Παλαιές και Νέες Τάξεις Πραγμάτων*, Λιβάνης, Αθήνα, 1996.
- P. Viotti / M. Kauppi, "Realism, Pluralism, Globalism", London, 1993.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

- ¹ Με τον όρο πολιτική κοινωνικοποίηση ορίζονται "οι τρόποι μέσω των οποίων τα άτομα αποκτούν πολιτική γνώση ή πληροφόρηση, πολιτικές αξίες, στάσεις, βασικά πιστεύω και γενικά διαμορφώνουν γνώμη". Βλέπε M. Rush, *Politics & Society: An Introduction to Political Sociology*, Harvester Wheatsheaf, 1992, σελ. 96.
- ² βλ. Easton D. & Dennis J., *Children in the Political System: Origins of political legitimacy*, McGraw-Hill, 1969.
- ³ βλ. Καθημερινή, 19-4-1998.
- ⁴ Ο όρος "οριζόντια κουλτούρα" αναφέρεται στον συνδυαστικό κρίκο μεταξύ των ελίτ στο σχηματισμό ομάδων / συνασπισμών, κάτι που παρατηρήθηκε ιδιαίτερα στη περίοδο του Ψυχρού Πολέμου.
- ⁵ βλ. M. Rush, ο.π., σελ. 100
- ⁶ ο.π., σελ. 100.
- ⁷ ο.π., σελ. 104.
- ⁸ Πολιτική συμμετοχή ορίζεται "η συμμετοχή του ατόμου στα διάφορα επίπεδα της πολιτικής ζωής / του πολιτικού συστήματος και κυμαίνεται από τη μη συμμετοχή μέχρι την κατάληψη λειτουργικής θέσης στο μηχανισμό διακυβέρνησης της χώρας, γεγονός που υπογραμμίζει τη σχέση μεταξύ πολιτικής συμμετοχής και πολιτικής κοινωνικοποίησης". Η μη συμμετοχή των νέων στα κοινά αλλοιώνει την πλουραλιστική μορφή της κοινωνίας και οδηγεί σε "ελιτίστικες δομές" διακυβέρνησης. Βλ. M. Rush ο.π., σελ. 110.
- ⁹ Δυστυχώς, η έννοια του εθνικισμού αποτελεί άλλοθι για πολλούς νεόκοπους "διεθνολόγους" και "στρατηγιστές", οι οποίοι

"έπεσαν" στη χώρα μας ως αερόλιθοι εξ ουρανού, κολλώντας τη ρετινιά του "εθνικισμού" σε κάθε αντιρροσία, καθέναν που διαφοροποιείται ιδεολογικά. Αυτή η νέα μορφή ιδεολογικής τρομοκρατίας γίνεται αντικείμενο στα χέρια, κυρίως, των λιγότερο κατηρημένων σε θέματα Υψηλής Πολιτικής, και γενικότερα, στρατηγικής στο στρατιωτικό πεδίο.

Σύμφωνα με τον J. Plamenatz (*Two types of Nationalism*), ο εθνικισμός διακρίνεται σε δύο είδη: τον εθνικισμό δυτικού τύπου, δηλαδή αυτόν που αναπτύχθηκε στη Δ. Ευρώπη, σε χώρες όπως η Ιταλία και η Γερμανία, και στον εθνικισμό που αναπτύχθηκε στην ανατολική Ευρώπη. Ο J. Plamenatz θεωρεί τον εθνικισμό ως ένα πολιτιστικό φαινόμενο, το οποίο προκαλείται είτε από τις αντιδράσεις των ατόμων, που αισθάνονται ότι βρίσκονται σε κατάσταση πολιτιστικής καραντίνας (όταν δεν τους αναγνωρίζεται η πολιτιστική / πολιτισμική ιδιαιτερότητά τους) είτε από το αίσθημα ότι πρέπει να διατηρήσουν και ενισχύσουν την πολιτιστική τους ταυτότητα, όταν αυτή απειλείται. Βλ. William M., *International Relations in the Twentieth Century, A Reader*, Macmillan Education, London, 1989.

⁹ βλ. R. G. Schwartzberg, *Πολιτική Κοινωνιολογία, Τόμος II, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη*, 1984, σελ. 199.

¹⁰ βλ. N. Τσόμσκι, *Παλαιές και Νέες Τάξεις πραγμάτων*, Αθήνα, Λιβάνης, 199, σελ. 34.

¹¹ ο. π., σελ. 40.

¹² ο. π., σελ. 47.

¹³ Με τον όρο "εκσυγχρονισμό" αναφερόμαστε στον τρόπο ερμηνείας / περιγραφής / αντίληψης του Διεθνούς Συστήματος με βάση τον καθορισμό προαπαιτούμενων (κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον εκβιομηχανισμό και την οικονομική ανάπτυξη (σε περιβάλλον παγκοσμιοποίησης της οικονομίας και εφαρμογής αυστηρών μονεταριστικών κριτηρίων), η οποία περιορίζει σημαντικά την εθνική ανεξαρτησία / αυτονομία, καθώς οι οικονομικές δραστηριότητες διαβρώνουν / τείνουν να καταλύσουν τα εθνικά σύνορα των εθνώνκρατών. Ο διαχωρισμός ανάμεσα σε εσωτερική και εξωτερική πολιτική δεν είναι εμφανής και γίνεται ασαφής, καθώς η οικονομική και εξωτερική πολιτική συγκλίνουν σε μία κοινή συνισταμένη και τελικά ταυτίζονται και λαμβάνουν κοινή πολιτική χροιά, βλ. P. Viotti / M. Kauppi, "Realism, Pluralism, Globalism", London, 1993.

¹⁴βλ. N. Τσόμσκι, ο. π., σελ. 66.

ΑΡΧΗ ΚΑΙ ΡΙΖΑ ΠΑΝΤΟΣ ΑΓΑΘΟΥ
Η ΤΗΣ ΓΑΣΤΡΟΣ ΗΔΟΜΗ

Επίκουρος (341-270π.Χ.) - Δειπνοσοφιστές Ζ' 280 b

ΓΙΑΝΝΗΣ Σ. ΑΔΑΜΗΣ
ΚΟΔΡΑΤΟΥ 22 - ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 5239661, ΚΙΝ. 093-226011

Η ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ ΤΩΝ ΑΓΓΛΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΜΕΡΙΚΕΣ ΑΛΛΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ *

του Ανδρέα Μακρίδη **

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κάθε φορά που δημοσιεύεται κάποια εργασία για τους अपαράδεκτους αγγλισμούς και ξενισμούς που σωρηδόν χρησιμοποιούν οι Έλληνες της Κύπρου, σπεύδουν αμέσως οι κάθε λογής εφησυχασμένοι να επιτεθούν με τις απαντήσεις τους, στους εκφραστές τέτοιων απόψεων και να τους θάψουν μέσα σε ύβρεις και αναθεματισμούς.

Η γνώμη των ...«ανταρτών» μελετητών ή αρθρογράφων, δηλαδή αυτών που επιμένουν να σηκώνουν το κεφάλι πάνω από την κοπριά, όπου μας έθαψε η μειονεξία και η ευτέλεια, είναι προκαταδικασμένη. Ο αυθαίρετος τρόπος σκέψης και έκφρασης, έχει επικρατήσει τόσο στην Κύπρο, ώστε να έχει παραμερίσει κυριολεκτικά τη λογική, την έρευνα και την γνώση. Και οι πιο ανάξιες απόψεις, διακηρύσσονται με την ίδια ευκολία, με εκείνη που ένας φουκαράκος φιστικοπώλης διαφημίζει και υπερασπίζεται τα χαλασμένα του φιστικά.

- Οι επαναπαυμένοι υποστηρίζουν ότι η ελληνική γλώσσα αντιμετώπισε και στο παρελθόν παρόμοιες γλωσσικές τρικυμίες, όμως επιβίωσε, απέβαλε μάλιστα τα περισσότερα ξενικά στοιχεία, που είχαν υιοθετηθεί ή επιβληθεί.

- Οι «φρόνιμοι» κοσμοπολίτες θεωρούν τους αγγλισμούς ως φυσιολογικό φαινόμενο που εντάσσεται στο διεθνές γλωσσικό πάρε-δῶσε.

- Τα διάφορα αγγλογλειτρόνια είναι πλήρως πεπεισμένα ότι όσο πιο πολλές αγγλικούρες αμολούν, τόσο περισσότερο εξευρωπαϊζονται και εκμοντερνίζονται, απαλλάσσονται από την κατωτερότητα και τον επαρχιωτισμό του Κυπρίου.

* Η παρούσα εργασία αποτελεί μέρος εμπειριστατωμένου άρθρου

** Φιλολόγος - Ιστορικός

- Άλλη ποικιλία αγγλολάγνων πιστεύει ότι οι αγγλισμοί των Κυπρίων είναι φυσιολογικό φαινόμενο, επειδή η Αγγλική είναι η πρώτη διεθνής γλώσσα, είναι η γλώσσα του εμπορίου και των επιχειρήσεων, η οποία επηρεάζει όλες τις γλώσσες. Ακόμη πιστεύουν ότι ως παγκόσμια γλώσσα υπηρετεί την παγκοσμιότητα που συνεχώς και περισσότερο αποκτά ο σύγχρονος πολιτισμός. Νομίζουν μάλιστα ότι η υποχώρηση και ο παρα-

μερισμός των εθνικών γλωσσών και πολιτισμών είναι μοιραίο και αναπόφευκτο γεγονός.

Τέλος, το αποψευολογικό μωσαϊκό της κυπριακής κοινωνίας συμπληρώνουν και οι «ουμανιστές διεθνιστές», που ως υπερούσια ελίτ πιέζει όλο και πιο βαθιά τις ωτοασπίδες

μέσα στ' αυτιά της, για να μην ακούει τους φωνασκούντες... «εθνικιστές»!

Βεβαίως, το πρόβλημα δεν είναι ο μελλοντικός αφανισμός της Ελληνικής, η οποία σίγουρα θα επιζηήσει και αυτής της εισβολής. Το πρόβλημα είναι, γιατί εμείς, σήμερα, να μιλούμε ή να είμαστε υποχρεωμένοι να ακούμε μιαν ελληνική γλώσσα μπασταρδεμένη και στραπατσαρισμένη.

Ασφαλώς, τα δάνεια και τα αντιδάνεια είναι παγκόσμιο φαινόμενο, το ανησυχητικό στην περίπτωση μας είναι ότι δανειζόμαστε, σήμερα, σε μη ελεγχόμενες ποσότητες, τις οποίες χρησιμοποιούμε, μάλιστα, αναφομοίως.

Οπωσδήποτε, μόνο ένας θεότυφλος δε θα έβλεπε ότι η Αγγλική είναι σήμερα ο γλωσσικός πλανητάρχης και πως η πολιτισμική παγκοσμιότητα ενισχύει την κυριαρχική της θέση. Αυτό, όμως, δε σημαίνει ότι θα της επιτρέψουμε να αλώσει και κατακάψει την γλώσσα μας. Τις δυνατότητες της Αγγλικής τις αξιοποιούμε μαθαίνοντας την γλώσσα αυτή και χρησιμοποιώντας την στις διεθνείς μας σχέσεις και δοσοληψίες, όχι επιτρέποντάς της να ευνουχίσει την γλώσσα μας. Εάν με τα όπλα και το αίμα μας πολεμήσαμε την αγγλική

αποικιοκρατία, η οποία μας στερούσε την ελευθερία, τι πρέπει να πράξουμε, όταν ο ίδιος εισβολέας επιχειρεί να παραχαράξει ή και να εξαφανίσει την ταυτότητά μας; Διότι η γλώσσα είναι η ταυτότητά μας!

Όμως, και ο κίνδυνος μιγαδοποίησης της μητρικής μας γλώσσας είναι σήμερα μεγαλύτερος απ' ό,τι στο παρελθόν. Η Αγγλική εισβάλλει στην ανοχύρωτη Κύπρο με πανστρατιά, από ξηράς, θαλάσσης και αέρος, με στρατό αλλά και κατασκόπους και πράκτορες. Και, δυστυχώς, την εισβολή αυτή οι πιο πολλοί τη βλέπουν ως ιεραποστολή ή ως τουριστική επίσκεψη, ακόμα και ως τσίρκο που ήλθε στον τόπο μας, για να μας ψυχαγωγήσει και να μας μαγέψει με τους παλιότσους του. Έτσι, υπάρχει ήδη η οργανωμένη υποδοχή και αποδοχή του κατακτητή και της γλώσσας του.

Η ελληνική γλώσσα είναι η κιβωτός των γλωσσών του κόσμου. Αυτό δεν είναι γλωσσικός ρατσισμός, αλλά επιστημονική αλήθεια. Η Ελληνική είναι μια από τις αρχαιότερες και πλουσιότερες γλώσσες που εξακολουθούν να ομιλούνται. Δυστυχώς, όμως, η κιβωτός αυτή, εν μέσω φοβερού κατακλυσμού, παλεύει - διάτρητη - να επιβιώσει, ενώ από παντού μπάζει ξενισμούς και αγγλισμούς που απειλούν να τη βουλιάξουν. Υπενθυμίζω μερικά από τα στοιχεία των αγγλισμών που εισβάλλουν πανταχόθεν και χειμαρρωδώς στην ελλη-

νική γλώσσα των αμνημόνων Ελλήνων της Κύπρου:

- Οι διαφημιστικές και άλλες πινακίδες εξακολουθούν να είναι στην συντριπτική πλειοψηφία τους αγγλόφωνες.
- Στα Υπουργεία και στη Δημόσια Υπηρεσία χρησιμοποιείται ακόμη η Αγγλική. Τα έντυπα και η αλληλογραφία τους είναι ως επί το πλείστον στην Αγγλική.
- Στον καθημερινό λόγο χρησιμοποιούνται ακατασχέτως οι αγγλισμοί, ιδιαίτερα από τεχνοκράτες και «σπουδασμένους» που μιλούν πλέον, μian, μιξοβάρβαρη, σαλατοειδή γλώσσα.
- Νοσοκομεία και ιδιώτες γιατροί γράφουν τις διαγνώσεις και τις συνταγές τους στα αγγλικά.
- Τα πληροφοριακά σημειώματα των φαρμάκων που πωλούνται είναι στα Αγγλικά.
- Οι ετικέτες των περισσότερων βιομηχανικών προϊόντων που παράγονται στην Κύπρο, οι λογότυποι, οι φέρμες κλπ. είναι στα αγγλικά.
- Δημόσια εκπαιδευτήρια, όπως το ΑΤΙ, χρησιμοποιούν ως γλώσσα διδασκαλίας την Αγγλική. Το ίδιο συμβαίνει και στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, από καθηγητές που προσλαμβάνονται χωρίς να μιλούν ελληνικά.
- Μερικά βιβλία Κυπρίων - άνευ λόγου - εκδίδονται στα Αγγλικά. Κάποιοι άλλοι γλωσσικά αλλοτριωμένοι γράφουν και ποίηση ακόμη στα Αγγλικά.
- Διατηρούμε ακόμη αγγλικά τοπωνύμια, όπως Ladies mile, Governors beach και άλλα.
- Στα στάδια, στα νυκτερινά κέντρα, στα λεωφορεία, μέσα στους ανελκυστήρες και όπου αλλού βρεθεί κάποιος, βομβαρδίζεται κυριολεκτικά από αγγλισμούς.

Τα πιο πάνω αποτελούν μόνο μικρό δείγμα της πολυμέτωσης εισβολής που πραγματοποιεί η Αγγλική στην Κύπρο. Είναι το ορατό μέρος της εισβολής, η οποία στο μεγαλύτερο και σοβαρότερό της μέρος είναι ...«αόρατη» και λανθάνουσα για τους πολλούς.

ΚΑΠΟΙΑ ΑΛΛΑ ΣΧΟΛΙΑ

Μερικοί φιλόλογοι, γλωσσολόγοι και μελετητές αποδέχονται, όπως είναι γνωστό, το δανεισμό ξένων λέξεων με μεγαλύτερη μεγαλοψυχία. Η καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, στο βιβλίο της «**Νεολογικός Δανεισμός της Νεοελληνικής**» υποστηρίζει ότι: «Ο δανεισμός είναι ένας από τους βασικούς τρόπους ανανέωσης του λεξιλογίου μιας γλώσσας. Φαινόμενο ιδιαίτερα παραγωγικό, όσο και απρόβλεπτο. Και θεμιτό, γιατί η επικοινωνία μπορεί και πρέπει να υπάρχει πέρα από τα γλωσσικά σύνορα».

Ανάλογες απόψεις είχαν και οι αρχαίοι Αθηναίοι, οι οποίοι υπερηφανεύονταν μάλιστα για την δύναμη της γλώσσας τους, να αφομοιώνει λέξεις των άλλων Ελλή-

νων και των βαρβάρων. «**Αθηναίοι δε κεκραμένη φωνή χρώνται εξ απάντων των Ελλήνων και βαρβάρων**» (Ψευδοξενόφωντα, Αθηναίων Πολιτεία, II 8).

Βεβαίως, τότε η Ελληνική ήταν ηγεμονική-διεθνής γλώσσα και δεν κινδύνευε από δέκα περσικές ή άλλες λέξεις που εισάγονται, όπως και σήμερα συμβαίνει με την Αγγλική.

Άλλοι νομίζουν ότι η υιοθέτηση ξένων λέξεων και όρων καλύπτει τις «αδυναμίες» της Ελληνικής, ιδιαίτερα σε τομείς τεχνολογικούς και τομείς εξειδικευμένων επιστημών, όπου δεν υπάρχουν οι αντίστοιχες ελληνικές λέξεις.

Αντιθέτως, ο κ. Μπαμπινιώτης, γλωσσολόγος, καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, αποδέχεται το δανεισμό όταν γίνεται με μέτρο, παρατηρεί, όμως, ότι σήμερα η Ελληνική δέχεται επίθεση από τις ξένες λέξεις: «**Δεχόμαστε, επισημαίνει, καταιγισμό ξένων λέξεων σε διάφορες περιοχές του λεξιλογίου, με φορείς τα μέσα ενημέρωσης και τα διάφορα περιοδικά που χρησιμοποιούν μια μιγάδα γλώσσα, την οποία πολλοί αδυνατούν να καταλάβουν. Το θέμα είναι πόσο είμαστε διατεθειμένοι να προβάλλουμε τις λέξεις αυτές, πόσο γρήγορα και συντονισμένα προλαβαίνουμε να αντιπροτείνουμε, να αμυνθούμε. Θέτω πολεμικά το ζήτημα, γιατί περί επίθεσης πρόκειται**».

Προσωπικώς, πιστεύω, ότι το πρόβλημα δεν έγκειται στο δανεισμό πέντε-δέκα ξένων λέξεων, που, βεβαίως, είναι φυσικό να υπεισέρχονται στην γλώσσα μας, όπως: **ματς, σάντουιτς, πλαζ, ντουζ** κλπ. Δυστυχώς, όμως, δεν πρόκειται για πέντε-δέκα λέξεις, αλλά για ακατάσχετη εισβολή λέξεων. Πρόκειται για **γλωσσικό αποικισμό**, που τείνει να προκαλέσει **δημογραφική αλλαγή** στον πληθυσμό του ελληνικού λεξιλογίου.

«...**Η επικράτηση ή όχι μιας νέας ελληνικής ή ξένης λέξης είναι θέμα προτεραιότητας, προβολής και καθιέρωσης της από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης...**»,

Ακόμη σοβαρότερη είναι η νοοτροπία και η διάθεση, που μας διακατέχει. Δεν είμαστε, απλώς, διατεθειμένοι να δεχθούμε μερικές δεκάδες ξένων λέξεων, αλλά είμαστε έτοιμοι να δεχθούμε την πλημμυρίδα των ξενισμών και μάλιστα χωρίς καμιά αντίσταση. Ακόμη χειρότερο είναι το γεγονός ότι δεχόμαστε, όχι μόνο λέξεις, αλλά και επεμβάσεις και αλλαγές στο συντακτικό και τη γραμματική μας, στην ορθογραφία και στη φωνητική μας.

Η αδράνεια και η νωθρότητά μας στο θέμα αυτό ισοδυναμεί με το, από τα μέσα, άνοιγμα της γλωσσικής κερκόπορτας, που θα οδηγήσει στην άλωση της γλώσσας μας.

Ο Σκαρλάτος Βυζάντιος στο παράρτημα του λεξικού του αρνείται τις ξενικές λέξεις και καταγράφει λέξεις όπως: **υπόσφαγμα (=σάλτσα), ιάσμινον το αραβικόν (=καφές)**. Ο ακαδημαϊκός κ. Άγγελος Βλάχος αποδεχόμενος ουσιαστικά τις ξενικές λέξεις γράφει ότι δεν έχει σκοπό να καταγγείλει τις «**εκφυλλοχορητέας ετερογλώσσους**» αυτές λέξεις ούτε λέει θα «διασκεδάσω μεταφράζοντας το **ωτοστόπ** σε **παρασιτηλασία** ή το **σάντουιτς** σε **αμφίψωμο**». Οπωσδήποτε, οι ελληνικές αυτές λέξεις ακούγονται... εκκεντρικές και παρατραβηγμένες, γιατί όμως; Απλούστατα, γιατί αφήσαμε να καθιερωθούν οι ξενικές, να μπουν στη συνείδησή μας, ως «**δίκαιο της συνήθειας**»,

ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΓΓΛΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Αυτούσια υιοθέτηση αγγλισμών (λέξεις και φράσεις): *interview, zapping, computer, body-building, duty-free, κ.α.*

Ξενολαγνεία στα ονόματα: *Τζώρτζια, Μάικ, Κρις, Στηβ, Πήτερ κ.α.*

Κολοβωμένα αντιδάνεια: *Μοτόρα αντί μοτοσυκλέτα, ντίσκο αντί δισκοθήκη, Εύρω αντί Ευρώπη κ.α.*

Παραφθαρμένη απόδοση αγγλικών λέξεων και όρων: *Το parking-το πάρκιν, ambulance-άμπουλα, πληθ. άμπουλες κ.α.*

Παραφθαρμένα αντιδάνεια: *Asthma-Ασμα κ.α.*

Ξενισμοί στον αθλητισμό: *ο κόουτς-προπονητής, ασίστ-βοήθεια, time is over-ο χρόνος τελείωσε κ.α.*

Αφελληνισμός επιφωνημάτων: *piss off- χάσου κ.α.*

Επιφωνήματα θαυμασμού και ευχαριστίας: *Good, perfect, fantastic, thanks κ.α.*

Ξενικοί χαιρετισμοί και ευχές: *bye-bye, good morning, κ.α.*

Αγγλικά ρήματα σε ελληνικές φράσεις: *θα κάνω print, κάνε μου copy κ.α.*

Αντικατάσταση του αντικειμένου ή του υποκειμένου: *για να είμαστε fair, το image του ανθρώπου κ.α.*

Το -s του αγγλικού πληθυντικού: *το κόπυ-τα κόπυς, το πάρτυ-τα πάρτυς κ.α.*

Ακύρωση λέξεων: *μπιζού-κοσμήματα, ρεπορτάζ-ειδησεογραφία, στοκ-απόθεμα κ.α.*

“...Σήμερα, στην Κύπρο και σε άλλο βαθμό και υπό άλλες συνθήκες και στην Ελλάδα, βρισκόμαστε, ακριβώς, στην οδυνηρή φάση της έσχατης μάχης για τη σωτηρία της γλώσσας μας...”

οι ξένες λέξεις. Έτσι, φαίνεται σαν εθνικιστική ιδιοτροπία η οποιαδήποτε προσπάθεια κατασκευής και επιβολής νεοελληνικών νεολογισμών. Αν, αντιστρόφως, καθιερωνόταν, πρώτα, στην συνείδησή μας το «αμφίψωμο» και η «παρασιτηλασία», το «σάντουιτς» και το «ωτοστόπ», θα έμοιαζαν με κερασφόρους βαρβάρους που μας επιτίθενται. Πολύ περισσότερο, γιατί ξενικές λέξεις, όπως οι δύο αυτές (αλλά και πολλές άλλες) είναι συμβατικού περιεχομένου λέξεις και μάλιστα κάκιστες. Το σάντουιτς προέρχεται από το όνομα του δημιουργού του, ενώ το ωτοστόπ σημαίνει: σταματώ αυτοκίνητο. Είναι σαφές ότι πρόκειται για λέξεις, οι οποίες δεν ανταποκρίνονται στο περιεχόμενό τους.

Η επικράτηση ή όχι μιας νέας ελληνικής ή ξένης λέξης είναι θέμα προτεραιότητας, προβολής και καθιέρωσης της από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Μήπως θα ξένιζαν λιγότερο λέξεις, όπως: ποδήλατο, σφυρήλατος, τηλεχειριστήριο, αγοραλογία, τηλεομοιότυπο-τηλέτυπο, κινηματογράφος και τόσες άλλες, αν προλάβαιναν να καθιερωθούν απολύτως οι αντίστοιχες ξενικές λέξεις;

ΕΠΙΛΟΓΙΚΑ

Όταν ένα μικρό κράτος αντιμετωπίζει την επιβουλή και τον επεκτατισμό κακού γείτονα, βελτιώνει τους εξοπλισμούς του και οργανώνει παντοιοτρόπως την άμυνά του, για να αποκρούσει την εισβολή. Με τον ίδιο τρόπο, όταν μια γλώσσα δέχεται τις επιθέσεις του πολιτισμικού ιμπεριαλισμού και του γλωσσικού αφελληνισμού πρέπει να αμυνθεί για την επιβίωσή της.

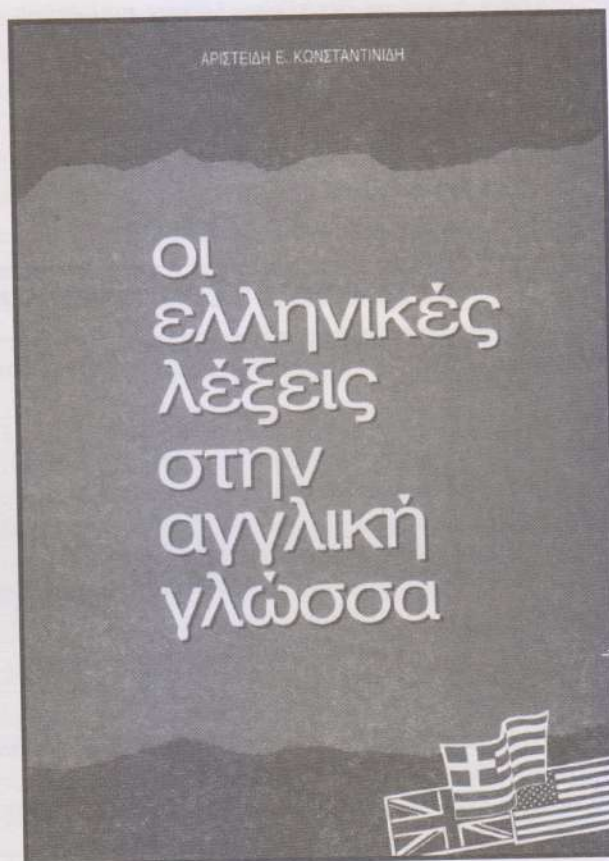
Σήμερα, στην Κύπρο και σε άλλο βαθμό και υπό άλλες συνθήκες και στην Ελλάδα, βρισκόμαστε, ακριβώς, στην οδυνηρή φάση της έσχατης μάχης για τη σωτηρία της γλώσσας μας. Το γλωσσικό μας οχυρό κινδυνεύει, γιατί αρκετές δυνάμεις από το στρατό μας λιποτάκτησαν και ενώθηκαν με τον εχθρό.

Για να αντιμετωπίσουμε τον επεκτατισμό του ασιάτη κατακτητή και σώσουμε τα εδάφη μας αγωνιζόμαστε πολιτικά, οργανώσαμε την εθνική φρουρά, συνήψαμε το Δόγμα του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου, παραγγείλαμε τους S 300 κλπ. Αντιθέτως, όμως, ουδέν πράττουμε, για να σώσουμε την πολιτισμική και γλωσσική μας ταυτότητα.

Εχω να προτείνω πολύ εύκολο τρόπο, για να σώσουμε την Κύπρο από την διχοτόμηση, να διατηρήσουμε την ελευθερία μας και τα ανθρώπινά μας δικαιώματα, να αποφύγουμε τον πόλεμο και την καταστροφή, να λύσουμε το Κυπριακό, χωρίς να χυθεί ούτε μια σταγόνα αίματος! Να αρνηθούμε ειλικρινώς και με δημόσια δήλωση την εθνική μας καταγωγή, να αποκηρύξουμε την εθνική μας ιστορία και τον εθνικό μας πολιτισμό, να αρνηθούμε την θρησκεία μας και: Να εξισλαμισθούμε, να εκτουρκισθούμε, να μάθουμε και να μιλούμε τουρκικά, να πάρουμε τουρκικά ονόματα, να γίνουμε καλοί και περήφανοι νεογενίτσαροι και άριστοι Τούρκοι. Μετά να ενώσουμε την Κύπρο με τη μητέρα Τουρκία και να τραγουδήσουμε όλοι μαζί τον τουρκικό εθνικό ύμνο. Πράγματι, χωρίς να χυθεί ούτε μια σταγόνα αίματος θα λύσουμε το κυπριακό πρόβλημα!

Γιατί, λοιπόν, δεν πράττουμε έτσι; Ασφαλώς η απάντηση είναι αυτονόητη. Η γλώσσα, η Ιστορία, ο πολιτισμός, η θρησκεία μας είναι η ίδια η ύπαρξή μας. Χωρίς αυτά δεν υπάρχουμε. Ελλάδα και ελληνισμός αποτελούν για μας τον ορισμό της έννοιας: Υπάρχω!

Η ελληνική μας ταυτότητα, η ελληνική μας γλώσσα, η ελληνική μας Ιστορία, ο ελληνικός μας πολιτισμός είναι οι ισχυρότεροι S 300, που εγγυώνται την ύπαρξή μας.

Ο ΑΔΕΛΦΟΣ ΜΟΥ ΘΕΟΦΙΛΟΣ

Ανθή Γεωργιάδου, Λευκωσία, 1998

Το όραμα του Θεόφιλου ήταν να βοηθήσει τους ελληνικούς πληθυσμούς που είχαν υποστεί γενοκτονίες, βιαιότητες, βιασμούς, καταπάτηση των δικαιωμάτων, να ελευθερωθούν από τον τουρκικό ζυγό.

Έχοντας υιοθετήσει τις αρχές της δικαιοσύνης, της ελευθερίας και της δημοκρατίας, ο Θεόφιλος, αλύγιστος, χωρίς να κάμπτεται, χωρίς να πτοείται, αγωνιζόταν για τ' ανθρώπινα δικαιώματα παγκοσμίως και για την ελευθερία των καταπιεσμένων λαών.

Αγωνίστηκε με δυναμισμό για την ανεύρεση των αγνοουμένων της Κύπρου, 1619 συνολικά. Είχε στοιχεία για 13 αγνοούμενους εν ζωή. Και ένας από τους λόγους για τους οποίους δολοφονήθηκε ο Θεόφιλος ήταν το θέμα των αγνοουμένων.

Ανθή Γεωργιάδου

"Όσο θα ζω θα επιμένω ότι οι αγνοούμενοι βρίσκονται εν ζωή. Δε θα δεχθώ να θαφτούν ζωντανοί. Κι αν εγώ χαθώ, η ψυχή μου από ψηλά θα αγωνίζεται γι' αυτούς".

+ Θεόφιλος Γεωργιάδης

«Ο Θεόφιλος επιμένει ότι υπάρχουν αγνοούμενοι στη ζωή. Ένας άνθρωπος που ασχολήθηκε έμπρακτα με το πρόβλημα των αγνοουμένων. Δεν είναι τυχαίο να επιμένει. Το βασίζει σε γνώση.

Ο Θεόφιλος γνώριζε ότι κάποιοι προσπαθούσαν - και προσπαθούν ακόμα - να τους θάψουν ζωντανούς. Τι σημαίνει αυτό; Όταν σταματάς συγκεκριμένες προσπάθειες απεγκλωβισμού αγνοουμένων που βρίσκονται στη ζωή, τότε τους θάβεις ζωντανούς.

"Κι αν εγώ χαθώ η ψυχή από ψηλά θ' αγωνίζεται γι' αυτούς".

Ο ήρωας διαισθάνεται ότι πλησιάζει στο ανεπιθύμητο για όλους μας βιολογικό τέλος!!! Δίνει ξεκάθαρα το μήνυμα ότι θα εμπνέει αυτούς που θα αγωνίζονται για το πρόβλημα των αγνοουμένων.

... Εκείνο το γνωστό σε όλους πράο και ήρεμο ύφος της φωτογραφίας του Θεόφιλου είναι το πιο χαρακτηριστικό.

Έτσι ήρεμος, όμως εύστροφος και δυναμικός.

Το πιο εντυπωσιακό ήταν, όμως, το αγνό ενδιαφέρον του για τους αγνοουμένους, χωρίς να είναι ο ίδιος συγγενής αγνοουμένων.

Ένα ενδιαφέρον που έγινε πράξεις.

Πράξεις που σταμάτησαν τόσο άνανδρα τα νυκτοβατικά σκυλιά-πράκτορες των Τούρκων. Προδότες που ακόμα είναι εγγεγραμμένοι στα ληξιαρχεία ως Έλληνες-Κύπριοι - Ντροπή!!!

Αυτοί οι αλήτες που αντάλλαξαν τόσο εύκολα έναν

Ανθή Γεωργιάδου

«Ο αδελφός μου Θεόφιλος»

Λευκωσία, 1998

αγωνιστή με λίγα κιλά χασίς. Ένα λεβέντη που αποφάσισε και έκανε πράξεις τις αποφάσεις του, να αγωνιστεί για την ελευθερία της Κύπρου.

Ο Θεόφιλος Γεωργιάδης, που στο άκουσμα της λέξης Κερύνεια, άναβε μέσα του μια φλόγα που φαινόταν ξεκάθαρη στα μάτια του.

Ο Θεόφιλος, που στην απεγνωσμένη προσπάθειά του να βρει τρόπους για να αρχίσει ένοπλος αγώνας για την απελευθέρωση των κατεχομένων, στήριξε τον αγώνα των Κούρδων.

Ο Θεόφιλος Γεωργιάδης, όμως, δεν είναι Κούρδος!!! Είναι ένας Έλληνας Κύπριος, ανθυπολοχαγός καταδρομών, που αγωνίστηκε και έφυγε για το όραμά του, να ελευθερωθεί η σκλαβωμένη γη μας.

Δικαιούνται οι Κούρδοι να είναι περήφανοι για το Θεόφιλο. Όμως, ως εκεί!!! Οποιαδήποτε προσπάθεια κουρδοποίησης του Θεόφιλου είναι ΗΡΩΟΣΥΛΙΑ.

Αν κάποιοι ενοχλούνται από τα πιο πάνω, σημαίνει ότι ανέχονται και συνέχονται στην προσπάθεια και πραγματικά τους λυπάμαι!!

Ο Θεόφιλος έχει φύγει αλλά η προσφορά του και ο χαμός του παραμένουν αναξιοποίητα. Ο δρόμος που έδειξε παραμένει αδειανός, εκτός από κάποιες μοναχικές φιγούρες, που προσπαθούν να ολοκληρώσουν το ατελείωτο όραμα του ήρωα Θεόφιλου σ' όλες του

τις διαστάσεις.

Ο Θεόφιλος Γεωργιάδης είχε ξεκάθαρους στόχους, μελετημένους και συγκεκριμένους. Ήταν ενάντια στις λύσεις που προσφέρονται από τους καλοφαγάδες. Ενάντια στην Ομοσπονδία, γιατί έβλεπε ότι θα οδηγούσε με μαθηματική ακρίβεια στη δια παντός διχοτόμηση της Μεγαλονήσου.

Ήταν ενάντια στην επαναπροσέγγιση, όπως και πάλι ύπουλα προσφέρεται. Πίστευε ότι μόνο δια μέσου της αποκατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι δυνατή η οποιαδήποτε προσπάθεια επαναπροσέγγισης. Και, όπως έχω πιο πάνω αναφέρει, πίστευε ότι μόνο με ένοπλο αγώνα θα μπορέσουμε να επανακαταλάβουμε τις κατεχόμενες από τον Τούρκο εισβολέα περιοχές μας. **Και είναι γεγονός ότι ο Τούρκος ποτέ δεν έχει φύγει από πουθενά χωρίς πόλεμο.**

Πολλοί θα τρέξουν να βάλουν την ταμπέλα του "εθνικισμού". Τό 'χουν ξανακάνει. Αν η προσπάθεια επιβίωσης σε μια κατεχόμενη γη και μπροστά στον κίνδυνο του αφανισμού του ελληνισμού από την Κύπρο, το να αγωνίζεσαι για την ελευθερία της πατρίδας σου είναι "εθνικισμός", τότε θέλω να πεθάνω "εθνικιστής".

Αυτός είναι ο δρόμος που έδειξε ο Θεόφιλος και αυτό το δρόμο θα πρέπει να ακολουθήσουμε, αν θέλουμε πατρίδα ελεύθερη αλλά και να ξεπληρώσουμε το χρέος μας προς τον ήρωα και καθοδηγητή μας, Θεόφιλο Γεωργιάδη.»

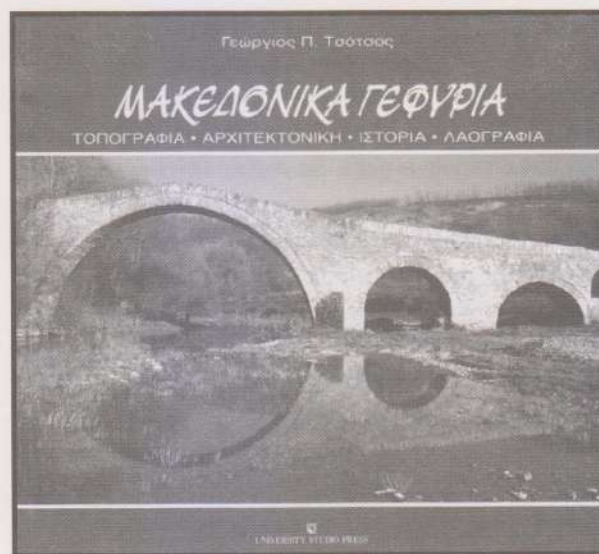
Από την ομιλία του προέδρου της Παγκύπριας Επιτροπής Αγνοουμένων και Αδελώτων Αιχμαλώτων, Νίκου Θεοδοσίου, σε εκδήλωση μνήμης για το Θεόφιλο Γεωργιάδη στο Πανεπιστήμιο Κύπρου.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΕΦΥΡΙΑ

Γεωργίου Τσότσου

Τοπογραφία, Αρχιτεκτονική, Ιστορία, Λαογραφία
ΕΚΔΟΣΕΙΣ UNIVERSITY STUDIO PRESS
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1997

Η έννοια του γεφυριού ήταν μέσα στο χρόνο πάντοτε συνυφασμένη με τις έννοιες της δυσκολίας αλλά και της ενότητας και της επικοινωνίας. Μέ την κατασκευή τους ο άνθρωπος ξεπερνούσε τις δυσκολίες της φύσης, ένωνόταν και επικοινωνούσε στα πλαίσια της ευρύτερης κοινωνικής και οικονομικής του δραστηριότητας. Έτσι, σάν αναλόπιστο κομμάτι της ζωής τους έβλεπαν οι άνθρωποι τα γιοφύρια στις μέρες τους. Τα θεωρούσαν «δικά» τους, δένονταν μαζί τους. Κι είναι χαρακτηριστικό ότι τά περισσότερα απ' αυτά κτίστηκαν στην περίοδο της τουρκοκρατίας, όταν οι Έλληνες κατέφυγαν σέ δυσπρόσιτα και «δυσκόλα» μέρη.

Αυτή ή ατμόσφαιρα κι αυτό τό διαχρονικό δέσιμο ανθρώπου-γεφυριού χαρακτηρίζουν την εργασία του συγγραφέα.

Ακολουθώντας τή ροή τών ποταμιών ό συγγραφέας μās μεταφέρει με τίς περιγραφές σέ πανέμορφα δυσπρόσιτα σημεία τής Μακεδονίας μās, προσεγγίζει με τούς χάρτες του τή γεωγραφία καί τοπογραφία τής περιοχής καί παρέχει ένα πλήθος από πολύτιμες πληροφορίες για τό ιστορικό πλαίσιο, τά λαογραφικά δεδομένα, τή διαδικασία κατασκευής καί τά όνόματά τους.

Στό βιβλίο περιλαμβάνονται ώραιότατες φωτογραφίες, πού μās μεταφέρουν νοσταλγικά στήν έποχή τους, για νά παρατηρήσουμε καί νά βγάλουμε τά συμπεράσματά μās, τόσο από τήν τεχνική δόμησή τους όσο καί από τόν απόλυτο σεβασμό καί τήν προσαρμογή τους στό περιβάλλον. Έργα άλλης κλίμακος ανθρωπίνων δραστηριοτήτων, όπου τό φιλότιμο καί τό μεράκι τών έσναφιών άποτελοΰσε καθοριστικό παράγοντα του έργου.

Όσοι, λοιπόν, άγαποΰν τήν παράδοση καί τόν ανθρωπινό τρόπο λειτουργίας καί παρέμβασης σέ αντιδιαστολή με τόν άκρατο μηχανισμό τών ήμερών μās, θάχουν πολλά νά μελετήσουν στό πόνημα του συγγραφέα για τά γεφύρια τής Μακεδονίας. Καί στ' αλήθεια, πρόκειται για πραγματικό πόνημα, γιατί χρειάστηκαν δέκα όλόκληρα χρόνια για τή συμπλήρωσή του. Κι όφείλουμε όλοι μās ένα μεγάλο «εϋχαριστώ» στό συγγραφέα, τόν τοπογράφο μηχανικό καί ιστορικό τών έπιστημών καί τής τεχνολογίας, Γιώργο Τσότσο, πού ή εργασία του αυτή είναι μιά σημαντική συνεισφορά στό νά γνωρίσουμε καλύτερα καί ν' άγαπήσουμε περισσότερο τήν πατρίδα μās.

Ιωάννης Εκλήνος
Πολ. Μηχ. -Οικονομολόγος

Οι Βλαχόφωνοι του Ευρωπαϊκού και Βαλκανικού χώρου

Στέφανος Ν. Σωτηρίου

Εκδόσεις Πελασγός, Αθήνα, 1998.

Οι Βλαχόφωνοι της νότιας Βαλκανικής απασχολούν τα επιστημονικά και πανεπιστημιακά ιδρύματα των βαλκανικών κρατών, όχι πάντα ως αντικείμενο εμπειριστατωμένης και επιστημονικής μελέτης, αλλά συχνά ως μέσο για την προώθηση πολιτικών επιδιώξεων.

Καθώς το θέμα αφορά και συμπαγείς βλαχόφωνους πληθυσμούς εντός του ελληνικού κράτους (Λάρισα, Ήπειρο, Δυτ. Μακεδονία) ή και πολύ κοντά του (Β. Ήπειρος), είναι ευνόητο ότι άπτεται εθνικών συμφερόντων της χώρας μας, η οποία και εδώ δέχεται ύποπτες πιέσεις και επιθέσεις.

Στο παρόν σύντομο αλλά περιεκτικό πόνημα, ο ιστορικός Στέφανος Σωτηρίου, αφού προσδιορίζει εννοιολογικά τους όρους Βλάχος, Αρμάνος και Ρωμάνος, αναφέρεται στην ιστορική και ανθρωπολογική καταγωγή των Βλάχων και στη συμβολή αυτών στη δημιουργία ελληνικού κράτους. Συμβολή που μεταφράζεται τόσο σε υλική ενίσχυση (κληροδοτήματα και δωρεές Βλάχων εθνικών ευεργετών) όσο και σε πνευματική δημιουργία, αναπτυσσόμενη κυρίως στα Ιωάννινα και τη Μοσχόπολη.

Στη συνέχεια, ο συγγραφέας ακτινογραφεί τη βαλκανική περί Βλάχων ιστοριογραφία, με έμφαση σε αυτήν της Ρουμανίας, η οποία, εξάλλου, παρουσιάζεται και ως ο ισχυρότερος διεκδικητής αυτών. Γίνεται δε μνεία στη «συνειδησιακή κακοποίηση» που υφίστανται σήμερα οι Βλάχοι στο κρατίδιο του Gligorof, όπως και στη Β. Ήπειρο.

Όλα αυτά υπό την ανοχή/αδιαφορία του αθηναϊκού κράτους, ενώ οι σελίδες του βιβλίου «φωνάζουν» για την ανυπολόγιστη εθνοπολιτική και πολιτιστική συνεισφορά των Βλάχων στον Ελληνισμό. Στο βιβλίο, κατηγορούνται ευθέως εκτός από την Αλβανία, το ίδιο το Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος και η μειονοτική «ΟΜΟΝΟΙΑ» Αργυροκάστρου, που αρνούνται να δεχθούν ως ομοεθνείς, τους Βλάχους της περιοχής Κορυτσάς, περιορίζοντας τους Έλληνες της Αλβανίας στους 50.000 των επαρχιών Αργυροκάστρου και Αγ. Σαράντα.

Καταγγέλλεται ακόμα το αθηναϊκό Υπουργείο Παιδείας για πλήρη αποσιώπηση της προσφοράς στο έθνος των Βλάχων, αφού στα σχολικά εγχειρίδια ακόμα και αυτοί «... οι έμποροι του εξωτερικού... οι εθνικοί ευεργέτες... οι διαφωτιστές... όλοι αυτοί αναφέρονται έτσι ξερά, χωρίς να υπάρχει ούτε υποσημείωση πως ήταν Βλάχοι...».

Βιβλιο-συμβολή στην εθνική μας αυτογνωσία, που

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Ν. ΣΩΤΗΡΙΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ

ΟΙ ΒΛΑΧΟΦΩΝΟΙ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΑΙ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

Προλογίζει ο ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΗΣ
Πρόεδρος της Ενώσεως Βλάχων Αλβανίας και
Βουλευτής Κορυτσάς

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΕΛΑΣΓΟΣ
1998

φωτίζει ένα δυναμικό και εν πολλοίς άγνωστο και παραγνωρισμένο κομμάτι του ελληνισμού.

Σταύρος Γ. Καρκαλέτσος
Ιστορικός-Συγγραφέας

Ο Πολιτιστικός Ιμπεριαλισμός

Διεθνής Ένωση για τα Δικαιώματα και την Απελευθέρωση των Λαών - Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα και την Απελευθέρωση των Λαών - Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών. 3η Έκδ. Αθήνα: Γόρδιος, 1997. Πρόλογος: Γιάγκος Ανδρεάδης

Η Διεθνής Ένωση για τα Δικαιώματα και την Απελευθέρωση των Λαών, ένας μη κυβερνητικός οργανισμός, αναγνωρισμένος από τον ΟΗΕ, ιδρύθηκε στο Αλγέρι στις 4 Ιουλίου 1976. Σκοπός της οργάνωσης, η υπεράσπιση της πολιτιστικής ταυτότητας των λαών, η μάχη ενάντια σε κάθε είδους ιμπεριαλισμό, ενάντια σε κάθε είδους εξάρτηση από το διεθνές καπιταλιστικό κέντρο, που έχει ως σκοπό την υποδούλωση των συνειδήσεων. Τον Νοέμβριο του 1983 ιδρύθηκε και στην Ελλάδα η Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα και την Απελευθέρωση των Λαών, με σημαίνον στέλεχος τον κοινωνιολόγο, οικονομολόγο, πολιτικό επιστήμονα, και μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΑΣΟΚ, κ. Μιχάλη Χαραλαμπίδη.

Σήμερα, που το μίσμα του καπιταλισμού έχει απλωθεί σχεδόν σε όλον τον κόσμο, τη στιγμή που η καπιταλιστική εισβολή και ιδιαίτερα στον τομέα του πολιτισμού κορυφώνεται στην πατρίδα μας, το βιβλίο **Ο Πολιτιστικός Ιμπεριαλισμός** έρχεται να αναπτερώ-

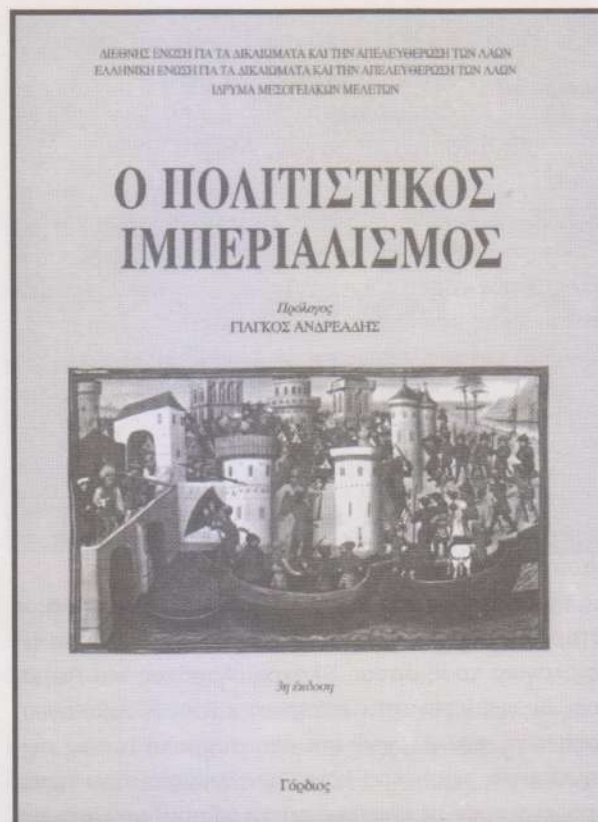
σει τις ελπίδες μας, να μας δείξει ότι υπάρχουν ακόμα συνειδήσεις που αρνούνται να υποταγούν στη λαίλαπα της εποχής μας.

Η πρώτη έκδοση του βιβλίου **Πολιτιστικός Ιμπεριαλισμός**, έλαβε χώρα το 1984 από την Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα και την Απελευθέρωση των Λαών. Η ελληνική έκδοση προλογίζεται από το Γιάγκο Ανδρεάδη, διαπρεπή καθηγητή της Παντείου, και περιλαμβάνει τις εισηγήσεις δώδεκα επιστημόνων (Lelio Basso, Vittorio Lanternari, Armand Mattelart, Bernard Cassen, Mongo Beti, Thomas Guback, Ignacio Ramonet, Bichara Khader, Mohamed Saidi, Giulio Giralaldi, Mechele Mattelart, και Charles Foubert), μεταφρασμένες από τους: Ιστικοπούλου Λήδα, Κουτσομπέλη Κώστα και Μανόλη Μαυρολέων, που ασχολούνται με το φαινόμενο του πολιτιστικού ιμπεριαλισμού στις λεγόμενες χώρες του τρίτου κόσμου. Η δεύτερη έκδοση έλαβε χώρα το 1987 από τον Ηρόδοτο, και δέκα χρόνια αργότερα, το 1997, ο Γόρδιος παρουσιάζει μια πιο ολοκληρωμένη έκδοση εμπλουτισμένη από δύο πολύ ενδιαφέρουσες εισηγήσεις του Μιχάλη Χαραλαμπίδη, οι οποίες εξετάζουν διεξοδικά το φαινόμενο του πολιτιστικού ιμπεριαλισμού στην Ελλάδα.

Τι είναι, λοιπόν, ο πολιτιστικός ιμπεριαλισμός; Σε τι βαθμό έχει προσβάλει τις χώρες της περιφέρειας; και κατά πόσον η χώρα μας έχει πέσει στα δίκτυα αυτής της πολιτισμικής εξάρτησης; Αυτά είναι τα καίρια ερωτήματα στα οποία επικεντρώνεται το βιβλίο και δίδει σαφείς απαντήσεις, με σκοπό να αφυπνίσει τις εφησυχασμένες συνειδήσεις και να σημάνει προσκλητήριο αντίστασης στο μίσημα αυτό της τυρρανίας, που έρχεται στο όνομα του εκσυγχρονισμού, της οικουμενοποίησης, και της νέας τάξης πραγμάτων.

Και πράγματι, η νέα τάξη πραγμάτων, της οποίας η συμπεριφορά καταδεικνύει σαφέστατα ιμπεριαλιστική πολιτική, ταυτίζεται με τον πολιτιστικό ιμπεριαλισμό, ο οποίος στοχεύει, όπως αναφέρει ο Bichara Khader, στην «ιδεολογική, πνευματική και διανοητική κατεύθυνση του κόσμου, και [που] άμεσα είναι ένα άριστο μέσο για την πραγματοποίηση ορισμένων πολιτικών και οικονομικών στόχων». Διεισδύει, λοιπόν, αθόρυβα μέσα από τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, στο όνομα του αντιρατσισμού, της παγκοσμιοποίησης, της συναδέλφωσης των λαών, και προσβάλλει τις συνειδήσεις των ατόμων με σκοπό να «επιβάλει ένα πολιτιστικό πρότυπα που φέρνει μαζί του τα πολιτικά δόγματα, τις οικονομικές αντιλήψεις, τα κοινωνικά σχήματα, που έχουν υποστεί τέτοια επεξεργασία, ώστε να υπηρετήσουν τα συμφέροντα της κυρίαρχης δύναμης» (Khader 133). Είναι, λοιπόν, φυσικό το άτομο το οποίο κυριολεκτικά χάνει το μυαλό του από την διαρκή προπαγάνδα που του ασκείται από τα ΜΜΕ, να θεωρεί την ξενική ιδεολογία, που του παρουσιάζεται, και τον αντίστοιχο τρόπο ζωής ως κάτι ανώτερο και, συνεπώς, κατάλληλο προς μίμηση.

Σύμφωνα με τον Lanternari, ο πολιτιστικός ιμπεριαλισμός, ο οποίος αποτελεί το «ιδεολογικό κάλυμμα της διεθνούς νεοαποικιοκρατίας», βασίζεται στο αξίωμα ότι «οι άλλοι λαοί ή βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο με το δυτικό "πολιτισμό" ή είναι ανάξιοι να θεωρούνται αξίες σεβασμού οντότητες». Είναι φυσικό, λοιπόν, να δημιουργείται ένα είδος «πατερναλιστικής και πελατειακής προετοιμασίας των λαών θυμάτων, για να μπουν στο κύκλωμα των οικονομικών ενδιαφερόντων των Δυτικών ως παραγωγικοί και εξαρτημένοι πόλοι, που λειτουργούν προς όφελος των άλλων.

Είναι, λοιπόν, *αυτονόητη η υποχρέωσή τους να παραιτηθούν από τα βασικά χαρακτηριστικά του πολιτισμού τους, για να προσαρμοστούν στο μονής κατεύθυνσης δυτικό πρότυπο*». Η πολιτιστική, λοιπόν, εξάρτηση μιας χώρας είναι το πρώτο βήμα για την πολιτική και οικονομική καταστρατήγηση της από το ιμπεριαλιστικό κέντρο.

Ο Γιάγκος Ανδρεάδης στον πρόλογό του, και ο Μιχάλης Χαραλαμπίδης με τις δύο του εισηγήσεις (Εθνικά Ζητήματα: η Ήττα της Πολιτικής και της Διανόησης, και Σταυροφορίες: 1204-2002, Η Όγδοη Εκατονταετία), επιχειρούν να φωτίσουν τα σκοτεινά μονοπάτια του πολιτιστικού ιμπεριαλισμού στην Ελλάδα και προτρέπουν τον Έλληνα αναγνώστη να επικαλεστεί τη Μνημοσύνη, να αποδιώξει την λήθη και να ανακαλύψει την χαμένη πολιτιστική του ταυτότητα.

Πράγματι, η Ελλάδα σήμερα δοκιμάζεται από μια πρωτοφανή κρίση πολιτιστικής ταυτότητας, είναι φυσικό, λοιπόν, η καπιταλιστική εισβολή, την οποία υφίσταται σήμερα στον τομέα του πολιτισμού, να βρίσκει πρόσφορο έδαφος. Ο κος Ανδρεάδης σωστά επισημαίνει ότι από την απελευθέρωση και μετά ο άνεμος της αλλοτρίωσης δεν έπαψε ποτέ να φυσά στην Ελλάδα, ότι στην Ελλάδα συγκρούονται δύο δυνάμεις. Οι δυνάμεις οι οποίες επιθυμούν την πλήρη οικονομική, πολιτική και πολιτιστική εξάρτηση της πατρίδος μας, και από την άλλη, οι δυνάμεις οι οποίες μάχονται να επαναφέρουν στην ψυχή του Έλληνα τη χαμένη του πολιτιστική κληρονομιά. Όπως σαφέστατα ομολογεί ο κος Ανδρεάδης, «*από την μία λειτουργούν οι δυνάμεις της απόκρυψης και της μυθοποίησης, που τείνουν να συγκαλύψουν την εξάρτηση πίσω από το προσωπείο της "προόδου" και του εκσυγχρονισμού*». Από την άλλη, «*υψώνεται μια αλυσιδα μεγάλων δημιουργών... για κάθε προσπάθεια αυτογνωσίας και πράξης στον πολιτιστικό τομέα*», πνευματικές φυσιογνωμίες όπως ο Σολωμός, ο Κάλβος, ο Θεόφιλος, ο Παπα-

διαμάντης, οι οποίοι, όντας άριστοι γνώστες του ευρωπαϊκού γίγνεσθαι, προσπαθούν να υπερβούν όλα τα «ψευδοδιλήμματα, όπως Ανατολή-Δύση, παράδοση-εκουγχρονισμός».

Η εισβολή του πολιτιστικού ιμπεριαλισμού στην Ελλάδα επηρεάζει άμεσα και τα εθνικά θέματα. Οι δυνάμεις της εξάρτησης είναι ενάντια σε κάθε εθνική ολοκλήρωση και αποτρέπουν τον πολίτη να σκέπτεται ως εθνικόφρων ενοχοποιώντας το πατριωτικό του συναίσθημα. Οι δυνάμεις της εξάρτησης προσβάλλουν την ελληνική γλώσσα, προσβάλλουν την αισθητική των Ελλήνων, αναγκάζοντάς τους να ζουν παγιδευμένοι σε τερατόμορφες τσιμεντουπόλεις, πλαστογραφούν την ελληνική ιστορία, μουδιάζουν κατά κάποιο τρόπο τα εθνικά αισθητήρια του Έλληνα, με αποτέλεσμα να παραμένει αδρανής στο συνεχή βιασμό της Κύπρου και με αδιαφορία να παρακολουθεί τις προκλήσεις των Τούρκων στο Αιγαίο. Ο κος Ανδρεάδης σαφέστατα προειδοποιεί ότι η «αλλεργία στην πολιτιστική μνήμη ... αναπαράγεται ως πολιτική αλλεργία απέναντι στα εθνικά προβλήματα [και ότι] ... ο νησιώτης, η ηπειρώτης, ο Αθηναίος... δε θα συνεγείρονται από την γνώση ότι στην Κύπρο παίζονται τα συμφέροντα και τα όνειρα του καθενός μας, ότι μόνο με αγώνα θα αποτραπεί η αντίστροφη μέτρηση που απειλεί τα εδαφικά και τα πολιτισμικά μας σύνορα».

Ο κος Χαραλαμπίδης στην εισήγησή του «Η Ήττα της Πολιτικής και της Διανόησης» επικεντρώνει το ενδιαφέρον του στα εθνικά θέματα και αναλύει με σαφήνεια γιατί τα πολιτικά κόμματα και ο πνευματικός κόσμος από το 1974 έως το 1992 απείχαν συστηματικά από μία «εθνική προβληματική». Ο κος Χαραλαμπίδης καυτηριάζει τις δυνάμεις του λεγόμενου εκουγχρονισμού, θεωρώντας τον κ. Σημίτη ως τον κύριο εκφραστή του, ο οποίος υποβαθμίζει τα εθνικά προβλήματα, πιστεύοντας ότι με την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση «γίναμε ευρωπαίοι, ώστε δεν έχουμε πλέον εθνικά προβλήματα». Ο κος Χαραλαμπίδης σωστά επισημαίνει ότι «αυτοί, βέβαια, ίσως δεν είχαν [προβλήματα], το έθνος, όμως, είχε». Η υποταγή, λοιπόν, της Ελλάδας στις δυνάμεις εξάρτησης δεν αφήνει περιθώρια για ενασχόληση των πολιτικών κομμάτων με τα εθνικά θέματα. Η παραδοσιακή αριστερά, για παράδειγμα, πίστευε ότι τα εθνικά μας θέματα θα λυθούν «διαμέσου της πολιτικής της σοβιετικής υπερδύναμης», ενώ για την δεξιά και τα κεντρώα κόμματα το λόγο τον είχε η αμερικανική υπερδύναμη, η οποία με το «νατοϊκό δόγμα της ακεραιότητας της Τουρκίας», καθώς, επίσης, και με το «δόγμα εθνικής ασφαλείας των ΗΠΑ» εκμηδένιζε στην ουσία κάθε προσπάθεια της Ελλάδας για εθνική ολοκλήρωση, αλλά ακόμα και για την υπεράσπιση του υφιστάμενου status quo.

Στη δεύτερή του εισήγηση, ο κος Χαραλαμπίδης αναγνωρίζει την εισβολή του πολιτιστικού ιμπεριαλισμού στην Ελλάδα, καθώς, επίσης, και τις διαβρωτικές συνέπειες του τελευταίου στη συνείδηση των Ελλήνων. «Δε γνωρίζω να υπάρχει ένα έθνος στον πλανήτη μας», ομολογεί ο κος Χαραλαμπίδης, «και μάλιστα αρχαίο έθνος, όπως το ελληνικό, με τόσο μεγάλα κενά ιστορικής μνήμης και ιστορικής γνώσης... Οι μετέπειτα γεωπολιτικές, γεωστρατηγικές εντάξεις του σε συμμαχίες, συνέβαλαν ώστε στους Έλληνες πολίτες να παρέχεται μια ανολοκλήρωτη, αποικιοποιημένη και συρρικνωμένη ιστορία». Τρανταχτό παράδειγμα διαστρέβλωσης της

ιστορίας αποτελούν οι σταυροφορίες, όπως παρουσιάζονται στην ελληνική ιστορία, με την υποβάθμιση, δηλαδή, της καταστροφής της Κωνσταντινούπολης και την επικράτηση της ευρωκεντρικής εκδοχής. Ο κος Χαραλαμπίδης υπενθυμίζει ότι η «μορφωτική πολιτισμική συρρίκνωση» είναι προάγγελος της «εδαφικής συρρίκνωσης», και προειδοποιεί ότι, ίσως, η Ελλάδα στο όνομα της ευρωπαϊκής της ολοκλήρωσης και εξάρτησης συρθεί σε υποχωρήσεις που θα άπτονται των κυριαρχικών της δικαιωμάτων.

Συμπερασματικά, το βιβλίο «Ο Πολιτιστικός Ιμπεριαλισμός» με σαφήνεια υποστηρίζει ότι οι συνειδήσεις των ανθρώπων απειλούνται, ότι ο πολιτιστικός ιμπεριαλισμός του διεθνούς καπιταλιστικού κέντρου, μέσα από τον έλεγχο των κυκλωμάτων πληροφόρησης, απειλεί την ιδιαιτερότητα του κάθε ανθρώπου και πολιτισμού και επιδιώκει, όπως πολύ σωστά αναφέρει ο Lelio Basso, τη δημιουργία ενός λαού «δούλων του ιμπεριαλισμού, που σκέφτεται, διαβάζει, τρώει, ντύνεται, διασκεδάζει, όπως του επιβάλλουν να σκεφθεί, να διαβάσει, να φάει, να ντυθεί, να διασκεδάσει, χωρίς τίποτε απ' όλα αυτά να αποτελεί έκφραση της δικής του προσωπικότητας».

Διονύσης Ψιλόπουλος

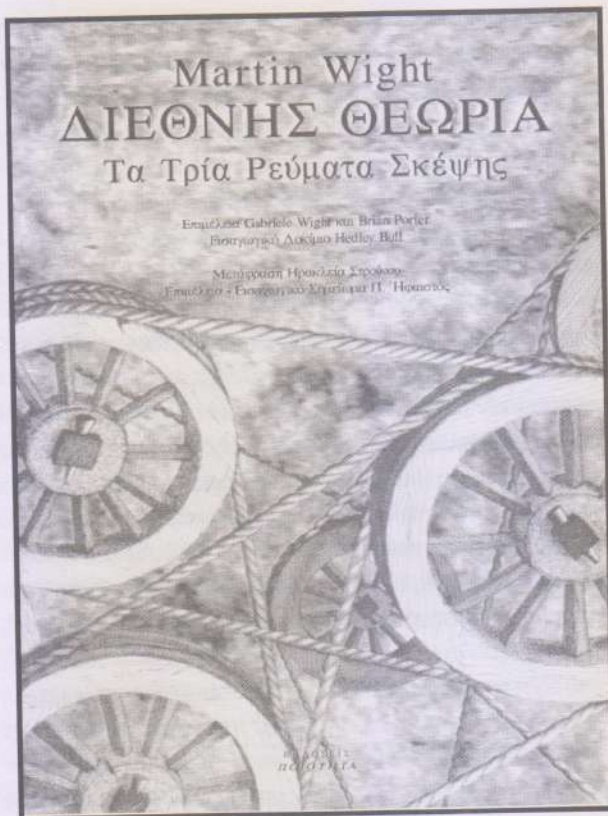
ΔΙΕΘΝΗΣ ΘΕΩΡΙΑ Τα Τρία Ρεύματα Σκέψης του Martin Wight

Επιμέλεια-Εισαγωγικό Σημείωμα: Π. Ήφαιστος
Εκδόσεις ΠΟΙΟΤΗΤΑ, Ομήρου 27 & Σόλωνος, 106 72 Αθήνα

Το βιβλίο του Martin Wight απευθύνεται σε κάθε ενδιαφερόμενο περί τα διεθνή θέματα: καθηγητές πανεπιστημίου, φοιτητές, διπλωμάτες, πολιτικούς, αξιωματικούς των Ενόπλων Δυνάμεων, δημοσιογράφους και εκπαιδευτικούς. Γενικά, ενδιαφέρει κάθε άτομο το οποίο επιζητά έγκυρη και αντικειμενική ανάλυση για την εξωτερική πολιτική, το ρόλο της ισχύος, το ρόλο του εθνικού συμφέροντος, καθώς και τη θέση του δικαίου και των υποχρεώσεων στην εξωτερική πολιτική. Είναι ένα απαραίτητο ανάγνωσμα για την ιστορία των ιδεών, τις απόψεις των ταγών της ιστορίας, τα φιλοσοφικά και ηθικά διλήμματα στη διεθνή πολιτική, όπως και για την ιστορία του διεθνούς δικαίου και το ρόλο των διεθνών θεσμών.

Το βιβλίο *Διεθνής Θεωρία*, απευθύνεται στον επιστήμονα ή υποψιασμένο αναγνώστη που δεν ικανοποιείται με τη στατική και μονομερή θεώρηση της διεθνούς κοινωνικής και πολιτικής πραγματικότητας, αλλά αναζητά βαθύ φιλοσοφικό στοχασμό, αιτιώδη συνάφεια, διερεύνηση των βαθύτερων δυνάμεων που διαμορφώνουν το διεθνές ιστορικό γίγνεσθαι και αξιόπιστα/έγκυρα πορίσματα και συμπεράσματα.

Ο αναγνώστης με ιδιαίτερο επιστημολογικό ή μεθο-

δολογικό ενδιαφέρον για τις κοινωνικές και πολιτικές επιστήμες, θα παρατηρήσει ότι ο Wight γεφυρώνει την ιστορία με τη θεωρία διεθνών σχέσεων, το διεθνές δίκαιο με τη διεθνή πολιτική, την πολιτική επιστήμη με τη διεθνή θεωρία, και την εφαρμοσμένη διπλωματία με τη θεωρία των διεθνών σχέσεων.

Για όσους ενδιαφέρονται για έγκυρη και αντικειμενική ανάλυση περί τα διεθνή θέματα, το βιβλίο του Martin Wight είναι ένα από τα καλύτερα συγγράμματα διεθνών σχέσεων στην διεθνή βιβλιογραφία. Οπωσδήποτε, είναι ένα πολύτιμο βοήθημα για την κατανόηση των διλημάτων και των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ένα σύγχρονο κράτος στο διεθνές σύστημα.

Ο συγγραφέας αναπτύσσει την ανάλυσή του στο πλαίσιο μιας πρωτότυπης ταξινόμησης των ρευμάτων σκέψης σε ρεαλιστές (ή μακιαβελικούς), γκροτιανούς (ή ρασιοναλιστές) και επαναστατικούς (ή καντιανούς). Με βάση αυτή την ταξινόμηση, προχωρεί σε μια διεισδυτική, συγκριτική και σχεδόν εξαντλητική διερεύνηση των ρευμάτων σκέψης δια μέσου της ιστορίας και σε αναφορά με συγκεκριμένες ξεχωριστές θεματικές: 1) ανθρώπινη φύση, 2) διεθνής κοινωνία, 3) "βάρβαροι" (απόψεις, θέσεις και στάσεις για τους "άλλους"), 4) εθνική ισχύς, 5) εθνικό συμφέρον, 6) διπλωματία σε κλασικό και σύγχρονο πλαίσιο, 7) διπλωματία και εξωτερική πολιτική, 8) διπλωματία και ισορροπία ισχύος, 9) πόλεμος, 10) διεθνές δίκαιο, διεθνείς υποχρεώσεις και διεθνής ηθική.

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΗΝ ΝΟΤ. ΙΣΠΑΝΙΑ

του Έπ. Βρανόπουλου
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΕΛΑΓΟΣ, ΑΘΗΝΑ 1998
(Αχ. Παράσχου 127, τηλ. 6440021)

Συνεχίζοντας από τη Μεσόγειο ο Δρ. αρχαιολόγος και ιστορικός Έπαμ. Βρανόπουλος, μάς κάνει γνωστές τις ελληνικές αποικίες της Νοτ. Ισπανίας καθώς και την ιστορία και τους πολιτισμούς που σημάδεψαν το νότιο κομμάτι της Ίβηρικής χώρας.

Μεγάλο μέρος του βιβλίου αναφέρεται στην ίδρυση και ιστορία των ελληνικών αποικιών, κάτι το οποίο ενδιαφέρει περισσότερο και τον Έλληνα αναγνώστη, εφ' όσον πληροφορείται την ύπαρξη των αποικιών και τη σημασία τους στη διάδοση του πολιτισμού στο άκρο, σχεδόν, της Ευρώπης. Η γραφίδα του συγγραφέα αποδίδει τα στοιχεία φιλολογικών, ιστορικών πηγών καθώς και αρχαιολογικών ευρημάτων, που αποδεικνύουν ότι οι Έλληνες περιέπλευσαν τις ακτές της Χερσονήσου και εγκατεστάθησαν εκεί δημιουργώντας αποικίες από τον 9ο π.Χ. αιώνα.

Η αποικία των Ροδίων, Ρόδη (Roses), είναι η πρώτη και ανατολικότερη αποικία εκ των ελληνικών, με πολιτιστική, εμπορική και ναυτιλιακή παρουσία από τον 8ο π.Χ. αιώνα. Έκτενης αναφορά γίνεται στο Έμπορειον (Amurries), τη σπουδαιότερη αποικία (ιδρυθείσα το 550 π.Χ.) στις ακτές της Καταλωνίας, με τα ερείπια του ναού του Άσκληπιού, στο Μουσείο (που στεγάζει τα σημαντικά αρχαιοελληνικά ευρήματα), στις νεκροπόλεις και τη διατηρούμενη αρχαία αποβάθρα.

Η Καλλίπολη (Βαρκελώνη), ή Ζάκανθα (Σάγουνθο), ή Άκρα Λευκή (Αλικάντε) και η Μαινάκη (Μάλακα) με περιορισμένης κλίμακας ανασκαφές και ευρήματα, αφήναν περιθώρια για μελλοντική αρχαιολογική και ιστορική έρευνα, εφ' όσον τα αρχαιολογικά μουσεία των πόλεων, τα ερείπια αρχαιοτήτων και τα ίχνη των ανασκαφών προσδιόριζαν τα «σημάδια» της ελληνικής παρουσίας και του ελληνικού πολιτισμού στην Καταλωνία, τη Βαλένθια και την Άνδαλουσία.

Μία ακόμη σημαντική αποικία ήταν αυτή των Φωκαέων (από την Μασσαλία), το Ήμεροσκοπείο (κοντά στην πόλη Denia) ή Άρτεμίσιο (από την λατρεία στην θεά Άρτέμιδα), ενώ χαρακτηριστική και αξιόλογη είναι η περίπτωση της πόλεως Έλτσε (άρχ. Έλίκης), με μουσείο γεμάτο από αγγεία, αγάλματα, κτερίσματα, ειδώλια κ.λπ. και με την περηφάνια των κατοίκων για τη μακρινή ελληνική καταγωγή τους, την όποιαν θυμούνται και τιμούν με ετήσιες εορτές, την Έλληνική Έβδομάδα (χοροί, αρχαίο θέ-

ΕΠΑΜ. Α. ΒΡΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
Δρ. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΣ - ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΗ Ν. ΙΣΠΑΝΙΑ

Ιστορική αναδρομή - οι Ελληνικές αποικίες της Ισπανίας
Ρόδη - Εμπορείον - Καλιπολίς - Ημεροσκοπεϊόν - Άκρα
Λευκή - Ελική - Μαϊνακή - Σαγούνδο - Καταλονία - Ανατολή
- Ανδαλουσία - Σεβίλλη - Κόρδοβα - Μαδρίτη. Ελληνικά,
Αραβικά, Ισπανικά Μνημεία. Η επίδραση των Αρχαίων
Ελλήνων. Η Αραβική κυριαρχία και η μουρτανική επίδραση.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΕΛΑΣΓΟΣ
ΑΘΗΝΑ 1998

ατρο, πομπές, μουσικές εκδηλώσεις, αναβίωση αρχαίας άγοράς), που έχει επηρεάσει πολιτιστικά και τις γειτονικές πόλεις Denia (Ήμεροσκοπεϊό) και Άλικάντε (Άκρα Λευκή).

Ιστορικά μνημεία (μή έλληνικά) της Καστίλης, Άνδαλουσίας, Καταλωνίας, Βαλένθιας με την επίδραση λαών και πολιτισμών, που σημάδεψαν τό δυτικό άκρο της Εύρώπης συμπληρώνουν τό οδοιπορικό, οι τελευταίες αναφορές (παραρτήματα) στά κινήματα Βάσκων, Άνδαλουσίων, Γαλλικιστών, στις αξιόλογες έλληνικές όχυρώσεις (και την σημασία τους για την Ίβηρική) και στις ρίζες των ταυρομαχιών.

Άθανάσιος Κόρμαλης

ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΒΟΡΡΑ

Μακεδονία 1941-44. Αντίσταση και Τραγωδία

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Του Δρ. Παρμενίωνος Ι. Παπαθανασίου

Εκδόσεις Παπαζήση, Νικηταρά 2, Τόμοι 2

Δέκα χρόνια μετά την πρώτη έκδοση και περισσότερο από μισό αιώνα μετά την εξιστορούμενη εποχή, επανεκδόθηκε το έργο του Δρ. Παρμενίωνος Ι. Παπαθανασίου.

Ο μελετητής της εποχής, ιδιαίτερα στον Ελληνικό Βορρά δεν είναι δυνατόν ν' αποκτήσει ολοκληρωμένη

γνώμη χωρίς να διαβάσει αυτό το βιβλίο, που αποτελεί σύνολο ανέκδοτου αρχαιολογικού υλικού της περιόδου εκείνης, στοιχείων, μικροϊστορίας, καθημερινής ζωής και απόλυτα τεκμηριωμένων γεγονότων, τα οποία μαζί με την έντονη δράση και αγωνία των εμπλεκόμενων αγωνιστών οδηγούν στην κατανόηση βαθύτερων προβλημάτων. Το δημοσιευμένο υλικό προέρχεται από το λεπτομερειακό αρχείο-ημερολόγιο του τότε ταγματάρχη Γιάννη Παπαθανασίου, που υπήρξε ο αρχαιότερος από τα ιδρυτικά μέλη της αντιστασιακής οργάνωσης **Υπερασπισταί Βορείου Ελλάδος (ΥΒΕ)** που **ιδρύθηκε στις 10 Ιουλίου 1941 στην κατεχόμενη Θεσσαλονίκη** και απετέλεσε την πρώτη ενέργεια συγκρότησης οργανωμένης αντίστασης κατά των σκληρών και αδίστακτων γερμανο-ιταλο-βουλγάρων κατακτητών. Η ενέργεια αυτή θεωρείται σήμερα αναμφισβήτητα μεγάλος τίτλος τιμής του σώματος των ελλήνων αξιωματικών.

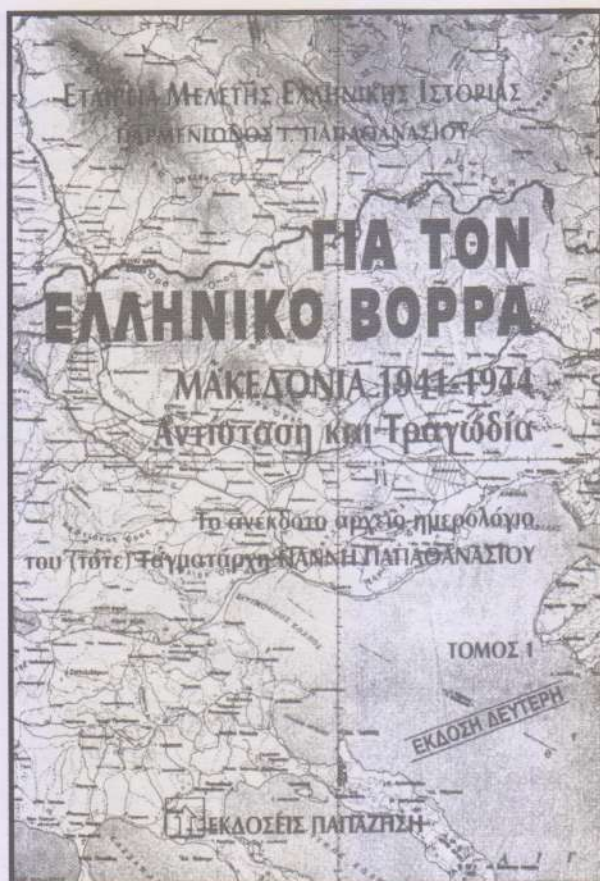
Η αδυσώπητη σύγκρουση ιδεών που προέκυψε τότε μεταξύ των ελλήνων, μέσα στη φωτιά της Εθνικής Αντίστασης, πρέπει να μελετηθεί από τον καθένα για να καταλάβει πώς γίναμε αυτό που είμεθα σήμερα και γιατί μερικά από τα προβλήματα τα οποία θεωρούμε «νέα» μπορούν ν' αναζητηθούν τα ίχνη τους κατ' ευθείαν στην εποχή εκείνη.

Στο κείμενο περιγράφονται, επίσης, μεγάλοι ηρωισμοί απλών ανθρώπων του λαού μας αλλά και μεγάλες αθλιότητες της εποχής. Από τις σελίδες αυτές ξεπηδούν απλοί άνθρωποι αλλά δυνατοί οραματιστές και ιδεολόγοι που αγωνίστηκαν για ιδέες και αξίες, βαλλόμενοι από παντού. Το βιβλίο προβάλλει αιώνια ιδανικά και αυτούς που με πάθος υπηρέτησαν ολόκληρο τον ελληνισμό και τις αξίες του. Οι ανυποχώρητοι και ενάρετοι αγωνιστές που περιγράφονται ασφαλώς αποτελούν φωτεινά παραδείγματα μέσα στη σημερινή σύγχυση που καλλιεργείται τόσο επίμονα.

Σε πολλά σημεία ο αναγνώστης μεταφέρεται κυριολεκτικά στην εποχή της φωτιάς η οποία στη μακεδονική γη ήταν πολύ εντονότερη, λόγω της βουλγαρικής παρουσίας.

Το όλο έργο δικαιολογεί ακόμη τη γνώμη ότι τα ιστορικά γεγονότα πρέπει να γράφονται, όταν δημιουργούνται και να κρίνονται με τα κριτήρια της εποχής, ώστε ν' αποτελούν αληθινή ιστορία. Ενισχύεται επίσης η άποψη ότι **οι στρατιωτικοί είναι καλοί υπηρέτες της ιστορίας**. Η ψυχραιμία της χρονικής απόστασης φωτίζει καλύτερα, διασώζονται μαρτυρίες που θα εκτιμηθούν κατάλληλα και συμπληρώνεται μια σημαντική "κατάθεση στην ιστορία".

Είναι γνωστό ότι ο χώρος της μνήμης μας είναι και χώρος της ύπαρξής μας, μετά την οποία η μνήμη δίνει θέση στην ιστορία, στην οποία θα τοποθετηθούν και όλα όσα σήμερα για εμάς είναι πραγματικότητα. Εκεί

θα μπου και οι πληγωμένες μνήμες των γνωστών μας.

Σήμερα, υπάρχουν πολλοί ακόμη που έζησαν με τα παιδικά ή νεανικά τους μάτια τα δίσεκτα εκείνα χρόνια. Υπάρχουν, επίσης, πολλοί που κατά κάποιο τρόπο έζησαν την Κατοχή μέσα από διηγήσεις των γονιών τους και ίσως την κληροδότησαν μέχρις ενός σημείου στα παιδιά τους.

ΑΠΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΕΘΝΟΣ

Η λαϊκή λογοτεχνία των Ελλήνων της Β. Ήπειρου
 ΚΥΡΟΜΑΝΟΣ, Προξένου Κορομηλά 42,
 54622 Θεσσαλονίκη, τηλ.: 282.427

Στό Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης πραγματοποιήθηκε η επίσημη παρουσίαση του βιβλίου του φιλόλογου-συγγραφέα Σταύρου Ντάγιου, ΑΠΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΕΘΝΟΣ. Η λαϊκή λογοτεχνία των Ελλήνων της Βορείου Ήπειρου.

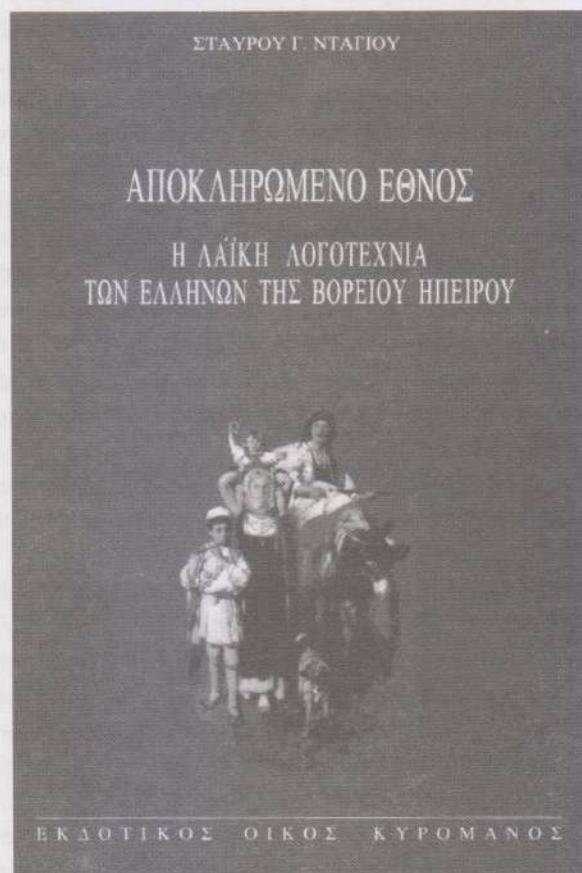
Στην εκδήλωση μίλησαν ο φιλόλογος-λαογράφος Δώρας Κυριαζής, ο οποίος αναφέρθηκε στον συγγραφέα και τό έργο του, ο δημοσιογράφος Θανάσης Χούπης που παρουσίασε με ανάγλυφο τρόπο τις σημερινές συνθήκες διαβίωσης της ελληνικής κοινότητας στη Βόρειο Ήπειρο και ο δικηγόρος και συγγραφέας Δημήτρης Γαρούφας, που έδωσε έμφαση στη διαχρονικότητα και την συνέχεια του

ελληνικού πολιτισμού, όπως αυτή αποδεικνύεται μεταξύ άλλων και από την αντιπαραβολή του δημοτικού μας τραγουδιού με την αρχαία τραγωδία. Τη συζήτηση συντόνισε ο δικηγόρος και δημοσιογράφος Κώστας Γκιουλέκας, που, επίσης, μίλησε για τό βιβλίο κάνοντας μάλιστα λόγο και για την ευρύτερη πνευματική προσφορά της προσφυγικής ομογένειας που ελάχιστα, όμως, προβάλλεται από τά μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Την εκδήλωση έκλεισε με όμιλία του ό ίδιος ό συγγραφέας, που χειροκροτήθηκε θερμά από τό πυκνό ακροατήριο.

Ό Σταύρος Ντάγιος γεννήθηκε στό Άργυροκάστρο, σπούδασε φιλολογία και παράλληλα μέ τό έρευνητικό του έργο ασχολείται μέ την μετάφραση έργων ελλήνων λογοτεχνών στά άλβανικά.

Τό βιβλίο του «Αποκληρωμένο Έθνος», είναι προϊόν πρωτογενούς έρευνας, που από μαθητής ακόμη ξεκίνησε από χωριό σε χωριό της γενέτειρας περιοχής του, μέ μέσα από πενιχρά έως ανύπαρκτα, μέ μόνο κίνητρο τό μεράκι και τό ενδιαφέρον για μία παράδοση που χάνεται, για έναν πολιτισμό που από ζων μετατρέπεται σε μουσειακό. Περιλαμβάνει 328 δημοτικά τραγούδια καθώς και ένα έκτενές δοκίμιο για τό Δημοτικό Τραγούδι και την παράδοση γενικότερα, ενώ κλείνει μέ βιβλιογραφία και κατατοπιστικά εύρητηρια.

Ένας Πολίτης θυμάται του Σίμου Βαφειάδη

Εκδόσεις Τσουκάτου, Πλ. Βικτωρίας 2, Τηλ.: 88.18.992

Το βιβλίο «Ένας Πολίτης θυμάται» είναι ακριβώς ό,τι υποδηλώνει ο τίτλος του. Η ζωή του Σίμου, ενός απλού Κωνσταντινουπολίτη, από την τρυφερή ηλικία των πέντε χρόνων που συνειδητοποιεί τι συμβαίνει γύρω του, έως την ώριμη ηλικία των πενήντα έξι χρόνων, όπου και εγκαταλείπει οριστικά την Πόλη.

Μέσα από την περιγραφή της δικής του ζωής, ξετυλίγεται μπροστά μας η ιστορία μισού και πλέον αιώνα μιας μοναδικής πόλης, της Κωνσταντινούπολης, μιας οικείας και ταυτόχρονα ξένης χώρας, της Τουρκίας.

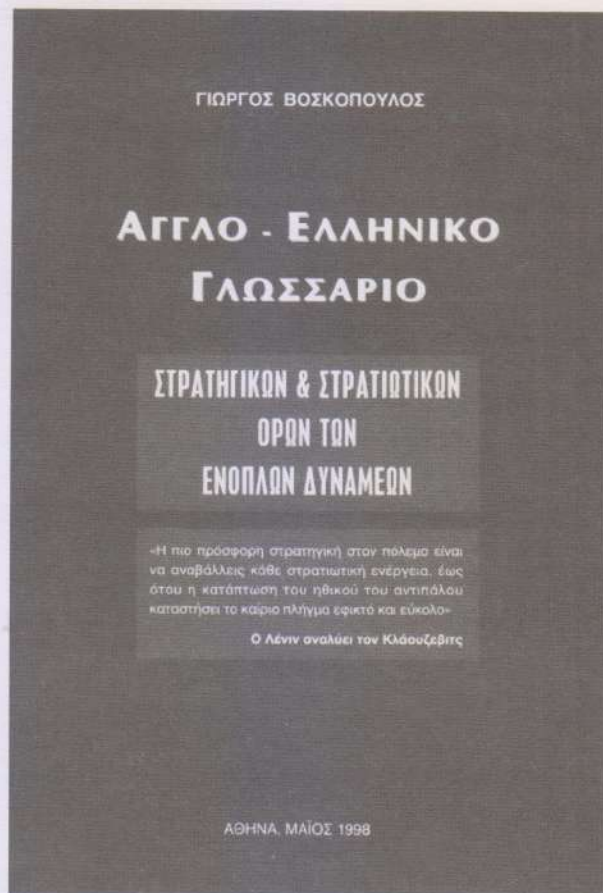
Μικρασιατική καταστροφή, Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, Φόρος περιουσίας, Είκοσι ηλικίες, Σεπτεμβριανά, Απελάσεις.

Γεγονότα σημαντικά που σημάδεψαν τη μοίρα του λαού μας, ιδωμένα όχι από την επιστημονική πλευρά ενός ιστορικού, αλλά ιδωμένα από την πλευρά ενός ευαίσθητου ανθρώπου που τη βίωσε, κρατώντας στην καρδιά και το μυαλό του αυτά που τον σημάδεψαν.

ΑΓΓΛΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ & ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΟΡΩΝ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ του Γ. ΒΟΣΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΘΗΝΑ 1998

Το Αγγλο-ελληνικό Γλωσσάρι Στρατηγικών και Στρατιωτικών όρων, αποτελεί καινοτομία στην ελληνική βιβλιογραφία, καθώς για πρώτη φορά παρατίθενται, ερμηνεύονται και παρουσιάζονται με τη βοήθεια πινάκων στρατηγικοί και στρατιωτικοί όροι, όπως παράμετροι αμυντικού σχεδιασμού, αποτροπή, προεκταμένη αποτροπή, ασφάλεια, εξισορρόπηση ισχύος, στρατηγικές μειονότητες, θεωρία γειτνίασης, στρατηγική, στόχοι στρατηγικής, αλληλεξάρτηση, προεκταμένο πεδίο μάχης, εξίσωση άμυνας, βεβαία αμοιβαία καταστροφή, επίλυση συγκρούσεων, τρόποι απόκτησης οπλικών συστημάτων, παράμετροι και στόχοι ψυχολογικού πολέμου, τρόποι άσκησης προπαγάνδας και χιλιάδες άλλοι, που αποτελούν σημεία αναφοράς για το σύγχρονο μελετητή των Διεθνών Σχέσεων, της Στρατηγικής, των θεμάτων ασφαλείας καθώς και τον επαγγελματία στρατιωτικό.

Οι όροι παρατίθενται και εξηγούνται, όπως συναντήθηκαν σε στρατιωτικά εγχειρίδια αλλά και στα εγκυρότερα journals όπως Brasseys Defense Yearbook, Orbis, Survival, Foreign Affairs, Military Thought, Security Studies, NATO Review, Strategic Studies, International Affairs, Comparative Strategy, JANE'S Intelligence Review, Armed Forces and Society, Defense Analysis, Journal of Peace Research και πολλά άλλα. Πολύτιμο υλικό έχει συγκεντρωθεί από το CDISS, Κέντρο Μελετών για την Άμυνα και τη Διεθνή Ασφάλεια

του Πανεπιστημίου Lancaster της Μεγάλης Βρετανίας και πληθώρα στρατιωτικών εγχειριδίων και στρατηγικών πονημάτων πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών της Μεγάλης Βρετανίας.

Όσον αφορά τα λήμματα με γραμματικό και όχι στρατηγικό ενδιαφέρον, δίδονται τα συνώνυμα και αντώνυμα, ενώ περιέχονται και γλωσσάρι συντομογραφιών, το οποίο περιέχει χιλιάδες συντομογραφίες, οι οποίες συχνά αποτελούν γρίφο για το σύγχρονο μελετητή.

Παρατίθενται ερμηνείες από τις εγκυρότερες πηγές της διεθνούς βιβλιογραφίας, συγγραφείς όπως οι H. Bull, H. Morgenthau, P. Viotti, L. Freedman, B. Buzan, J. Rosenau, Θ. Κουλουμπής, Θ. Βερέμης, Ι. Μάζης, E. Whittkopf, C. Kegley, K. Holsti, W. Keylor, E. Luard, M. Hollis, S. Smith, K. Booth, Raymon Aron, K. Deutch, P. Huth, N. Woods, Lider Julian, G. De Beaufre, H. Nickolson, J. Galtung, C. Gray, R. Keohare, J. Nye και πολλοί άλλοι διακεκριμένοι θεωρητικοί και μελετητές, ενώ προτείνονται πηγές απ' όπου ο αναγνώστης μπορεί να αποκτήσει μία πιο εμπειριστατωμένη γνώση επί του αναλυόμενου όρου.

Παρατίθενται, ακόμα, σύντομο αγγλο-ελληνικό γλωσσάρι τεχνικών όρων, σχετικών με το αυτοκίνητο, συγκριτικός πίνακας βρετανικών και αμερικανικών Αγγλικών, διαγράμματα παρουσίασης επί μέρους τμημάτων αεροσκαφών καθώς και συνοπτικός πίνακας παρουσίασης αεροσκαφών.

Για πληροφορίες: "ΓΛΩΣΣΟΜΑΘΕΙΑ", τηλ. & τηλεομ.: 5579594. Σοφία Σαμπάνη

Λάβαμε τα εξής βιβλία και περιοδικά

ΒΙΒΛΙΑ

1. **ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΛΕΣΒΙΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ.** Συμβολή στην Ιστορία της Λεσβιακής Γραμματείας. Τόμος όγδοος, Κώστας Γ. Μίσσιος, Μυτιλήνη 1998.
2. **ΑΠΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΕΘΝΟΣ.** Η λαϊκή λογοτεχνία των Ελλήνων της Βορείου Ηπείρου. Σταύρου Γ. Ντάγιου. Εκδόσεις ΚΥΡΟΜΑΝΟΣ, Θεσσαλονίκη 1997.
3. **Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ.** Το ηλεκτρονικό σύστημα ελέγχου και το τέλος της ανθρώπινης ελευθερίας. Texe Marrs, Εκδόσεις ΣΤΕΡΕΩΜΑ.
4. **ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 1940-1974.** Νίκου Ψυρούκη, 4 Τόμοι, Εκδόσεις ΗΡΟΔΟΤΟΣ 1991, 4η έκδοση.
5. **ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΕΦΥΡΙΑ.** Τοπογραφία, Αρχιτεκτονική, Ιστορία, Λαογραφία. Γεώργιος Π. Τσότσος. UNIVERSITY STUDIO PRESS. Εκδόσεις Επισημονικών Βιβλίων και Περιοδικών. Θεσσαλονίκη 1997.
6. **Ο ΑΔΕΛΦΟΣ ΜΟΥ ΘΕΟΦΙΛΟΣ.** Ανθή Γεωργιάδου. Λευκωσία 1998. (τα έσοδα, εάν υπάρξουν, θα διατεθούν για την προτομή του Θεόφιλου Γεωργιάδη).
7. **ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΗΝ Ν. ΙΣΠΑΝΙΑ.** Ο Άγνωστος Εκτός Ελλάδος Ελληνισμός. Επαμ. Α. Βρανόπουλος. Εκδόσεις ΠΕΛΑΣΓΟΣ. Αθήνα 1998.
8. **ΟΙ ΑΛΕΒΗΔΕΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΟΥΡΚΙΑ.** Λιάνα Μυστακίδου, εκδόσεις ΓΟΡΔΙΟΣ 1997.
9. **ΟΙ ΒΛΑΧΟΦΩΝΟΙ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΑΙ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ.** Στέφανος Ν. Σωτηρίου. Εκδόσεις ΠΕΛΑΣΓΟΣ. Αθήνα 1998.
10. **Ο ΦΑΣΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η 4η ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.** Νίκου Ψυρούκη, εκδόσεις ΑΙΓΑΙΟΝ, Λευκωσία 1994

11. **ΣΥΖΕΥΣΗ.** Η Άτυπη Ένωση. Σταύρος Γ. Καρκαλέτσης. Εκδόσεις ΠΕΛΑΣΓΟΣ, Αθήνα 1996.

12. **ΤΑ ΕΨΙΛΟΝ ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ.** Για την Ελένη Λαδιά, Ελένη Δαμιανού, Ελένη Βακαλό, μα πιο πολύ και πρώτα την Ελένη Φωκά. Πίτσα Γαλάζη, Εκδόσεις ΑΡΜΟΣ, Αθήνα 1998.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

1. «**Αέροπος**» Διμηνιαίο περιοδικό για τον Ελληνισμό
Εκδότρια: Ελένη Κ. Φάσσου, Βατάτζη 10, ΑΘΗΝΑ 114 72, τηλ. 6437190, τηλεομ. 6438748
2. «**Αθηναϊκή Πρωτοβουλία**» Μηνιαία αδέσμευτη εφημερίδα
Εκδότης: Ιωαν. Χρ. Γιαννάκενας, Αχ. Παράσχου 127, 114 75 Αθήνα, τηλ. 6440021, τηλεομ. 6450097.
3. «**Αλέκτωρ**» Έντυπο Ποικίλου Προβληματισμού Περιοδική Έκδοση πρωτοβουλίας Φοιτητών Α.Π.Θ., Καραϊσκάκη 7, Θεσ/νίκη 553 37, τηλ. - τηλεομ. 948574.
4. «**Ανατολή**» Για τον Ελληνισμό της καθ' ημάς Ανατολής, της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου
Μηνιαία πολιτική έκδοση, εκδότης: Μανώλης Αρσενιάδης. Δοϊράνης 130-132, 176 73 Καλλιθέα, τηλ. 9514225, τηλεομ. 9589939
5. «**Άρδην**» Διμηνιαίο Περιοδικό
Εκδότης: Καραμπελιάς Γιώργος, Θεμιστοκλέους 37, 106 77 Αθήνα, τηλ. 3826319, τηλεομ. 3839930.
6. «**Αρμένης Φενταϊ**» Περιοδική έκδοση του Αρμενικού Λαϊκού Κινήματος,
Κρητών 8, 117 44 Αθήνα, τηλ.-τηλεομ. 9019020.
7. «**Βορειοηπειρωτικός Αγών**» Μηνιαίο Δημοσιογραφικό όργανο κεντρικής επιτροπής Βορειοηπειρωτικού Αγώνος.
Εκδότης: Ι. Τσιαμπέρης, Ναυαρίνου 8, 106 80 Αθήνα, τηλ. 3629769
8. «**Γνώμη**» Δεκαπενθήμερος Ελληνο-Καναδική Εφημερίδα. Εκδότης: Κ. Καρατσίκης, Βανκούβερ-Καναδάς, τηλ.: (604) 435-4580, τηλεομ.: (604) 435-7619.

9. «Δημοσιογραφική» Όργανο του Δημοσιογραφικού Ομίλου

Εκδότης: Γιάννης Μενούνος, Προκοπίου 7-9,
171 24 Αθήνα, τηλ. 9731338, τηλεομ. 3816738

10. «Δράσις» Περιοδική έκδοση της Ε.Κ.Φ. Δράσις-ΚΕΣ, Αιτωλίας 8 - Αμπελόκηποι, Τ.Κ. 115 27
Αθήνα, τηλ.: 7701673, τηλεομ.: 7229111..

11. «Εικοστός πρώτος Αιών» Μηνιαία Ελληνοκεντρική Έκδοσις

Εκδότης: Νίκος Παπαδόπουλος, Ναύπλιο, Τ.Θ. 189,
Τ.Κ. 211 00

12. «Ελλάνιον Ήμαρ» Τριμηνιαία περιοδική έκδοση Ελλανίων Πολιτιστικών Αναζητήσεων. Εκδότης: Γεράσιμος Καλογεράκης. Φιλικής Εταιρείας 39, Θεσσαλονίκη 54 621, τηλ.-τηλεομ.: 031-265042.

13. «Ελληνική Διεθνής Γλώσσα» Τριμηνιαίο περιοδικό

Εκδότης: Ιωάννης Χρ. Γιαννάκης, Αχ. Παράσχου 127, Τ.Κ. 114 75, Αθήνα, τηλ. 6440021, τηλεομ. 6450097.

14. «Ενδοχώρα» για τη Θράκη που περιμένει, τον Ελληνισμό που αντιστέκεται.

Εκδότης: Κουριαννίδης Ιωάννης, Νικηταρά 21α,
681 00 Αλεξανδρούπολη, τηλ. 0551-31329 & 094-389805.

15. «Η Βασιλεία των Ουρανών» Τριμηνιαία έκδοσις. Εκδότης: Αρχιμ. π. Ν. Γκολιόπουλος. Αδελφότης Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Ναυπάκτου. 30300 Ναύπακτος.

16. «Η Κύπρος σήμερα»

Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, Υπουργείο Εσωτερικών, Λευκωσία-Κύπρος

17. «Η Πανολυμπιακή» Μηνιαία εφημερίδα ποικίλης ύλης της επαρχίας Ολυμπίας και των απανταχού Ολυμπίων. Εκδότης: Ευάγγ. Πολ. Γιαννικόπουλος, Ανάφης 40-42, 113 64 Αθήνα, τηλ. 8671155, τηλεομ. 8611762.

18. «Θρηκίος Άνεμος» Διμηνιαίο περιοδικό για τη Θράκη.

Εκδότης: Γιαλαμάς Αθανάσιος, Παλαιολόγου 26,
681 00 Αλεξανδρούπολη, τηλ.-τηλεομ. 0551-31670.

19. «Μικρασιατική Ηχώ» Διμηνιαία Έκδοση Ενώσεως Σμυρναίων.

Εκδότης: Τάκης Βεζυργιάννης, Καρύτση 3, 105 61 Αθήνα, τηλ. 3228480, τηλεομ. 3229564.

20. «Ο Αγώνας» στην Τουρκία και το Κουρδιστάν. Τζαβέλλα 3, Αθήνα, τηλ. 01-3848330.**21. «Ο Πολίτης» Ανεξάρτητη, πολιτική, ειδησεογραφική και κοινωνική εφημερίδα των Κωνσταντινουπολιτών.**

Εκδότρια: Π. Τσουκάτου, Πλατεία Βικτωρίας 2,
104 34 Αθήνα, τηλ. 8818992, τηλεομ. 8817341.

22. «Ορθόδοξος Τύπος» Εβδομαδιαία Έκδοσις της Πανελληνίου Ορθοδόξου Ενώσεως.

Εκδότης: Σωτήριος Βασιλόπουλος, Κάνιγγος 10,
106 77 Αθήνα, τηλ. 3816206, τηλεομ. 8136981.

23. «Ο Χρόνος» Καθημερινή Εφημερίδα Κομοτηνής.

Εκδότης: Αλεξ. Φανφάνης, Νικ. Ζωίδου 22-24,
691 00 Κομοτηνή, τηλ. 22791, τηλεομ. 31302.

24. «Προσφυγικό Βήμα» Διμηνιαία Κυπριακή Εφημερίδα

Εκδότης: Χρήστος Προδρόμου, Λ. Αθηνάς 41,
166 71 Βουλιαγμένη, τηλ. 9670964, τηλεομ. 9670966.

25. «Στο Κλεινόν Άστυ» Διμηνιαίο πολιτιστικό ενημερωτικό δελτίο του Επιστημονικού Συλλόγου Νέων των Αθηνών,

Μπουκουβάλα 12, 114 75 Αθήνα, τηλ. 6440021.

26. «Σύναξη» Τριμηνιαία έκδοση σπουδής στην Ορθοδοξία

Εκδότρια: Σωτηρία Νέλλα, Θερμοπυλών 39, 152 35 Βριλήσσια, τηλ. 8049396.

27. «Σύνδεσμος» Μηνιαίο Περιοδικό Ελληνορθόδοξης Μαρτυρίας

Εκδότης: Παν. Ι. Μέντης, Β. Γεωργίου Α΄ 5, 241 00 Καλαμάτα, τηλ. 0721-23176.

28. «Τετρακτύς Αείγνητος» Τριμηνιαία περιοδική έκδοσις Ελλήνων.

Εκδότης: Γρηγόριος Μπέλλος, Τ.Θ. 19788, Τ.Κ. 540 12, Θεσσαλονίκη, τηλ. 0392-63239.

29. «Το Δημοτικόν Φως» Τοπική εφημερίδα για την προβολή και την πρόοδο του Αγίου Δημητρίου.

Εκδότης: Γιώργος Μαράφης, Παπάγου 112Α 173 43, Άγ. Δημήτριος, τηλ.: 9704655, τηλεομ.: 9768818.

30. «Φωνή του Κουρδιστάν» Περιοδικό του Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου του Κουρδιστάν. Β. Σοφίας 54, 115 28 Αθήνα, τηλ. 7247022, τηλεομ. 7292556.

31. «Χριστιανική» Εφημερίδα Χριστιανικού Κοινωνικού Αγώνα

Εκδότης: Μανόλης Μηλιαράκης, Ακαδημίας 78Δ,
106 78 Αθήνα, τηλ. 3811302, τηλεομ. 3806262.

ΑΡΘΡΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ ΤΕΥΧΗ ΤΗΣ "ΕΛΛΟΠΙΑΣ" (επιλογή)

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ

- Τχ. 4 Μακεδονικό και Διαβαλκανικές σχέσεις του Σπ. Κακουριώτη.
Τα ιστορικοπολιτικά πλαίσια της σύγχρονης Μακεδονίας του Κ. Βακαλόπουλου.
Τχ. 8 Η στάση μας στο "Μακεδονικό" και η κατάσταση στα Βαλκάνια του Θ. Ζιάκα.
Τχ. 9 Σχετικά με το "Μακεδονικό ζήτημα" του Α. Ανθεμιδή.
Η πολιτική των Σκοπίων έναντι της Ελλάδας του Κ. Κεντρωτή.
Τχ. 11 Το Μακεδονικό ζήτημα στο σύγχρονο Βαλκανικό χώρο (I), (II), (III) του Ε. Φακιάλα.
Τχ. 12 Η αναγέννηση του βουλγαρομακεδονικού εθνικισμού του Κ. Κεντρωτή.
Β' Περίοδος
Τχ. 1 Σε αναζήτηση γερμανικής προστασίας του Β. Στοϊλόπουλου.
Τχ. 3 Οι εξελίξεις του Μακεδονικού και η εθελούγησηση του ενδοτισμού του Κ. Χολέβα.
Τχ. 6 Οι σκόπελοι της ενδιάμεσης συμφωνίας του Β. Στοϊλόπουλου.
Τχ. 6 Μερικές σκέψεις επί θεμελιωδών πτυχών του "Μακεδονικού" και του ρόλου της Ελλάδας στο διεθνές σύστημα του Π. Ήφαιστου.
Τχ. 6 Ο εκτουρκισμός των Torbesi της ΠΓΔΜ και οι "αθάετες" πλευρές των μειονοτικών ζητημάτων του Β. Στοϊλόπουλου.
Τχ. 8 Τα Σκόπια ζητούν τη συνδρομή των "δημοκρατικών δυνάμεων" της Ελλάδας του Β. Στοϊλόπουλου.
Τχ. 8 Η προσφορά των Μανιατών στο Μακεδονικό Αγώνα του Γ. Δημακόγιαννη.
Τχ. 9 Σκοπιανό. Το κυνικό αδιέξοδο του Ν. Κατσιλιώτη.
Τχ. 9 Εθνική εγρήγορση. Η διέξοδος από την παγίδευση για το θέμα των Σκοπίων του Αθ. Κόρμαλη.
Τχ. 12 Το Μακεδονικό και οι σιωπηλές ελπίδες της Βουλγαρίας του Β. Στοϊλόπουλου.
Τχ. 12 Διαλυτικά φαινόμενα στο υβρίδιο των Σκοπίων του Κ. Χολέβα.

ΚΥΠΡΟΣ

- Τχ. 1 Ο άλλος Αττίλας του Ανδρέα Μακρίδη.
Η επιστημονική μελέτη του Κυπριακού και η πολιτική ηγεσία του Κ. Κύρρη.
Τχ. 2 Αφιέρωμα στο Κυπριακό.
Τχ. 2 Ο τουρκικός επεκτατισμός της κατεχόμενης γης μας και τρόποι αντιμετώπισης του προβλήματος του + Θεόφιλου Γεωργιάδη.
Τχ. 4 Οι καταβολές του ΑΚΕΛ και ιστορικοκοινωνικοί παράγοντες που ορίζουν τη στάση στο εθνικό ζήτημα (I), (II) του Π. Προδρόμου.
Τχ. 7 Η ομοσπονδιακή λύση οδηγεί στην τουρκοποίηση του Τ. Γεωργίου.
Τχ. 9 Άραγε μας σώζει η τουρκική αδιαλλαξία του Θ. Στοφορόπουλου.
Τχ. 14 Το Δημοψήφισμα του 1950 για την Αυτοδιάθεση-Ένωση του Γ. Ζερβίδη.
Τχ. 16 Κύπρος και εθνική στρατηγική του Ελληνισμού του Π. Ήφαιστου.
Τχ. 17 Για τον εορτασμό της Κυπριακής "Ανεξαρτησίας" του Γ. Ζερβίδη.
Τχ. 20 Αφιέρωμα στο Κυπριακό.
Τχ. 21 Η πολιτική πτυχή του θέματος των εγκλωβισμένων του Γ. Κολασίδη.
Τχ. 22 Κυπριακή οικονομία και αμυντική θωράκιση της Κύπρου του Γ. Βαγιακάκου.
Β' Περίοδος
Τχ. 1 21 χρόνια μετά... του Χριστοδ. Γιαλουριδή.
Τχ. 2 Θεμελιώδεις πτυχές μιας Ελληνικής εθνικής στρατηγικής για το Κυπριακό ζήτημα του Παν. Ήφαιστου.
Τχ. 5 Το Κυπριακό ζήτημα του Γ. Καρούσου.
Τχ. 5 Το Πανεπιστήμιο Κύπρου του Α. Μακρίδη.
Τχ. 6-7 Τα αίτια της συνειδησιακής πάλης στην Κύπρο του Χ. Ελισσαίου.
Τχ. 7-8 Οι αγνοούμενοι της Τουρκικής εισβολής στην Κύπρο του Ι. Γ. Βαρνάκου.
Τχ. 8 Ευρύτεροι προβληματισμοί περί των απόψεων και προτάσεων των ΗΠΑ για στρατιωτικό διάλογο στην Κύπρο του Αθ. Δρούγου.
Τχ. 9 Το ενωτικό δημοψήφισμα και η έναρξη του απελευθερωτικού αγώνα του Χ. Κέλη.
Τχ. 9 Πολεμικά γεγονότα. Ιούλιος-Αύγουστος 1974. Στρατόπεδο ΕΛΔΥΚ. Επιμ. Θ. Μπινιχάκης.
Τχ. 10 1974-1997, Αγνοούμενοι-Διεθνής Αμνηστία-Ηνωμένα Έθνη και Διερευνητική Επιτροπή Αγνοουμένων του Γ. Βαρνάκου.
Τχ. 11 Αφιέρωμα: Από την ένωση στη διχοτόμηση
Τχ. 12 -13 Το θέμα των αγνοουμένων της Κυπριακής τραγωδίας είναι καθαρά

ανθρωπιστικό ζήτημα του Σ. Δημητρίου

- Τχ. 13 Κύπρος και S-30: Όρα για πράξεις του Σ. Καρκαλέτση.
Τχ. 15-16 Συνέντευξη με τον στρατηγό Γ. Καρούσο. Επιμ. του Θ. Μπινιχάκη.

Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

- Τχ. 2 Οι διεθνείς ανεκμετάλλετες δυνατότητες του Ελληνισμού του Γ. Αλεξάνδρου.
Ρουμ Ορτονόξ: Η προέκταση του γένους μας στη Μέση Ανατολή του Κ. Χολέβα.
Τχ. 3 Απόδημος Ελληνισμός του Δ. Ευαγγελίδη.
Τχ. 7 Ελληνολατρεία στην ΕΣΣΔ του Β. Αγτζίδη.
Τχ. 11 Η ελληνόφωνη περιοχή της Καλαβρίας του Τίτο Squillaci.
Τχ. 18 Όταν το κράτος φοβάται το δικαίωμα ψήφου του μετανάστη του Β. Στοϊλόπουλου.
Τχ. 19 Εντυπώσεις από τον Ελληνισμό της Αμερικής της Μ. Ζουμπούλη.
Τχ. 20 Η εικόνα της Ελλάδας στον Γερμανικό Τύπο του Β. Στοϊλόπουλου.
Τχ. 21 Ο απόδημος Ελληνισμός, οι δυνατότητες και οι προοπτικές του (I), (II) του Κ. Κοκκινόφτα.
Άσε των φρονιμών τις βουλές και το τουφέκι πιάσε... του Γ. Σιλουήρη.
Β' Περίοδος
Τχ. 1-Τχ. 2 Ο Ελληνισμός της Διασποράς της Άρτεμης Ξανθοπούλου-Κυριακού.
Τχ. 4 Ποιος θα σώσει το Ρωμάλικο; του Σ. Καργάκου.
Τχ. 4-Τχ. 5 Ο Ελληνισμός της Αιγύπτου του Ε. Σουλογιάννη.
Τχ. 6 Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού του Μ. Δικαϊάκου.
Τχ. 7 "Καλός": Η μόνη φυλή στον κόσμο που διατηρεί μια παράδοση με στοιχεία που παραπέμπουν στην Αρχαία Ελλάδα του Αθ. Λερούνη.

ΕΥΡΩΠΗ

- Τχ. 13 Εμείς και το Μάαστριχτ του Θ. Ζιάκα.
Η δική μας Ευρώπη του Γ. Καρμπελιά.
Η Ελλάδα στην ΕΟΚ: σχέδιο μερικού απολογισμού του Θ. Στοφορόπουλου.
Τχ. 14 Η Ελλάδα μεταξύ Ανατολής και Δύσης: Η περίπτωση της Κύπρου του Δ. Καλουδιώτη.
Τχ. 21 Εμείς και η Ευρώπη του Γ. Σχιζα.
Τχ. 22 Ο αντιορθόδοξος ρατσισμός και οι Ευρωπαϊκές εξελίξεις του Κ. Χολέβα.
Β' Περίοδος
Τχ. 4 Ο μύθος της απομόνωσης... του Β. Στοϊλόπουλου.
Τχ. 4 Τα εθνικά θέματα και η Διακυβερνητική της Ευρώπης του Κ. Χολέβα.
Τχ. 15 Νέο Ράιχ ή νέα πτώση; η Γερμανία στο δρόμο προς τον 21-αίωνα του Β. Στοϊλόπουλου.

ΑΙΓΑΙΟ

- Τχ. 1 Η μειοδική πολιτική και οι συνέπειές της, της Σ. Αντωνοπούλου.
Τχ. 5 Οι διεκδικήσεις της Τουρκίας στο Αιγαίο (I), (II) του Α. Συρίγου.
Τχ. 23 Να μην πνιγούμε στο Αιγαίο του Αθ. Κόρμαλη.
Β' Περίοδος
Τχ. 1 Πρόκριμα Ελληνικών δυνατοτήτων του Αθ. Κόρμαλη.
Τχ. 2 Ορατή η απειλή στο Αιγαίο του Αθ. Κόρμαλη.
Τχ. 3 Το Γ "Ράιχ" των ΗΠΑ και το Αιγαίο του Ν. Ψυρούκη.
Τχ. 4 Ο γεωπολιτικός πανικός της Τουρκίας και το Αιγαίο του Ιωάννη Λουκά.
Τχ. 4 Το μετέωρο βήμα των Αθηνών του Αθ. Κόρμαλη.
Τχ. 5 Η Τουρκική προκλητικότητα και η Άμυνα του Αιγαίου του Ι. Μανιάτη.
Τχ. 8 Η προοπτική του "θερμού επεισοδίου" στο Αιγαίο του Αθ. Δρούγου.
Τχ. 8 Προς στρατιωτική διχοτόμηση του Αιγαίου στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ της Σ. Αντωνοπούλου.
Τχ. 8 Το έγκλημα των Υμίων νήσων και η πορισματική του συγκάλυψη του Γ. Βαρνάκου.
Τχ. 8 Η σημασία των Βραχονησίδων και η παρ' ολίγον κρίση στους Καλόγερους και στο Πετροκόραβο του Αθ. Κόρμαλη.
Τχ. 9 Τα επιλεγόμενα των Ίμια του Φ. Μεταλληνού.
Τχ. 15 Η αποστρατιωτικοποίηση των νήσων του Αιγαίου του Α. Κόρμαλη.

ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ

- Τχ. 3 Αφιέρωμα στη Β. Ήπειρο.
Τχ. 4 Εντυπώσεις από ένα Ταξίδι στην Αλβανία του Θ. Μπινιχάκη.

Τχ. 6 Ο Ιταλικός παράγων στο Βορειοηπειρωτικό του 1912-13 του **Κ. Λιολιούση**.

Τχ. 9 Βορειοηπειρωτικό ζήτημα και ελληνοαλβανικές σχέσεις του **Γ. Παπαγιαννόπουλου**.

Τχ. 9 Για το ζήτημα της Τσαμουριάς της **Ε. Πιτούλη**.

Τχ. 10 Νομικές και ιστορικές διαστάσεις του Βορειοηπειρωτικού ζητήματος (I), (II) του **Κ. Χατζηαντωνίου**.

Τχ. 13 Κοσσυφοπέδιο και Β. Ήπειρος: παράλληλες πορείες του **Γ. Παπαγιαννόπουλου**.

Τχ. 17 Η ορθόδοξη αυτοκέφαλη εκκλησία της Αλβανίας και ο Βορειοηπειρωτικός αγώνας σήμερα του **Α. Γκοτσόπουλου**.

Τχ. 18 Οι εθνικοί αγώνες των Βορειοηπειρωτών του **Κ. Χατζηαντωνίου**.

Τχ. 19 Το παρελθόν και το μέλλον της Β. Ηπείρου του **Ν. Hammond**.
Β' Περίοδος

Τχ. 1 Η ιστορία ενός Βορειοηπειρώτη της **Μαρίνας Φράγκου**.

Τχ. 2 Ο αείμνηστος Μητροπολίτης Σεβαστιανός και οι πλάνες περί του Βορειοηπειρωτικού του **Κ. Χολέβα**.

Τχ. 3 Η εθνική μας πολιτική ανεπάρκεια του **Αθ. Κόρμαλη**.

Τχ. 4 Ετεροβαρές το Σύμφωνο φιλίας με την Αλβανία του **Γρ. Γκιζέλη**.

Τχ. 6 Το Βορειοηπειρωτικό Ζήτημα στο πλαίσιο προστασίας των Συλλογικών Δικαιωμάτων και η παθητική στάση της Ελλάδος του **Γρ. Γκιζέλη**.

Τχ. 6 Σύμφωνο Φιλίας Ελλάδα-Αλβανίας του **Απ. Παπαθεοδώρου**.

Τχ. 7 Βορειοηπειρωτικό: Αξίζει ν' αγωνιστούμε του **Αθ. Κόρμαλη**.

Τχ. 8 Σεβαστιανός. Το ράσο που έγινε σημαία της **Ε. Μαστέλλου-Γιαννόκενα**.

Τχ. 8 Η έλλειψη σχεδιασμού στην εξωτερική πολιτική και οι επιπτώσεις της στο Βορειοηπειρωτικό Ζήτημα του **Γρ. Γκιζέλη**.

Τχ. 10 Αφιέρωμα: Η εξέγερση και ο Ελληνισμός της **Β. Ηπείρου**.

Τχ. 12 Το Βορειοηπειρωτικό ζήτημα και οι λόγοι της μη παρεμβάσεως της Διεθνούς Κοινότητας στην επίλυσή του του **Γρ. Γκιζέλη**

Τχ. 12 Όλοι αυτοί που έμειναν εκεί του **Θ. Μπινιχάκη**

Τχ. 13 Σεβαστιανός. Ο επίσκοπος του χρέους και της θυσίας του **Α. Καντάνη**.

Τχ. 14 Η παγκοσμιοποίηση οδηγός της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής στο Βορειοηπειρωτικό Ζήτημα του **Γ. Γκιζέλη**.

ΠΟΝΤΙΑΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Τχ. 1 Αφιέρωμα στον Ποντιακό Ελληνισμό.

Τχ. 5 Η ιστορική ελληνικότητα του Πόντου του **Χ. Μαχαιρίδη**.

Τχ. 6 Η Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου και η Τουρκική Αντίδραση του **Β. Αιγυζιδη**.

Τχ. 8 Οι διωγμοί των Ελλήνων του Πόντου (I), (II) του **Π. Ενεπεκίδη**.

Τχ. 10 Γενοκτονία των Ποντίων του **Χ. Μαχαιρίδη**.

Τχ. 11 Το παγκόσμιο Ποντιακό Συνέδριο του **Β. Αιγυζιδη**.

Τχ. 18 Το Ποντιακό ζήτημα σήμερα του **Θ. Κατσανέβα**.

Β' Περίοδος

Τχ. 4 19η Μαΐου, ημέρα μνήμης της γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού του **Γ. Δοντά**.

ΑΜΥΝΑ

Β' Περίοδος

Τχ. 1 Ελλάδα: Αμυντικά, Στρατιωτικά δεδομένα και δυνατότητες του **Π. Διακουμάκου**.

Τχ. 2 Η τουρκική πολεμική βιομηχανία σήμερα (οργάνωση-δυνατότητες) του **Γ. Βαγιακάκου**.

Τχ. 3 Στρατιωτική ισχύς και διπλωματία του **Δ. Σκαρβέλη**.

Τχ. 3 Ο εκσυγχρονισμός των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων του **Γ. Βαγιακάκου**.

Τχ. 4 Η τουρκική απειλή. Συγκριτική αξιολόγηση εξοπλισμών Ελλάδος-Τουρκίας του **Π. Διακουμάκου**.

Τχ. 5 Αναδιατάξεις στη Ν. Α. Μεσόγειο του **Α. Δρούγου**.

Τχ. 6 Η ελληνική απάντηση στο μείζον ζήτημα των εξοπλισμών του **Αθ. Δρούγου**.

Τχ. 7 Οι νέες απειλές για την ασφάλεια της Μεσογείου και η θέση της Ελλάδος του **Αθ. Δρούγου**.

Τχ. 7 Οι επιλογές των ηγεσιών υποσκάπτουν το μέλλον των λαών της Τουρκίας και της Ελλάδος του **Β. Σταυριανού**.

Τχ. 7 Η αναβάθμιση της Εφεδρείας είναι αναγκαιότητα του **Π. Λάσκου**.

Τχ. 8 Τα υποστρατηγεία του ΝΑΤΟ στη Λάρισα του **Ι. Μανιάτη**.

Τχ. 9 Έφεδροι. Αγνοούμενες χρυσές εφεδρείες του **Π. Λάσκου**.

Τχ. 9 Οι πύραυλοι S-300 και πραγματικότητες για την από αέρος άμυνα της Κύπρου του **Π. Διακουμάκου**.

Τχ. 10-11 Τα Νατοικά Στρατηγεία στην Ελλάδα. Σκοπιμότητες και αλήθειες

του **Π. Διακουμάκου**.

Τχ. 13-14 Ελληνική αμυντική βιομηχανία. Παρούσα κατάσταση και προοπτικές του **Γ. Βαγιακάκου**.

Τχ. 13 Εφεδρεία και αποτροπή. Ο ρόλος του ανθρώπινου δυναμικού στην αμυντική θωράκιση της χώρας του **Δ. Σκαρβέλη**.

Τχ. 14 Το νέο ΝΑΤΟ και το στρατηγείο της Λάρισας του **Π. Διακουμάκου**.

Τχ. 14 Οι υπερεξοπλισμοί της Τουρκίας και η ελληνική αδράνεια του **Α. Δρούγου**.

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Τχ. 7 Το σχοινί (Για το Οικουμενικό Πατριαρχείο ο λόγος ορίων). Του **Στ. Σταματέλου**.

Τχ. 8 Οι ευθύνες των Μ.Δ. για την καταστροφή του Ελληνισμού της Μ. Ασίας του **Β. Αιγυζιδη**.

Τχ. 10 Ίμβρος και Τένεδος. Η ιστορία και το δράμα δύο Ελληνικών νησιών, του **Αθ. Κόρμαλη**.

Τχ. 14 Αποκαλύψεις του Τζελάλ Μπαγιάρ για την Μικρασιατική Καταστροφή.

Τχ. 18 Ίμβρος-Τένεδος ημέρες μνήμης του **Χρ. Δόλοπα**.

Τχ. 19 Μνήμη Καππαδοσίας του **Κ. Χατζηαντωνίου**.

Β' Περίοδος

Τχ. 9 Ο Μικρασιατικός Ξεριζωμός του **Θ. Κατσανέβα**.

ΘΡΑΚΗ

Τχ. 1,2,3 Η Μουσουλμανική μειονότητα της Δ. Θράκης και η πολιτική της Τουρκίας του **Ν. Σαρρή**.

Τχ. 13 Η Θράκη σήμερα του **Φ. Μακρίδη**.

Τχ. 16 Η μειονοτική γλώσσα του **Ν. Παναγιωτίδη**.

Τχ. 19 Ο γλωσσικός ευνουχισμός των Πομάκων του **Ν. Παναγιωτίδη**.

Τχ. 21,22 Η μουσουλμανική μειονότητα και η οικονομική κατάσταση της Θράκης, της **Σ. Αντωνοπούλου**.

Τχ. 23 Αναγέννηση του Θρακικού Ελληνισμού, του **Γ. Αμπελίδη**.

Β' Περίοδος

Τχ. 1 Μετά τον Σαδίκ, ποιος ο επόμενος εντολοδόχος; του **Γ. Κουριαννίδη**.

Τχ. 2 Το Δημογραφικό πρόβλημα της Θράκης του **Ε. Γαλούση**.

Τχ. 3 Η Θράκη στο Τουρκικό στόχαστρο του **Ε. Γαλούση**.

Τχ. 4 Το μειονοτικό εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας του **Ν. Παναγιωτίδη**.

Τχ. 7 Πολιτική συμπεριφορά και στάση της μουσουλμανικής μειονότητας του **Ν. Παναγιωτίδη**.

Τχ. 8-9 Η πορεία μιας εθνογεννητικής διαδικασίας; Μουσουλμανική μειονότητα της Δ. Θράκης και μουσουλμανική μειονότητα της Βουλγαρίας του **Κ. Τσιουμή**.

Τχ. 12 Έβρος: Ο γιός της Ροδόπης και του Αίμου του **Δ. Λιμνιάτη**

ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΘΝΟΣ

Τχ. 1 α) Κράτος και Έθνος του **Ν. Ψυρούκη**

β) Τουρισμός και Εθνική Αλλοτρίωση του **Γ. Σχιζα**.

γ) Σχετικά με την έννοια του Έθνους του **Π. Ροδόκη**.

δ) Εθνισμός-Εθνικισμός-Διεθνισμός του **Κ. Λοιλιούση**.

Τχ. 2 Παιδεία και Εθνισμός του **Θ. Ζιάκα**.

Τχ. 5 Ευρωπαϊκός διαφωτισμός-Ρωμιοσύνη του **Π. Γ. Μεταλληνού**.

Τχ. 14 Η αλλοτρίωση του Νέου Ελληνισμού του **Θ. Ζιάκα**.

Τχ. 15, 16 Χώρος και χρόνος του **Γ. Καραμπελιά**.

Τχ. 17, 18 Είμαστε Έθνος ανάδελφο; του **Θ. Ζιάκα**.

Τχ. 20, 21 Επιστολή-απάντηση του **Χρ. Σαρτζετάκη** (τέως Προέδρου της Δημοκρατίας) στο άρθρο: "Είμαστε Έθνος Ανάδελφο"

Β' Περίοδος

Τχ. 1, 2, 3 Το Νεοελληνικό Είδωλο του **Κ. Χατζηαντωνίου**.

Τχ. 4 Εθνικισμός - Εθνισμός - Αεθνισμός του **Ν. Παναγιωτίδη**.

Τχ. 6 Από την Αναγέννηση στην Επανάσταση του **Κ. Χατζηαντωνίου**.

Τχ. 9 Ελληνισμός και Χριστιανισμός του **Γ. Ντελόπουλου**.

ΓΛΩΣΣΑ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Τχ. 1 Τα συμφωνικά φαινόμενα της Νέας Ελληνικής του **Χρ. Δάλκου**.

Τχ. 4 Αρχαία ναυαγία στο Αιγαίο του **Ε. Βρανόπουλου**.

Τχ. 8 Συμβολή στην έρευνα του χορού των Ελλήνων του Πόντου του **Ν. Ζουρντζιδη**.

Τχ. 11 Μετανάστευση και Λογοτεχνία του **Φ. Φιλίππου**.

Τχ. 15 Μπρόντο Καλίζε ένας Ελλινόφωνος ποιητής της Καλαβρίας του **Γ. Μεταξά**.

Τχ. 16, 17 Ο γλωσσικός εξανδραποδισμός στην Κύπρο του **Α. Μακρίδη**.

Β' Περίοδος

- Τχ. 1 Η Βαλκανική διάσταση της Ελληνικής γλώσσας του **Γ. Ντελόπουλου**.
 Τχ. 2 Η επίδραση της Ελληνικής γλώσσας στη διαμόρφωση ενός Αραβο-Ισλαμικού πολιτισμού του **Ευθ. Άσσου**.
 Τχ. 2 Περί της αρχαίας Ελληνικής μουσικής του **Δ. Σταθακόπουλου**.
 Τχ. 3 Γαλλική Encyclopedie και Νεοελληνικός δαφνισμός του **Δ. Καραμπερόπουλου**.
 Τχ. 6 Οι διομολογήσεις και οι διεισδύσεις των Δυτικών στην Οθωμανική Αυτοκρατορία του **Ν. Κατσιλιώτη**.
 Τχ. 7 Φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος Ανδριανουπόλεως του **Κ. Βακαλόπουλου**.
 Τχ. 9-10 Η γλώσσα των Κυπρίων της Αγγλίας του **Α. Μακρίδη**.
 Τχ. 10 Το ακριτικό τραγούδι και τα κλέφτικα δημοτικά τραγούδια του **Β. Σταθακόπουλου**.
 Τχ. 10 Αρ. Κωνσταντινίδης. 158.000 ελληνικές λέξεις στην αγγλική γλώσσα του **Θ. Μπινιχάκη**.
 Τχ. 15 Θεσσαλονίκη. Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης της **Αντ. Τρουμπούκη**.
 Τχ. 15 Ο Έλγιν και τα μάρμαρα του Παρθενώνα του **Δ. Νικολούλια**.

ΚΟΥΡΔΙΚΟ

- Τχ. 1 Κούρδοι, αυτοί οι ανυπότακτοι του **Λ. Πίγγουρα**.
 Τχ. 2 Ο νόμος της γενεκτονίας του Κουρδικού Λαού του **κ. Αλή**.
 Τχ. 6 Ελεύθερο Κουρδιστάν ή θάνατος του **κ. Αλή**.
 Τχ. 7 Πεθαίνοντας στην Ανατολή του **Γ. Π. Γεωργίου**.
 Τχ. 13 Η Γενεκτονία στην Νοτιοανατολική Τουρκία του **Μ. Δανίκα**.
 Τχ. 23 η γένεση και η εξέλιξη του Κουρδικού ζητήματος του **Γ. Μπατζά**.

Β' Περίοδος

- Τχ. 2 Μια Ιστορική αναφορά του **Γ. Μπατζά**.
 Τχ. 4 Το δημοκρατικό έλλειμμα της Γερμανίας και το Κουρδικό του **Η. Ηλιόπουλου**.

ΤΟΥΡΚΙΑ

- Τχ. 2 Η Τουρκία και το ζήτημα των εθνοτήτων του **Χρ. Μαχαιριδή**.
 Τχ. 5 Για το Εθνικό ζήτημα στην Τουρκία του **Βλ. Αγτζίδη**.
 Τχ. 6 Η Τουρκία και το Κουρδικό μετά την κρίση του Κόλπου του **Γ. Καραμπελιά**.
 Τχ. 7, 8 Οι Ελληνο-Τουρκικές σχέσεις με βάση τα τουρκικά σχολικά βιβλία του **Α. Λαζάρου**.
 Τχ. 8 Τουρκολαγνεία και μισελληνισμός ενός Βρετανικού Πανεπιστημίου του **Βλ. Αγτζίδη**.
 Τχ. 14, 15 Οι Μουσουλμάνοι Ρωμιοί της σημερινής Τουρκίας του **Βλ. Αγτζίδη**.
 Τχ. 15 Διπλωματούχοι δολοφόνοι του **κ. Αλή**.
 Τχ. 16 Η γενεκτόνος Τουρκία του **Θ. Στοφορόπουλου**.
 Β' Περίοδος
 Τχ. 1, 2 Οι Γερμανοτουρκικές σχέσεις και το Κουρδικό ζήτημα του **Β. Στοϊλόπουλου**.
 Τχ. 3 Γιατί στηρίζουν τον "Ακρίτα" φίλο του **Β. Στοϊλόπουλου**.
 Τχ. 6 Η Τουρκία υπό Ισλαμιστή Πρωθυπουργό του **Δ.Γ. Σκαρβέλη**.
 Τχ. 8 Οι Τούρκοι μετανάστες στη Γερμανία του **Β. Στοϊλόπουλου**.
 Τχ. 9 Η αόρατη Γερμανο-Τουρκική προσέγγιση του **Σ. Δημητρίου**.
 Τχ. 10 Η οικονομική κατάσταση της Τουρκίας σήμερα του **Β. Στοϊλόπουλου**.
 Τχ. 11 Κεντρική Ασία. Το μεγάλο φιάσκο της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής και ο ρόλος της Ελλάδας στην περιοχή του **Μ. Καραγιάννη**.
 Τχ. 15 Η Ελλάδα με τα μάτια της τουρκικής τηλεόρασης του **Στ. Καρκαλέτση**.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Β' Περίοδος

- Τχ. 4 Στρατηγικές εξισορροπήσεις του **Χρ. Γιαλουριδή**.
 Τχ. 4 Η διεκδίκηση ως μέσο αποτροπής του **Β. Στοϊλόπουλου**.
 Τχ. 5 Η εξωτερική πολιτική του κράτους των Αθηνών του **Ν. Ψυρούκη**.
 Τχ. 5 Ομοψυχία και εθνική στρατηγική του **Δ. Γαρούφα**.
 Τχ. 10-11 Διεθνής πολιτική και εθνικοί προβληματισμοί του **Χρ. Σαρτζετάκη**.
 Τχ. 12 Η ελληνοτουρκική προσέγγιση και οι πολιτικοί Ρουβάδες του **Ν. Σαρρή**.

ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Β' Περίοδος

- Τχ. 5 Από την Άλωση της Πόλης στην αναγέννηση της Ευρώπης του **Αχ. Λαζάρου**.
 Τχ. 7 Το ανάμωμα των Σαρακατσάνων στο Σλίβεν της Βουλγαρίας του **Κ. Μοράρου**.
 Τχ. 10 Εθνολογικά και πολιτισμικά της Βαλκανικής του **Αχ. Λαζάρου**.
 Τχ. 12 Πώς είδε το τραγικό τέλος του Ρήγα ο Σέρβος Νομπελίστας Ίβο

Άντρις του Ι. Παπαδριανού

- Τχ. 12 Ρήγας Βελεστινλής. Από τις μοναδικές προσωπικότητες του νεώτερου Ελληνισμού του **Δ. Καραμπερόπουλου**.
 Τχ. 12 Οι Σαρακατσάνοι της Βουλγαρίας σήμερα και αύριο του **Δ. Γαρούφα**.
 Τχ. 15 Το Ανατολικό Ζήτημα ανοίγει και πάλι τους ασκούς του Αιόλου στα Βαλκάνια του **Ν. Ψυρούκη**.
 Τχ. 15 Kosovo Republica. Illirida Republica. Varios Ipiros Republica του **Σ. Σωτηρίου**.
 Τχ. 15 Βράχοι-Βλάχοι και αβάσιμες αποφάσεις του **Αχ. Λαζάρου**.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Β' Περίοδος

- Τχ. 7 "ΟΧΙ" : Ζωογόνηση του Έθνους του **Ν. Ψυρούκη**.
 Τχ. 7 Δημοκρατία ή Κομματικοκρατία; του **Σ. Καργάκου**.
 Τχ. 8 Ασυνεπής Πολιτεία. Μια άλλη διάσταση της ιστορίας των καιρών μας του **Γ. Καραύσου**.
 Τχ. 8-9 ΜΜΕ, ανθρώπινα/μειονοτικά δικαιώματα και διεθνής πολιτική του **Η. Ηλιόπουλου**.
 Τχ. 9 Αερολόγος αισιοδοξία και σκληρή πραγματικότητα του **Ν. Ψυρούκη**.
 Τχ. 11 Νόμος περί προστασίας του ατόμου από επεξεργασία δεδομένων του **Λ. Αθανασίου**.
 Τχ. 12 Ολυμπισμός: Η νέα μεγάλη ιδέα του Έθνους του **Ν. Ντάσιου**.
 Τχ. 12 Ο θεσμός της Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα του **Β. Γρηγοράκου**.
 Τχ. 13 Κοινωνικό κεφάλαιο ή συνενώσεις του **Ε. Πανά**.
 Τχ. 15 Η εγκληματικότητα του κράτους του **Θ. Μπινιχάκη**.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Β' Περίοδος

- Τχ. 10 Η μαστίγια των ναρκωτικών και το μαστίγιο κατά των ναρκωτικών του **Σ. Καργάκου**.
 Τχ. 14 Οι συνενώσεις στη Σουηδία. Το παράδειγμα προς μίμηση που ξέχασε το σχέδιο Ι. Καποδίστριας του **Ε. Πανά**.

ΙΣΤΟΡΙΑ

Β' Περίοδος

- Τχ. 10 Η Ρωμανία πάρθεν του **Γ. Δοντά**.
 Τχ. 12 Οι Αμαζόνες γυναίκες στον μύθο και στην Ιστορία του **Β. Φαρασσόπουλου**.
 Τχ. 13 Αφιέρωμα: 200 χρόνια από τη θυσία του **Ρήγα**.
 Τχ. 14 Μνήμη της δράσης των ανταρτικών σωμάτων της Εθνικής Εταιρείας το 1896-97 στη Μακεδονία του **Γ. Τσότσου**.
 Τχ. 14 Ο Ρήγας Βελεστινλής και η επαναστατική ιδεολογία του **Δ. Μαυρόγιαννη**.
 Τχ. 14 Η Ήπειρος, η απελευθέρωση και ο Ταγματάρχης Ι. Βελισσαρίου του **Δ. Λιμνιάτη**.
 Τχ. 15-16 Κωνσταντίνος Κουκίδης. Ο πρώτος αντιστασιακός του **Δ. Λαζογιώργου-Ελληνικού**.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Β' Περίοδος

- Τχ. 14 Η Ρωσία, η Τουρκία και οι πετρελαιοαγωγοί του **Μ. Καραγιάννη**.
 Τχ. 14 Το στρατηγικό δόγμα της Ελλάδας του **Π. Ήφαιστου**.

ΔΙΕΘΝΗ ΘΕΜΑΤΑ

Β' Περίοδος

- Τχ. 15 Εθνική στρατηγική. Ισοζύγιο ισχύος και πολιτικές ελίτ του **Γ. Βοσκόπουλου**.

Τά τεύχη της πρώτης περιόδου της Έλλοπίας (20-230), όπως επίσης και τά τεύχη της δευτέρας περιόδου (240-370) διατίθενται στην τιμή των 10.000 δρχ. αντίστοιχα.

Οί ενδιαφερόμενοι μπορούν νά επικοινωνούν στον αριθμό 01-65.19.728 ή νά γράψουν στην ταχυδρομική διεύθυνση της Έλλοπίας.

Ἡ Ἑλληνική Ἀγωγή, σέ συνεργασία μέ τίς ἐκδόσεις "Γεωργιάδη-Βιβλιοθήκη τῶν Ἑλλήνων" καί τήν "Euroaction", μέ ὑπερῆφάνεια παρουσιάζει στόν Ἑλληνισμό τήν μέθοδο διδασκαλίας

"ΔΙΑΛΕΧΘΩΜΕΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΣ", μία μέθοδο πού ἀπευθύνεται σέ παιδιά 6-15 ἐτῶν μέ κύριο στόχο νά τά κάνη νά ἀγαπήσουν τήν Ἑλληνική Γλῶσσα.

Ἀποτελεῖται ἀπό 36 ἐνότητες, ὅπου κάθε μία περιλαμβάνει κείμενα, ἀσκήσεις (ἐρωτηνεία καί σχολιασμό τῶν κειμένων -ὄχι μετάφρασι-), γραμματική, σύνταξι, δημιουργία προτάσεων, λεξιλόγιο, ἐτυμολογία, παραλληλισμό "ἀρχαίας" καί "νέας" Ἑλληνικῆς.

Ὁ τρόπος προσεγγίσεως τῆς γλώσσας μας εἶναι τελείως διαφορετικός ἀπό τόν σχολικό, μέ ἐγχρωμες φωτογραφίες, σχέδια, παιχνίδια, καλλιγραφία,

μέ τό Κουκλοθέατρό μας, ὅπου παρουσιάζονται στό ἀρχαῖα Ἑλληνικά οἱ Μῦθοι τοῦ Αἰσώπου, μέ τήν αἰσθησι δηλαδή πώς τά ἐπονομαζόμενα "ἀρχαῖα" κάθε ἄλλο παρά "νεκρά" εἶναι, ὅπως μᾶς λένε. Δημιουργήσαμε λοιπόν τήν μέθοδο αὐτή πού ἀποτελεῖται ἀπό ἓνα ἐγχρωμο βιβλίο 180 σελίδων καί ἀπό μία εκπαιδευτική βιντεοκασέτα διαρκείας 90'.

Καί τά δύο αὐτά μαζί μποροῦν κάλλιστα νά βοηθήσουν τό παιδί νά κατανοήσῃ τήν φυσική ἐξέλιξι τῆς γλώσσας μας, τό ἐνιαῖο τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καί κυρίως νά τοῦ μεταδώσουν τίς ἀξίες ἐκεῖνες, πού οἱ πρόγονοί μας ἐθσαν καί πού μέχρι σήμερα παραμένουν ἀναλλοίωτες, δηλ. τήν ἀγάπη γιά τήν ἑλευθερία, γιά τό ὄραϊο, γιά τό μέτρο καί τήν ἀρμονία καί τόσες μάλιστα ἄλλες.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ - ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ EUROACTION Α.Ε.

ΕΙΡΗΝΗ ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

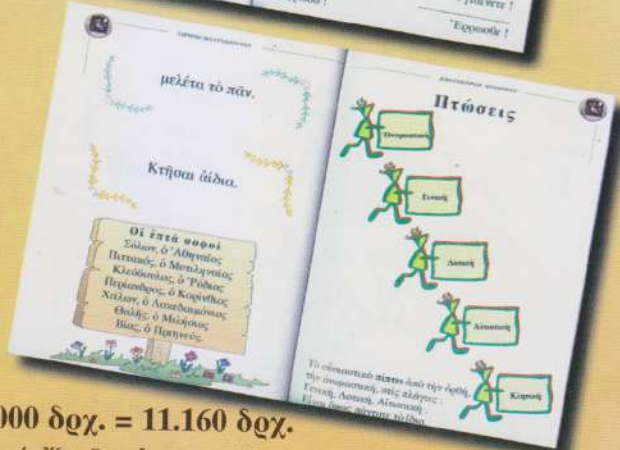
ΔΙΑΛΕΧΘΩΜΕΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΣ

Α' Κύκλος Σπουδῶν
Παιδικῆς Τμήματός Ἑλληνικῆς Ἀγωγῆς

ΑΘΗΝΑΙ 1997
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΝΤΑΙ
ΒΙΝΤΕΟΚΑΣΕΤΑ
ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟ

Τιμή βιβλίου: 4.160 δραχ. - Βιντεοκασέτας: 7.000 δραχ. = 11.160 δραχ.

Προσφορά καί τά δύο μαζί 10.000 δραχ. (σύν τά ἔξοδα ἀποστολῆς)

Παραγγελίες: Στουρνάρη 57 τηλ. 52.21.314 - Ἀκαδημίας 84 τηλ. 38.36.231

Στά περίπτερα κυκλοφορεῖ κάθε μήνα καί ἡ ἐφημερίδα μας **"ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ"**, μέ θέματα ἀποκλειστικῶς ἀναφερόμενα στόν ἑλληνικό πολιτισμό.
Τιμή φύλλου 500 δραχ.

Ἐγγραφές συνδρομητῶν
Στουρνάρη 57
τηλέφωνο: 52.21.314.
Ἐτήσια συνδρομή 5.000 δραχ.

ΚΟΡΥΦΑΙΟ ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΜΑ ΤΟ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ

Από αυτό τό έντυπο έχω τή δυνατότητα νά έκφράσω κάποια «πιστεύω», ιδέες και άξίες, τά όποια πρέπει νά εφαρμόσουμε γιά νά βοηθήσουμε, έμεις οί πολίτες, τήν πατρίδα μας νά προοδεύση.

Η επανάληψη αύτων των άπόψεων επιβάλλεται νά συνεχισθί πρός όλες τίς κατευθύνσεις, σέ κάθε επίπεδο, μέχρι νά γίνη κοινή πεποίθηση ότι κάποια θέματα πρέπει νά τυχουν άμεσης και συντονισμένης φροντίδας τής πολιτείας.

Η πατρίδα μας βρίσκεται σέ μία κατάσταση «άδηλης όπισθοδρόμησης». Η άστικοποίηση των κατοίκων τής ύπαιθρου, ειδικά των παραμεθόριων περιοχών, οί χιλιάδες νεκροί των τροχαίων άτυχημάτων κάθε χρόνο, οί θάνατοι από τή χρήση ναρκωτικών ουσιών και ή ύπογεννητικότητα συνετέλεσαν στόν πληθυσμιακό μαρασμό τής χώρας.

Μέ αυτά τά δεδομένα έχει έξελιχθει σέ ΚΟΡΥΦΑΙΟ ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΜΑ ΤΟ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ. Ηθικός αύτουργός αύτης τής καταστάσεως δέν είναι μόνον ή πολιτεία, ή όποία κωφεύει στις έπισημάνσεις των ειδικών και κλείνει τά μάτια μπροστά στό άδιέξοδο όπου όδηγούμεθα, αλλά και ό λαός στό σύνολό του, ό όποιος μέ τήν άλλαγή στόν τρόπο ζωής του προκάλεσε μία περαιτέρω μείωση των γεννήσεων.

Μεταξύ των έπακόλουθων τής άστικοποιήσεως, που καθοδήγησαν οί κρατούντες τίς τελευταίες δεκαετίες, ύπήρξε και ή δραματική μείωση των πολυμελών οικογενειών και των γάμων, ένω αντίθετως, αύξήθηκαν οί άγαμοί, τά διαζύγια, οί έκτρώσεις και ό μέσος όρος ήλικίας των νέων ζευγαριών. (Παλαιότερα, οί γυναίκες παντρεύονταν σέ μικρότερη ήλικία, σέ διάστημα δέ 20-23 χρόνων ήσαν γιαγιάδες. Σήμερα, οί περισσότερες από όσες άξιώνονται ν' άποκτήσουν έγγόνια, είναι περασμένης ήλικίας).

Αύτή ή, έκ πρώτης όψεως, μή άντιληπτή ή λανθάνουσα, ύπογεννητικότητα κάνει όξύτερο τό δημογραφικό πρόβλημα και μειώνει τήν άμυντική δυνατότητα τής χώρας.

Γιά τό σοβαρότατο αύτό ζήτημα ή πολιτεία όφείλει νά θέση σέ εφαρμογή ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ άξιοποιώντας τίς προτάσεις τής διακομματικής έπιτροπής τής Βουλής των Έλλήνων, πού συστάθηκε γι' αύτό τό έξαιρετικό θέμα.

Είναι έπιτακτική άνάγκη νά ένισχυθί ή δημογραφική άμυνα τής χώρας, ιδιαίτερα στίς ευάλωτες περιοχές, μέ άμεσα, συντονισμένα, ριζοσπαστικά και ολοκληρωμένα μέτρα, πού νά άποβλέπουν στην πληθυσμιακή ένδυνάμωση τής Ελλάδος.

Από τήν άλλη πλευρά, έμεις οί ύπόλοιποι, ό λαός, θά πρέπει νά αναλογισθούμε τίς προσωπικές μας ευθύνες, έχοντας πάντοτε κατά νοϋ ότι τό άτομικό συμφέρον συμβαδίζει κατά κανόνα μέ τό έθνικό.

ΘΩΜΑΣ ΚΑΛΟΓΡΙΤΣΑΣ

ΚΑΛΟΓΡΙΤΣΑΣ

ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 571, ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
ΤΗΛ.: 6014144-49

ΠΡΟΤΥΠΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ